

મધરેલી રૂઢી મજામ

વેતરવા તથા
— સીવવાની કળા.

ગીરીન માર્ક હગમજી પાટક.

કુન ૨ ૧ ૧ -

હોજાગ તેલમુસત અ કલેમરીયા.

૧૦૦ તારમી માત્રા જા ૧૮ મુખા

કીમત ૧-૧૨-૦

મુ'બા.

૧૯૧૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૫૫૪ વર્ગક.

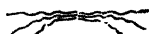
પુસ્તકનું નામ બે તરવા તથા સ્ત્રીધર્મીડયા

વિષય ટં

સુધરેલી રૂઠી મુજબ

વેતરવા તથા

સીવવાની કળા.

પ્રગટ કર્તા:

શીરીનબાઈ દરામજી પાટક.

[સને ૧૮૬૭ ના પચીસમાં એકટ મુજબ રજીસ્ટર કરાવી સંધવા]

હક પ્રગટ કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે.]

હીમત:

મુજબ.

૧૯૧૮.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૭૫૫૫

પ્રગટ કર્તા:-શીરીનબાઈ ફરામજી પાઠક.

ઠેકાણું:-બહેરામજી જીજીભાઈ રોડ, વાંદરા.

ધી ફાઈ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં, હોશંગ તેહમુરસ અંકલેસરીઆએ છાપ્યું છે
ઠેકાણું-નંબર ૧, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ-મુંબઈ.

સાંકળીઉં.

પાનું.

દીખાયો
પ્રકરણ ૧ હું	૧
પ્રકરણ બીજું—નાનાં બચ્ચાંની બીજ હોજીયુ	૪
બચ્ચાંનું ચોક્કસ	૫
" (નમુનો બીજો)	૬
પ્રકરણ ૩ જુ—નાનાં બચ્ચાંનું શર્ટ	૯
બચ્ચાંનો ફ્લેનલનો પેટીકાટ	૧૧
બચ્ચાંનાં ઝબ્બો (ફ્રાક)	૧૨
બચ્ચાંનો નાઇટ ગાઉન	૧૨
બચ્ચાંનો લાંબો ઝબ્બો (ફ્લેનલનો)	૧૪
બચ્ચાંનો પીનેફાર	૧૬
બચ્ચાંનો રાતનાં પહેરવાનો ફ્લેનલનો ઝબ્બો	૧૮
નાનાં બચ્ચાંનો દીવસનાં પહેરવાનો સુતરાઉ	૧૮
લાંબો ઝબ્બો	૧૮
બેબીનો ઝબ્બો (wrapper)	૨૨
છોકરાઓનો પીનેફાર	૨૪
પ્રકરણ ૪ થું—બાળકોનો ફ્રાક	૨૬
છોકરીઓનાં ફ્રાકની બોડીસ	૨૬
છોકરીઓનો પેટીકાટ	૩૨
છોકરીઓના નાઇટ ગાઉન	૩૫
નાની છોકરીઓની ઇગર	૪૧
(અગ્રેજી ઢબ મુજબ)
દસ વરસની છોકરી માટે ઇગર	૪૪

પ્રકરણ ૫ મું—અધરાંઓનો પેટાકાટ ફલેનલનો (નમુનો ૧ લો)	૪૫
કમ્મરનો એસ્તો ગોળ કાપનો લેણે ...	૪૭
અધરાંનો પેટાકાટ (નમુનો બીજો) ...	૪૮
પેટાકાટ ત્રીજો	૫૧
અધરાંનો પેટાકાટ (નમુનો ૪ થો) ...	૫૩
ધળર (અધરાંની)	૫૫
અધરાંની ધળર (અંગ્રેજી ઢબની) ...	૫૮
પ્રકરણ ૬ થું—રાંધતી વેળા પેહરવાનું એપ્રન ...	૬૩
એપ્રન ૨ જી... ..	૬૫
આખું એપ્રન યા ઓવરઓલ ...	૬૮
અધરાંઓનો નાઇટ ગાઉન ...	૭૧
નાઇટ ગાઉન	૭૨
નાઇટ ગાઉન ૨ જો	૭૬
નાઇટ ગાઉન ૩ જો	૮૪
પ્લાઊઝના કાપપરથી કાપેલા કોલર	૮૭
પ્રકરણ ૭ મું—અધરાંઓનું પ્લાઊઝ	૮૮
પ્લાઊઝ કાપવાની બીજી રીત ...	૯૧
(magyar) મેગીઆ પ્લાઊઝ ...	૯૪
અધ્યાનનાં કાપ કાઢવાની બીજી રીત ...	૯૬
અધરાંનાં પ્લાઊઝ અથવા અધ્યાનની દોઢ કાપની બોંહે	૯૮
દોઢ કાપની બોંહે (બીજી)	૧૦૦
પ્લાઊઝની ઢીલી બોંહે (બીસપ સ્લીવ) ...	૧૦૨
અધરાંઓનું અધ્યાન	૧૦૫
કમીસોલ અથવા બોડીસ	૧૦૯
સાંધા વગરની બોડીસ... ..	૧૧૧
અધરાંનો સાંજે પેહરવાનો કોટ યા ઝબ્બો (evening wrap)	૧૧૨
અધરાંના ઝબ્બાની અરધી બાજુ... ..	૧૧૪

પ્રકરણ ૮ મું—માટીડાનું રાતે પેહરવાનું અદ્યાન.	...	૧૧૯
માટીડાની રાતે પેહરવાની ઇતિહાસ...	...	૧૨૦
માટીડાનું શર્ટ...	...	૧૨૦
છોકરાઓનું શર્ટ	...	૧૩૬
છોકરાઓનાં શર્ટનાં માંપ.	...	૧૩૮
માટીડાનાં શર્ટનું માંપ...	...	૧૩૯
ફ્લેનલનાં શર્ટ માટે વાલેલો કાલર.	...	૧૩૯
આબ્નરી માટીડાને બીછાનામાં પેહરવાનો		
ડેસીંગ ગાઉન...	...	૧૪૦
માટીડાની અંદર પેહરવાની ગરમ પેટી	...	૧૪૨

દિબાચો.

છોકરીઓને પોતાનાં તેમજ બાળકોનાં કપડાં હાથે વેતરવા તથા સીવવા શીખવાનું ઘણુંજ અગત્યનું છે. એ જાતની કેળવણી નાનપણથીજ સ્કુલોમાં મળવી જોઈએ. તેવી કેળવણી જે ત્યાં ન અપાતી હોય તો દરેક માતાની ફરજ છે કે બાલકોને તે ઘરમાં આપવી. “સીવવા ભરવામાં શું શીખવાનું છે એ તો છોકરીઓ મોટી થઈ શીખ્યા કરશે” એ વીચાર ઘણો બુલભર્યો છે. એવા વીચાર ધરાવનારાઓને ખીલકુલ ખબર નથી કે કેટલીક શીખેલી-ભણેલી છોકરીઓ પણ એવી બાબતમાં કેટલી અણુધડ હોય છે. ઘણીજ થોડી છોકરીઓ મોટપણે એટલે નીશાળ છોડ્યા પછી નવું કામ શીખી શકે છે. પહેલાં તો તેઓને તે શીખવાની ઉલટ અને શોખ થતો નથી, ઘણી વેળા શીખવાની મરજી છતાં જોઈએ એટલો વખત તેપર રોકવાને ફાજલ પાડી શકાતો નથી. ખીણું જે અપલતા અને સફાઈથી નાની ઉંમરે કેળવાયેલી છોકરીનાં આંગણાં ચાલી શકે છે તે મોટી ઉંમરે શીખતી છોકરી ચલાવી શકતી નથી. બલકે સારું નરસું, મેલું સફાઈદાર, વાંકું ચુકું, ઢીલું તંગ, જાડું પાંટલું, એ સઘળું જેવાની શકતી તેઓમાં ઘણી ઓછી હોય છે. કાઈ કાઈમાં તો ખીલકુલ હોતીજ નથી.

દરેક છોકરીને આંગળે બંધ બેસતો, શોભા આપે એવો (ભપકાદાર નહીં), સફાઈદાર અને ટેસ્ટથી પોશાક પહેરવા શીખવું અવશ્યનું છે. તે માટેની કેળવણી નાનપણથી અપાવી જોઈએ. તેનો શોખ જેઓમાં નહીં હોય તે ઉત્પન્ન કરવો જોઈએ. એકની ચાર ગણી કીમત ખરચી કપડાં સીવાડવાં એ તો સૌ કાઈ કરી શકે, પણ કરકસરે શોભાયમાન પોશાક તો જેઓ તે માટેની સમજણ ધરાવે તેઓજ બનાવી શકે. વલી એવું જ્ઞાન ધરાવનાર બાઈઓ થોડું ખરચે તેઓનાં ધરબાર સુધડ, સફાઈદાર અને સુંદર બનાવી શકે છે. વખત અને તંદરેસ્તીને અનુસરતા સાદા પણ સુંદર અને

સ્વચ્છ પોતાના તેમજ બાળકોના પોશાકો બનાવી શકે છે અને તે બનાવવામાં મળતું મેલવે છે. તેઓ દરજીઓને હાથે કદી ઠગાતાં નથી.

તમારી આસપાસની સર્વે ચીજો શોભાયમાન બનાવી શકાય તે માટે સીવવા-ભરવાનું, ચુંથવાનું વગેરે શીખવાનાં અગ્રેજી ચોપાન્યાં તથા ચોપડીઓ આજે સસ્તી કામતે એટલાં તો મલી શકે છે કે જે છોકરીઓ ફરસુદની વેલાએ તેનો ઉપયોગ કરવાનો શોખ ધરાવે તો ખચીતજ તેઓએ વખતનો ગરઉપયોગ કાઢેલો કહેવાશે નહીં. બ્રજાંઓ તેમાંથી કમાણીનાં સાધન મેલવી શકશે. કમનસીબે એવી ચોપડીઓની ગુજરાતીમાં ખુટ હોવાથી તે થોડેક દરજી પુરી પાડવાની આ ચોપડીમાં ફાશેશ કરવામાં આવી છે જે આશા છે જે ઉપયોગી થઈ પડશે.

આટલું જણાવી હવે આ પુસ્તકમાં સમાવેલી આખતપર આપણે આવશું.

પ્રકરણ ૧ બુ.

આ ચોપડીમાં કેટલાક અગત્યનાં અને ચાલુ વપરાસમાં આવતાં અર્થો તેમજ બાળકોનાં પોશાકો વેતરવા તથા સીવવાની વીગતે સમજણ આપી છે. પોશાકો વેતરવાની એક સાદી અને સહેલી રીત કાગળની ધડી વાલી કાપેાં કાઢવાની છે. આ મુદ્દે શરીરનાં અગત્યનાં ચોડાં માપ લેવાની જરૂર પડે છે. તે માપ મુજબ કાગળ કાપી તેની ધડી વાલવાથી ચોંકાં જેવા આકાર પડે છે. તે ચોંકાંનાં અડસટા પ્રમાણે કાપની આકૃતિ પાડવાથી બીજાં નાનાં ભાગોનું માપ શરીરનાં કદ અને પ્રમાણ મુજબ પોતાની મેળેજ આવે છે. આવી રીતે કહાડેલા કાપ શરીરપર બંધ બેસે છે. એ રીત ધ્યાન અને ધીરજ ધરી વાંચવાથી કાંઈપણ સાધારણ સમજ ધરાવનાર બાનુ પોતાનાં તેમજ બાળકોનાં કપડાં ફક્ત શરીરનાં માપપરથી કાંઈપણ નમુના વગર બંધબેસતાં અને શોભાઈતાં વેતરી તથા સીવી શકે.

વળી એ રીતેના એક ફાયદો એ છે કે જે બાળકો ભુદાં ભુદાં માપોનાં પ્રમાણ મુજબ ગણતરી યા હીસાબ કરવાની સંમજ આપી ધરાવતાં હોય તેઓ કાંઈપણ ગુચવાડા વગર સહેલાઈથી સમજી શકે છે.

બીજું એ કે એથી ચોક્કસ માપ રાખવાની તથા આંગણાંઓને ચપલાઈથી તેમજ સફાઈથી કામ કરવાની ટેવ પડે છે.

વળી એમાં ઇંચનું માપ ધડી ધડી લેવું પડતું નથી. ચોંકાંઓ પર દોરેલી આકૃતિ જલદીથી બ્યાનમાં રહી જાય છે.

સૌથી મોટો ફાયદો એ થાય છે કે એક કાપપરથી બીજો વધુ મોટો યા નાનો કાપ કાઢાડવો હોય છે તો તે માટે ભુદી ગણતરી યા હીસાબ કરવાની કશી જરૂર પડતી નથી. ફક્ત જોઈએ એટલી કામજની લંબાઈ યા ચોડાઈ રાખવી, પછી તેની ધડી વાલી તે પર એકેજ રીતે કાપની આકૃતિ દોરી જવી એટલે આપણને જોઈએ

એવા નાનાં યા મોટા કાપ મળી શકશે, ફક્ત કાગળનાં માપથીજ અંદરના દરેક નાનાં ભાગો જેવાં કે ખભાં, ગલું, બગલનાં કાપ એ સર્વેનું માપ પોતાની મેલેજ પ્રમાણુ મુજબ નીકળશે. તે દોરવા માટે કાંઈપણ વિચાર કરવાની યા ભેંજને તકલીફ આપવાની જરૂર પડશે નહીં. તેથી વખતનો પણ ઘણો બચાવ થશે.

હવે સંચાના ઉપયોગ માટે થોડું બોલીશું.—દરેક સીવનાર આપને સંચો કેમ ચલાવવો તેનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. સંચાનુ ચક્કર ફેરવી આડો અવલો બખ્ચો મારવામાંજ સંચો ચલાવવાની કુશળતા સમાયલી નથી. તેનાં દરેક ભાગની ગોઠવણુ કેમ કરવામા આવી છે તેની સમજણુ ધરાવવી જોઈએ, જેથી સીવણુમાં કાંઈખી વાંકુ ચુકું થાય તો કયા ચોકસ ભાગમાં ખામી છે તે તુરત શોધી શકાય. જડાં યા પાતલાં કપડાં માટે બખીયામાં ફેરફાર કરવો, સોય તથા દોરો જડો યા ઝીણો ક્યારે વાપરવો એવી એવી દરેક ચીજની માહિતી એક હુશીઆર સીવનારીએ ધરાવવી જોઈએ. એવી સમજથી સીવેલાં કપડાંની સફાઈ કાંઈ જુદીજ માલમ પડશે. વળી ગમે એટલીવાર ધોવાયા છતાં સીલાઈનોં એક દોરો પણ ખીસશે નહીં. વારંવાર સંચામાં તેલ પુરવું તથા થોડે થોડે વખતે આખો સંચો ઉખેડી સાફ કરવો. આમ કરવાથી સંચો ફેરવતાં ઘણો હલકો ભાગશે.

કાપ કાપવા માટે અગતની ચીજો.—માપ લેવાની ટેપ, જેપર ઈચ, અરધા ઈચ, તથા પા ઈચના ભાગ પાડેલા હોય છે. લાઇન દોરવા માટે લાકડાનો પુટ તથા બ્રાઉનપેપર, પેનસીલ યા દરજનો ચાક. કાગળ જાડું વાપરવું નહીં કારણુ તેની ઘડી બરાબર વલતી નથી. પાતળું કાગળ સરી જતું નથી તેથી તેની ઘડી બરાબર રહી શકે છે.

શરીરનું માપ લેતી વેલા ચોકસ રહેવું. દરેક પોશાક માટે કામજનાં કાપ કાપી તેપરથી કપડું કાપવું. કપડું હમેશાં લંબાઈએ રાખી કાપવું એટલે પનેહમાંથી દબલ કરી કપડાંની લંબાઈએ કાપની લંબાઈ રાખવી. દબલ રાખવાની મતલબ એ કે ધણાબરા કાપની બે બાજુ હોય

છે. જમણી અને દાબી. તે બંને એકસરખી રાખવી જોઈએ, જેમકે બદયાનની બોંહે, પીઠ, પેસ, બાળુના નાનાં કાપો, એ સર્વે જમણા તથા ડાબા એક સરખા કાપવા જોઈએ. માટે દબલ કપડું-રાખવાથી બંને બાળુ એકી વખતે સરખી કાપી શકાશે. કાપ કપડાં પર ગોઠવતી વેલાએ વાંકા ચુકા મુકવા નહી, તેમ થવાથી કપડું વાંકું આવી પેહરતી વેલાએ ખેંચાઈ જશે. બનતાં સુધી કપડું બગાડ્યા વગર કાપ ગોઠવવા. વીચાર કીધા વીના જેમ તેમ મુકી જવું નહી. કાપ ગોઠવાયા પછી કાગળને થોડે થોડે છેટે કપડાં સાથે ટાંચણી મારી જવી કેમ જે ખસે નહી. હવે દરેક કાપની કીનારી કીનારીએ ફરતી પેનસીલની લાઇન મારી જવી અને તે લાઇનથી થોડી સીલાઈછોડી બીજી લાઇન મારવી. જે બાળુએથી એક કાપ બીજા કાપ સાથે જોડાય છે ત્યાં પોનો ઇંચ સીલાઈ રાખવી. બાકીનાં ભાગો, જેવા કે ગલું, બગલનો કાપ, ખભાં, સૌથી હેડનો ભાગ એ સર્વે પર અરધો ઇંચ સીલાઈ રાખી બીજી પેનસીલની લાઇન ફરતી મારી જવી. આ સીલાઇ સીવતી વેલાએ જરા કાપી ઝાંછી કરવી. સીલાઇની લાઇનપરથી કપડું કાપવું. કાપવા પહેલાં પીન કીધેલા કાપો છુટા કરવા. હવે સીલાઇની લાઇન કપડાનાં ફક્ત ઉપલાંજ પડપર દેખાશે. આ લાઇન બંને ભાગો પર એક સરખી અગતની હોવાથી કપડું દબલ પકડી તે લાઇને લાઇન નખે કરી સર પાડવો એટલે બંને કપડાંપર એકસરખી નીશાની જણાશે. કપડું બીલકુલ ખસવા દેખું નહી, તેમ થવાથી કાપનાં માપમાં ફેર પડી જઇ પોશાક ઢીંગો થાતું પડશે.

કાપતી વેલાએ કાપવા માં કપડું સપાટ જગાપર બીલકુલ ખોલ વગર પાંથરીને મુકવું. તેમજ પર બરાબર જગા નહી થઇ શકે તો જમીનપર પાથરી કાપવું.

પ્રકરણ ૨ જી.

નાનાં બચ્ચાંની બીબ (હોળચું).

આ બીબ. માટે આપણને જોઈતી લંબાઈ પોહલાઈનું કાગળ કાપવું. ઉપલા નમુનામાં કાગળની લંબાઈ ૧૧ ઇંચ તથા પોહલાઈ ૬૧ ઇંચ રાખી છે. કાગળની સામાં સાંમેની બાજુઓ એકસરખી રાખવાની સંભાલ રાખવા. હવે જોઈતા માપનું કાગળ કાપ્યા પછી તેને લંબાઈએથી વાલી એવડી ઘડી કરવી. બરાબર વચ્ચેથી નખે કરી જોરમાં સર પાડવો. એ ઘડીને પાછી એવડી કરી સર પાડવો. હવે કાગળ ખોલશો તો ચાર ભાગ થયલા માલમ પડશે એજ મુજબ પોહલાઈએ ચાર ભાગ કરવા.

ક આગલથી એક ભાગ છોડી ચ નીશાની કરવી.

ચ આગલથી પોના ભાગપર એક તાંપ મુકવી અને તે તાંપથી આખાં ચોકઠાંની લંબાઈનો ચોથો ભાગ નીચે ઉતરી બીજી તાંપ જ મુકવી.

ચ અને જ ને જોડી નાંખવા.

ક આગલથી એક ચોકડું નીચે ઉતરી જમણાં હાથપર પા ભાગ ખસી છ તાંપ મુકવી.

ક થી બે ચોકડાં નીચે ઉતરી જમણી બાજુપર પા ભાગ હડી ઝ તાંપ મુકવી.

ગ થી પોનો ભાગ ઉપર ચહડી ૬ તાંપ મુકવી. હવે ચ, છ, ઝ, ૬, જોડી નાંખવા.

પોહલાઈની બરાબર અધવચે એક તાંપ મુકી ૬ અને ૭ જોડવા.

ચ થી એક ભાગ નીચે ઉતરી જમણી બાજુની લીટીપર અરધે ભાગે ૩ તાંપ મુકવી.

ઠ થી સવા બે ભાગ ઉપર જઈ ૬ તાંપ મુકવી. આકૃતિ મુજબ જ, ૩, અને ૬ ગોલ લાઇન મારી જોડી નાંખવા. હવે બીબનો બરાબર અરધો આકાર તમને મલશે. એવીજ રીતે બરાબર બીબે

અરધો ભાગ દોરી પેનસીલની લાઈનપરથી કાપી નાખવું. એજ મુજબનો ક્રોમી આકાર ઉપલાં ચોકઠાંઓમાં દોરી શકાશે. ગલાં આગલનો ભાગ વધુ લાંબો યા ટુકડા જોઈએ તેમ ફેરફાર કરવો.

સીવવાની રીત:—આ બીબ જોઈએ તો સાદાં કપડાંની બનાવી વચ્ચેમાં આડકત્રી ધનિસરશન મુકવી. બેબી રીબન પોચાય એવી ધનિસરશન હશે તો વધારે શોભશે, યા તો કાંઈ ઝીણી તરાંહનો ભરેલો ટુકડો હશે તો તે પણ સાદો લેવાથી બીબ સારી લાગશે. નહીં તો ક્રોમપણુ જાતનું સાદું કપડું લઈ તેપર ઝીણી ઝીણી ટક મારવી. જક મારયા પછી કાગળનો કાપ મુકી બીબનો આકાર કાપવો. દરેક બાજુએ ફરતી સીલાઈ રાખવી. તેજ આકારનાં અસ્તરનાં બે ટુકડા કાપવા. વચ્ચે પટલું રૂનું પડ લેવું. તે પણ એજ આકારનું કાપવું. આ રૂનું પડ વારને હીસાએ ઘણે સસ્તે દાંમે મારકીટમાં મલી શકશે. પેહલાં અસ્તરને રૂં સાથે ફાંકવું પછી બીબ અસ્તરનાં ટુકડાને બીબનાં ઉપલાં કપડાં સાથે ફાંકવું. હવે એ બંને છુટા ટુકડાનાં સવરાં પડ એકએક પર મુકી પાછાં સાથે પકડી ફાંકી જવા. નીચેની અરધી બાજુ ખુલ્લી રાખવી. પછી તેપર સંચો મારી જઈ જે ખુલ્લી બાજુ રાખી છે ત્યાંથી ઉઠાવી નાંખવું. એટલે સવરૂં પડ બહાર આવશે. ઉઘાડા ભાગની બંને કીનારી અંદર દાબી ફાંકી લેવી અને છેક કીનારી કીનારીએ ફરતો બખ્ખો સંચાપર મારવો. પેહલાં જ્યાં સંચો મારવા લખ્યું છે ત્યાં ઝીણી દોરાતણુ હશે તો તે પણ ચાલશે. પછી ઉઠાવી એકદમજ ઉપરથી બખ્ખો મારી જવો. દબલ બખ્ખાની કશી જરૂર નથી. ફરતી લેસ મુકવી. દરેક ખુણાં આગલથી લેસની ગેધર સફાઈથી લેવી. ગલાંનાં એક છેડાપર બતન તાંકવું અને બીજે છેડે (લુપ) દોરાનું બેરવનું કરવું, યા તો બંને બાજુએ ઝીણી ટેપનાં ટુકડા તાંકવા.

એજ મુજબ પાસે આપેલી આકૃતી પણ નજરે જોઈ બનાવી શકાશે.

બચ્ચાનું ચોટલું.

પચીસ ઈંચનું એક ચોરસ કાપવું, પછી તેના સાંમે સાંમેના ખુણાં સાથે પકડી વચ્ચેમાંથી આડકત્રો સર પાડી ઘડી કરવી એટલે

તેમાંથી જે ત્રીકાણુ આકાર નીકલશે, તે છુટા પાડવા. ઉપલી આકૃતી આ માંહેલો એક ત્રીકાણુ ઘડી વાલેલો બતાવે છે. એ ત્રીકાણુનાં સાંમે સાંમેનાં બને ખુણાં સાથે પકડી પાછી ઘડી વાલવી, બુએ ક, ખ, ગ. આડકત્રી લાઈન ખ, ગ ને ચાર સરખા ભાગે વેંહચી નાંખવી. ખ, ખુણાંપરથી બીજો ભાગ લઈ, તેની બરાબર વચ્ચે ધ તાંપ મુકવી. ધ થી કાટખુણે (right-angle) ૩) ઇંચ લાઈન દોરવી. ગ થી પેહલા ભાગનાં ખુણાંમાં છ તાંપથી ઉભી લાઈન એવી રીતે દોરવી કે ઉપલી આડી લાઈનને અડકે. ત્યાં ચ તાંપ મુકવી. ચ, છ ઉભી લીટી થશે. છ, જ, ઝ ગોલ વાંક દોરવો. હવે ચ, છ, જ, ઝ લાઈન કાપવી. પછી કાગળની ઘડી ઉખેડશે તો ચોટલાંનો ઘાટ માલમ પડશે.

સીવવાની રીત.—ચ, છ, લાઈન આગલી બાજુ છે. ક, ખ, પીઠનો ભાગ છે. ક, પીઠનો બરાબર વચ્ચેનો ભાગ છે તેની બંને બાજુએ આશરે ૬ ઇંચ સુધી ગેઘર કરવી. પછી એક લાંબી પટી આસરે ૨૩ થી ૨૪ ઇંચ લાંબી અને ૩ ઇંચ પોહલી લઈ ક, ચ ભાગ ઉપર બેસાડવી. ચ, છ શીવાય બધી ફરતી બાજુની કીનારી સીવી લેવી. ચ, છ પર ૧૧ ઇંચ પોહલી પટી સીવવી, તે પટીપર જમણી બાજુએ બટન લગાડવું અને દાબી બાજુએ બટન હોલ કરવું. ચોટલાંનો અણીવાલો ભાગ જે ત્રીકાણુ આકાર જેવો છે તેની ઉલટી બાજુએ એક નાનો ત્રીકાણુ આકારનો કટકો સીવી લેવો અને પછી અણી આગલ એક બટન હોલ બનાવવું. આ કટકો લગાડવાની મતલબ એ કે તે ભાગપર હોલ બનાવવાનું હોવાથી મજબુત રહે.

બચ્ચાંનું ચોટલું (નમુનો ૨ જો.)

નમુનામાં આપેલી આકૃતી મુજબ કાગળ કાપવું. જમણી બાજુએ ઘડી વાલેલો ભાગ રાખવો. કાગળની પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ લઈ દબાવ કરવી એટલે ઘડી વાલ્યા પછી જા) ઇંચ થશે. લંબાઈ ૧૨) ઇંચ રાખવી, પછી ચોકઠાંની ઘડી કરી તે પર નમુના મુજબની આકૃતી ચીતારવી. ચોકઠાંપર જે તાંપ મુકી છે તે દરેક ચોકઠાંની ત્રીજા ભાગપર છે. એ પ્રમાણે ચીતાર્યા પછી કાગળ આકૃતી પ્રમાણે કાપી ખુલ્લું કરવું.

એટલે આખો ઘાટ બરાબર જણાશે. પણ એ કાપ ચોક્કસનું ફક્ત એકજ પડ બતાવે છે. કપડું કાપતી વેલા તેની લંબાઈ ૨૪) ઇંચ અને પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ રાખી, લંબાઈએ તેને ઘડી કરી કાપ ખુલ્લો કરી તેપર ગોઠવવો. ઘડીવાલો ભાગ નીચે પાયળ તરફ રહેવા દેવો. પાયળનો આકાર આકૃતી મુજબ કાપ્યા પછી ગ, ખ લીટી કાપવી નહી. એ ભાગ બંધ રહેશે. x ન્યાં બાજુપર આવી નીશાની કાઢી છે તેટલો ભાગ એટલે કમ્મરથી સુમારે ૪) ઇંચ નીચે સુધીનો ભાગ ખુલ્લો રહેશે. ત્યાં બતન તથા હોલની પટ્ટી મુકવી. કમ્મર કાપતી વેલાએ આગલી કમ્મરની લીટી કપડાનું ઉપડું પડ અલગ પકડી કાપવી અને પીઠની કમ્મર પછવાડેનાં પડપર કાપવી.

એ ચોક્કસને વેતરવાની બે રીત છે. એક તો ઉપર જણાવ્યા મુજબ. લંબાઈએથી કપડું બેવડું કરી વેતરવું, અને તે માટે ૨૪x૧૫ ઇંચ કપડું જોઈશે. બે ચોક્કસ સાથે વેતરવાં. હોય તો ૧) વારમાં થશે. એ રીતે કાપવાથી કપડાંનો બચાવ થશે.

બીજી રીત એ છે કે ૨૭) ઇંચ ચૌરસ કપડાંનો ટુકડો લઈ તેની ત્રીકોણ આકારમાં ઘડી કરવી સાંભે સાંભેનાં ખુણાં એક બીજાંપર ગોઠવવાથી તેમ થશે. ઘડીવાલા ભાગપર પાયળનો ભાગ ગોઠવી વેતરવું. આ વેતરણથી કપડું વધારે બપશે પણ વપરાસમાં વધુ સગવડ-ભર્યું થઈ પડશે.

સીવવાની રીત—આ ચોક્કસાંપર પાયળની બાહરની બાજુએ સાંધો આવશે. જોકે સાધારણ રીતે તેમ કરવામાં આવતું નથી. બાજુનાં ભાગપર હમેશાં ઘડી હોય છે. એટલે તે ભાગ સાંધા વગરનાં હોય છે. પણ આ ચોક્કસમાં ઘડીવાલો એટલે સાંધા વગરનો ભાગ નીચે હોવાથી બાજુપર સાંધો લીધા વીનાં છુટકો નથી. અને બાજુએ કમ્મરથી ૪) યા ૪ા) ઇંચ માંપી એટલો ભાગ ખુલ્લો રાખવો, અને ઉપર લખ્યા મુજબ તેપર પટ્ટી લગાડી બતન અને હોલ બનાવવાં. પાયળનાં ગોલ વાંકની કીનારી બારીક સીવી તેપર લેસ લગાડવી. પાયળની કીનારીપર “ફેધર સ્ટીચ” કરવાથી શોભામાં વધારો થશે.

ચોલ્લાંની આગલી તેમજ પીઠની કમ્મરપર બરાબર વચ્ચેથી
 ૩) યા ૪) ઈંચ સુધી ગેધર કરવી. પછી ૧૧) ઈંચ લાંબી અને
 ૩) ઈંચ પોહલી પટીપર આગલી કમ્મર બેસાડવી, અને પીઠની કમ્મર
 માટે ૧૨) ઈંચ લાંબી અને ૩) ઈંચ પોહલી પટી લઈ તેપર બેસાડવી.

જો આ ચોલ્લું છોકરાઓ માટે હોય તો પાચળ આગલનો
 બાબુનો સાંધો સીવવો નહી. આખો સાંધો ખુલ્લો રાખી તેપર બતન
 અને હોલની પટીઓ મુકવી. પીઠની બાબુપર બતન રાખવાં અને
 આગલી તરફ હોલ બનાવવાં. તેમ કરવા માટે પીઠની પટી એક ઈંચ
 ટુંકી અને આગલી લાંબી રાખવી પડશે.

પ્રકરણ ૩ જી.

નાના અચ્ચાંનું શર્ટ.

• ઉપલું શર્ટ નાનાં અચ્ચાંને પેહલા થોડાં મહીનાં પેહરાવવામાં આવે છે. આકૃતી મુજબ કાપવું. સીલાર્થ અંદરજ ગણવામાં આવી છે.

શર્ટની લંબાઈ ૧૦ ઈંચ અને પોહલાઈ ૨૪ ઇંચ છે. એટલે લંબાઈના પ્રમાણમાં સુમારે ૨૧) ગણી પોહલાઈ રાખવી.

બંગલનો ગાલો કપડાંને ઘડી વાલી પોહલાઈએ બરાબર વચ્ચેથી કાપવામાં આવ્યો છે. ગાલાની લંબાઈ શર્ટની લંબાઈનાં ત્રીજા ભાગ કરતાં સેહજ વધુ છે. એટલે સુમારે ૪) ઈંચ,

બંગલનાં ગાલાની લીટી અને બંને છેડાની બરાબર વચ્ચે એક આડકત્રી લીટી બંને બાજુએ દોરવામાં આવી છે. જે કોલર અથવા (flap) છે. લંબાઈએ તે લીટી બંગલનાં કાપ કરતાં ૧૧) ઈંચ ટુકડી અને ૨) ઈંચને છેટે છે.

કપડાંની લંબાઈ પોહલાઈમાં ફેર હોય તોપણ ઉપલા પ્રમાણમાં જો કાપ દોરવામાં આવશે તો બરાબર ઘાટ આવશે.

આ કાપ માટે ૪) માંપ ધ્યાનમાં રાખવાં, બંગલ લંબાઈ ૪) ઈંચ, ખલું ૩) ઈંચ, કોલર યા પરડાની આડકત્રી લંબાઈ ૨૧) ઈંચ. બંગલથી છેલ્લાં માપનું છેડું ૨) ઈંચ. ૪, ૩, ૨૧, ૨ આ મુજબ આંકડા ધ્યાનમાં રાખવા.

સીવવાની રીત.—પેહલાં ખલાં સીવવાં શર્ટની સવરી બાજુ સીવનારે પોતા તરફ રાખવી. આગલી બાજુની ખલાંની કીનારી ફેરવેલી સવરી બાજુએ વાલી સર પાડવો. પીઠનાં ખલાંની કીનારી એટલીજ અવરી તરફ વાલવી. પછી પીઠનું વાલેલું ખલું આગલાં વાલેલાં ખલાંપર ગોઠવી ફાંક મારવી. જેથી આગલી (front) ની કીનારી હેઠે જશે અને પીઠની વાલેલી કીનારીની લગોલગ આવશે. હવે અવરી બાજુની આગલાં ખલાંની કીનારીપર ફાંક મારવી જેથી

સાંધા સફાઈદાર અને પટલો બનશે. બચ્ચાંનાં કપડાંના સાંધા એવી એવી રીતે ગોઠવી સીવવાથી તેઓની નાજુક ચામડીપર તે ભોકાશે નહીં. બચ્ચાંના કપડાં બનતાં સુધી હાથે સીવવાં. સંચામાં મુકવાં નહીં. અને ઘણીજ સફાઈથી સીવવાં. ઉપલો સાંધો ફાંક્યા પછી બંને ફાંકપર હાથે બારીક બખ્ખો મારવો. સાંધો આખો સીવવો નહીં પણ અરધા કરતાં સેહજ વધારે સીવી છોડી દેવો. બાકીનાં ભાગને છુટા રેહવા દેવા. તેની કીનારીઓ બારીક સવરીમેરથી સીવી તે ભાગને વાલી ખલાંપર મુકી તાંકા મારી લેવો જે સરી ન જાય. તાંકા મારવા આગમજ તેપર ફરતી બારીક લેસ મુકવી.

જો આ ખલાંને વચ્ચેથી છુટા રાખવા ન હોય તો અરધા કરતાં સેહજ વધારે ભાગપર સવરીમેર બખ્ખો મારવા પછી સાંચ નીચે સેરવી લેવી અને બાકીનાં સાંધાપર અવરી તરફથી બખ્ખો મારવો. કારણુ તે ઉઠાવી ખલાંપર મુકવાથી તેની અવરી બાજુ બાહર આવશે.

આ ખલાંના સાંધા જોડવાની ત્રીજી રીત એ છે કે સાંધા બીજાકુલ સીવવા નહીં પણ બંને વચ્ચે ઘણી બારીક ઇનસુરશન મુકી જોડી લેવા.

શર્ટ આગલી મેરથી ખુલ્લું રેહશે. તેની બંને કીનારીઓ ત્રીણી વાલીને સીવવી, તેમજ હેઠેની દામણુ પણ સીવવી. આગલી ખુલ્લી બાજુ સીવતી વેલા જ્યાં કાલર (flap) વસાય છે ત્યાં સુધીજ કીનારી સીવવી પછી છોડી દઇ કીનારીપર સેહજ કાપ મુકી સવરી બાજુપર વાલીને સીવવું કેમ જે કાલર વસાયાથી તેની અવરી બાજુ સવરી તરફ વસાશે. તેથી સીવણુ ઉલટી દેખાશે. કીનારીપર જ્યાં કાપ મુક્યો હોય તે ખુણું સફાઈથી બતન હોલ કરી મજબુત રાખવું કે પીખાઇ ન જાય. તેમજ પીઠનાં કાલરનો ભાગ પણ સીવવો, ખુણાં આગલથી બરાબર અણી કાઢડવી.

બગલનો ગાળો—આ ગાલામાં ઉપર કાપેલા ત્રીકાણુ ઢુકડા જોડવા. ત્રીકાણુ ઢુકડાંની બે સીધી બાજુને બોંહેનાં ગાલાની બે સીધી બાજુ સાથે લગાડવી. એવી રીતે કે ત્રીકાણુનું ખુણું ગાલાનાં

પ્રજ્ઞાને લાગે. ખલાંનો સાંધો જોડવાને સમજાવ્યું છે તે મુજબ આ સાધાં પણ જોડીને સીવવાં. સાંધાની બંને કીનારીપર અખ્યો લેવા લખ્યું છે. તેને બદલે જોઈએ તો સવરી તરફ અખ્યો લઈ અવરી તરફની કીનારી બારીક તાકાંએ ઓટવી. બગલનાં ગાલાપર ફરતી ઝીણી લેશ મુકવી. વધારે શોભાઈતું બનાવવા કાલરની ફરતી કીનારીપર “ફેધર સ્ટીચ” યા કાઠબી ફેનસી તાંકાંએ ભરવું યા ઝીણી લેશ મુકવી. ઘણી વેલા બચ્ચાંને ચામડીપર ગરમ કપડાં પેહરાવાથી તેની ચામડી ખરાબ થાય છે માટે જો ગરમ પેહરાવાની જરૂર હોય તો પેહલાં ઉપલું શર્ટ નરમ ઝીણાં કુમાસનાં સુતરાઉ કપડાનું બનાવી પેહરાવવું પછી તેપર ફલેનલ પેહરાવવી.

બચ્ચાંનો ફલેનલનો પેટીકોટ.

આ પેટીકોટ માટે ઓછામાં ઓછી ૩૫) ઈંચ પનેહની ફલેનલ વાર ૦૧૧) પુરતી થશે. પેહલાં ફલેનલની રંગીન કારે કાર કાપી કઢાડવી. પછી પનેહમાંથી ૮) ઈંચ કપડું સીધું આખી લંબાઈએ કાપી કાઢવું એટલે ૨૭) ઈંચ લંબાઈ અને ૮) ઈંચ પોહલાઈનું કપડું નીકલશે. તે કપડાંને દબાવ કરી જમણાં હાથપર ઘડીવાલો ભાગ રહેવા દઈ તે ઉપર ઉપલો કાપેલો કાગળનો કાપ ગોઠવી ટાંચણી મારવી. જમણાં હાથની કીનારીપર ૦૧૧) ઈંચ કપડું વધારે રહેશે તે પીઠપર બટનની પટ્ટી માટે રહેવા દેવું. બોડીસ કપાયા પછી ૨૭) ઈંચ પોહલો અને ૨૭) ઈંચ લાંબો ટુકડો બાકી રહેશે, તેને લંબાઈમાંથી બેવડો કરી સલંગ કાપી કઢાડવો. એટલે ૨૭) ઈંચ લાંબા અને ૧૩૧) ઈંચ પોહલા બે ટુકડા નીકલશે તેને જોડી નાંખવા. એ ટુકડો સ્કર્ટ માટે વપરાશે. સ્કર્ટ લંબાઈએ ૧૩૧) ઈંચ રહેશે તેને બોડીસ સાથે જોડી નાંખવો. જોડતી વેલાએ ફરતી પ્લીટ મારવી. ગેધર કરવી નહીં. ગરમ કપડું હોવાથી પ્લીટ વધારે શોભશે. હવે બ્યાં બટન પોવાનાં છે તેની નીચેથી એટલે પીઠની બરાબર વચ્ચેનાં ભાગથી ૦૧૧) ઈંચ ઢાબી બાબુએ અને ૬) ઈંચ જેટલી લંબાઈએ સ્કર્ટનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. બધેથી ફરતી સીલાઈ રાખવી. સ્કર્ટની નીચેની

દામણુ ૧૧૧) ઇંચ પોહલી રાખવી. જોઇએ તો ૦૧) ઇંચ પોહલી ત્રણુ ટક મારવી પણુ તે માટે કપડુ વધારે રાખવું.

ખીજ આકૃતી ચાર ધડી કરી કાપવી, નમુનો જોવાયા તે તુરત સમજ પડશે.

અચ્ચાના ઝહલા (ફ્રાક).

આ ફ્રાક માટેનાં સ્કર્ટની પોહલાઈ એટલે નીચેનો ઘેરાવો ૧૧૧) થી ૨) વાર સુધીનો હોવો જોઇએ. જે એ ધણુ મોટો લાગે તો જરા ઓછો રાખવો. લંબાઈ એટલે કમ્મરથી (જ્યાંથી બોડીસ જોડાયછે) નીચે સુધી તૈયાર ૧૪) થી ૧૫) ઇંચ જોઇએ, માટે નીચેની દામણુ તથા ટક જેટલી જોઇએ તેટલું કપડું વધારે રાખવું. પીઠપર બરાબર અધવચનાં ભાગથી અરધો ઇંચ દાખી બાજુએ ૬) ઇંચ લાંબો કાપ રાખવો.

બોંહેપર કાંદી આગલથી એક પટ્ટી લગાડવી જે ૬૧૧) ઇંચ લાંબી અને ૧૧૧૧) ઇંચ પોહલી રાખવી. પેહલાં બોંહેનાં કાંદી આગલનાં ભાગની અધવચે થોડી નાની પ્લીટ મારવી. અને ગાલો ઉપલી પટ્ટીનાં માપનો કરી તેપર પટ્ટી ચોંટાડવી. બોંહે બોડીસ સાથે જોડતી વેલાએ તેનો સાંધો (બોંહેનો) બોડીસની આગલી બાજુએ બગલનાં સાંધાથી ૧૧) ઇંચ દુર રાખવો.

ટુંકી બોંહે જે બનાવવી હોય તો તેનાં અસ્તર કરતા ઉપલું કપડું મોટું રાખવું, સુમારે ૧) ઇંચ લાંબું અને ૩) ઇંચ પોહલું. એટલે ઉપલી બોંહે અસ્તરપર પફની માફક રેહશે.

પીઠ અને આગલનાં ભાગની બોડીસનું માપ એકજ છે. ફક્ત પીઠપર બરાબર માટે વધારે પટ્ટી રાખવી.

અચ્ચાનો નાઇટ ગાઉન.

આકૃતીમાં નાઇટ ગાઉનનો આગલો ભાગ બતાવ્યો છે. તે માટે ૩૬) ઇંચ પનેહનું ૨) વાર કપડું જોઇશે. નાઇટ ગાઉનની

લાંબાઈ ૩૬) ઈંચ અને પોહલાઈ ૩૦) ઈંચ છે. પોહલાઈથી કપડું દબલ કરવાથી ૧૫) ઈંચ રહેશે. પીઠ પણ એજ મુજબતી કાપવાની હોવાથી ૩૬x૩૦ ઈંચનાં કપડાંના એ ટુકડા એકેકપર મુકી તેને દબલ કરવા, એટલે કપડાંનાં ચાર પડ થશે. આકૃતી મુજબ તેને કાપ્યા પછી ખુલ્લું કરી જોશે તો એ એક સરખા ટુકડા આગલો તેમજ પાછલો નીકલશે. સીવવાની રીત.—બંને ટુકડા જોડ્યા પછી પીઠનાં ભાગપર ગલાં હોંટી ૯ ઈંચ લાંબો બરાબર વચ્ચોવચમાંથી એક કાપ મુકવો. આગલા ભાગપર લંબાઈએ બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી ગલાની હોંટ ૬) ઈંચ માપ લેવું. પછી તે વચ્ચેનાં સરની દાબી બાબુ ૪૧) ઈંચ અને જમણી બાબુ ૪૧) ઈંચ, બધું મલી ૯) ઈંચનો એક સર પાડવો. તે સરની હોંટ ૧૧) ઈંચપર એક બીજો સર મુકવો. હવે નીચેનાં સરપરથી દાબી બાબુએથી ઝીણી દોરાતણુ લઈ ગેધર કરવી. અને ઉપરનાં સરપરથી જમણી બાબુએથી દોરાતણુ કરી ગેધર કરવી. એમ બંને બાબુએથી દોરાતણુ કરવાથી ગેધર બરાબર આવશે. પછી કમ્મરની પટીનાં બંને ટુકડા જોડી લઈ તેની કીનારી બંને બાબુએથી ઝીણી સીવી પેલા ગેધરના ઉપલા ભાગ સાથે પટીનો ઉપલો ભાગ ફાંકવો અને નીચલી ગેધર સાથે પટીનો નીચલો ભાગ ફાંકવો. પટી પોહલી હોવાથી વચ્ચેનો ભાગ ઢીલો રહેશે. તેને વચ્ચો-વચમાંથી ગેધર કરી ખેંચી લઈ ઉપલી ગેધરપર ફાંક મારી બેસાડવો તેજ મુજબ બંને બાબુએથી પણ કરવું. પછી તે ફાંકેલા ત્રણડે ભાગપર કાઈબી ફેનસી તાંકાએ રેસમે ભરી લેવું. પટીનાં બંને લાંબા છેડાઓની કીનારી પણ સીવી લઈ તેપર સોજ તાંકાએ રેસમે ભરવું યા ઝીણી લેસ તાંકવી. ગલાંનાં ભાગપર પણ પીઠે તેમજ આગલી બાબુપર ગેધર કરી તેપર પટી મુકી દેવી.

ખોંહે સીવતી વેલાએ નીચેનાં ભાગને ૨) થી ૨૧) ઈંચ સુધી કફની માફક વાલી દેવો. (બુઓ ખોંહેની આકૃતી). ખોંહેનો સાંધો સીવતી વેલાએ કફ આગલનાં ભાગનો સાંધો છોડી દેવો અને તે ઉલટી બાબુએથી સીવવો, નહીં તો કફ વાલતાં ઉલટો સાંધો ઉપર આવશે. કફની કીનારીપર ફેનસી તાંકાએ ભરી લેવું યા તો ઝીણી લેસ તાંકવી.

બચ્ચાંને લાંબો ઝલ્લો (ફલેનલનો).

આ ફલેનલનો ઝલ્લો યા પેટીકાર ઝીણું બચ્ચાં માટે ઘણું ઉપયોગી છે, તેની બોડીસનો ભાગ દબલ હોવાથી છાતીને ઘણી હુક આપે છે. આગલ આપેલું સુતરાઈ શર્ટ પેહરાવ્યા પછી આ ઝલ્લો પેહરાવવો. તે માટે ૧૧૧) વાર ફલેનલ જોઈશે. ફલેનલનો પનેહ ઘણુ કરી ૨૭) ઈંચ હોય છે. પણ જો થોડો મોટો હશે તો તેથી વેતરણમાં કાંઈ ફરે પડશે નહીં.

૧૧૧) વારમાંથી ૧૧૧) વારનો ટુકડો ફાડી બાબુએ રાખવો. પનેહ ૨૭) ઈંચ હશે તો ચોરસ ટુકડો પડશે. એ સ્કર્ટ માટે જોઈશે. બાકીનાં વાર ૧) માંથી બોડીસ વેતરવી બોડીસની ઉંડાઈ ૬) ઈંચ છે. અસ્તર પણ તેજ કપડાંનું જોઈશે. એટલે પનેહમાંથી ૧૨) ઈંચ કપડું ફાડી તેને બેવડું કરીશું. તો બોડીસ અને તેનું અસ્તર બંને એકી વખતે વેતરાશે. તેમ જો વેતરતાં અડચણ પડે તો ૬) ઈંચનાં ટુકડા જુદા પાડી વેતરવા. લંબાઈ ૩૬) ઈંચ આખી એમજ રાખવી અને લંબાઈએ બેવડી ધડી કરી આકૃતી મુજબ વેતરવું. ધડી દાબા હાથપર રાખવી અને તે ભાગ કાપવો નહીં. હવે બોડીસ અને અસ્તર મલી ૧૨) ઈંચ કપડું પનેહમાંથી કાપ્યા પછી બાકી ૧૫) ઈંચ પોહલો અને ૩૬) ઈંચ લાંબો ટુકડો વધશે. સ્કર્ટ માટે ૧૧૧) વાર કપડું રાખ્યું છે તેની સાથે એ કપડાંને લંબાઈએ જોડવું અને બાકીનો ૧) વાર વધશે તે રેહવા દેવું.

બોડીસ માટે નમુનામાં આપેલી આકૃતી મુજબ અરધો નમુનો કાગળનો કાઢડવો અથવા તો બરાબર સમજ પડવા આખો નમુનો જોઈતો હોય તો કાગળની ધડી વાલી બેવડો કાપવો. પીઠ અને આગલાં ગલાં આગલનો ભાગ જોઈએ તો સીધા રાખવો યા ૧) ઈંચ ઉતરી આકૃતી મુજબ ગોલ આકાર કાઢડવો. પીઠનું ગલું (ધડીપર) ૩ ઈંચ, બગલની પોહલાઈ ૩) ઈંચ, ઉંડાઈ ૧૧ ઈંચ, આગલું ગલું ૫) ઈંચ અને છેડાનો ભાગ ૭) ઈંચ. બગલની વચ્ચેથી ૧૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ૩) ઈંચનો કાપ ફલેનલનાં એકવડાં પડપર

મુકવો. એ કાપ નીચેની કીનારીથી ૦૧૧) ઈંચ ઉપર રેહશે. એ કાપ પેહરનારનાં જમણાં હાથપર આવવો જોઈએ. સીવતી વેલાએજ તે કાપવો વેતરતી વેલા નીશાની કરી રેહવા દેવો. બોડીસની દાખી બાજુનો ક ખ છેડો છાતીપર થઇ ઉપલા કાપનાં ખાંચામાંથી બાહર આવી પીઠપર બંધાશે. બોડીસ અને તેનું અસ્તર કપાયા પછી સ્કૅટ સીવવા માટે હાથમાં લેવું. સ્કૅટનાં બંને ટુકડાનો સાંધો જોડવો. એ સાંધા સાથે પકડી પછવાડેનું કપડું ૦૧) ઈંચ ઉપર રાખવું. અને આગલાં કપડાંની કીનારીથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ઝીણી દોરાતણુ કરી જવી. પૂછી મોટા સાંધાને નાલાપર વાલી “હેરીંગ બોન” તાંકાથી સીવવું, એટલે સાંધો દબાઈને ચપટો રેહશે. સ્કૅટની ત્રણ બાજુએ (ઉપલી બાજુ બોડીસ સાથે જોડવા ખુલ્લી રાખવી) રેશમી પટી (binding) મુકવી. એ પટી સુમારે ૦૧૧) ઈંચ પોહલી રેશમી પટીની માફક ટેપનાં આકારની આવશે. જે કાઠપણુ દુકાને મલશે. યા તો કીનારી ૦૧૧) ઈંચવાલી તેપર રેશમે “ફેધર સ્ટીચ” યા કાઠપણુ તાંકાએ બરવું. જે વધારે શોભાવતું જોઈએ તો કીનારીપર ઝીણાં આરકાં કાપી તે રેશમે ચુંઠી લેવાં. હવે ઉપલી કીનારી જે ખુલ્લી રહી છે તેની વચ્ચે એક ટાંચણી મારવી ત્યાંથી બંને બાજુએ કીનારી તરફ વાલીને એકઠી ઈંચની પ્લીટ મારી ફાકવી એવી રીતે મારવી કે બંને છેડા (જે આગલો ભાગ છે) પર પાંચથી છ ઈંચ કપડું સાદું રહે. વચ્ચેનો ભાગ જે પીઠ છે તે મોટી બોક્ષ પ્લીટ માફક દીસશે, કેમજે તકનાં મુડાં છેડા તરફ વલશે. એ પ્લીટ ફાંક્યાં પછી તેનું માંપ ૨૨) ઈંચ થશે સાદો આખો કટકો ૪૨) ઈંચનો છે તે ધ્યાન રાખવું.

હવે બોડીસ હાથમાં લેવો, જમણી બગલ નીચેનો કાપ કાપો. અસ્તર અને ઉપલું કપડું બંને પકડીને કાપવો. પછી તેની આસપાસ ફરતી ટેપ મુકી બાંધી લેવો. બોડીસની ફરતી કીનારી એજ ટેપ વટી બાંધી લેવી. નીચેનો એટલે સ્કૅટ સાથે જોડવાનો ભાગ જે ૨૨ ઈંચ લાંબો છે તે ખુલ્લો રહેવા દેવો. ખુણાંપરથી ટેપ બરાબર ગોઠવીને લેવી અને અણીવાલાં ખુણાં બનાવવાં.

બોડીને સ્કર્ટ સાથે જોડવા માટે બનેલી સવરી બાજુ સાથે પકડી વચ્ચેથી ટાંચણી મારવી. બોડીસતું અસ્તર અલગ રાખી ઉપલાં પડ સાથે સ્કર્ટ સરખું ફાંકી જવું. તેપર ફાંકેલી પ્લીટ આડી અવલી હઠી ન જાય તેની સંભાળ રાખવી. સરખું ફાંક્યા પછી ઉપર બપ્પે મારવો અને પછી સાંધો ઉપર રાખી બોડીસતું અસ્તર તેપર વાણી ઝીણાં તાંકાએ સીવી જવું. જોઈએ તો અસ્તરની કીનારી વાલ્યા વગર ફાંકી જવી અને ઉપર ટેપ સીવવ જોઈ ચુંથાયલી કીનારી ઢંકાડ જશે.

ખલાંની પટીઓ—ફોલેનલની નાની એ પટીઓ ૩૧) ઇંચ લાંબી અને ૦૧૧) ઇંચ પોહલી લઈ તેને ફરતી પટીએ બાંધી લેવી પછી તે પટીને બગલનાં ગાલાનાં ખલાં તરફનાં બંને છેડા સાથે સીવી લેવી. યા તો પટીનાં એક છેડાને પીઠનાં ભાગ સાથે સીવી બીજા છેડાપર રેશમ વટી એક લુપ બનાવી તેને અલગ રાખવો અને બગલનાં આગલાં ઉપલાં ખુણાંપર બતન તાંકી તેમાં તે લુપ ભેરવવું.

રેશમી પટીનાં ૯) ઇંચનાં ટુકડા કરી સ્કર્ટનાં આગલા ભાગની કીનારીપર બંને બાજુએ ત્રણ ત્રણ ટુકડા તાંકવા પેહરનારની જમણી બાજુની ટેપ અવરી કીનારીપર તાંકવી અને દાબી બાજુની, કીનારીથી ૪) ઇંચ અંદર સવરી તરફ તાંકવી. આથી બંને ભાગો એક બીજાંપર આવશે. જુઓ આકૃતિ. બોડીસનાં બંને છેડાપર ૬ બની વચ્ચે એજ ટેપનો એકકો કટકો તાંકવો પછી બોડીસનાં બંને ભાગોને છાતીપરથી એક બીજાંપર મુકી દાબા છેડાને કાપેલા ગાલામાંથી બાહર કાઢાડી જમણાંને ઉપરથી દાબીમેર લઈ જઈ પછવાડેથી બંને બાંધી લેવા.

બચ્ચાંનો પીનેફાર.

આ પીનેફાર માટે નેનસુક યા એવુંજ બીજું ઝીણા કુમાસતું ૩૬ ઇંચ પનેહતું ૦૧૧) વાર કપડું જોઈશે.

કપડાંની એવડી ઘડી કરી તેપર કાચજનો કાપ પીન કરવો.

કાપ કાપવાની સમજણ-૨૭x૧૮ માપનું કાગળ લઇ તેપર આકૃતી મુજબ બંને બાજુએ ચાર ચાર ચોકડાંની ધડી કરવી. ખ, ધ, લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી ઝ, તાંપ મુકવી. થ, ઢ લાઇનમાં બે ભાગ કરી ત તાંપ મુકવી. ક, ઝ, ત વાંક લઈ જોડી નાંખવા. ક, ઠ સીધી લાઇને જોડવા. ડ, ઢ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી જી તાંપ મુકવી. ટ, જી, ક વાંક લઈ જોડી નાંખવા.

હવે બગલનો ગાલો ચીતારો. ધ, છ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી ઉપલા ભાગ આગલથી સીધી લાઇન દોરી તેની વચ્ચે જ તાંપ મુકો. જ અને ઝ જોડી નાંખી જ, ઝ લાઇનનાં ત્રણ ભાગ કરી તેપર આકૃતી મુજબ લંબગોલ આકાર દોરો. એ ગોલ આકારની વચ્ચે લંબાઈએ જે લાઇન છે તેનું માપ ૨૧૧) ઈંચ હોવું જોઈએ. પોહલા-ઈપરની લાઇન ૧૧૧) ઈંચ આવશે. દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી ૫) ઈંચ લાંબો અને ૨૧) ઈંચ પોહલો એક ત્રિકોણ આકાર કાપવો. આ ત્રિકોણ ટ, ઠ સાથે જોડવા કામ આવશે.

બગલનાં ગાળાપર મુકવાની ગોલ પટ્ટી કાપવાની સહેલી રીત એ છે કે કાગળનો કાપ કાપતી વેલા બગલના ગાલાનું જે ગોલ ચકરડું નીકલે તે કપડાંપર મુકી તેને ફરતી પેનસીલની લાઇન મારી જવી. તે લાઇનથી ૧) ઈંચ દુર ગોળ ફરતી ખીજ લાઇન મારવી. પછી બંને લાઇનપરથી કપડું કાપી નાંખવું. એટલે ૧) ઈંચ પોહલી ગોલ પટ્ટી નીકલશે તે ગાલાપર જોડી સીવી લેવી. આસપાસ ફરતી ઝીણી લેસ મુકવી.

ગલાં માટે પણ આડકત્રા (ઓરપની) કપડાંની પટ્ટી ૧) ઈંચ પોહલી કાપવી. એ પટ્ટી ક, ઠ લાઇન આગલથી ૧) ઈંચ પોહલી જોડલી જોઈએ એટલી કાપી જોડી નાંખી ગલાંપર લગાડવી. પછી ગલાંની પટ્ટીમાં ટેપ પોઇ સેરવવી એટલે ગેધર આવશે. ગલાંપર તથા નીચે દામણપર ઝીણી લેસ મુકવી.

બચ્ચાંનો રાતનો પહેરવાનો ફલેનલનો ઝલ્લો.

આ ઝલ્લો બનાવવાની રીત ઘણીજ સાદી અને સહેલ છે. આખો ઝલ્લો એકજ ટુકડામાંથી બનશે. પીઠપર ૩) બોક્ષ પ્લીટ આવશે. અને આગલો ભાગ છાતી આગલથી દબલ થઇ એક બીજની ઉપર આવશે અને આભુએથી ટેપ વડે બાંધી લેવામાં આવશે.

પેહલાં ૩૬) ઇંચ પનેહનું કપડું લઈ તેની બંને કારેકાર ફાડી કાઢવી એટલે ૩૫) ઇંચ પનેહમાંથી મપાશે. લંબાઈ ૩૦) ઇંચ રાખવી. પછી પનેહમાંથી દબલ કરવું. ઘડીવાલો ભાગ દાબા હાથપર રાખી ઘડીથી ૨) ઇંચ છોડી એક ટાંચણી મારવી. પછી ઉપરથી ૬) ઇંચ લંબાઈએ માંપી ત્યાં બીજી ટાંચણી મારવી. બેઉ ટાંચણીની તાંપ પ્રમાણે કપડાંપર સર પાડી દબલ કપડું પકડી સર પ્રમાણે દોરાતણુ કરી જવી. જુઓ આકૃતી ઘડી આગલનાં સરને. બરાબર દોરાતણુપર ગોઠવો મુકશો તો એક બોક્ષ પ્લીટ ૨) ઇંચ પેહલી થયલી તમને જણાશે. એ પ્લીટ પીઠની બરાબર વચ્ચે આવશે તે દાબી સીધી કરી વચોવચમાંથી ફાંકવી એટલે સરી જશે નહી. કપડું હવે ખુલ્લું કરવું. હવે એ બોક્ષ પ્લીટની જમણી કીનારીથી ૩) ઇંચ કપડું માંપી ત્યાં તાંપ મુકવી અને તે તાંપથી ૨) ઇંચ માંપી ઉપર મુજબ દોરાતણુ કરી જવી. પછી સીધું કરી પેલા સરવાલા ભાગને દોરાતણુપર ગોઠવી પાછું ફાંકી જવું, એટલે બીજી બોક્ષ પ્લીટ જમણાં હાથપર થશે. તેની કીનારી બરાબર પેહલીની અડોઅડ આવશે. એવીજ ત્રીજી બોક્ષ પ્લીટ પેહલીનાં દાબા હાથપર મારવી એટલે પેહલે મારેલી બરાબર વચ્ચે આવશે, બધી મલી ત્રણ બોક્ષ પ્લીટ આવશે. એ આખો ભાગ પીઠનો છે. હવે પાછું કપડાંને દબલ કરવું. વચ્ચેની બોક્ષ પ્લીટ અરધી પછવાડે અને અરધી આગલ આવશે. પછી છેલ્લી પ્લીટની કીનારીથી ૧૧) ઇંચ દુર એક તાંપ મુકવી. બીજી તાંપ ૨૧) ઇંચ દુર મુકવી, એ બેઉ તાંપની બરાબર વચમાંથી ૧૧) ઇંચ હેઠે બીજી તાંપ મુકી ગોલ ગાલાનો આકાર પાડવો. એ બગલનો ગાલો થશે. (જુઓ આકૃતી). બાકી ૪૧) ઇંચ કપડું રહેશે તે આગલા ભાગપર આવશે. હવે

આખું કપડું ખોલી નાંખી પીઠપર જ્યાં ત્રણ બોક્ષ પ્લીટ છે તે જેટલી લંબાઈએ સીવી છે (૬ ઇંચ) તેની સીધી લીટીમાં કાઢખી જાતનાં ફેનસી તાંકાએ રેશમવતી ભરવું. એક લાઇન ભરાયા પછી જરા જગા છોડી બીજી સીધી લાઇન ભરવી અને તેમજ દરેક બોક્ષ પ્લીટની અંતે કીનારીપર પર ભરવું. જુઓ આકૃતી.

ખભાંપર પીઠે ઝીણી પટી સીવી લઈ તેનાં છેડાપર અંકેકું ખેરવણું યા બટન હોત્ત બનાવવું. ઝીણું ફેનસી બટન અગત્યા ભાગપર અંકેકું તાંકવું.

છાતી આગલથી ફેનલનો ભાગ એક બીજાંપર આવશે. એક ભાગને કીનારીથી અને બીજાંને બાજુએથી ટેપ સીવી લઈ ખાંધી લેવા. ટેપ થોડે થોડે ખાંચે નીચે સુધી સીવવી. જુઓ આકૃતી. ઉપલો ભાગ પુરો થયા પછી આકૃતી મુજબનો લાગશે.

ફેનલની ફરતી કીનારી શોભીતી કીનારીથી ખાંધી લેવી યા “ફેધર સ્ટીચ” અથવા કાઢખી ફેનસી તાંકાથી રેશમે ભરવી.

નાનાં બચ્ચાંનો દીવસનાં પેહરવાનો સુતરાઉ લાંબો ઝલ્લો.

આ સુંદર ઝલ્લા માટે ઝીણાં કુમાસનું સફેદ ૩૨) થી ૩૬) ઇંચ પતેહનું ૨૧) વાર કપડું જોઈશે. તેપર છુટો લેસપીસનો ચોક્ક મુકેલો છે જે માટે લેસપીસ વાર ૧૧) જોઈશે અથવા તો ઇનસરશનનાં પટા એક બીજા સાથે જોડી તે વાપરવા. તેમ જો હશે તો વાર ૨) ઇનસરશન જોઈશે. નહીં તો ઇનસરશન અને ટક મારેલો કપડાંનો પટો અને જોડી એક આખો ટુકડો બનાવી તે ચોક્ક માટે વાપરવો. તે માટે ઇનસરશન વાર ૧૧) જોઈશે. બોંદે અને ગલાંપર મુકવા માટે ખારીક લેસ વાર ૧૧) જોઈશે.

પેહલાં સ્કર્ટ માટે કાગળનો કાપ કાઢવો. ૩૪) ઇંચ લાંબું અને ૩૦) ઇંચ પોહનું કાગળ કાપી તેને પોહલાઈએથી ઘડી વાલી દબા કરવું. એકલે ૩૪) ઇંચ લાંબું અને ૧૫) ઇંચ પોહનું થશે. કાગળ કાપતી વેલા દબા રાખવાની જરૂર નથી પણ કપડું

કાપતાં દબલ રાખવાની યાદ રાખવી. હવે દાબા હાથપર નાંકિથી પોહલાઈનો ૦૧) ભાગ એટલે જો પોહલાઈ ૧૫) ઇંચ હોય તો તેનો ૦૧) ભાગ ૩૧૧) ઇંચ થશે. તેટલું માપ લઈ એક તાંપ મુકવી. પછી તેજ બાજુની લંબાઈએ હેઠ્ઠી લંબાઈનો ૦૧) ભાગ માંપી ત્યાં બીજી તાંપ મુકવી. લંબાઈ ૩૪) ઇંચ હોવાથી ૮૧૧) ઇંચ થશે. આ બંને તાંપ પકડી ત્યાં એક સર પાડવો અથવા તો પેનસીલે લાઈન દોરવી. હવે બગલનો કાપ કાઢવા માટે ઉપલા પોહલાઈનાં ભાગપરની તાંપ આગલથી એક ઇંચ દુર એક તાંપ મુકવી અને તેજ એટલે પેહલી તાંપની બરાબર ૧) ઇંચ હેઠ્ઠે બીજી મુકવી. આ બંને તાંપને જોડી બગલનો ગોલ આકાર કાઢવો, બાકીનું કપડું સીધું રહેવા દેવું. તેની ગેઢર કરી ચોક સાથે સાથે જોડી લેવું. આ ભાગ આગલનો થશે. પીઠ પણ બરાબર એજ માપની કાઢવી. તકાવત એજ કે પીઠને બરાબર વચમાંથી લંબાઈનાં ૦૧) ભાગ જેટલી એટલે ૮૧૧) ઇંચ ખુલ્લી રાખવી. આગલો ભાગ બંધ રહેશે તેથી સલંગ રહેવા દેવો. પીઠ તેમજ આગલો ભાગ બંને કાપતી વેલા કપડું દબલ રાખવું. (જુઓ આકૃતી).

જોઈએ—એ માટે કપડું ૬) ઇંચ લાંબું અને ૧૨) ઇંચ પોહલું જોઈશે. પોહલાઈએથી કપડું દબલ કરી ઉપર કાગળનો કાપ મુકી કાપવું. કાગળની લંબાઈ તથા પોહલાઈ બંને ૬) ઇંચ રાખવી. કારણ કાગળ દબલ કાપવાની જરૂર નથી. પછી તેની ઘડી વાલી પોહલાઈ તેમજ લંબાઈએ એકસરખાં ચોકઠાં પાડવાં. દરેક બાજુએ ચાર ચાર ચોકઠાં થશે તેપર આકૃતી મુજબ કાપ ચીતરવો.

ચોક—પીઠ તેમજ આગલો ભાગ એકજ ટુકડામાં કાઢવો. એથી બહારપર સાંધો નહીં આવશે અને વધારે શોભશે. પણ તેમ કરતાં પીઠપર કપડું આડું આવશે માટે તે ભાગ ખેંચાઈ નહીં જાય તેની સલાહ રાખવી.

બચ્ચાંની છાતીનું માપ સાધારણ રીતે. ૮) ઇંચ હોય છે, અને ચોકની લંબાઈ ૪) ઇંચ પુરતી થશે. પણ જો ગરમ યા તેવાંજ કાઈ

સોસવાઈ જય તેવાં કપડાંનો બનાવવો હોય તો પોહલાઈએ (૮) થી ૯) ઈંચ રાખવું. પેહલાં કાગળનો કાપ કાઢવો.

કાગળનું માપ—જો ચોક ૮) ઈંચ પોહલો રાખવો હોય તો તે કરતાં ૧૧) ગણું વધારે મોટું કાગળ પોહલાઈએ રાખવું, અને પીઠપર બટનની પટ્ટી આવશે તે માટે ૧) ઈંચ વધારે રાખવું. એટલે કે ૮) ઈંચનો અરધો ભાગ ૪ થશે. માટે કાગળ ૧૨ ઈંચ + ૧ ઈંચ પટ્ટી મલી ૧૩) ઈંચ પોહલું જોઈશે.

ચોકની લંબાઈ ૪) ઈંચ છે. માટે આગલો તેમજ પીઠનો ભાગ મલી ૮) ઈંચ થશે. તે ઉપરાંત ૧) ઈંચ વધુ જોઈશે કારણકે પછવાડેનો ભાગ વાંકો થવાથી ૧) ઈંચ વધારે જોઈશે. એટલે લંબાઈ ૮ + ૧ = ૯ ઈંચ થશે.

હવે ૧૩) ઈંચ પોહલું અને ૯) ઈંચ લાંબું કાગળ કાપો તેને પોહલાઈએ દબલ કરો. ઘડીવાલો ભાગ જમણાં હાથપર રાખી આકૃતિ ચીતારો. ઘડી આગલથી નીચેની બાજુએ ૪) ઈંચ માપ લઈ ત્યાં તાંપ મુકો. ૪) ઈંચ માપ અરધી છાતીનું છે. હવે એ તાંપથી લંબાઈએ ઉપર સુધી સીધો સર પાડો. આ લાઈનપર બગલનો કાપ આવશે. (જુઓ આકૃતિ). જમણાં હાથના ખુણાંપરથી ઉપર ૪) ઈંચ (ચોકની લંબાઈ) માપો અને દાબા હાથપરની લાઈન સુધી સીધો સર પાડો. હવે ક, ખ, ગ, ઘ ચોકઠાંપર આગલાં અરધા ચોકની આકૃતિ આવશે. ક, ઘ નાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી તાંપ મુકો. અને ક, ખ, નાં અરધે ભાગે બીજી તાંપ મુકો, અને બંને તાંપની વચ્ચે ગલાંનો ગોલ આકાર ચીતારો. ખ થી ૧૧) ઈંચ નીચે અને ૧૧) ઈંચ દાબી બાજુએ એક બીજી તાંપ મુકી ખભાંની લાઈન દોરો. ખભાંની બહારની પોઈટથી ગ સુધી બગલનો કાપ ચીતારો. એ આકાર છાતી આગલનાં અરધે ભાગનાં ચોકનો છે. પીઠ માટે સેહજ ફેરફાર કરી એવોજ આકાર દોરવો. તેની રીત નીચે મુજબ છે.

ખભાંની બરોબર લાઈને એક સર પાડી ઉપલું ખાલી કાગળ ફેટે વાલી નાંખો; અને પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે પેહલાં બગલનો

કાપ ચોવડું કાગળ પકડી કાપો. પછી હેઠેની સીધી લાઈન કાપો. હવે જમણાં હાથપરની ધડી આગલથી સુમારે ૦૧૧) ઇંચ જેટલું કાગળ છોડી સીધી ઉપર સુધી લાઈન મારી તે કાપી કાઢો. અહીંયાં કાગળનાં એજ પડ કપાશે. ધડીવાલો ઉપલો ભાગ કાપવો નહી. ગલું એકદમ કાપવું નહી. પેહલાં આગલાં ગલાંની તાંપથી ૦૧) ઇંચ ઉપર એક ખીજ તાંપ મુકી ઉપરની તાંપ સાથે ગોઠ કરી મેલવી નાંખવી. જ્યાં ૦૧૧) ઇંચની પટ્ટી છોડી છે તે ભાગ સીધો કાપવો. ચારે કાગળનાં પડ પકડી કાપવાં. એ ગલાંનો આકાર પીઠનાં ગલાંનો છે. હવે પછવાડેનાં બે પડ છુટાં કરી આગલાં બે પડ પકડી આગલું ગલું લાઈન મમાણું કાપવું. ખલાંનો ભાગ છુટો કરવો નહી. હવે આખું કાગળ ઉમેડીને જોશો તો આખો ચોક એકજ ટુકડામાં કપાયલો જણાશે, (જુઓ આકૃતી.) એજ કાગળ કપડાંપર મુકી કપડું કાપવું. ગમે તો ચોકને ખલાં આગલથી છુટા કરી વાપરવા. પણ સાંધાં વગરનો ચોક વધારે શોભશે. દરેક કાપપર ફરતી સીલાઈ રાખવી ગલાંપર, સ્કર્ટની હેઠે અને બોહેપર ઝીણી લેસ મુકવી.

બેબીના ઝબ્બો (Wrapper).

ઝીણાં બચ્ચાંનો આ સુંદર ઝબ્બો કેશમીર અથવા ફલાનલનો બનાવવો. સફેદ યા કાંઈખી ખુલ્લો શોભાઈતો રંગ પસંદ કરવો. નીચેની દામણુ શીવાય આ ઝબ્બાને કાંઈખી બાજુથી સીવવામાં આવ્યો નથી.

વેતરવાની રીત—૨૬) યા ૨૭) ઇંચ પનેહનું ૨) વાર કપડું લઈ લંબાઈએથી બેવડું કરવું. ધડી ઉપલા ભાગપર રાખવી. પેહલાં એકવડું કાગળ લઈ તેપર કાપ કાઢાડવો. ઉપલા ધડીવાલા ભાગની કીનારીથી ૭૧) ઇંચ નીચે ઉતરી, એક ઇંચ અંદર હડી બોંહેનો કાપ દોરવો. લાંથી ૪૧) ઇંચ અંદર હડી ૧) યા ૧૧) ઇંચ ઉપર જઈ આડી લીટી દોરવી એટલે બોંહે લંબાઈ તેમજ પોહલાઈએ પુરી થશે.

પછી બગલનાં ખાંચામાંથી થઈ બાજુનાં કાપ માટે લાઈન દોરો એવી રીતે કે છેક નીચે સુધી તેની અણી આવે નહી. નીચલા ભાગથી સુમારે આંઠથી દશ ઇંચ ઉંચે રહે તેમ દોરવી.

ખીજી બાબુનો કાપ તથા બોંહે બરાબર એજ મુજબ ચીતારવી. એક બાબુ કાપી કાગળને વચ્ચેથી ઘડી કરી તેનાં અડસટાએ ખીજી બાબુ કાપશે તો બંને તદ્દન બરાબર આવશે.

ગલું—આગલું ગલું વચ્ચેથી ૩૧) ઈંચ નીચે ઉતરી વચ્ચેની લીટીથી બંને બાબુએ ૨) ઈંચ હડી ગોલ આકાર દોરવો.

પીઠનાં ગલાં માટે ૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ઉપલાંજ ખુણાંમાંથી આકાર દોરવો. કપડું કાપતી વેલા તેનું ઉપલું પડ અલગ પકડી આગલી ભેરનું ગલું કાપવું અને પછવાડેનાં પડપર પીઠનું કાપવું.

કપડું વેતરતી વેલા લંબાઈએ કપડાંની ઘડી કરી તેનાં બંને નીચલા છેડાપર ટાંચણી મારવી જે હડી ન જાય અને કાગળનો કાપ બરાબર ઉપર ગોઠવી તેને કપડાં સાથે ટાંચણી મારવી. પછી પેનસીલ વડે અલગ આકાર ચીતારવો. સીવામણુ વધારે રાખવાની જરૂર નથી.

ગલું, બોંહેની ફરતી કીનારી. બાબુનાં કાપોની કીનારી તેમજ વચ્ચેની ખુલ્લી બાબુઓપર કગણુવાલાં ઝીણાં આરકાં ચીતારી તેપર બતન હોલ કરવાં. જે રંગનું કપડું હોય તે બતનાં રેશમે સફાઈથી બનાવવાં. જે બતન હોલ નહીં કરવાં હોય તો કીનારી ૦૧) યા ૦૧૧) ઈંચ જેટલી અવરી બાબુએ વાલી ફાંકીને તેપર “ ફેધર સ્ટીચ ” યા ક્રાઇબી ફેનસી તાંકાએ ભરવું. ગલાંની કીનારી વાલતી વેલા તેપર થોડે થોડે છેટે આડા કાપ મુકવા, નહી તો ખોલ આવી ગલાંનો ઘાટ બગડી જશે.

નીચેની દામણુ ૪) ઈંચ વાલી તેપર “ ફેધર સ્ટીચ ” કરવા. ફરતી કીનારીપર બતન હોલ કરે તોપણ નીચેની દામણુપર તો “ ફેધર સ્ટીચ ” યા ક્રાઇબી ફેનસી તાંકાએ ભરવું.

બતન હોલની કીનારીથી થોડેક દુર બોંહે તેમજ ગલાંપર રેશમે કાંઈખી ભરતકામ કરશે તો ઘણી શોભા આપશે. (જેમ ઝલ-લાંની બોંહે અને ગલાંપર ભરતકામ કરવામાં આવે છે તેમ).

ગલાંનાં બંને છેડાપર તેમજ સુમારે સાત યા આઠ ઈંચ હેઠે ઉતરી રીબીનનાં ટુકડાં તાંકવા તેમજ બગલનાં ખાંચાથી સુમારે સાત

સાત ઈંચને છેટે ચાર ટુકડા બાબુનાં કાપપર આગલી મેર તેમજ પીઠપર તાંકવાં. નીચેથી સુમારે ૮) ઈંચ જેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. બંને બાબુનાં કાપપરની રીખીન “બો” કરી બાંધેલી રાખવી. ગલાં તરફની ખુલ્લી રાખી ઝબ્બો પેહરાવતી વેલા બાંધવી. (જુઓ આકૃતી). આ ઝબ્બો ઠંડીનાં દીવસમાં બચ્ચાંને ગરમ રાખવા માટે કપડાંની ઉપર પેહરાવવામાં આવે છે. જે વધુ ગરમ જોઈએ તો અંદર ગરમ યા રેશમી અસ્તર આપવું.

છોકરાઓનો પીનેફાર.

આ પીનેફાર બેથી ત્રણ વરસનાં છોકરા માટે છે, જે માટે ૩૨) ઈંચ પનેહનું ૧૧૧) વાર કપડું જોઈશે.

આ પીનેફારનો કાંપ ૨૬ મે પાને બાલકોનાં ફ્રાકનાં મથાલાં હેઠલ જે સમજણ આપી છે તે મુજબ કાપવો.

ફરક એટલો રાખવો કે સ્કર્ટવાલો ભાગ બેથી ત્રણ વરસનાં બચ્ચાંને આવે તેટલો લાંબો રાખવો; અને ચોક પાંચથી છ વરસનાં બચ્ચાંનાં માંપનો લેવો કેમ જે એ પીનેફાર કપડાંની ઉપર પેહરાવતો છે જેથી છાતી આગલનો ભાગ મોટો જોઈશે.

બતન પીઠપર આવશે. તેની બંને પટ્ટી માટે ૧૧) ઈંચ કપડું વધારે રાખવું. ૧૧૧) ઈંચ પટ્ટી, ૧) ઈંચ સીવામણ અને ૧૧) ઈંચ પટ્ટી એક બીજાં પર ચઢાવા માટે. કાલરનો કાપ કાઢવા માટે ચોકનો અરધો ભાગ કાગળપર લઈ તેપર આકૃતી મુજબનો ઘાટ ૨) થી ૨૧૧) ઈંચ વિડો ચીતારવો. આગલાં તેમજ પીઠનાં ગલાંપર આકૃતી મુજબ બાંધ રાખવી. કપડું કાપતી વેલા ૧) ઈંચ ફરતી સીલાઈ રાખવી.

સીવવાની રીત—જેમ (ચોપડીનાં) ૩૦ માં પાનાં હેઠે આપી છે તેમજ છે, ફર એટલો કે બોહિનાં ગાલાપર પટ્ટી મુકવી અને સ્કર્ટનાં ભાગપર ગેધરને બદલે “બેક્ષ પ્લીટ” મારવી. આગલી બાબુ ૩) “બેક્ષ પ્લીટ” આવશે અને પીઠનાં દરેક ભાગપર બે આવશે.

કમ્મરનો પટો ૨૬) ઈંચ લાંબો અને ૩) ઈંચ પોહાલો બેધશે. પટાની લંબાઈ સીવ્યા પછી ૨૪૧) ઈંચ રહેશે. તેને આગલી બાજુએ વચ્ચેની “બોક્ષ પ્લીટ” પર ચોકની લાઇનથી ૧૨) યા ૧૩) ઈંચ હેઠે ઉતરી ફાંકવો અને પટાની પોહલાઈએ બપ્પાની બે હાર મારી તાંકી લેવો.

કાલર લગાડી પીનેફોર તૈયાર કરવો.

કાલરની કીનારી, ચોકની કીનારી, સ્કેંટની હેઠેની દામણ અને પટાની બંને કીનારી પર “ફેધર સ્ટીચ” કરશે. તે શોભામાં વધારો થશે. બોંહેનાં ગાલા પર લેસ મુકવી.

નીચલો કાઠો બચ્ચાંનાં ફ્રાંકનાં જુદા જુદા ભાગોનું માંપ ઉમ્મર પ્રમાણે ફેટલું હોવું જોઈએ તે બતાવે છે.

	૧ થી ૨ વરસ.	૩ થી ૫.	૫ થી ૮.	૮ થી ૧૦.	૧૦ થી ૧૨.
આગલો ભાગ } અને પીઠ	૧૮ X ૨૭	૨૨ X ૩૦	૨૮ X ૩૨	૨૮ X ૩૬	૩૦ X ૪૦
બોંહે	૧૨ X ૧૪	૧૬ X ૧૬	૧૮ X ૧૮	૧૯ X ૧૯	૨૧ X ૨૦
જાતીનું માંપ (૮ ઈંચ હોય તો)	(૮ ઈંચ)	(૯ ઈંચ)	(૧૦ ઈંચ)	(૧૧ ઈંચ)	(૧૨ ઈંચ)
ચોક	૧૩ X ૯	૧૪ X ૧૦	૧૬ X ૧૧	૧૭ X ૧૨	૧૯ X ૧૩

બચ્ચાંનાં શરીરનું માંપ લેવા ન બને તો ઉપલા કાઠા મુજબ ઉમ્મર અને કદ ધ્યાનમાં રાખી વેતરવાથી દરેક કાપ તેનાં પ્રમાણ મુજબ બરાબર આવશે. કાઠમી જાતનાં સાધારણ ફ્રાંક માટે ઉપલું માંપ ચાલશે.

મકરણ ૪ થું.

બાળકોનો ફ્રેક.

આ ફ્રેક મોટાં બચ્ચાંને લાયકનો છે. ત્રણ ચાર વરસનાં બચ્ચાંથી બાર વરસ સુધીની છોકરીઓ એવા ફ્રેક પેહરી શકે છે. નીચે આપેલું માપ ૬) થી ૭) વરસનાં બાળક માટે છે.

ચોક બરાબર બંધબેસતો લાવવા માટે પેહલાં બાળકની છાતીનું માપ લેવું. જેટલું માંપ હોય તેને અરધે ભાગે ચોંકની લંબાઈ રાખવી. કાગળની પોહલાઈ માપ કરતાં ૦ા) ઈંચ વધારે રાખવી, અને પીઠ માટે તે કરતાં ૦ાા) ઈંચ વધારે રાખવું, જે બટનની પંટી માટે રેહશે. પીઠ અને આગલો ભાગ છુટા કરવો. જો ચોક એકજ ટુકડામાં રાખવો હોય તો બંને ભાગો છુટા કાપ્યા પછી ખભાં આગલથી જોડીને કપડાંપર મુકી કપડું કાપી જવું. આગલો ભાગ તદ્દન સીધો રાખવો અને પછી બંને ખભાં સાથે જોડી મુકશે તો પીઠ વાંકી આવશે. તેમજ મુકી કાપવું. યા તો લાંબા બબ્બા માટે જે ચોક કાપ્યા છે તે મુજબ કાપવો.

ન્યારે સ્કર્ટને બોડીસ સાથે જોડો ત્યારે આગલી બાજુએ બગલની બેઉ બાજુપર ૦ાા) ઈંચ જેટલું કપડું સાદું રાખવું એટલે તેટલા ભાગપર ગેધર કરવી નહીં. પીઠપર બગલની બંને બાજુએ ૧ા) ઈંચ જેટલું કપડું સાદું રાખવું એટલે ત્યાં ગેધર કરવી નહીં.

બોંહે જોડતી વખતે સ્કર્ટનાં બગલનાં સાંધાથી ૧ા) ઈંચ (આગલી બાજુએ) દુર બોંહેનો સાંધો લગાડી જોડવું.

છોકરીઓના ફ્રેકની બોડીસ.

ઉપલો નમુનો ૯ થી ૧૧ વરસની છોકરીની બોડીસનું અસ્તર ક્રમ કાપવું તે બતાવે છે. એ બોડીસ સાથે સ્કર્ટ જોડવામાં આવશે.

ખાંડીસ શરીરપર બરાબર બંધબેસતી બનાવવા માટે પેહલાં છોકરી-
ઓનાં શરીરનું બરાબર માંપ લેવું જોઈએ. માંપ લેતી વેલાએ ટેપ
ઢીલી પકડવી જોઈએ. નાની છોકરીઓનું કાઢખી માંપ તંગ લેવું
નહી. નીચલાં માંપ અગતનાં છે.—

૧. કમ્મરનું માંપ—કમ્મરની આસપાસ ટેપ મુકી ફરતું
માંપ લેવું.

૨. છાતીનું માંપ—બગલની હોંથી બરડાપરથી થઇ છાતીનું
ફરતું માંપ લેવું.

૩. પીઠની લંબાઇનું માંપ—આ માંપ માટે કમ્મરને ફરતી એક
પટ્ટી બાંધવી પછી ટેપને ખભાંપર ગલાં આગલથી પકડી પેલી પટ્ટીની
નીચે સુધી માપ લેવું (આ વેલા સીધું ટટાર ઉભું રહેવું.)

૪. બોંહેટનું માંપ—આ માંપ માટે હાથ ઉચે રાખી કાણી
આગલથી વાલવો. ટેપ ખભાંના ઉપલા હાડકાં આગલથી પકડી કાણી-
પરથી થઇ કાંદી સુધી માંપ લેવું.

સારા ઉધરભાવની એક આઠથી દશ વરસની ઉમ્મરની છોક-
રીનું કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ, છાતીનો ઘેરાવો ૨૭) ઈંચ, પીઠની
લંબાઈ ૧૨ ઈંચ અને બોંહેટની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ હોય છે. આપણી
આકૃતિ ઉપલાં માંપ મુજબની છે. હવે પીઠ કાપવા માટે ૧૨) ઈંચ
લાંબું (કારણ પીઠ ૧૨ ઈંચ લાંબી છે) અને ૬ ઈંચ પોહલું એક
કાગળ કાપો. ૭ ઈંચ પોહલાઇ થું કારણથી લીધી તે અપણે
જોઈએ. જેટલું છાતીનાં ઘેરાવાનું માપ હોય તેનો અરધો ભાગ
કરવો. પછી તેમાંથી પીઠ અને પેસનાં એવી રીતે ભાગ કરવા કે
પીઠ કરતાં પેસ ૧૧) ઈંચ વધારે મોટો આવે એટલે આખા માંપમાં
૩) ઈંચનો ફેર આવશે. જેમકે અહીંયાં આપણે છાતીનો ઘેરાવો ૨૭).
ઈંચ લીધો છે, તેનું અરધું માંપ ૧૩.૫) ઈંચ થાય. હવે ૧૩.૫)
ઈંચમાંથી ૧૧) ઈંચ કાઢી નાંખીએ તો ૧૨) ઈંચ રહે તેના બે
સરખા ભાગ કરીએ તો ૬) ઈંચ થાય તે પીઠ માટે રાખવા. બાકીના
૬) ઈંચમાં પેલા કાઢી નાંખેલા ૧૧) ઈંચ મુકીએ તો ૭) ઈંચ
થાય તે પેસ માટે રાખવા. હવે પીઠનું કાગળ ૧૨×૬ ઈંચ થશે તે

કાપી તેની આકૃતિ મુજબની ઘડી કરો. લંબાઈએ ૮) ચોકઠાં અને પોહલાઈએ ૪) આવશે. ઉપરનાં ભાગપર દાખા હાથપરનું પેહલું ચોકડું લઈ તેની લંબાઈએ ત્રણ ભાગ કરી પેહલાં ભાગપર ક નીશાની કરી તેજ ચોકઠાંનાં જમણાં હાથનાં ઉપલાં ખુણામાં ખીજી નીશાની મુકી ગલાંને કાપ દોરો. પછી ગલાંને લગાડી તેની પાસેના ખીજાં ચોકઠાંનાં નીચલાં ખુણાંમાંથી થઈ સેહેજ બાહર આવે (સુમારે ૧૦) ઈંચ) તેમ ખીજી આડી લાઈન દોરો, તે ખલાંની લાઈન થશે. હવે લંબાઈના અરધા ભાગ સુધી બોંહેનો ગાલો ચીતારો. જમણાં હાથપર હેઠનાં ચોકઠાંની પોહલાઈની લાઈનનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી પેહલા ભાગપર ખ તાંપ મુકી બગલ આગલથી તે તાંપ જોડી નાંખો એટલે બગલની હેઠનો કાપ આવશે. આકૃતિ મુજબ કાપ કાપી નાંખવો.

પેસ—કાગળ ઉપલી ગણતરી મુજબ ૧૨X૭૧ ઈંચ લેવું. પીઠની માફક સર પાડી ચોકઠાં બનાવવાં. પેહલાં ગલું ચીતારવું. ઉપલાં જમણાં ખુણાંપરથી ૧ ફૂં ખાંચા હેઠે ઉતરી ક નીશાની કરવી. એજ ઉપલાં ખુણાંપરથી દાબી મેર ૧૧) ખાંચો હડી ખ નીશાની કરી, ક, ખ ગલાંને દાખરો ચીતારો. હવે દાખા હાથનાં ઉપલા ખાંચાની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈની લીટીનાં ૦૧) ભાગપર નીશાની કરી ત્યાંથી બે લાઈન દોરો જે ગ નીશાની આગળ મલશે. ગ, ખ જોડો. એ ખંભાની લીટી છે. ઘ, ચ ચોકઠાંની પોહલાઈનાં ૦૧) ભાગપર છે, છ પેસની લંબાઈનાં અરધે ભાગે છે. ગ, ઘ, ચ, છ બગલનો ગાલો દોરો. નીચલાં જમણાં ખુણાંપરથી આખી કમ્મરના માંપનો ૦૧ ભાગ માંપીને જ નીશાની મુકો. જ, જ જોડો. તે બગલની હેઠેનો બાજુનો કાપ છે. કેટલીક વેલા કમ્મર છાતીનાં ઘેરાવા જેટલી મોટી હોય છે તો એ માંપ એકદમ ખુણાંમાં આવી જાય છે. તેમ થાય તો આડકત્રી લીટી દોરવાની જરૂર નથી. સીધી લીટી જેમ છે તેમજ રેહવા દેવી, પણ જો તેથીખી મોટી હોય કે જેમ વારંવાર બચ્ચાંઓમાં બને છે તો પેસનાં આગલા ભાગપર મીડાંની લાઈન બાહર કાઢી દોરી છે તેમ દોરવું. વલી પીઠની લંબાઈ કરતાં પેસની લંબાઈ આગલી બાજુથી લાંબી રહે છે માટે જેટલા ઈંચ લાંબી હોય તેટલું માંપ લઈ આકૃતિમાં મીડાંની લાઈન મુજબ બાજુનાં કાપ સાથે મેલવી લેવું. હવે પેસ અને પીઠ બંને ખલાસ થઈ છે તે લાઈન મુજબ કાપી કાઢવી.

આ કાપનું ગલું ઉચું આવશે તે જો વધારે નીચું જોઈતું હોય તો પેસપર ક આગલથી ૦) યા ૦૧) ઈંચ યા તેથીજી વધારે જેટલું જોઈએ તેટલું નીચે કરવું. આ બોડીસ પેટીકાટની બોડીસ માટે પણ કામ લાગશે. તે માટે જો ગલું વધારે નીચું જોઈએ તો મીડાની લાઇન મુજબ કરવું.

બોંહે જો હુઝ જોઈતી હોય તો બચ્ચાનાં ટ્રેક માટે આગલ બતાવી ગયાં છે તે મુજબ કાપવી. પણ જો તાઇટ જોઈએ તો નીચે આપેલી આકૃતિ મુજબની બનાવવી.

પહેરનારનાં હાથનું ઉપર લખવા મુજબ માંપ લેવું. તેમ જો બની નહી શકે તો પેસની લંબાઈ કરતાં ૧૩ લંબાઈ વધારે લેવી.

પોહલાઇ માટે પહેરનારનાં બગલનાં ગાલાનું ઢીલું માપ લેવું. અને તેનો અરધો ભાગ કરી કાગળની પોહલાઇ તેટલી રાખવી. જો માપ નહી લેવાઈ શકાય તો છાતીનાં ઘેરાવાનું જે માપ હોય તેનો ચોથો ભાગ લેવો. આકૃતિમાં બોંહેની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ અને પોહલાઇ ૬૧) ઈંચ રાખી છે. એ માપનું કાગળ લઇ તેની ઘડી કરી લંબાઈએ ૮) ભાગ અને પોહલાઈએ ૪) કરો અને બોંહેનો ઉપલો ભાગ ક, ખ, ગ ચીતારો. ઉપલા દાખા ખુણાં-પરથી ૧૧) ખાંચો હેઠે ઉતરી ક નીશાની કરો. ઉપલી પોહલાઈની લાઇનની અધવચે ખ જમણાં હાથપરનાં ઉપલા પેહલા ખાંચાની લંબાઈનાં ૩ ભાગે ગ. હવે કાંદીનો ભાગ લેવો. જ દાખા હાથનાં હેઠેનાં પેહલા ખાંચાનાં ઉપલાં ખુણાંપર, ઝ નીચેની પોહલાઈએ બરાબર વચમાં. જ, ઝ, જોડી નાંખો તે કાંદીનો ભાગ થશે. બોંહે કાપીને સીવ્યા પછી એ ભાગની પોહલાઈ જો પુરતી નહી માલમ પડે તો જ આગલથી જરા ૦) થી ૦૧) ઈંચ યા તે કરતાંજી વધારે લાઇન બાહર કાઢવી અને પછી જેમ જ, ઝ ની અધવચે વચલી લાઇનની તાંપ મુકી છે તેમ તે વધારેલી લાઇનની અધવચે મુકવી એટલે કાંદીનું અરધું માપ આવશે. એજ અરધું માપ કાણી આગલથી માંપી વચલી લાઇનપર મુકવું અને તેજ મુજબ ઉપર પણ મુકી વચલી લાઇન દોરી જવી. એ ખુલાસો કાંદીનો ભાગ વધારવો હોય તો તે માટે છે.

નહી તો આકૃતી મુજબ કાંદીની લાઈન દોરી કાણી માટે માંપ મુકો. એ તાંપ મુકવા પહેલાં કાણીનું માપ લેવું જોઈએ. જો તેમ નહીં બની શકે તો કાગળની જેટલી લંબાઈ લીધી હોય તેનાં પાંચ સરખા ભાગ કરવા જેમકે કાગળની લંબાઈ ૧૬) ઇંચ છે તો એક એક ભાગમાં સવાત્રણ ઇંચમાં સેહેજ ઓછું આવશે ધણું ઝીણું વીલાગો છોડી દેવા તેથી કાંઈ સીવામણમાં ફેર પડશે નહીં. યાને ટેપનું માપ *લઈ તેને વાલીને પાંચ ભાગ કરવા તે વધારે સેહેલ પડશે. હવે ઉપલા પાંચ ભાગમાંથી જમણાં હાથની નાંકેની લાઈન પર ઇંક ઉપરથી ત્રણ ભાગ છોડી તાંપ મુકવી એટલે ૮૧૧) ઇંચની સેહેજ અંદર એક તાંપ મુકવી. પછી જ થી કાણીપરની તાંપને સીધી લાઈન દોરી જોડવી. હવે દાબા હાથપરની લાઈન લેવો. ક અને જ નું માંપ લઈ બરાબર અધવચે એક તાંપ મુકો અને જે ચોકડાં પર એ તાંપ આવે તે ચોકડાંનાં પોહલાઈએથી ત્રણ ભાગ કરી, કાગળની દાબી ઝીનારીથી ૨ ભાગે ધ નીશાની કરવી. જ, ધ, ક જોડી નાંખો ગ થી સીધી લાઈન પર ૧૩) ખાચો પોહલાઈએ છોડી ૮ નીશાની કરવી. ક, ૮ જોડી નાંખો કાણીપરનાં ખુણાંને મીડાંની લાઈનથી ધ સાથે જોડો ૮ થી એક લીટી આ મીડાંની લીટીને અડડે તેમ દોરો અને ત્યાંથી બીજી લીટી કાંડીની લીટીની અધવચે દોરો, મીડાંવાલી લીટી પર જે લાઈનો જોડાય છે ત્યાં ખુણાંવાલો આકાર બનશે. એવાં ત્રણ ખુણાંઓ થશે તેને ગોલ કરી નાંખવાં. ક, ૮ લાઈનનાં અડસટાએ એક ગોલ વાંક દોરો. હવે નીચે મુજબ બે કાપો છુટા કાઢવા. પહેલાં મોટો કાપ કાપી તેપર નાના કાપની જે આકૃતી રેહશે. તે બીજા કાગળ પર કાઢવી. તે માટે તલીએ એક બીજું કાગળ મુકી તેની સાથે મોટો કાપ પીન કરવો અને નાના કાપની પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે તેપર કાતરની અણી મારી જવી અથવા તાંચણીએ આંધરા પાડવાં. પછી પીન કાઢી લેવી એટલે નીચેનાં કાગળ પર નાનાં કાપની આકૃતી મુજબનાં આંધરા પડેલાં માલમ પડશે તેપર પેનસીલે લાઈન મારી જવી અને તે લાઈન મુજબ કાપ કાપી કાઢવો.

સીવવાની રીત—આ કાપો બોડીસનાં તેમજ બોંહેનાં કપડાં પર મુકી કાપતી વેલા બધી બાજુએથી ફરતી સીલાઈ રાખવી. કપડું

દબલ રાખી કાપવું. કપડાંની લંબાઈએ કાપની લંબાઈ ગોઠવવી. ૩૦) ઇંચ પનેહનું ૪૧) થી ૫) વાર કપડું જોઈશે. દબલ પનેહ હશે તો ૨૧) થી ૩) વાર જોઈશે. પીઠ અને પેસપર ટક લેવી હોય યાને ગેધર કરવી હોય તો તે માટે જોઈતું કપડું વધારે રાખવું. જુઓ આકૃતીઓ. એમાં જે મીંડાંની લાઈન દીસે છે તે અસ્તરપર રાખેલી સીલાઈ છે. બાહિરની લાઈન તે ઉપલું કપડું છે. પેહલાં કાપ મુકી મીંડાંની લાઈન મુજબ અસ્તર કાપવું. પછી અસ્તરપરથી ઉપલું કપડું કાપતી વેલા પેહલાં જોઈએ એટલી કપડાંની પોહલાઈ અને લંબાઈ રાખી સીધો કટકો ફાડી લેવો અને તેપર ટક, પ્લીટ, યા ગેધર જે જોઈએ તે ગોઠવી તૈયાર કરી તેપર અસ્તર ગોઠવી તે મુજબ કાપવું. ટક મારયા આગમજ ગલું, ખલું યા બીજી બાજુ કાપવી નહી. પેહલાં અસ્તર સાથે કપડાંને ફાંકી જવું. ગેધર યા ટક ગલાં યા ખલાં જ્યાંબી એસાડવી હોય ત્યાં બરાબર એસાડી અસ્તર સાથે ફાંકી લેવું. બરાબર થયા પછી સંચાપર મુકવું બતનની પટી પીઠપર એક ઇંચ પોહલી રાખવી. બોડીસ તૈયાર થયા પછી તેનાં નીચલા ભાગ સાથે સ્કર્ટ જોડી નાંખવું. જે કેમ જોડવાનું તે સમજ નહી પડે તો એક તૈયાર સીવેલો ફ્રાંક લઈ તેમાં જોઈ તે મુજબ કરવાની ફાશેશ કરવી. સ્કર્ટ માટે જેટલી લંબાઈ જોઈએ તેટલી લંબાઈનાં પનેહનાં બે યા ત્રણ ટુકડા લેવા. પોહલાઈનો આધાર ઘેરાવો જેટલો રાખવો હોય તેપર રેહશે. પછી તે ટુકડાને જોડી નાંખી નીચે ટક મારી પોહલી દામણ સીવવી. કમ્મર આગલથી ફરતી પોહલી પ્લીટ મારી બોડીસનાં અસ્તર બરાબરનો ઘેરાવો રાખી જોડી નાંખવું.

બોંહું—તે પણ પેહલાં અસ્તરની કાપી કપડા સાથે બેઉ ભાગો ફાંકવા. પછી આકૃતી ૪ થીમાં નાના ભાગની ક, ખ લાઈન છે તેને મોટા ભાગની ક, ખ લાઈન સાથે જોડી નાંખવી. પછી જ, ઝ લાઈનો જોડવી. તે એવી રીતે જોડવી કે જ, આગલથી કાણી×સુધી ફાંકવી અને ઝ આગલથી કાણી×સુધી ફાંકી જવું. × આ નીશાની આગલ બંને બાજુએ થોડો ખાંચો સુમારે એક ઇંચ જેટલો નાના કાપમાં રેહવા દેવો. મોટા કાપપર કપડું વધારે રહેલું માલમ પડશે તેની ઝીણી ઝીણી ગેધર લઈ નાનાં કાપનાં ખાંચામાં એસાડી ફાંકી

જવું. હવે ક, ખ સાંધા આગલથી બોંહેને સીધી રાખી તેબલપર મુકી જોશો તો મોટાં ભાગપરનો જ, ઝ સાંધા ફેરવાઇને નાનાં ભાગપર બેઠેલો માલમ પડશે. બોંહેમાં ફાંકતી વેલા જરાખી ખેલ નહી આવવી જોઇએ. બરાબર થયા પછી સંચાપર મુકી દેવી.

બોડીસ સાથે બોંહે જોડતી વેલા ક, ખ, સાંધાને પેસનાં બગલનાં કાપથી ૨) યા ૨૧) ઇંચ દુર રાખી ગાલામાં ફાંકી જવી. ફાંકતી વેલા જોવું કે બોંહેનો ઉપલો ભાગ આગલી બાજુએ એટલે ખભાંપર અને નીચલો નાના કાપવાલો ભાગ બગલની બાજુએ હેઠ આવે છે કે નહી. જો તેમ નહી હશે તો બોંહે ઉંધી આવશે. તે બરાબર જોઇને લેવું દાખી જમણી બોંહે બેલાય નહી તેની સંભાલ રાખવી. જો ગાલા કરતાં બોંહે મોટી હોય તો ખભાંની બંને બાજુપર સેહજ ગેધર લેવી. ફાંકીને પેહરાવી જોવી. હાથ સીધા લાંબો કરી જોવું કે બરાબર અંગોઠાની સીધી લીટીમાં બોંહેનો ક, ખ, સાંધા આવે છે. જો તેમ આવશે તો બોંહે બરાબર જોડાયલી હશે. તે સાંધો જો હેઠ ઉપર ખસી ગયો હશે તો બોંહે પહેરયા પછી ખેંચાયા કરશે માટે જો એ સાંધો બરાબર નહી હોય તો તે ક્યાં આવવો જોઇએ તે જગાપર બરાબર તાંચણી મારી બોંહે ફાંકેલી ઉભેડી પાછી ફાંકવી. ઉપર લખ્યું છે કે બોંહેનો સાંધો બગલનાં કાપથી ૨) યા ૨૧) ઇંચ દુર રાખવો. તે ચોક્કસ ક્યા માપે રાખવો તે પહેરયા પછી માલમ પડશે. માટે હમેશાં સાંચો મારયા આગમજ બોંહે ફાંકીને પહેરી જોવી અને તે માપ નોંધી લેવું. હવે સમજું બરાબર થયા પછી જોઇએ તે મુજબ ગલાંપર, હાથપર લેસ મુકવી.

છાકરીઓનો પેટીકાટ.

આ પેટીકાટમાં સ્કર્ટ અને બોડીસનો આગલો ભાગ સલંગ એકજ ટુકડામાં રાખવામાં આવ્યો છે. જ્યારે બોડીસની પીઠના બે ટુકડા તેમજ સ્કર્ટનો પછવાડેનો ભાગ અલગ છે. ઘણું કરીને આખી બોડીસ છુટી સીવી તેને સ્કર્ટ સાથે ફરતી બેડી નાંખવામાં આવે છે અને સાંધા ઉપર પટ્ટી મુકવામાં આવે છે પણ તે રીત કરતાં ઉપલી

વધારે સારી લાગેછે, અને તે બનાવવાની રીત પણ સેહલી પડેછે. ગયા પ્રકરણમાં ફ્રેકની બોડીસ આપી છે તે બોડીસનાં કાપ વાપરવા. એ પેટીકાટ કાઢી કપડાંનાં બનાવી શકાશે. તે માટે કેટલું કપડું જોઈએ તે કપડાંના પનેહપર આધાર રાખેછે. પેહલાં ખલાંથી તે જોડેલો નીચો પેટીકાટ જોઈતો હોય તેટલું નીચે માપ લેવું. તે ઉપરાંત સીલાઈ, દામણ, ટક અને જો બ્રીલ રાખવી હોય તો તે સધલાંની ગણતરી કરી ઉપલાં માપમાં ઉમેરવી. આ માપ જે આવે તે કરતાં બેવડી લંબાઈનું કપડું જોઈશે.

એટલે ૩૦ ઇંચ પનેહનું કપડું ૧૧૧) થી ૨) વાર, આંદ, નવ વરસની ઉંચા કદની એટલે ૪) શીટ ઉંચી છોકરી માટે જોઈશે.

ઉપલી આકૃતિમાં એક વાર કપડાંને પનેહમાંથી બેવડું કરી મુકવું છે. તેપર બોડીસનો પેસ ગોઠવી ટાંચણી મારવી. મીડાંવાલી લીટી બોડીસનો નીચલો ભાગ યા કમ્મર બતાવે છે. કમ્મરથી ઘડી વાલી કીનારીપર નીચે સુધી માંપ લઈ તે માંપ કમ્મરનો બીજો છેડો જ્યાં x આવી નીશાની છે ત્યાંથી નીચે કારેકારની કીનારીપર માંપીને મુકવું જ્યાં બીજી x આવી નીશાની કરવામાં આવી છે. એ બંને ચોકડીઓની વચ્ચે આકૃતિ મુજબ બાબુનો કાપ દોરવો અને તળી-એનાં ભાગને ગોલાસપર લઈ ધીમે ધીમે સીધી લાઇન સાથે મેલવી દેવો. ધ્યાનમાં રાખવું કે એ નીચલો ઘેરાવો છાતીની પોહલાઈનાં માપ કરતાં ઓછામાં ઓછો દબલ હોવો જોઈએ. આપણાં પેસના કાપમાં છાતીની પોહલાઈ ૭૧) ઇંચ રાખી છે, માટે સ્કર્ટનો નીચલો ભાગ ૧૫) ઇંચ હોવો જોઈએ. સાઇડનો કાપ દોરતી વેલા નીચેથી કારે-કારપર થોડો ભાગ એટલે જોડેલો દામણ અને ટકમાં વલાય એટલો ભાગ સીધો રાખવો. તેમ કરવાથી દામણ વાલતી વેલા ખોલ આવશે નહીં. બધી બાબુએ ફરતી સીલાઈ રાખી આકૃતિ મુજબ કાપવું.

ગલાં તથા બગલનાં ગાલાની સીલાઈ ૦૧) ઇંચ.

બગલ હેઠનાં કાપ તથા ખલાંની સીલાઈ ૦૧૧) ઇંચ.

પીઠપર બટનની પટ્ટી આગળ સીલાઈ ૨) ઇંચ.

પીઠનાં નીચલાં ભાગપર સીલાઈ ૦૧) ઇંચ.

સ્કર્ટની હેઠે દામણ તથા ટક માટે સીલાઈ જેટલી જોઈએ એટલી.

પીઠનાં જે ભાગપર હોલ કરવાનાં હોય તે ભાગપર ૨) ઈંચ પટીની જરૂર પડશે નહીં માટે કાપ પ્રમાણે કપડાંપર જે સીધી લાઇન દોરી હોય (જુઓ આકૃતી) તે લાઇનપરથી સર પાડી ૧૧) ઈંચ માપી બાકીનું કપડું ફાડી નાંખવું. બીજા પીઠનાં ભાગપર બટન આવશે તે પટી હોલવાલી પટીની બરાબર હેઠે જશે માટે તે પટી કાપની લાઇનથી આશરે ૦.૧૧) ઈંચ માપી ત્યાં બીજા સર પાડવો અને આ સર આગલથી બાકીનું કપડું નીચે વાલી લઇ પેલી પેનસીલે મારેલી કાપની લાઇન છે તેના અડસટે ફાંકી જવી.

સ્કર્ટનો પછવાડેનો ભાગ ઉપલા આગલનાં ભાગ કરતાં ૦૧) ઈંચ લાંબો રાખવો. એ ૦૧) ઈંચ ગેઘર કરી પીઠ સાથે જોડતી વેલા દબાશે. પોહલાઇએ એટલેજ એટલે સીધો પનેહજ રેહવા દેવો. લંબાઇનું માંપ લેતી વેલા આગલા ભાગપરની X X આ નીશાનીઓ વચ્ચેનાં કાપની લંબાઈ લેવી.

પીઠનો કાપ લઈ તે કપડાંપર ગોઠવી ઉપર મુજબ સીલાઈ છોડી કાપવી. પીઠ અને પેસ બંનેનું ગલું જોઈએ એટલું નીચે રાખવું. તેપર મુકવાની પટી આડકત્રાં કપડાંપરથી કાપવી એટલે બરાબર બેસશે અને ગલાંપર ખોલ આવશે નહીં. બગલનાં ગાલાનીબી પટી તેવીજ લેવી.

સ્કર્ટપર પીઠે બરાબર વચ્ચેથી સ્કર્ટની લંબાઇનાં ત્રીજા ભાગ જેટલો લાંબો કાપ મુકવો. આ કાપની બંને બાજુ બટનની જેમ પટી મુકીએ છીએ તેમ સીવી લેવી.

સ્કર્ટનાં પછવાડેનાં ભાગપર ગેઘર કરી પીઠ સાથે જોડવો. કારે કાર આગલથી ૦.૧૧) ઈંચ જેટલો ભાગ બંને બાજુપર સાદો રેહવા દેવો. ઉલટી બાજુએ સાંધાપર સીધી પટી ગેઘર સાથે સીવી લેવી અને પછી તેને બોડીસનાં ભાગપર વાલી એટી જવી. એથી સાંધો સફાઈદાર લાગશે.

ઉપર લખવા મુજબ કેટલીક વેલા બોડીસ અને સ્કર્ટ છુટા રાખી તેને સીવીને જોડવામાં આવે છે. એવા પેટીકાટ માટે સ્કર્ટનું કપડું

તદન સીધું પુરતી લંબાઇનું રાખવું. પોહલાઈ માટે એ યા ત્રણ પનેહ (જેટલી પોહલાઈ જોઈતી હોય તે મુજબ) સીધા કટકા રાખી સાથે જોડી નાંખવા. ફરતી ગેધર કમ્મરપર કરવી અને બોડીસ સાથે જોડી નાંખવું.

છોકરીઓનો નાઈટ ગાઉન.

આ નાઈટ ગાઉન ઉંચા કદની દશથી બાર વરસની ઉમ્મરની છોકરી માટે છે. એ માટે પેહરનારની લંબાઈ ગરદનપર ખભાંમા સાંધા આગલથી નીચે જમીન સુધી માંપવી. તે માટે ૩૨) ઈંચ પનેહનું ૩) વાર કપડું જોઈશે. જે લુઝ બોંહે કરવી હશે તો થોડું વધારે જોઈશે. (સુમારે ૫ ઈંચ).

૧૫) ઈંચ લાંબો ટુકડો ચોક માટે ફાડી કાઢડો.

બોંહે માટે ૧૬) ઈંચ લાંબો ટુકડો કાઢડો.

બાકી જે કપડું રહે તેનાં લંબાઈએથી એ સરખા ટુકડા કરી એક કટકો આગલા ભાગ માટે અને બીજો પીઠ માટે રાખવો દરેક ૩૮) ઈંચ લાંબો આવશે.

આગલો ભાગ—ઉપલા ટુકડામાંથી એક લઈ તેને દબાવ કરવો. પછી પાસેની આકૃતિ મુજબ ચીતારવો. ક, ખ વાલો સાંધડો વાંક કાપતી વેલા નીચેનાં ખુણાંપરથી એટલે ખ આગલથી સુમારે ૧૫) ઈંચ જેટલો કટકો સીધો કાપી પછી વાંક લઈ લેવો. એ કટકો સીધો રાખવાની મતલબ એ કે નીચેની દામણ વાલતી વેલા તે ભાગપર ખોલ નહી આવે અને સીધો બેસે. જે ૦૫) ઈંચ દામણ પોહલી રાખવી હોય તો તેટલીજ પોહલાઈ પછવાડેથી વલશે અને ૦૧) ઈંચ અંદર દાખવામાં જશે માટે ઉપર લખવા મુજબ ૧૫) ઈંચનો કટકો સીધો રાખવો.

ગલ્લાં આગલનો ખુદલો ભાગ—એ માટે ઘડી વાલેલા ભાગપર એક ઉપરથી ૧૨) ઈંચની લંબાઈએ કાપવું. ઘડી બોલ્યા પછી એ ૧૨) ઈંચવાલો ભાગ બરાબર વચ્ચે આવશે.

પીઠ—પીઠ બરાબર આગલા ભાગની માફકજ કાપવી. ફક્ત વચ્ચેથી કાપવી નહીં.

બોંહે—૧૬) ઈંચ લાંબા અને ૨૮) ઈંચ પોહલા ટુકડામાંથી કાપવી. (જુઓ આકૃતી).

ખીશપ સ્લીવ કે જે આપણું લોકો સાધારણ રીતે “જુઝ” બોંહેને નામે ઓલખે છે તેવી જે બોંહે કાપવી હોય તો તે માટે પાંચ છ ઈંચ કપડું વધુ જોઈશે તે ત્રીજી આકૃતી મુજબ કાપવી.

આકૃતી ૨ જ પ્રમાણે બોંહે કાપવાની સમજ—બોંહેની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ અને પોહલાઈ બંને બોંહે મલી ૨૮) ઈંચ છે. એટલે લંબાઈ કરતાં બંને બોંહેની પોહલાઈનું સામકું માંપ ૧૧૧) ગણું વધારે થશે. જે એ કરતાં નાનાં બચ્ચાંની એટલે ચાર પાંચ વરસનાં બચ્ચાંની બોંહે કાપવી હોય તો લંબાઈ કરતાં પોહલાઈ દબલ રાખવી. હવે પોહલાઈનાં એટલે ૨૮) ઈંચનાં પાંચ સરખા ભાગ કરી તેમાંનાં બે ભાગ ઉપરની લાઈનનાં દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી માંપી એક તાંપ મુકવી. એજ લાઈનનાં જમણાં હાથનાં ખુણાંપરથી માંપીશું તો ત્રણ ભાગ રહેશે. હવે એની બરાબર હેઠની સીધી લાઈનપર દાબા હાથનાં ખુણાંપરથી ત્રણ ભાગ જેટલું માંપ લઈ એક તાંપ મુકવી. એજ લાઈનપર જમણાં હાથનાં ખુણાંપરથી માંપીશું તો બે ભાગ આવશે. ઉપર અને હેઠની બંને તાંપોને જોડી નાંખો એટલે વચ્ચે એક આડ-કત્રી લાઈન આવશે. દાબા હાથનાં ઉપરનાં ખુણાંપરથી ૨) ઈંચ હેઠ ઉતરી એક તાંપ મુકી તેને ફેપર મુકેલી તાંપ સાથે ગોલ ઘાટ કરી જોડી નાંખો એટલે કાંદીનો ભાગ દોરારશે. જેનું માંપ ૧૧) ઈંચ જેટલું થશે. એજ મુજબ જમણાં હાથપરનાં નીચેનાં ખુણાંથી ૨) ઈંચ ઉપર માંપી એક તાંપ મુકી તેને નીચલા ફે ભાગ સાથે જોડી ખીજ બોંહેની કાંદીનો ગોલ આકાર કાઢાડો. પછી બગલનો ગાલો ચીતારો. તે માટે દાબા હાથનાં નીચલા ખુણાંપરથી ૧૧) ઈંચ ઉપર માંપી એક તાંપ મુકો, તે તાંપથી એજ સીધી લાઈનપર કાંદીની જે પેહલી તાંપ મુકી છે લાંબુથી માંપ લેવો અને જે માંપ આવે તેટલુંજ કાંદીની લાઈનનાં ખીજાં છેડાપરની તાંપથી નીચે આડી વચ્ચેની

લાઇનપર માંપ લેવો. હવે નીચેથી ૧૧) ઇંચ છોડી જે તાંપ મુકી હતી સાંધી આ છેલ્લી તાંપ મુકી ગોલ આકાર કાઢી બગલનો ગાલો ચીતારો. એનું માંપ ૧૭) ઇંચ આવશે. એજ મુજબ જમણી બાજુની બોંહે ને બગલનો ગાલો ચીતારો. તે માટે જમણી બાજુના ઉપલા ખુણાંપરથી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી તેજ લાઇનપર કાંદી માટે જે પહેલી તાંપ મુકી છે તે સીધી લાઇનનું માંપ લઈ તેજ માંપ આડકત્રી લાઇનપર હેઠેથી માપીને મુકો. અને બંને તાંપો જોડી બગલનો બીજો ગાલો ચીતારો, તેનું માંપ ઉપર મુજબ ૧૭) ઇંચ થશે. હવે વચ્ચેની આડકત્રી લાઇન કાપી કાઢો એટલે બંને બોંહે છુટી પડશે. પછી કાંદી તેમજ બગલની લાઇનપરથી બંને કાપો કાપી કાઢો. એ બોંહે નાઇટ ગાઉનનાં ગાલામાં જોડતી વેલાએ એવી રીતે મુકવી કે તેનાં સાંધાપરનો આડકત્રો ભાગ હાથનાં હેઠલા ભાગપર આવે અને સીધો ભાગ ઉપલા ભાગપર આવે. એવી રીતે કપાયેલી એક બોંહે કપડાંની ચટ્ટી બાજુએ અને બીજી ઉલટી બાજુએ આવશે, માટે જે કપડાંની ચટ્ટી અને ઉંધી બાજુ ન જણાતી હોય તેવાં કપડાંપર એ રીતે કાપવું; અથવા તો બે નાઇટ ગાઉનની બોંહે સાથે કાપવાથી બરાબર આવશે.

ઉપલી બોંહે કાપવાની સેહલ રીત કાંધપણ માપ લીધા વીનાં કાપવાની છે. તે જો ધ્યાનમાં રાખી કાપશો તો ઉપલાં માંપ શું આધારે લેવામાં આવ્યાં છે તે સમજ પડશે.

બોંહેની જોડએ એટલી લંબાઈ રાખવી. પોહલાઇ સેહજ વધારે યા ઓછી હશે તો ચાલશે. પનેહમાંથી કપડું કાપવું નહી. પછી પોહલાઇએ પાંચ સરખા ભાગ કરવા. તેમાંથી બે ભાગ કાંદી માટે અને ત્રણ બગલનાં ગાળા માટે રાખી વચ્ચે આડી લીટી દોરવી. એ લીટીપરથી કાપીને બંને બોંહેનું કપડું છુટું પાડવું. હવે જે લંબાઈ કોરે કારવાલી સીધી છે તેને પેલી આડી લીટીપર બંને કીનારી સાથે પકડી સરખી ગોઠવવી. તેમ કરતાં માલમ પડશે કે કપડાંનો એક છેડો કાંદી તરફથી અને બીજો બગલનાં ગાલા તરફથી બાહર પડશે. કાંદી તરફનાં બાહર નીકલેલા ટુકડાને કાપી કાઢવો. તેનાં ઘડી

વાલેલા છેડાનાં ખુણાંપરથી અણી નીકલેલી માલમ પડશે. તે ૧) ઈંચ ઉપર જઈ ખુણું ગોલ કરી કાપવું. હવે બગલ તરફનાં બાહર રહેલાં કપડાંને એજ મુજબ કાપી, બગલનાં ખુણાંમાંથી એટલે સાંધાવાલી બાજુ તરફથી ૧૧) ઈંચ ઉતરી ઉપલી લાઇન સાથે કાપનો ઘાટ ગોલ કરી લેવો. એટલે બગલનાં ગાલાની લીટી એકદમ આડકત્રી નહીં પણ ગોલાસપર દીર્ઘશે. નાની બોંહેમાં ખુણાંપરથી ૧) ઈંચ ઉતરવું. એજ જાતની બોંહે માટીડાનાં શર્ટમાં થોડા ફેરફાર સથિ આપી છે તેની આકૃતિ જોવાથી તુરત સમજ પડશે.

ત્રીજી આકૃતિ—હુઝ બોંહેની છે. તે આકૃતિમાં જોઇ સીધી લાઇન મુજબ યા મીડાંવાલી લાઇન મુજબ કાપી રીતે કાપવી. સીધી લાઇને કાપવાથી નીચલા ભાગપર એાછી ગેધર આવશે. મીડાંવાલી લાઇન મુજબ વધારે ગેધર આવશે અને આખી બોંહે વધારે પોહલી લાગશે. જ્યારે પહેલી રીત મુજબ નીચેથી સાંકડી થશે.

ચોક્ક—આગલનો તેમજ પીઠનો ચોક્ક બંને એકજ ટુકડામાંથી કાઢવ્યા છે, એટલે ખભાં આગલથી સાંધો આવશે નહીં. એ સાંધા વગરનો ચોક્ક કાપવાની રીત અગાઉ બચ્ચાંનાં લાંબા ઝબ્લામાં આપી છે (પાનું ૨૦ મું) તે જુઓ. આ ચોક્કની લંબાઇ પણ ૪) ઈંચ રાખવી. પોહલાઇમાં ફેર આવશે તે માટે પહેરનારનું માપ લેવું. પહેલાં પીઠનો કાપ કાઢવો કારણ પીઠ બંધ આવશે અને આગલો ભાગ ઉંધાડો રહેશે. તે માટે પીઠના ગલાં આગલથી ૪) ઈંચ હેડે ઉતરી પીઠની પોહલાઇનું માંપ લેવું. નમુનામાં પીઠની પોહલાઇ ૧૨) ઈંચ લીધી છે. તે માટે પોહલાઇએ કાગજ ૧૧) ગણું વધારે જોઇશે એટલે ૧૫) ઈંચ. અને લંબાઇએ માપ કરતાં દબલ રાખી ૧) ઈંચ વધુ લેવું, એટલે ચોક્ક જો ૪) ઈંચ લાંબો હોય તો કાગજ ૯) ઈંચ જોઇશે. પછી આકૃતિની ચોપડીમાં બતાવ્યા મુજબ પીઠ ચીતારી અગાઉનાં પ્રકરણમાં સમજવા મુજબ આગલો ભાગ કાપી કાઢવો. બીજી રીત નીચે મુજબ છે તે જો સહેલ પડે તો તે મુજબ કાપો. લંબાઇનું માપ ૪) ઈંચ, પોહલાઇ ૧૨) ઈંચ, પોહલાઇએ ૧) ઈંચ કાગજ વધારે રાખો કારણ ખભું માંપ કરતાં ૧૧) ઈંચ બાહર આવશે.

પોહલાઇએથી કાગળ દબલ કરે. એટલે કાગળની પોહલાઈ ફા) ઈચ્છિય શે. પછી આકૃતી મુજબ કાપી કાઢડો તેમાં જે મીડાંની લાઇન મુકી છે તેપર હમણાં ધ્યાન આપવું નહી. ફક્ત સીધી લાઇન મુજબ કાપી જવું. જમણાં હાથની ઉભી સીધી લાઇનનાં ૩) સરખા ભાગ કરી તેમાંના પેહલા ભાગપર ખલાંની તાંપ છે. હવે એ કાપ કરતાં લંબાઇ તેમજ પોહલાઇએ વધારે મોટું બીજું કાગળ લેવો, અને તેને પોહલાઇએથી દબલ કરી તેની ઉપર ઉપલો પીઠનો કાપ દબલજ વાલીને મુકો, અને દાખા હાથપરની ઘડી તથા ગલાંનાં કાપ સંધાય બધી બાજુએથી ફરતી લાઇન આકૃતી મુજબ મારી જવો. ઘડી આગલથી ૧) ઈચ્છિય છોડી જેમ મીડાંની લાઇન મારી છે તેમ; તથા ગલું પણ મીડાંની લાઇન મુજબ નીચેના કાગળપર ચીતારી તે કાગળને પેનસીલની લાઇન મુજબ કાપી કાઢડો, એટલે આગલો યોક છુટો નીકલશે. એ બંને યોકને જે છુટા પાડ્યા વગર કાપવા હોય તો કપડું કાપતી વેલા ખલાં આગલથી જોડીને મુકવા. એવી રીતે મુકવા કે પીઠ સીધી રહે અને આગલો ભાગ વાંકો આવે એ મુજબ કપડાંપર બરાબર તાંચણી મારીને મુકવા અને, ખલાં સીવાય સઘલી બાજુએથી સીલાઇ છોડી કાપી જવું. યોકની પછવાડે અસ્તર મુકવું જોઇશે માટે ઉપલાં કપડાંનેજ માંપવું અસ્તર કાપવું.

સીવવાની રીત—યોક સીવતી વેલાએ આગલો ભાગ આડ-કત્રાં કપડાંપર હોવાથી તે જરાબી ખેંચાઈ નહી જાય તેની સંભાલ રાખવી. અસ્તર તથા કપડાંને પહેલાં સીધું અકેકપર મુકીને ફાંકી જવું. પીઠની બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી તેથી ફાંકી જવી કેમકે સરી નહી જાય. તેજ મુજબ આગલા ભાગની કીનારી પણ ફાંકી પેહરનારનાં આંગપર મુકી જોવું કે બરાબર આવે છે યા નહી. જે ખલાં ઘણાં મોટાં હોય તો ખલાં આગલથી બગલનો આખો ભાગ જરા કોતરી કાઢડવો પણ ધ્યાન રાખવું કે બદયાનની માફક નાઈટ ગાઉન બરાબર તાઇટ બેસવો નહી જોઇએ. માટે ખલાં અને બગલનો ગાલો બદયાનનાં કાપ કરતાં મોટાં રાખવાં જોઇએ. જે ઘણાંજ મોટાં હોય તોજ ઓછાં કરવાં. હવે નાઈટ ગાઉનની

પીઠ લઈ તેનાં ઉપલા સીધા ભાગને ઝરાબર વચ્ચેથી સર પાડવો અને પીઠનાં ચોકનેબી વચ્ચેથી જ્યાં ફાંક મારી છે ત્યાંથી પકડી બંને સાથે તાંચણી મારવી. પછી બંનેનાં બગલના ગાલા સાથે પકડી તાંચણી મારવી. નાછટ ગાઉનપર જોટલું કપડું વધારે હોય તેટલાં કપડાંને ગેધર કરી ચોકપર ફાંકી લેવું. બગલનાં ગાલા આગલથી એક ઈંચ છોડી ગેધર કરવી એટલે અરધી પીઠપર ફાંક મરાશે. તેજ મુજબ બીજી બાજુએ પણ કરવું. ચોકને ફાંકતી વેલાએ સાથે અસ્તર પકડવું નહીં. ફક્ત ચોકનાં કપડાં સાથેજ ફાંકાને સંચામાં મુકી દેવું. અસ્તર છુટું રહેશે તેને પછવાડેથી સાંધાપર વાલીને હાથે સીવી નાંખવું. અથવા તો અસ્તર અને કપડાંની વચ્ચે નાછટ ગાઉનની ગેધર પકડી ફાંકવું અને સંચો મારયા પછી ઉલટાવી સવર કરવું.

આગલો ભાગ બેસાડતી વેલા વચ્ચેનાં કાપ આગલથી ૧) ૧) યા ૨) ઈંચ છોડી ગેધર કરવી યા ટક અથવા પ્લીટ મારવી. ચોકનાં બગલનાં ગાલા સાથે નાછટ ગાઉનનો બગલનો ગાલો ઝરાબર જોડવાની સંભાલ રાખવી. જોડતી વેલાએ અસ્તર અલગ રાખવું અને સંચો મારયા પછી સાંધાપરથી વાલીને સીવી નાંખવું.

નાછટ-ગાઉનનાં આગલનાં તેમજ પીઠનાં ભાગો જોડી નાંખવાં. નીચેની દામણ સીવવી.

બોંહે—બોંહે જે લુઝ કીધી હોય તો બગલનાં સાંધા આગલથી આગલા ભાગ તરફ ૨) ઈંચ છોડી બોંહેનો સાંધો જોડવો. જે બોંહે સાદી એટલે ઉપલી આકૃતિ મુજબની હોય તો તેનો સાંધો નાછટ ગાઉનનાં બગલનાં સાંધા સાથે જોડવો. બોંહેનો ગાલો જે મોટો હોય તો ખલાંતી બંને બાજુએ ગેધર કરી બેસાડવી.

બટનની પટ્ટી—એ પટ્ટી ઘણી જુદી જુદી રીતે મુકાય છે.

સોહલી રીત નીચે મુજબ છે—વચમાં જે કાપ મુક્યો છે તે બંને કાપપર નીચેથી જમણી અને દાબી બાજુએ ૧) ઈંચ આડા કાપ મુકવા. હવે જેટલો ભાગ ઉધાડો હોય તેનું છેક ગલાં આગલથી નીચે સુધી માંપ લઈ તેટલી લંબાઈની પટ્ટી ૧) ઈંચ પોહલી બે

જુદી જુદી કાપવી અને બંને બાજુએ મુકવી. ઉપર જે ૦૧) ઇંચ આડો કાપ મુક્યો છે તે આ પટીનાં જોડાણ માટે છે. એ કાપથી પટી સીધી બેસશે, ખોલ આવશે નહીં. પટી જોડ્યા પછી ઉલટી બાજુએથી ૦૧) ઇંચ વાલીને સીવી નાંખવી એટલે બંને બાજુએ ૦૧૫) ઇંચ પોહલી પટી રહેશે. હવે જે પટીપર બતન કરવા હોય (કેટલાંકો દાખી અને કેટલાંક જમણી બાજુએ બતન કરે છે.) તેની નીચે સુમારે ૦૧૧) ઇંચ જેટલો આડો કાપ પટીની લગોલગ મુકવો. સાંમેની પટી એટલે “હોલ” ની પટી તેની ઉપર મુકી નીચેથી આડી લાઈનમાં એટલે કાપથી ૦૧) ઇંચ ઉપર બચ્ચો મારવો. એ બચ્ચો છેક નીચે મુધી આવવો જોઈએ કે જેથી બંને પટી એક બીજાપર આવી જોડાયલી રહે. પહેલાં ફાંકીને બચ્ચો મારવો કે નીચેના ભાગ સરી ન જાય. ઉંધી બાજુએથી એક ટેપનો કટકો ૧૧) ઇંચ જેટલો લાંબો લઈ પેલા કાપપર સીવી જવો કે સુધાયતો ભાગ દીસે નહીં અને ઘોવામાં કપડું ફાટે નહીં. આખી પટીપર બે યા ત્રણ બતન એકસરખા તકાવતે કરવાં.

કફ—લુઝ બોંહેપર નાનો કફ મુકવો. સાદી બોંહે માટે ૮) ઇંચ લાંબી અને ૩) ઇંચ પોહલી પટી લઈ બોંહેનાં નીચલા ભાગપર ગેધર કરી પટી જોડીને સીવી જવી પછી ઉંધી બાજુએથી વાલીને સીવવી. પટીની પોહલાઈ તથા લંબાઈ જેટલી ગમે એટલી રાખવી.

ગલાંપર લેસ મુકવી યા સાદી પટી કોલર માફક ઉભી મુકવી.

નાની છોકરીઓની ઇજર (અંગ્રેજી ઢબ મુજબ.)

આ ઇજર સુમારે ૫) વરસની છોકરી માટે છે. એક ઇજર માટે કપડાંની ગણતરી કરવી હોય તો એટલું ધ્યાનમાં રાખવું કે જેટલી લંબાઈ હોય તે કરતાં બેવડું કપડું જોઈએ. કાપમાં સર્વે બાજુએ ફરતી સીલાઈ સમાઈ જાય છે.

૧૫૪૨૩ ઈ. માંપનું કાગળ લઈ પોહલાઈએ ઘડી કરવું. ઘડી-વાલો ભાગ દાખા હાથપર રહેશે. ઉપલું માંપ શા આધારે લેવામાં આવ્યું છે તેની સમજ નીચે મુજબ છે :—

પેહરનારનું માંપ કમ્મરથી આખું નીચે સુધી લેવું. જે આવે તેના $\frac{3}{4}$ ભાગ તે ઇન્જરનું માંપ. તેમાં સુમારે ૨૧) ઇંચ પીઠની ઉંચાઈ માટે ઉમેરવા. મોઢાં કદ માટે ૩) ઇંચથી વધુ પીઠની ઉંચાઈ લેવી નહીં,

પોહલાઈનું માંપ લંબાઈ કરતાં, ૧૧) ગણું વધારે થશે.

સાધારણ રીતે નાનાં બચ્ચાં, છોકરીઓ અને બધરાંઓ માટે માપનું પ્રમાણ કેટલું જોઈએ તે જણાવાને એક કોઠો નીચે આપ્યો છે તે મુજબ વેતરવું. ઘટે તો તેમાં ફેરફાર કરવો.

બચ્ચાં માટે	ઉમ્મર.	ઇંચ.	ફિ.	ઉમ્મર.	ઇંચ.	ફિ.	બધરાંનું માંપ	ઇંચ.
૧૧ થી ૪-૧૪X૨૧	૪	૬-૧૫X૨૩	૬	૧૦ થી ૧૨-૨૧X૨૭	૧૨	૧૪-૨૪X૩૦	૨૮X૩૪	૩૦X૩૬
૬	૮-૧૬X૨૪	૧૪	૧૬-૨૭X૩૩	૧૪	૧૬-૨૭X૩૩	૧૬	૩૦X૩૬	૩૨X૩૮
૮	૧૦-૧૮X૨૭	૧૮	૨૦-૩૦X૩૬	૧૮	૨૦-૩૦X૩૬	૨૦	૩૨X૩૮	૩૪X૪૦

ઉંચાઈ અને કમ્મરનાં માંપ-પરથી લેવું.

પોહલાઈ
૧૧ થી ૮ વરસનાં } લંબાઈ કરતાં ૧૧ ગણી વધારે.
બચ્ચાં માટે.

૮ થી ૧૬ વરસ સુધી—લંબાઈ કરતાં ૧૧ ગણી વધારે.

બધરાં માટે—લંબાઈ કરતાં ૧૬ ગણી વધારે.

હવે આપણી આકૃતિ માટે ઉપલાં માંપનું કાગળ કાપી ઘડીવાલો ભાગ દાખી તરફ રાખવો અને તે એવડાં કાગળને લંબાઈએ તેમજ પોહલાઈએ ઘડી વાલી બંને બાજુએ ચાર ચાર ખાંચા પાડવા. પછી આકૃતિ મુજબ તેનો આકાર ચીતારવો.

બચ્ચાંનાં ઉપર આપેલાં કોઈપણ માપ માટે એવી રીતે કાગળની ઘડી વાલી આકૃતિ ચીતારવી.

ગુઠાનું ભાગ ગેઢર કરી પટ્ટી મુકવી હોય તો ઉપલી લંબાઈ પુરતી થશે. પણ જો તક જોઈતી હશે તો દામણ અને તક માટે ૩૧ ઇંચ કપડું લાંબું રાખવું અથવા તો એવા સાદા પાંચળ માટે પેહરનારની લંબાઈનો બરાબર અરધો ભાગ ઇન્જરની લંબાઈ રાખવી.

બચ્ચાં માટે ખસ્તકનો વચલો સાંધા આખો સીવી જવો. અને બાજુએથી આકૃતીમાં દેખાડવા મુજબનો લાગ કાપી ખુલ્લો કરવો. એ કાપ ઘડીવાલી બાજુથી આવશે અને આખી લંબાઇનાં ત્રીજા ભાગ જેટલો એટલે ૫) ઈંચ થશે.

• **કમ્મરની પટ્ટી**—બચ્ચાં તેમજ છોકરીઓ માટે કમ્મરની પટ્ટી બે ભાગે આવશે. એટલે આગલો અને પીઠનો ભાગ છુટો રહેશે, કમરને બાજુથી ઇન્જર ખુલ્લી રાખી છે. આગલી પટ્ટી પીઠ કરતાં લંબાઇએ ૧) ઈંચ ટુકડી આવશે. આગલી પટ્ટીનું માંપ ૧૨૧X૪, પીઠની પટ્ટી ૧૩૧X૪, ગુંઠણની પટ્ટીઓ બે આવશે ૧૨X૨ યા ૨૧ ઈંચ.

નાલાં કદ માટે કમ્મરની પટ્ટીની લંબાઇ આગલી બાજુ ૧૧૧) ઈંચ અને પીઠપર ૧૨૧ ઈંચ રાખવી.

મોટાં માપ માટે દર ચાર વરસે ૦૧) ઈંચ પટ્ટીનું માંપ લાંબું. રાખવું. આમ ૧૩) વરસ સુધી લેવું.

પટ્ટીનું માંપ પેહરયા પછી એટલે બતન લગાડ્યા પછી ૧૧) ઈંચ આછું થશે. છોકરીઓ માટે ઢીલું કમ્મરનું માંપ લઇ તેમાં ૨) ઈંચ ઉમેરવા. ગુંઠણની પટ્ટીનાં માંપનો અડસરો કમ્મરની આગલી પટ્ટી કરતાં ૦૧) ઈંચ ટુકડા રાખવો.

સીવવાની રીત—બધરાંઓની ઇન્જરમાં સર્વે સમજણુ આપી છે. ઉપર લખવા મુજબ કમ્મરની પટ્ટી બે છુટી મુકવી પડશે. તે મુકવા પેહલાં બાજુનાં ખુલ્લા કાપપર પટ્ટીઓ મુકવી. આગલી બાજુ (front) ની પટ્ટી કાપ કરતાં ૦૧) ઈંચ લાંબી અને ૨૧) ઈંચ પોહલી લઇ જેમ બદ્યાનને બાહરની છુટી પટ્ટી લગાડીએ છીએ તેમ લગાડવી. એટલે પટ્ટીની લંબાઇની કીનારી કાપની કીનારી સાથે જોડી તેનાં સાંધાપર પટ્ટીની બીજી કીનારી વાલી સીવી જવું. આમ સીવવાથી બાહર છુટી વધારાની પટ્ટી જોડી હોય તેમ લાગશે. પીઠની પટ્ટી ૦૧૧) ઈંચ પોહલી અને કાપની લંબાઇ કરતાં સેહજ લાંબી (એટલે છેડો વાલીને દબાવ એટલે) રાખી કાપ સાથે જોડી અવરી બાજુએ એકદમ વાલી દઈ સીવી લેવી. એ પટ્ટીને પેલી બાહરની વધારાની પટ્ટીપર ગોઠવી નીચેથી બપ્ચો મારી સીવી લેવી.

બંને બાજુની પટીઓ તૈયાર થયા પછી કમ્મરની પટી મુકવી. પેહલાં આગલા ભાગને ગેધર કરવી. આગલી પટીની લંબાઈનાં ચોથા ભાગ જેટલો ભાગ બંને છેડાપરથી સાદો રાખવો, અને વચ્ચેનાં અરધા ભાગપર ગેધર લઇ પટી બેસાડવી. એજ પ્રમાણે પીઠની પટી મુકવી.

એ ઇજરનાં પાયખ તક યા ગેધર વીનાં સીવવામાં આવે તો નાનાં છોકરાનાં પાટલુન તરીકે વાપરી શકાય.

દશ વરસની છોકરી માટે ઇજર.

ઉપલી આકૃતીમાં કાગળની થીડી જેમ ચાર ભાગે કીધી છે તેમ આ આકૃતીમાં ત્રણ ભાગે કરવામાં આવી છે. વેતરબું તથા સીવવું સર્વે ઉપલી સમજણ મુજબ કરવું.

પીઠની કમ્મરની પટીની લંબાઈ તથા પેહલાઈ ૧૪ ૧/૪ ઇંચ.

આગલી ,, ,, ,, ,, ,, ૧૩ ૧/૪ ,,

ગુહણની પટી દરેકની ,, ,, ,, ૧૩ X ૨ ,,

પ્રકરણ ૫ મું.

બકરાંઓનો પેટીકાટ (ફલેનલનો) નમુનો ૧ લો.

પાસે આપેલો પેટીકાટ સૌથી સેહલી રીતે બનાવી શકાય છે. નવું સીવનારાંઓએ પેહલાં એ સીવવાની કોશિશ કરવાથી ફાયદો થશે.

આકૃતીપરથીજ એની દરેક સમજણ સમજી શકાશે. એ પેટીકાટ ફલેનલનો બનાવા માટે છે. તે માટે ૩) વાર કપડું જોઈશે, જેનો પનેહ ૨૭) ઈંચ હોવો જોઈએ. પેહલે કપડાંની લંબાઈએથી ૩) સરખા ભાગ કરી ટુકડા કરવા.

પેહલા ટુકડાની પનેહમાંથી ઘડી વાલી આગલો ભાગ કાઢવો. એ ટુકડાની લંબાઈ અને પોહલાઈએ ત્રણ સરખા ભાગ કરી તે દરેક ભાગ આગલ ટાંચણી મારી સર પાડવા. પછી આકૃતીમાં પેનસીલની વાંકી લાઈન છે તે મુજબ સર પાડી અને પડ સાથે પકડી કાપી નાંખવા. કમ્મર આગલ જે વાંક છે, તે માટે સીધી લાઈનપરથી ૦ાા) ઈંચ હેઠે ઉતરી પોહલાઈનાં ત્રીજા ભાગ સાથે વાંક લઈ પેનસીલની લાઈન પાડી તે મુજબ કાપવું. ઘણાં જડાં માણસ માટે ૦ાા) ઈંચ કરતાં વધારે નીચે ઉતરવું.

બાજુનાં કાપ માટે પનેહમાંથી કપડું દબલ કરી અને ભાગો છુટા કરવા. પછી વાંકો ભાગ પેહલેની માફકજ કાપવો. એ કાપ કમ્મરપરથી સલંગજ રાખ્યો છે. જોઈએ તો કાગજનાં કાપ કાપી તેપરથી કપડું વેતરવું.

પીઠનો ભાગ ઘડી વાલી બધી ગમથી સલંગ રાખવો. તેમાં કાંઈ પણ કાપ કાઢવો નહી. ફક્ત પછવાડેથી ખુલ્લો રાખવા માટે ઘડીની બાજુએથી ૯) ઈંચ લાંબો કાપ પાડવો.

પોહલી કીનારીવાલાં ભરેલાં કપડાંનો પેટીકાટ વેતરવો હોય તો તેને માટે ઉપલો કાપ બધેએસ્તો થઈ પડશે. તે માટે નીચે મુજબ વેતરણ કરવી.—જો કાપો એટલે આગલો અને બે બાજુનાં કાપો.

તેની લંબાઈનાં કે ભાગ જેટલાજ કાપવા. આકૃતીમાં આપેલી મીડાંની લીટી હેઠલના ભાગ જે લંબાઈનો કે ભાગ છે તે કાપ્યા વગર જોડાયલાજ રહેવા દેવા. કપડાંની ઘડી વાલી એ મુજબ કાપવાથી હેઠેના ભરતવાલો ભાગ કપાશે નહીં.

સીવવાની રીત—આગલા કાપનાં બંને આડકત્રા સાંધાને બાજુનાં કાપનાં સલંગ સાંધા સાથે જોડવા. તેમજ બાજુનાં કાપની આડકત્રી બાજુએને પીઠનાં સલંગ કાપ સાથે જોડવી.

લંબાઈનો નીચલો ત્રીજો ભાગ તદન સલંગ રાખ્યો છે. જે મીડાંની લાઇનપરથી જણાઇ આવશે. તેનું કારણ એ છે કે અટલા ભાગપર પોહલી દામણ તથા ટક આવશે. કાપનો વાંક જે નીચે સુધી લંબાવીએ તો દામણ તથા ટક સીવતી વેલાએ નીચે ખોલ આવે. જેમ્મએ તો ૧૧) ઈંચની એક ટર મારવી યા જીણી જીણી વધારે મારવી. કમ્મરપર આરપનો ગોલ લેફે કાપી મુકવો. જે કાપવાની રીત આગલ આપવામાં આવશે. કેટલાંકો કમ્મરપર સાદો લેફે મુકીને સીવે છે. પણ તેના કરતાં પોહલો કાપનો લેફે કમ્મરપર વધારે બંધ બેસે છે. પેટીકાટ કમ્મરપર બંધ બેસતો લાવવા માટેજ તેના આગલા તેમજ બાજુનાં ભાગ કાપીને સાંકડાં કરવા પડે છે. લેફે મુકતી વેલાએ આગલો ભાગ તદન સાદો રાખવો અને પીઠનાં ભાગને પ્લીટ મારવી. પીઠનાં ખુલ્લા ભાગપરથી પ્લીટ મારવાની શરૂ કરવી. પાસે પાસે મારતાં જવું અને બાજુનાં કાપપર એક યા બે પ્લીટ મારી અટકી જવું. આગલો ભાગ તદન સાદો રાખવો. એજ મુજબ બીજી બાજુએ પણ કરવું. જે પેટીકાટ સુતરાઉ હોય તો પ્લીટને બદલે ગેધર કરવી.

પછવાડેના ખુલ્લો ભાગ સીવવાની રીત—લેફે મુકવા આગમજ આખો પેટીકાટ સીવી તેને સવરો કરવો. પછી કમ્મરનો ભાગ ઉપર રાખી સીવનારની સાંમે પકડી પીઠની બરાબર અધવચે એક તાંચણી મારવી, અને તે તાંચણીની ૦૧) ઈંચ દાખી બાજુએથી ૮) થી ૯) ઈંચ લાંબો કાપ મુકવો. જે લેફે સાદી પટ્ટીનો મુકવો હોય તો એ કાપ ૧૨) ઈંચ લાંબો જોઈશે પણ જે કાપનો ગોલ લેફે હશે તો પેહલું માપ પુરતું થશે. પછી જમણાં હાથપરથી ૧) ઈંચ વાલીને

ઉપલા કાપની લંબાઈએ સીવી જવું. દાખા કાપપર ૦૫) ઈંચ વાલીને સીવવું. પછી પછવાડેની બાજુએ નીચેથી ૦૫) ઈંચ એટલે પટ્ટીની પોહલાઈ જેટલો કાપ મુકવો જેથી તેટલો વાલેલો ભાગ બરાબર બેસશે.

જમણી બાજુની પટ્ટી ૧) ઈંચ જેટલી દાખી બાજુની પટ્ટીપર મુકવી. પછી નીચેથી બરાબર પકડીને પેલા પછવાડે કાપેલા ભાગની સુમારે ૦૫) ઈંચ ઉપર ફાંકવું અને તે ફાંકપર બખ્યાંની બે હાર એકેક નીચે મારી જવી. ઉંધી બાજુએથી એક ટેપનો કટકો આડા ચીરાયલા કાપપર સીવી લેવો જેથી મજબુત રહેશે.

કમ્મરને બેસતો ગોલ કાપનો લેફા.

આ લેફા પેટીકાટ માટે ઘણો કામનો છે. તે માપનો બનાવવાથી કમ્મરપર સફાઈથી તંગ બેસે છે જેથી કમ્મરપર પેટીકાટનો ડુચો થતો નથી. જડાં બધરાંઓએ હમેશાં આવા લેફાનો પેટીકાટ પેહરવો જોઈએ તેમજ પટલાંઓને પણ તે શોભે છે. પેટીકાટ જો ઘણાં જડાં યા ગરમ કપડાંનો બનાવેલો હોય તો લેફા માટે પટલું સુતરાઉ કપડું વાપરવું, જેવું કે લાનકલાથ, પટલી જગનાથી, નેનસુબ વગેરે.

પેહલાં કાગળનો કાપ કાઢવો. કમ્મરનું માપ લઈ તેની ૪) ઈંચ નીચે બીજું ફરતું માપ લેવું; કારણ લેફા ૪) ઈંચ પોહલો આવશે, તે કરતાં વધારે પોહલો જોઈએ તો તેટલું નીચે માપ લેવું. પણ ૬) ઈંચથી વધારે મોટો લેફા લેવો નહી. કમ્મરનું તેમજ નીચેનું બંને માપ લીધા પછી તેનો અરધો ભાગ કરવો, કેમજે કાપ અરધા ભાગે ચીતારવો છે. કાગળ એ અરધાં માપ કરતાં બંને ઈંચ મોટું રાખવું. ધારો કે કમ્મર ૨૪) ઈંચ છે અને તેની ૪) ઈંચ નીચેનું માપ ૩૬ ઈંચ છે તો $24 \div 2 + 2 = 14$; $36 \div 2 + 2 = 20$; એટલે કાગળ 14×20 ઈંચ આવશે. કાગળને પોહલાઈએથી બેવડું કરી બરાબર વચ્ચેથી સર પાડવો યા લાઈન દોરવી. પછી ઉબેડી તે સરનાં ઉપલા છેડા કે પરથી વાંક દોરવો. હવે જેટલી કમ્મર હોય તેનો ત્રીજો ભાગ કરવો. ૨૪) ઈંચનો ત્રીજો ભાગ ૮) થશે. એક મોટો કંપાસ લઈ કે પર તેની એક અણી મુકી ૮) ઈંચનાં માંપે એક વાંક દોરો. જો

કંપાસ નહી હોય તો ટેપનો એક છેડો ક આગલ પીન કરો, (ડોરોઈગની પીન લઈ સહેલાઈથી થઈ શકશે) પછી ૮) ઈચિનાં માંપ આગલ એક નાકું પાડી તેમાં ઝીણી પેનસીલનો કટકો ખોસી તે પેનસીલ ફેરવીને વાંક પાડવો. પેલો પીન કીધેલો છેડો ખીલકુલ ખીસવો નહી જોઈએ. ટેપ જો આંધડ પાડવાથી ખરાબ થઈ જાય તો એક દોરીનાં ટુકડાથી પણ થઈ શકશે. પણ માંપ લેવામાં ચુક કરવી નહી. એ વાંક કમ્મરનો આવશે તેની બરાબર હેડે એટલે સીધી લાઈનપર ખીજ ૪) ઈચ માંપો (જે લેફ્ટની પોહલાઈ છે) $૮+૪=૧૨$. ખીજે વાંક ૧૨) ઈચ માપ લઈ ઉપરની માફકજ દોરો. હવે વચ્ચેની સીધી લાઈનનાં દાલા હાથપર ઉપલા વાંકપર કમ્મરનો ચોથો ભાગ માંપો. જમણાં હાથપર ૦.૧૧) ઈચ વધુ રાખો. ૨૪) નો ચોથો ભાગ ૬) ઈચ થશે. અરધો ઈચ વધુ રાખવાનું કારણ સીલાઈ તથા છેડાનો એક ભાગ બટનની પટ્ટી માફક નીચે દબાય તે માટે છે. વચલી સીધી લાઈનની બંને બાજુએ એ રીતે તાંપ કીધા પછી નીચેની લાઈનપર નીચલું માંપ જે હોય તેનો ચોથો ભાગ ઉપર મુજબજ મુકો, ત્યાંખી જમણાં હાથપર ૦.૧૧) ઈચ વધારે રાખવું. ૩૬) ઈચનો ચોથો ભાગ ૯) થશે. એ બંને તાંપો વાંકપર મુક્યા પછી ઉપરની તાંપ સાથે જોડી નાંખો. મોટો ભાગ એટલે જમણાં હાથપરનો ભાગ પીઠનો આવશે, કારણ ત્યાં સીલાઈ આવશે. નાનો ભાગ એટલે દાબો આગલી બાજુએ રેહશે. હવે બાજુની બંને લાઈન તથા ઉપર હેડોનાં વાંક પ્રમાણે કાપી કાઢો. એ માંપ અરધી કમ્મરનું થશે. કપડું કાપતી વેલા આગલા ભાગને દબલ કપડાંની ઘડીપર મુકશે તો વચ્ચે સાંધો નહી આવશે. પણ જો કપડું બોધું હોય તો વચ્ચે સાંધો રાખવો, બધી ગમ ફરતી સીલાઈ રાખવી. એ આખો લેફ્ટ દબલ જોઈશે, માટે પછવાડેનો ભાગ અસ્તરનો લેવો. યા એજ કપડાંનો રાખવો, પછી બંને ભાગને સાથે મુકી ઉલટી બાજુએથી ઉપરનાં વાંકપરથી એટલે કમ્મર આગલથી ફાંકી, સંચામાં મુકી ઉઠાવી નાંખી સવરો કરવો. ફાંકતી વેલા વાંકપર બંને ઇચને તફાવતે કાતરથી ઝીણા ચપકા મુકવા તેમ કરવાથી વાંક બરાબર બેસશે અને ખોલ નહી આવશે. નીચલા ઘેરાવાને પેટીકાટ સાથે ઉપર લખવા મુજબ જોડી નાંખવો. લેફ્ટનાં ચટાં પડને પેટીકાટ સાથે ફાંકવું અને

ઉલટાં પડને ઉપરથી વાલી સાંધાપરથી સંચામાં બપ્પો મારી જવો. બાળુપરનાં બંને છેડા અંદરથી વાલી સીવી જવા. બંને છેડાપરથી ૧૧) ઈંચ અંદર હડી, કમ્મરની કીનારીપરથી ૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી બપ્પ્યાની સીધી લાઇન ૪) ઈંચ લંબાઇ સુધી મારવી. તેની હેઠે ૧૧) ઈંચ ઉતરી પાછી તેની લાઇન મારવી. બંને બાળુએ એ રીતે બપ્પો મારવો જેથી ટેપ મુકવાનું ખોલું બનશે. હવે દાબા હાથપર છેડેથી ૧૧) ઈંચ અંદર હડી (જ્યાંથી બપ્પો શરૂ થયો છે) એક બતન હોલ ઉભું કપડાંનાં ઉપલાં પડપર બનાવવું, અને જમણી બાળુનાં છેડાપર એવુંજ બતન હોલ પછવાડેનાં અસ્તરનાં પડપર બનાવવું. પછી તેમાં ટેપ પોવી અને ખુણાંપરથી બપ્પ્યાનાં તાંકાએ સીવી લેવી જે સરી ન જાય. જમણાં લેફાનાં નીચલાં ખુણાંપર એક બતન હોલ આડી લાઇનમાં બનાવવું. અને દાબા ખુણાંપર બતન તાંકવું. બંને છેડા એક બીજાંપર આવી ટેપથી બંધાશે. (બુઓ આકૃતી).

બધરાંના પેટીકાટ (નમુના બીજો).

સાધારણ રીતે વપરાતા પેટીકાટમાં આ બતનો પેટીકાટ કાપવાની રીત સૌથી સેહલી અને સારી ગણાય છે. આગલા પ્રકરણમાં આપેલા કમ્મરને માપનો ગોલ લેફો આ બતનાં પેટીકાટપર એસાડવાથી તે કમ્મરપર વધારે સારી રીતે બંધ એસશે.

પેહલાં ૩૩) ઈંચની લંબાઇનાં ત્રણ સરખા ટુકડાં લેવા. પનેહમાં કપડું જેમ હોય તેમજ રહેવા દેવું. ફોલેનલનો પનેહ ૨૭) ઈંચ આવશે. જે છીટ યા લાનકલાય હશે તો ૩૦) ઈંચથી ૩૬) ઈંચ સુધી આવશે. માટે જેથી કપડું હોય તે પનેહમાં એમજ રહેવા દેવું. લંબાઇ ત્રણ ઉપલાં માંપ કરતાં વધારે યા ઓછી જેટલી જોઈએ તેટલી રાખવી. પછી ઉપલા ત્રણ ટુકડામાંથી એક લઇ તેને દબાવ કરવો. તેમ કીધા પછી પોહલાઇએ ઘડી વાલી કીનારીપર તેનાં ત્રણ સરખા ભાગે સર પાડવા. દાબા હાથનાં ખુણાંપર જ્યાં ઘડી છે ત્યાં ઉપલા ખુણાંપરથી એક ઈંચ નીચે ઉતરી પેનસીલે નીશાની કરવી. પછી પોહલાઇએ કીધેલા ત્રણ ભાગમાંથી જમણાં હાથપરનો એક ભાગ છોડી ત્યાં બીજી નીશાની મુકવી અને બંને નીશાનીઓ વચ્ચે એક વાંક દોરવો

(જુઓ આકૃતી). હવે જ્યાંથી ૩ ભાગ પોહલાઇએ છોડી દીધો છે ત્યાંથી કપડું બરાબર હાથમાં પકડી નીચેની પોહલાઇનાં નાંકા સુધી એક સર પાડો. એ સરની લંબાઇ આગલી બાજુના સીધા સર (જ્યાં ઉપરથી એક ઇંચ છોડ્યું છે ત્યાંથી માપો) જેટલી મથાલેથી માંપીને લેવો એટલે નીચેથી એક ઇંચ નીકલી જશે. ત્યાં એક નીશાની કરી નીચેનો વાંક દોરો. (જુઓ આકૃતી). હવે ઉપર તેમજ હેઠેનાં વાંક મુજબ કપડું કાપી કાઢો. તેજ મુજબ ઉપરથી જે આડો સર પાડ્યો છે તેપરથી કાપી જાઓ. ઘડીવાલો ભાગ એમજ રાખવો. કપડાંને ખોલી નાંખો, એ ભાજ આગલો છે. એની બાજુએ ચોરપે (cross) કપાયલી આવશે.

હવે બાકી રહેલાં કપડાંનાં બે ટુકડા એમનાએમ એકેક પર મુકો. એ ટુકડાઓને પનેહમાંથી વાલવા નહી. પછી પનેહમાંથી ઉપલી બાજુએ ત્રણ ભાગ કરી સર પાડો. તેજ મુજબ નીચેથી પણ કરો. ઉપલી બાજુએ તમારા દાલા હાથપરથી એક ઇંચ નીચે ઉતરી પેહલા ૩ ભાગ સુધી એક વાંક દોરો, તે વાંકથી નીચેનાં ૩ ભાગ સુધી કપડું હાથમાં પકડી વાંકા સર પાડો. એ સરની લંબાઇ કોરેક્ટારની (જ્યાંથી એક ઇંચ નીચે ઉતર્યાં છે ત્યાંથી નીચે સુધી માંપવી) સીધી લાઇન જેટલી ઉપરથી માંપીને રાખવી. એટલે આડકત્રી લાઇનપર નીચેથી ૨૧) ઇંચ નીકલી જશે. આ ૨૧) ઇંચ કરતાં જે કાંઇ વધતી આછી સંખ્યા આવે તો શીકર નહી. કપડાંની વધતી આછી પોહલાઇ હશે તો ફેરફાર આવશે. આપણને જે જેવાનું છે તે એજ ૬ સીધી લાઇનની બરાબર લંબાઇ આડકત્રી લાઇનપર આવે. નીચે જે વધે તે છોડી ત્યાં એક નીશાની મુકી વાંક દોરવો, એ કાપ બાજુને આવશે. દબલ કપડું હોવાથી એવા બે કાપ નીકલશે તેમાંનો એક આગલા ભાગની જમણી બાજુએ અને બીજો દાબી બાજુએ જોડાશે. એ કાપની સીધી બાજુને આગલા કાપની આડકત્રી બાજુ સાથે જોડવી. બાજુનાં કાપ પુરા થયા કેડે એજ મુજબ પીઠનાં કાપ દોરી બંને સાથે કાપવા.

પીઠ—હવે ઉપલા ભાગપર જ્યાં પનેહનાં ત્રણ ભાગ કરી સર પાડ્યા છે તેમાંનાં બે ભાગ રેહશે અને નીચે એકજ રેહશે. જમણાં

હાથની સીધી લાઇનપર હેઠથી એક ઇંચ છોડી કુ લાગપર વાંક દોરો, પછી સીધી લાઇનની લંબાઈ જેટલીજ દાખા હાથપરની વાંકી લાઇનની લંબાઈ માંપો. એ લંબાઈ અહીંમાં નીચેથી માંપવી એટલે ઉપરના લાગપર વધારાનું કપડું રેહશે ત્યાં એક તાંપ મુકી ઉપલા કુ લાગપર વાંક દોરો, આ બે પીઠ થઇ હવે એ બંને કાપો બરાબર અપી પીઠનો કાપ જે ચીતારવામાં ઉલટો આવ્યો છે તેને જોડતી વખતે સુલટો કરી મુકવો. કેમજે કમ્મરપરનો સાંકડો ભાગ જે નીચે આવ્યો છે તે ઉપર લાવવો જોઈએ અને પોહલો વાંકવાલો ભાગ નીચે આવવો જોઈએ. જે કપડું લાનકલાથનું હશે કે જેની અવલી-સવલી બાજુમાં ફેર રેહતો નથી તો એવી રીતે કાઢેલો કાપ ચાલી શકશે. પણ જે કપડાંની અવલીસવલી બાજુ જુદી હશે તો કાપ ઉલટો થઇ જશે તેવાં કપડાં માટે બે પેટીકાટ સાથે કાપવા જોઈએ, નહીં તો કપડું બગડે અને વધારે બચ. પીઠ કાપ્યા પછી તેની સીધી બાજુને બાજુનાં કાપની ઓરપની (આડકત્રી) બાજુ સાથે જોડવી.

કેટલાંક લોકો પીઠનો કાપ કાહડતાં નથી. એક આખો પનેહ રાખે છે, યા પનેહમાંથી બરાબર ચરધો ભાગ કરી તે કટકો સલંગ રાખે છે અને પછી તેને બાજુનાં કાપ સાથે જોડી નાંખે છે. જે તેમ કરવું હોય તો આપણે જે બે કટકો અકેકની નીચે મુક્યા છે તેમ મુકવા નહીં. ફક્ત એકજ કટકો મુકી સાઈડનાં બે કાપો પાસે પાસે કાહડવા. આકૃતીપરથી જણાશે કે પીઠ અને સાઈડનાં કાપમાં કાંઇજ ફેર નથી. ફક્ત કપડું બચાવા બંને કાપો ઉલટાસુલટી કાપવા પડે છે. આગલા ભાગપર સમજાવેલી રીત મુજબ કાપનો લેફા મુકી સીવી જવું.

પેટીકાટ ત્રીજો.

આ પેટીકાટ કમ્મર આગલથી વધારે સાંકડો હોવાથી એપર કાપનો લેફા મુકવાની જરૂર નથી. તેપર સાદી પટી મુકી સીવવું. એ પેટીકાટની નીચે પોહલી ક્રીલ મુકવી. નીચે આપેલો નમુનો સાધારણ કદનાં બધરિંને આવશે. તે માટે કપડું કેટલું લેવું તે કપડાંનાં પનેહપર

આધાર રાખે છે. અઠાવીસથી બત્રીસ ઇંચ પનેહનું કપડું આસરે ૪૪ વાર નેઇશો. ૪૦) ઇંચ પનેહનું હશે તો ૩) વાર પુરતું થશે. ને ક્રીલમાં ગેધર ઘણી વધારે નેઇએ તો એકવાર કપડું વધારે લેવું.

આગલા આપેલા પેટીકાટ ને બરાબર કાપી શકાયા હશે તો આ પેટીકાટ પણ આકૃતીપરથી કાપવાને સેહલાઇથી સમજ પડશે.

આગલા ભાગની પોહલાઇએ ત્રણ ભાગ કરી એક ભાગ કાહડી નાંખી ઓરપની લાઇને સર પાડ્યો છે. પછી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી કમ્મરનો વાંક દોરી તેની બરાબર અધવચે લાઇન મારી તે લાઇનની બંને બાજુથી ૧૧) ઇંચ છોડી ચમટા માટે લાઇન પાડી છે.

બાજુનાં કાપ માટે પણ ઉપલો વાંક કાહડવા પોહલાઇનો ત્રીજો ભાગ કાહડી નાંખી બાકીના બે ભાગનાં પાછા ત્રણ ભાગ કરી ચમટાની લાઇનો દોરી છે. જે લાઇનની દરેક બાજુએ પોણા પોણા ઇંચ છોડી ચમટા લીધા છે. ચમટાની લંબાઇ ૩૧) ઇંચ રાખી છે. એ ચમટા જડાં બધરાંઓ માટે નાના લેવા નેઇએ, તેમજ ઘણાંજ પટલાં માટે વધારે મોટા રાખવા. ચમટા ફાંક્યા પછી પેહરી નેઇતેને નાના મોટા કરવા ઘટે તેમ કરી પછી બરાબર સીવી લેવા યા કાપવા.

પીઠ માટે પછવાડેથી ૧૦) ઇંચની લંબાઇએ કાપ ખુલ્લો રાખવો.

ક્રીલની લંબાઈ પેહરનારની લંબાઈનું માંપ લઈ રાખવી. સાધારણ કદનાં બધરાં માટે ઉપલા પેટીકાટ સાથે ૧૫) ઇંચ લાંબી ક્રીલ નેઇશો. તેની નીચેની દામણુ આસરે ૨) ઇંચ પોહલી રાખવી તથા ટક ને મારવી હોય તો તે સઘલાંની ગણતરી કરી તેટલું કપડું વધારે લાંબું રાખવું. પેટીકાટ કાપ્યા પછી જે કપડું વધે તેમાંથી ૧૫) ઇંચ (યાને જેટલી નેઇએ તેટલી પોહલાઈનાં) લાંબા કટકા ફાડી તેને નેડી ક્રીલ માટે વાપરવા. મોટો પનેહ હશે તો ચાર પનેહની લંબાઈનાં ટુકડા પુરતા થશે ને નાનો હશે તો પાંચ ટુકડા થશે. તે કરતાં વધારે ભરેલી ક્રીલ નેઇએ તો એક ટુકડો વધારે લેવો. ક્રીલને બોક્ષ પ્લીટ કરી તાંકવી યા ગેધર કરવી. કમ્મરની પટ્ટી સીધી યા ઓરપની લેવી. તે ૧૧) થી ૨) ઇંચ પોહલી રાખવી. કમ્મરપરનાં ચમટા સીવતી

વેલાએ અણી આગલથી ખોલ નહીં આવે તેમ પટલી અણી કરી સીવી લેવા. કમ્મરની પટી મુકવાની એ રીત છે. એ પટી મુકવા આગમજ પેહલાં પછવાડેનાં ખુલ્લા કાપની પટી મુકી તૈયાર કરવો પછી કમ્મરપર પટી સીધી મુકી જવી અને બાબુનાં કાપપર જ્યાં બીજા ચમટો માર્યો છે ત્યાં સુધી બંને બાબુએ ટેપ ભેરવવી અને પેહરતી વેલા જેટલી જોઈએ એટલી ખેંચી તાઈટ કરવી. બીજી રીત એ છે કે કમ્મરની પોહલાઈ કરતાં એ ઈંચ લાંબી પટી રાખવી એટલે જો ૨૪) ઈંચ કમ્મર હોય તો ૨૬) ઇંચ પટી લેવી. પેટીકાટનો જેટલો ભાગ પટી કરતાં મોટો હોય તેપર પછવાડેથી એટલે ખુલ્લા ભાગની બંને બાબુથી અડકા ઇંચની પ્લીટ મારવી. એ પ્લીટ આખા પીડનાં ભાગપર અને બાબુનાં કાપપર થોડેક સુધી આવશે તેથી વધારે આગલ જવા દેવી નહીં. પ્લીટ ઉંઘાડા ભાગ તરફ વાલવી અને બંને બાબુએ સરખી રાખવી. પટી બરાબર ખેસાડ્યા પછી તેપર એ આંકડાં તાંકી ભેરવનાં કરવાં.

બધરાંનો પેટીકાટ (નમુનો ૪ થા.)

આ પેટીકાટ સ્કર્ટને મલતો કમ્મરપરથી બંધબેસતો અને કાંઈપણ ફ્રીલ વીનાનો સાદો છે. તે આંગપર ઘણો બેસતો આવે છે. તે માટે કમ્મરની પોહલાઈનું તંગ માંપ લેવું.

કમ્મરપરથી જમીન સુધી લંબાઈનું માંપ લઈ તેમાંથી ૨) ઇંચ બાદ કરવા. એમાં એક આગલો, બે બાબુનાં અને બે પછવાડેનાં કાપ આવશે તે માટે ૩૨) ઇંચ પનેહનું કપડું સુમારે ૬) વાર જોઈશે.

૪૫) થી ૪૮) ઇંચ પનેહનું ૪, થી ૫) વાર જોઈશે.

પેહલાં કાગજપર કાપ કાઢડવા.

આગલો ભાગ—પેહલાં કાગજપર એક ઉભી અને એક આડી લાઈન દોરો. તેનાં ખુણાં કે આગલથી નીચલું માંપ મુકા,—કમ્મરનું અરધું માપ લઈ તેનાં પા ભાગ કરી તેમાં પોનો ઇંચ ઉમેરી ૬ થી જમણાં હાથપર તે માંપ મુકી તેનેથી ૧૧ ઇંચ ઉપર બીજી તાંપ

મુકી ક, ખ વાંક દોરો. ક થી હેઠે પેટીકાટની લંબાઈનું માંપ ગ મુકો. ખ થી ગા) ઇંચ દુર દાબીમેર ધ તાંપ મુકો. ગ થી ૮) યા ૧૦) ઇંચ દુર જમણીમેર ચ તાંપ મુકો અને ત્યાંથી બરાબર ઉભી નાની લાઈન દોરો. ક, ગ નું માંપ લઈ તેજ માંપ ખ થી મેલી ઉભી લાઈનને લાગે તેમ માંપી ખ, ચ લાઈન દોરો. ખ થી હેઠે ૬) ઇંચ પર છ તાંપ મુકી ચ આગલથી ૨) ઇંચ છોડી ધ, છ, જ વાંક દોરો.

બાબુનો કાપ—પાછી ઉભી અને આડી લાઈન ઉપર મુજબ દોરો. ક થી ગ સુધી લંબાઈનું માંપ મુકો. પછી કમ્મરનું અરધું માંપ લઈ તેનાં ત્રણ ભાગ કરી તેમાંનાં બે ભાગ જેટલું માંપ આડી લાઈનપર મુકો એટલે જો કમ્મર ૨૪) ઇંચ હોય તો તેનો અરધો ભાગ ૧૨). તેનાં ત્રણ ભાગ કરીશું તો દરેકમાં ૪) ઇંચ આવશે તેમાંના ૬ ભાગ એટલે ૮) ઇંચ આડી લાઈનપર માંપી એક ઇંચ ઉપર જઈ તાંપ ખ મુકો. ક થી ગા) ઇંચ જમણીમેર ધ મુકો. ગ થી ૨૪) ઇંચ જમણીમેર તાંપ મુકી તેપરથી એક નાની ઉભી લાઈન દોરી, ક, ગ નું માંપ લઈ તે માંપ ખ થી પેલી ઉભી લાઈનને લાગે ત્યાં સુધી મુકો ચ. ખ, ચ જોડી નાંખો. ગ થી બે ઇંચ દાબી બાબુએ ૭ તાંપ મુકી નીચેનો વાંક ચ સુધી દોરો પછી ધ થી ૬) ઇંચ હેઠે છ તાંપ મુકી ધ, છ, ૭ જોડી નાંખો. ચ થી ૩) ઇંચ છોડી જ મુકો અને ખ, જ વાંક દોરો.

ચમટો—ધ, ખ ની બરાબર વચ્ચે એક તાંપ મુકી સીધી ૩) ઇંચ હેઠે એક લાઈન દોરવી. પછી પેલી બરાબર વચ્ચેની તાંપની. અને બાબુએ પોણા પોણા ઇંચ છોડી બીજી બે તાંપ મુકી આકૃતી મુજબ ચમટો દોરવો.

પીઠ—અગાઉ માફક આડી ઉભી બે લાઈન દોરી અરધી કમ્મરનાં ત્રીજા ભાગની લંબાઈ ક આગલથી માંપી ૧) ઇંચ ઉપર ખ તાંપ મુકો. અરધી કમ્મરનો ત્રીજો ભાગ ૪) ઇંચ થશે. ક થી ગ સુધી પેટીકાટની લંબાઈ મુકી, ગ થી ૩૪) ઇંચ દુર તાંપ મુકી તેપરથી ઉભી સીધી લાઈન દોરવી અને તે લાઈનને લાગે તેમ લંબાઈનું માંપ ખ થી માંપી ચ તાંપ મુકી ખ, ચ લાઈન દોરવી. ચ થી

ત્રણ ઇંચ દુર 'જ' મુકી ગ, જ વાંક દોરવો. ગ થી દાબીમેર
૨) ઇંચપર જ મુકા. ક થી ૬) ઇંચ હેઠે ઉતરી છ તાંપ. ત્યાંથી જ
સુધી વાંક દોરી જવો.

એ પેટીકાટ આગલ આપેલા પેટીકાટની માફકજ સીવવો.

ઇજર (બઈરાની).

જો ઇજરનો નમુનો આપણી પાસે નહી હોય તો પેહરનનરનું
માંપ કમ્મરથી ગુંઠણ સુધી લેવું. ગુંઠણ હેઠેની લંબાઈ જેટલી
જોઈએ એટલી રાખવી. એ ઉપરાંત લેફા વાલવા માટે સુમારે ૧)
ઇંચ કપડું વધારે રાખવું. ધારો કે કમ્મરથી ગુંઠણ સુધીની લંબાઈ
૨૨) ઇંચ હોય, ગુંઠણની હેઠે ૮) ઇંચ વધુ રાખવું હોય અને ૨)
ઇંચ લેફા માટે તો બધું મલી $૨૨+૮+૨=૩૨$ ઇંચ લંબાઈનું કપડું
જોઈએ. લેફા સુધાં જેટલી ગુંઠણ સુધીની લંબાઈ હોય તેટલી પોહ-
લાઈ પાયજનની રાખવી એટલે ૨૪) ઇંચ પોહલાઈ તેને દબલ કરતાં
૧૨) ઇંચ થશે માટે ૩૨×૧૨ નાં બે ટુકડા ફાડવા.

ખસ્તકની લંબાઈ—એ માંપ પાયજનની જેટલી લંબાઈ ગુંઠણ
સુધી હોય તેટલુંજ રાખવું.

ખસ્તકની પોહલાઈ—પાયજનની એકવડી પોહલાઈનાં આશરે
પોણાં ભાગ જેટલી રાખવી. એટલે ખસ્તક માટે ૨૪×૮ ઇંચનાં બે
ટુકડા રાખવા.

ખસ્તક વેતરવાની રીત—ઉપલા બંને ટુકડાને સાથે મુકી
નીચેથી પોહલાઈનાં ભાગને પકડી લંબાઈનાં નીચલા ભાગપર વાલીને
મુકવો. (જુઓ આકૃતી), ક, ખ, ગ, ઘ ખસ્તકનો સીધો ટુકડો
છે. ખ, ગ ભાગને ઉંચકીને ખ, ઘ લાઈનપર અડાવીને મુક્યો છે.
તેમ કરવાથી એક ત્રીકાણુ આકાર થ, ખ, છ થશે. છ થી ક સુધીનો
ભાગ ત્રીકાણુ આકાર વાલીને સર પાડી કાપી નાંખવો એટલે ક, ઘ,
છ ભાગ છુટો પડશે. સીવતી વેલાએ એ ભાગને ઉલટાવી ઘ, ક લાઈનને
થ, છ લાઈન સાથે મેલવી સીવી લેવી. એઉ ભાગની સીધી લાઈન

તથા કાપેલી આડકત્રી લાઈન સાથે મુકાવી જોઈએ. આકૃતીમાં મીડાવાલી લાઈન ખસ્તક કપાયા પછીનો ભાગ બતાવે છે.

જો કપડું લંબાઈએ ઓછું હોય અને પોહલાઈએ વધારે હોય તો ખસ્તકમાં સેહજ ફેરફાર કરી કાપવું. લંબાઈને ઓછી રાખીએ તો તેનાં પ્રમાણમાં પોહલાઈ વધારે રાખવી જોઈએ. નહીં તો ખેંચાઈ ફાટી જાય. ધારે કે લંબાઈ ૨૨) ઈંચ હોય તો પોહલાઈ ૧૫' ઈંચ રાખવી. એક ઈંચ વધુ હશે તોપણ ચાલશે. અને કટકા એક સરખા રાખી ઉપર મુજબ વાલીને મુકવા. પછી છ, ૬ ભાગ કાપવા. પેહલાં છ આગલથી ૨) ઈંચ અને ૬ આગલથી ૨) ઈંચ છોડી સર પાડવો. (જુઓ આકૃતી.) પછી વાલીને કાપવું. સીવવું ઉપલી જ રીત પ્રમાણે.

ખસ્તકની પોહલાઈ કટલીક વેલા આખા પાયજાની પોહલાઈનાં ત્રીજા ભાગ જેટલી પણ રાખવામાં આવે છે. એટલે આખા પાયજા ૨૪) ઈંચ હોય તો $24 \div 3 = 8$ ઈંચ. પોહલાઈનું માંપ શરીરનાં કદ પ્રમાણે જેમ ઠીક પડે તેમ રાખવું. તેજ પ્રમાણે પાયજાની લંબાઈ યા પોહલાઈનું માંપ પણ રાખવું.

સલંગ ઇજર કાપવાની રીત—આ જાતની ઇજર કાપતાં થોડુંક કપડું બગડશે. પણ કટલીક વેલા કપડાંનો પનેલ એવો હોય છે કે તેમાંથી પાયજા તથા ખસ્તક છુટું વેતરતાં કપડું થોડું જ બાકી વધે છે. તેવી રીતે જો થતું હોય તો નીચે જણાવેલી રીત મુજબ સલંગ ઇજર વેતરવી. એ રીત ઉપલી રીતો કરતાં સીવવા તેમજ કાપવામાં વધારે સેહજ છે. કપડાંનો ટુકડો એવી રીતનો હોય કે છુટું ખસ્તક કાઢવાથી કપડું ખીલકુલ બગડે નહીં તોજ તે રીતે કાપવી નહીં તો સલંગ વેતરવી.

પેહલાં પાયજાની લંબાઈ ઉપર મુજબ લેવી. અત્રે ૩૨) ઈંચ રાખીશું. જેટલી લંબાઈ હોય તેનાં કરતાં $1\frac{1}{2}$ ભાગ કપડાંની પોહલાઈ રાખવી. $32 \div 2 = 16$. ધણાં નાનાં વીભાગો ગણત્રીમાં લેવા નહીં. એટલે $32 + 16 = 48$ ઈંચ પોહલાઈ રાખવી.

હવે કપડું ૩૨x૩૭ ઈંચ માંપનું રાખવું, પછી આકૃતી મુજબ ચીતારી જવું. પેહલાં પોહલાઈએથી કપડાંને ફબલ કરવું એટલે ફબલ

કપડાંની પોહલાઈ ૧૮૧) ઈંચ થશે. ખસ્તકની લંબાઈ એ પોહલાઈનાં જેટલીજ રાખવી. માંપ ઉપરથી લેફાનો ભાગ છોડીને લેવું. એટલે જો લેફા ૨) ઈંચ રાખવો હોય તો ઉપરથી લંબાઈ ૧૮૧+૨=૨૦૧ ઈંચ રાખવી.

• **પાયજાની પોહલાઈ**—એજ પોહલાઈનાં ૩ ભાગ જેટલી એટલે ૧૨) ઈંચ

એ બંને તાંપ મુકી પાયજા આગલના ભાગનો વાંક ચીતારવો. પછી ઉપલા જમણાં ખુણાંપરથી ૪) ઈંચ અંદર છોડી ત્યાં એક તાંપ મુકવી અને ખસ્તકનો આડકત્રો ભાગ ચીતારવો. એવી રીતે બે ભાગો કાપવા. આકૃતીપરથી જણાશે કે એવી રીતે કાપવાથી બાજુનું થોડુંક કપડું બગડશે. લાંગકલાથનાં સુતરાઉ લેંગા જો એ મુજબ કાપવા હોય તો લાંગકલાથની પોહલાઈ ૩૬) ઈંચ આવશે. તે પોહલાઈ એમની એમ રાખી લંબાઈએથી જો ટક મારવી હોય યા નીચેની કીનારી પોહલી રાખવી હોય તો તેનાં પ્રમાણ મુજબ કપડું લાંબું રાખી કાપવું. પોહલાઈએ એક ઈંચ આંધું રાખવાથી કાંઈ ફેર પડશે નહીં.

ઇજર સીવવાની રીત—આ સલંગ ઇજર સીવવામાં કાંઈ મુશ્કેલી પડશે નહીં. પેહલાં પાયજાની કીનારી સીવી તેનો સાંધો સીવી નાંખવો. બંને પાયજા એવી રીતે સીવ્યા પછી બેઉનાં વચ્ચેનાં આડકત્રા સાંધા સાથે પકડી ઉપરથી સુમારે ૨) ઈંચ જેટલું કપડું લેફા માટે છોડી આખો સાંધો ફરતો સીવી જવો. બંને પાયજા એવી રીતે સીવ્યા પછી બેઉનાં વચ્ચેનાં આડકત્રા સાંધા સાથે પકડી ઉપરથી સુમારે ૨) ઈંચ જેટલું કપડું લેફા માટે છોડી આખો સાંધો ફરતો સીવી જવો. બીજે છેડે પણ એજ મુજબ લેફાનો ભાગ છુટો રાખવો. એ છુટા રાખેલા ભાગને ટચકા કહે છે. દરેક છેડે બે ટચકા આવશે. પછી સવરી બાજુથી ટચકાંને વાલીને સીવી લેવાં. (જુઓ આકૃતી.)

આ આકૃતીપરથી ટચકાં કેવી રીતે સીવવાં તે સેહલાઈથી સમજી શકાશે. લેફાની પોહલાઈનાં પ્રમાણ મુજબ તે પોહલાં યા સાંકડા વાલવા.

અત્રે લેફાની પોહલાઈ ૨) ઈંચ રાખી છે. માટે હવે ૨) ઈંચ જેટલો ભાગ સવરી બાજુએ વાલી સીધું સીવી જવું. સીવણમાં સુમારે

૦૧) ઈંચ જેટલું કપડું દાખવું એટલે લેફાની પોહલાઈ ૧૧૧૧) ઈંચ તૈયાર રેહશે. જોઈએ તો પોહલાઈ થોડી ઓછી રાખી સાંકડો લેફા કરવો. સાંકડો લેફા જલદીથી ઘસાઇને ફાટી જાય છે માટે ઉપલી પોહલાઈ પુરતી થશે. આ રીત સલંગ ઇન્જર માટે છે.

છુટાં ખસ્તક જોડવાની સમજણ આપણે આપી છે તે મુજબ પહેલાં ખસ્તકનાં નાનાં ભાગને મોટા સાથે જોડવો. પહેલાં નાનાં ખસ્તકને ઉલટાવી તેની નાની સીધી બાજુને મોટાં ખસ્તકની તેવીજ નાની બાજુ સાથે જોડવી. પછી બંને ભાગ સીધા એકેક પર મુકી જોવા. જો છેડાપરથી વાંકુ ચુકું હોય તો કાપી સરખું કરવું. પછી મોટાં ખસ્તકની લાંબી સલંગ બાજુને પાયજાની એક બાજુની કોરેકોર સાથે જોડવી. તેમજ બીજી બાજુએથી બીજાં નાનાં ખસ્તકની સલંગ બાજુ સાથે જોડવી. પાયજાના ભાગ જે છુટા રહ્યા છે તે બંને સાથે પકડી જોડી નાંખવા. હવે એક પાયજા તેનાં ખસ્તક સાથે પુરો થશે. એવીજ રીતે બીજા તૈયાર કરી, તેનો વચ્ચેનો સાંધો ઉપર આપેલી રીત મુજબ સીવી ટચકાં તથા લેફા તૈયાર કરવો.

ઇન્જરમાં સીલાઈ જુદી રાખવી નહીં.

મધ્યમ કદનાં બધરાં માટે સલંગ ઇન્જરમાં એક વાર પનેહનું કપડું સુમારે વાર ૧૧૧૧) જોઈએ. જો રેશમી કપડું હશે તો ઘણું કરીને ગળને હીસાળે મલશે. એક ગળ ૨૭) ઈંચનો અથવા ૨૪) તસુનો થાય છે. એક વાર ૩૨) તસુનો થાય છે. ઈંચ કરતાં તસુ મોટો હોય છે. માટે જો રેશમી કાપડનો પનેહ ૩૨) તસુનો હશે તો સુમારે ૨) ગળ ૮) તસુ કપડું જોઈશે.

છુટાં ખસ્તકની ઇન્જર માટે એટલાજ (૩૨ તસુનાં) પનેહનું કપડું એટલુંજ (લગભગ ૨૧ ગળ) જોઈશે. જો પનેહ એથીબી નાનો હોય તો વધુ જોઈશે. દબલ પનેહનું ૧૧) થી ૧૧૧૧) ગળ જોઈશે.

બધરાંઓની ઇન્જર (અંત્રેજી ઢબની).

માંપ લેવાની રીત—કમ્મરનું માંપ ખેંચીને લેવું નહીં. લંબાઈ માટે કમ્મરની બાજુથી ચુકણ સુધી પગનું માંપ લેવું. બાહ-

રનાં કપડાંપરથી માંપવું અને તેમાં ખીજા ૩) ઈંચ પીઠની ઉંચાઈ માટે ઉમેરવા.

કપડાંની પોહલાઈની ગણતરી લંબાઈનાં માંપ ઉપરથી કરવી. જેટલી લંબાઈ તેનાં $૧\frac{૧}{૨}$ અથવા $૧\frac{૩}{૪}$ લાગ પોહલાઈ રાખવી. જેમકે પગની લંબાઈ $૨૪+૩=૨૭$ ઈંચ હોય તો પોહલાઈ $૨૭ \times ૧\frac{૧}{૨}=૩૩$ ઈંચ સુમારે આવશે. ગણતરીમાં ઈંચનાં નાના ભાગો આવે તે છોડી દેવા. ત્યારે લંબાઈ પોહલાઈનું માંપ ૨૭×૩૩ આવશે, જે નાનાં કદ મૂટે પુરતું છે. મોટાં કદનું માંપ જે પાસેની આકૃતિમાં આપ્યું છે તે નીચે મુજબ છે: $૨૭ \times ૩=૩૦$ ઈંચ લંબાઈ, પોહલાઈ $૩૦ \times ૧\frac{૧}{૨}=૩૬$ ઈંચ ૩૦×૩૬ . છેલ્લાં માંપ માટે ૩૬) ઈંચ પનેહનું કપડું ૧૫૫) થી ૨) વાર સુધી એક ઈંચર માટે જોઈશે.

કપડાંને પનેહમાંથી એવડું કરવું. તેમ કરતાં તેનું માંપ ૩૦×૧૮ થશે. ખસ્તકની લંબાઈ, પોહલાઈનાં જેટલીજ રાખવી ૧૮) ઈંચ.

ગુંઠણ આગલથી પાયજનની પોહલાઈનું માંપ કપડાંની પોહલાઈનાં $\frac{૩}{૪}$ લાગ જેટલું એટલે ૧૨) ઈંચ. આ માંપ ગેધરવાલા પાયજન માટે છે. જે સાદો રાખવો હોય તો આકૃતિમાં મીડાંવાલી લાઇન પાયજન હેઠે ૩૫) ઈંચ લંબાઈને મારી છે તેમ રાખવી. તેમાં ૧) ઈંચ દામણ અને ૨) તક ૦૫) ઈંચની આવશે. જો પાયજને વધુ ઢીલો જોઈએ તો તે મુજબ વધારે પોહલું કપડું રાખવું.

પીઠનો ખસ્તકનો વાંક કપડાંની પોહલાઈનાં $\frac{૧}{૨}$ ભાગેથી એટલે ૩) ઈંચ હડીને શરૂ કરવો.

કમ્મરનો વાંક—સાધારણ કદનાં માણસ માટે ધડીવાલા ભાગપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરી દોરવો. ધણું પટલું કદ હોય તો ૩) ઈંચ ઉતરવું.

આગલો ખસ્તકનો વાંક—પીઠનાં વાંકની દાખીમેર ૩) ઈંચ હડીને, ૩) ઈંચ નીચે ઉતરી દોરવો. આકૃતિમાં મીડાંની લીટી દોરી છે. તેનાં અડસઠાએ દોરવો.

કમ્મરની પટ્ટી—આ પટ્ટી કમ્મરનાં માંપ કરતાં ૨) ઈંચ લાંબી રાખવી. (૧૧૧) ઈંચ એક બીજાપર છેડા ચઢાવવા માટે અને ૦૧) ઈંચ બંને છેડા વાલવા માટે. પોહલાઇએ કપડું ૪) ઈંચ રાખવું. જે બેવડું વલાયા પછી અને બંને બાજુ સીલાઇમાં દબાયા પછી તૈયાર ૧૧૧) ઈંચ રેહશે. ઉપલું માંપ સાધારણ કદનાં બધરાં માટે પુરતું છે. ઘણાં જડાં માણસ માટે ખસ્તકનો ભાગ પોહલાઇએ વધારવો જોઈએ. તે માટે પાયજને જે ખુણાં આગલથી શરૂ થાય છે ત્યાં ચીખાં જોડવાં જોઈએ, અને લંબાઇએ તે ખુણું ૧) થી ૨) ઈંચ નીચે ઉતારવું જોઈએ.

સીવવાની રીત—પાયજનાં સાંધા સાધારણ રીતે સીવીને વાલવા, પણ વાલતી વેલાએ જમણાં પગનો સાંધો ગુંઠણપરથી અને દાબા પગનો ખસ્તક તરફથી વાલવો. એમ સીવવાથી બંને સાંધા પીઠનાં ભાગપર વલશે અને એકમેકની સાંમે સરખા આવશે. જોડતી વેલા પેહલાં બંને ગુંઠણ તરફથી શરૂ કરવા. સીવતાં ડાઁબી બાજુ લાંબી ટુકી (કાપવાની ખાંભીને લીધે) માલમ પડે તો ખસ્તકની બાજુ તરફથી કાપી અરાબર કરવી.

ગુંઠણ—એ ભાગ તરેહવાર રીતે સીવવામાં આવે છે. ગુંઠણ પર ગેધર કરી પટ્ટી મુકવી હોય તો પેહલાં પટ્ટીની લંબાઇનો ચોથો ભાગ માંપવો. જે અત્રે ૨૪) ઈંચ છે. એટલે ૬) ઈંચ થશે. તેનાં અરધા ભાગ જેટલું માંપ ૩) ઈંચ પાયજનાં સાંધાની બંને બાજુએ છોડી ત્યાંથી ગેધર શરૂ કરવી. આવી રીતે ગેધર લેવાથી, પેહરતી વેલા પાયજે ફરી જતો નથી. કેટલીક વેલા આખા ભાગપર ફરતી ગેધર લેવામાં આવે છે. તેમ લીધાથી ગેધર ઘણીજ થોડી દીસશે. ફલાનલનું કપડું હોય તો ગેધરને બદલે પ્લીટ મારવી.

જે ગુંઠણનો ભાગ સાદો સીવવો હોય તો નીચેની કીનારી ૦૧૧) થી ૧) ઈંચ સુધી સાદી રાખવી અને ૦૧) યા ૦૧૧) ઈંચની તક મારવી. તક કેટલી આવશે તેની ગણતરી કરી મારવી.

કમ્મરની પટ્ટી—આ પટ્ટીને પોહલાઇએથી બેવડી કરી તેનાં બંને છેડા અંદર વાલીને ફાંકવા. પછી પટ્ટીને લંબાઇએથી બેવડી

ઘડી કરી તેનો એક છેડો બીજાં પર ૧૧) ઈંચ સુધી આવે તેમ ટાંચણી મારવી. એવી રીતે પકડી તેનાં ચાર સરખા ભાગ કરી પટી પર નીશાની કરવી. પછી છેડાઓ પર મારેલી ટાંચણી છુટી કરવી.

હવે ઈંજનનાં આગલા અધવચનાં ભાગને પટીની બરાબર વચ્ચેની નીશાની સાથે ટાંચણી મારવી; અને બાજુનાં સરને પટીનાં ૧) ભાગવાલી નીશાની સાથે ટાંચણી મારવી.

એ પટી ફાંકવા આગમજ ખસ્તકનો વચ્ચેનો સાંધો તૈયાર કરવો જોઈએ. એ સાંધો ઘણું કરી ખુલ્લો રાખવામાં આવે છે. આગલા કમ્મરનાં ઉપલા ભાગથી ફક્ત ૪) ઈંચ સુધીનો સાંધો સીવી બાકીનો ખુલ્લો રાખી અને કાપની કીનારી બારીક વાલી છુટી સીવવી, અથવા તે પર જીણી પટી મુકી સીવવી. એટલું કીધા પછી ઉપર સમજાવ્યા મુજબ કમ્મરની પટી ગોઠવીને ફાંકવી. ફાંકતી વેલા કમ્મરનાં આગલા ભાગની વચ્ચેનાં સાંધાની અને બાજુએ ૧) થી ૨) ઈંચ જેટલું કપડું છોડી ગેઘર શરૂ કરવી. તેમજ પીઠનાં અને છેડા પર અઢેક ઈંચ કપડું સાદું રાખવું. ઉપર આપેલી સમજણ મુજબ પટીનાં ભાગ પાડી તેને ફાંકી સંચામાં મુકવી. પટીનું ઉપલું એક પડ જોડ્યા પછી બીજી મેરની કીનારીને સીવણ પર વાલી ફાંકાને સીવી જવી.

પેહરનારની જમણી બાજુએ પટીને નાંકે એ બતન હોલ એક બીજાની ઉપર બનાવવાં. પટીનો આ છેડો ઉપર રેહશે. બીજો એટલે દાબી મેરનો છેડો જે નીચે જશે ત્યાં નાંકેથી ૧૧) ઈંચ છોડી એ બતન એક ઉપર અને બીજું હેડે એ પ્રમાણે તાંકવાં.

જો બતનને બદલે ટેપ તાંકવી હોય તો પટીનાં અને છેડા પર તાંકવી અને જમણાં છેડાથી ૫) ઈંચ દુર એક બતન હોલ ઉભું બનાવવું. પેહરયા પછી જમણાં છેડા પરની ટેપ લેફાનાં ઉપલા ભાગ પરથી લઈ દાબી મેરથી આગલી બાજુ લાવવી. અને દાબો છેડો જે નીચે જશે તે ટેપ પેલાં બતન હોલમાંથી બાહર કાઢી જમણી મેરથી આગલ લાવી અને છેડાને આગલી બાજુએ બાંધી લેવા. બતન કરતાં આ ટેપવાલી ગોઠવણ વધુ સગવડભરી થઈ પડશે. જો ટેપ પછવાડે

બાંધવી હોય તો જમણી મેરની ટેપ પટીને નાંકે અવરી બાજુથી તાંકવી અને દાબી મેરની દાબા છેડાથી ૧૧) ઇંચ અંદર પટીની ઉપલી સવરી બાજુએ તાંકવી એટલે બંને છેડા બરાબર એક બીજા-પર ખેસશે. પછી પછવાડે બાંધી લેવી.

વચ્ચે ખસ્તકનો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી તે ઉંધડી ન જાય તે માટે લેફાથી ૯) ઇંચ નીચે માંપ લઈ એક બતન તથા બતન હોલ બનાવવું. પટી ને પુરતી પોહલી ન હોય તો બતન હોલ તથા બતન માટે કપડાંની એક કાપલી તે જગાએ તાંકી તેપર બનાવવું જેથી મજબુત રહેશે.

પ્રકરણ ૬ ઠું.

રાંધતી વેલા પેહરવાનું એપ્રન.

અત્રે આપેલાં એપ્રનનું માપ મધ્યમ કદ માટે પુરતું થશે. તે માટે* ૩૬) ઈંચ પનેહનું કપડું વાર ૧૧૧) અથવા જો એ એપ્રન સાથે વેતરવામાં આવે તો ૩) વાર જોઈશે.

કાપમાં સર્વે બાજુની સીલાઈ આવી જશે.

એપ્રનનાં ભાગો નીચે મુજબ છે:—

સ્કર્ટ ૩૬X૩૬ ઈંચ.

બોડીસ (bib) ૧૬X૧૩ ઈંચ.

કમ્મરની પટ્ટી ૨૬X૩ ઈંચ { આ માંપ લંબાઈએ ૨૫) ઈંચ
કમ્મર માટે પુરતું છે. પેહરનારે
પોતાની કમ્મરનાં માંપ કરતાં
૧૧) ઈંચ વધારે રાખવું.

ખલાંના પટ્ટા ૨૭X૩ ઈંચ (એવા ૨) જોઈશે.)

કાપવાની રીત—સ્કર્ટની પોહલાઈ ૩૬) ઈંચ છે. જો પનેહ થોડા ઈંચ મોટો હોય તો કાપી ઓછો કરવો નહી. સ્કર્ટ માટે ઉપલાં માંપનો ટુકડો કાપી તેને પનેહમાંથી બેવડો કરી ઘડીવાલા ભાગ તરફથી ૧૧) ઈંચ નીચે ઉતરી કમ્મરનો વાંક દોરવો. (જેમ રેડીકાટમાં દોરવામાં આવે છે), આગલી બાજુથી સીધો હાથ રાખી ધીમે ધીમે ઉપર જઈ નાંકે મેલવી દેવો. સ્કર્ટમાં ફક્ત એટલુંજ વેતરવું પડશે.

બોડીસ (bib) માટે ૧૬X૧૩ ઈંચનો ટુકડો કાઢી પોહલાઈએ ઘડી કરવી. એટલે લંબાઈ ૧૬) અને પોહલાઈ ૬) ઈંચ થશે. એ બેવડી ઘડીને પાછી લંબાઈ અને પોહલાઈએ ઘડી કરી ચાર ભાગ કરો. (આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટીઓ જુઓ). ગલાંના કાપ લંબાઈના અરધા ભાગની લીટીથી ૧) ઈંચ ઉંચે શરૂ કરીધો છે. તે પોહલાઈનાં અરધા ભાગથી ૧) ઈંચ હડી પુરો થાય છે. તેને અઠડી

૦૧) ઈચિ હેઠે ઉતરી ખભું ચીતારયું છે. બાહરનો વાંક પોહલાઈની અધવચે શરૂ કરી ઉભી લાઈન સાથે મેલવી દીધો છે.

કમ્મર માટે બાહરનાં કપડાંપરથી પેહરનારનું માંપ લઈ તેમાં ૧૧) ઈચિ ઉમેરવા (૧ ઈચિ છેડા એક બીજાં પર ચઢાવવા અને ૦૧) ઈચિ વાલવા જોઈશે). સાધારણ રીતે કમ્મર માટે $25+11=૨૬$ ઈચિ લાંબી પટી જોઈશે.

ખભાંનો દરેક પટો ૨૭) ઈચિ લાંબો અને ૩) ઈચિ પોહલો જોઈશે. લંબાઈનું માંપ પેહરનારનાં આંગંપરથી લેવું. અને પટા પીઠપરથી આડકત્રા થઈ કમ્મરની પટીપર બટનથી જોડાશે.

સીવવાની રીત—સ્કર્ટની બાજુની બંને કીનારી ૦૧) ઈચિ વાલીને સીવવી. નીચેની દામણુ ૧) ઈચિ ચા વધુ પેહરનારનાં માંપનાં પ્રમાણમાં વાલી સીવવી. સ્કર્ટનો વચ્ચેનો ભાગ પકડી તેની બંને બાજુએ ૦૧૧) થી ૧) ઈચિ પોહલી પ્લીટ મારવી. એવી રીતે પ્લીટ ગોઠવવી કે વચ્ચેથી છેડે સુધી તેનું માંપ ૯) ઈચિ થાય. બંને બાજુનું માંપ સરખું રાખવું. પ્લીટની વલાણુ બંને છેડા તરફ આવે તેમ રાખવી. એટલે વચ્ચેના ભાગ “બોક્ષ પ્લીટ” જેવો દેખાશે. જે ૨૧) ઈચિ રાખવો. બંને બાજુની પ્લીટ એકસરખાં કદની અને સરખે તફાવતે ગોઠવવી. જો પ્લીટ ન જોઈએ તો “ગેધર” કરવી. એ ભાગ પુરો થયા પછી તેનું આખું માંપ ૧૮) ઈચિ આવશે.

કમ્મરની પટી—પટીની લંબાઈની કીનારી ઝીણી વાલવી. પોહલાઈએ પણ તેમજ વાલવી. લંબાઈનાં અરધા ભાગપર સર પાડવો. પટીનાં અધવચ ભાગને સ્કર્ટનાં વચ્ચેનાં ભાગ સાથે જોડી બંનેને ફાંકી બંધો મારવો. પછી પટીને સીવેલા સાંધાપર વાલી સીવી જવી. પટીનો જે ભાગ સ્કર્ટથી અલગ રહે તેને પણ એજ રીતે બેવડો પકડી સંચો મારવો.

બોડીસ (blb)—બાહરની બાજુ તેમજ ગલાંનાં વાંકની કીનારી ઝીણી વાલી સીવવી. કીનારીની પોહલાઈ ૦૧) ઈચિ રાખવી. ગમે તો એ ભાગોપર પટી લગાડવી.

બોડીસનો નીચલો યા કમ્મરનો ભાગ પટીનાં ઉપલા ભાગ સાથે જોડવા માટે અનેને વચ્ચેથી પકડી ટાંચણી મારવી. બોડીસનાં નીચલા ભાગપર થોડીક ગેઘર કરી તેનું માંપ ૪૧) ઈંચ થાય તેટલું રાખવું. પછી તેને પટીની ઘડીવાલી કીનારીથી ૭૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી ફાંકવી અને કીનારીની લગોલગ સવરી મેરથી બપ્પો મારવો. પછી અંવરી બાજુથી કીનારી વાલી હાથે સીવી જવી. તાંકા સવરી બાજુથી દીસે તેમ લેવા નહીં.

ખલાનાં પટા—ખીબનાં ખલાનાં છેડા સાથે આ પટા જોડ્યા. પેહલાં પટીઓની કીનારીને અને બાજુથી ૦૧) ઈંચ વાલી બેવડી કરી સંચો મારવો અને તેનાં છેડાને ખલાનાં છેડાપર બેસાડવા. જે ખલાનો ભાગ મોટો હોય તો સેહજ પ્લીટ લેવી. સાંધારણ રીતે સાંધા જોડીએ તેમ જોડી પછવાડેથી વાલીને સીવવું. ખુણાં બરાબર સીવવાં.

કમ્મરની પટીપર દાબી બાજુએ બતન લગાડવું, અને જમણી બાજુએ બતન હોલ કરવું. ખલાની પટીઓને પીઠપરથી આડકત્રી લઈ કમ્મરપર જ્યાં બેસે ત્યાં બતન લગાડવાં. અને પટીનાં છેડાપર બતન હોલ કરવાં.

બોડીસનાં ગલાંપર તેમજ બાહરની કીનારીપર ફરતી લેસ લગાડવાથી એપ્રન વધારે શોભાઈતું લાગશે.

જે એપ્રનનું માંપ મોટું બનાવવું હોય તો કાપનું પ્રમાણ નીચે મુજબ રાખવું. સ્કર્ટ માટે કપડું પનેહમાં ૧૧) ગણું યા ૧^૩/_૪ ગણું વધારે રાખવું. અને તેને ૨૦) થી ૨૧) ઈંચ સુધીની ગેઘર યા પ્લીટમાં બેસાડવું. બોડીસનું માંપ ૧૭X૧૪ યા ૧૫ ઈંચ રાખવું.

કમ્મર અને ખલાનાં પટા પેહરનારનાં માંપ મુજબ રાખવા.

એપ્રન ૨ જી.

આ એપ્રન ચાર ટુકડાનું બનેલું છે, સ્કર્ટનાં ૩) ટુકડા અને બોડીસ. તે માટે કપડું ૨૧) વાર જોઈશે.

સ્કર્ટનો આગલો ભાગ—પેહરનારની કમ્મરથી સ્કર્ટ જેટલું નીચું બેઠતું હોય તેટલું તેનું માંપ લેવું, અને તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરવો.

લંબાઈ ૩૩+૧=૩૪ ઇંચ. કપડાંનો પનેહ ૩૨ ઇંચ છે. તેની ઘેવડી ઘડી કરવી. ઘડીવાલા ભાગ તરફથી ૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી ૬) ઇંચ જમણી તરફ હઠી કમ્મરનો વાંક દોરવો. પછી ઘડીવાલા ભાગની લંબાઈનું માંપ લઈ તેટલીજ લંબાઈ સાંમેની લીટીપર માંપી નીશાની કરવી. જે ૩૩) ઇંચ થશે. પછી કમ્મરનાં ખુણાંથી આ નીશાની સુધી આડકત્રી લાઈન દોરવી અને તેને અડસટે જરા વાંક-વાલી લાઈન ચીતારવી. તળીએનો ભાગ આ લાઈન સાથે લેવો. (જુઓ આકૃતી.)

બાજુનાં બે કાપ માટે એજ માંપનું કપડું જોઈશે. ૩૪X૩૨. તેની એજ પ્રમાણે ઘેવડી ઘડી કરવી અને કમ્મરનો કાપ ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી દોરવો. આટલા ફેરફાર શીવાય બીજી સર્વે રીતે એ કાપ ઉપલા કાપની માફકજ દોરવો. અને ઘડીવાલા ભાગને કાપી અને બાજુ છુટી કરવી. એ કાપ જો કાગળનાં કાપ્યા હોય તો કપડું કાપતી વેલા ફરતી ૧૧) ઇંચ સીલાઈ રાખવી.

હવે બોડીસનો કાપ કાઢવો—પેહલાં પેહરનારની લંબાઈનું માંપ ખભાંથી કમ્મર સુધી લેવું. તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરવો જે મલી સામટું માંપ ૧૪) ઇંચ થશે. ૧૪X૧૬ ઇંચનું એક ચોકડું ક, ખ, ગ, ઘ બનાવો. ગ થી દાબા હાથપર ૬૧) ઇંચ માંપી ચ નીશાની કરો. તેમજ ઘ થી ૬૧) ઇંચ છ માંપી ચ છ બોડી નાંખો. ક થી ૪૧) ઇંચ હેઠે જ નીશાની કરો. ક થી ૬) ઇંચ જમણાં હાથપર ઝ ટાંપ મુકી ત્યાંથી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી ૮ મુકો. જ, ૮ વાંક ગલાંનો દોરો. ચ થી ૧૧) ઇંચ હેઠે ૭ મુકી ૮, ૭ ખભાંની લાઈન દોરો. ખ થી જમણીમેર ૬) ઇંચે ૩ મુકી ૭, ૩ વાંક દોરો.

ખ થી દાબી મેર ૩) ઇંચે ૬ મુકી ૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી જુ મુકો. ગ થી ૩૧) ઇંચ હેઠે ૮ મુકી જુ, ૮ પીઠનાં ગલાંનો વાંક બનાવો. અને જુ, ૭ ખભાંની લાઈન દોરો. ઘ થી ૩) ઇંચપર

થ મુકી ઠ, થ વાંક દોરો. હવે આગલો તેમજ પીઠનો કાપ પુરો થશે. બંને કાપો છુટા પાડો.

કપડું વેતરતી વેલા તેની બેવડી ઘડી કરી વેતરવું. આગલો ભાગ ઘડીપર રાખી એક ટુકડામાં વેતરવો. પીઠનો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી તેનાં બે છુટા ટુકડા રાખવા. ફરતી ૧૧) ઇંચ સીલાઈ રાખવી. હેઠેનાં ભાગપર એટલે કમ્મર આગલથી સીલાઈ રાખવાની જરૂર નથી.

સીવવાની રીત—સ્કર્ટનાં ૩) ટુકડાઓને ફ્રેંચ સાંધા (Seam) થી સીવવા (એ સાંધાઓ સીવવાની સમજણ આગલ આપી છે.) સીવતી વેલા આગલા સાંધાના બંને આડકત્રા કાપ પીઠનાં બંને સીધા કાપ સાથે જોડાય તેમ પકડવું.

કપડાંની બે લાંબી પટીઓ કમ્મરનાં માંપ કરતાં ૧) ઇંચ લાંબી અને ૨૧) ઇંચ પોહલી કાપવી.

આ પટી જોડતી વેલા સ્કર્ટનો વચ્ચેનો ભાગ પટીનાં અધવચ્ચ ભાગ સાથે જોડાય તેમ લેવું. એ પ્રમાણે પકડી આખી પટી જોડવી. એજ મુજબ અવરી બાજુથી બીજી પટી ઉપલી સીવેલી પટીપર મુકી સંચો મારવો.

પછવાડેની પટી લગાડવા આગમજ બોડીસના આગલા ભાગને વચ્ચેથી પટીનાં વચ્ચેના ભાગ સાથે મુકી ફાંકવો. બંને પીઠને પટીનાં બંને છેડા સાથે ફાંકી પછવાડેની પટી ઉપર ફાંકી પછી સંચો મારવો. એટલે પીઠ તેમજ બોડીસનો આગલો ભાગ બંને પટીઓની વચ્ચે દબાશે.

બોડીસનાં બધાં જોડીને સીવવાં, તેમજ ગલ્યાં અને બગલ આગલનાં ખુલ્લા ભાગોની ઝીણી કીનારી વાલી સીવવી, યા પટી લગાડવી.

પીઠનાં ભાગપર પછવાડે પટી લગાડી આંકડા યા બતન લગાડવા. કમ્મરની પટીનાં છેડાપર હોલ તથા બતન કરવાં.

આખું એપ્રન યા “ઓવર ઓલ.”

આ “ઓવર ઓલ” કામ કરતી વેલા આખું શરીર ઢંકાય એવા ઝબ્બાને આકારનો બનશે. અંદર પેહરેલાં કપડાંનો બચાવ થશે. અને બનાવવાને દરેક રીતે સેહલ પડશે. ઢીલો હોવાથી કાઠનાંબી શરીરપર સેહલથી બેસી શકશે. સ્કુલ જૂતી છાકરીઓ માટે ખાસ ઉપયોગી થઈ પડશે.

કપડાંનું માપ—જાતીથી નીચે સુધીની લંબાઇનું માંપ લઈ તેને બેવડું કરી, ચોક માટે ૦૧) વાર વધુ તેમાં ઉમેરવું.

પીઠનો કાપ—ઉપર મુજબ લંબાઈ લઈ, તેમાં ૧) ઇંચ ઉમેરી કાગળપર તે માપ પ્રમાણે ઉભી લીટી દોરવી. લંબાઈ $૩૮+૧=૩૯$ ઇંચ. તેને ક, ખ નામ આપવું. ક થી ૨૦) ઇંચ લંબાઈએ જમણી મેર સીધી લીટી દોરો ગ સુધી. ગ થી નીચે ક, ખ લાઈનની બરાબર ગ, ધ લાઈન દોરી ધ, ખ જોડી નાંખો.

ક, ખ, ધ, ગ ચોકડું થશે. ક થી ૨) ઇંચપર જમણી મેરનાં ખુણાંમાં ચ ટાંપ મુકી, ખ થી ૧) ઇંચ ઉપર છ ટાંપ મુકો, ચ, છ લાઈન જોડી દેવો. ચ થી ૫) ઇંચ નીચે જ મુકી, ચ થી જમણી મેર ૪) ઇંચ હડી ઝ મુકો, જ, ઝ બગલનો ગાલો થશે. છ, ધ જોડો. હવે આકૃતી મુજબ કાપો છ, ધ, ગ, ઝ, જ, છ આકાર કપાશે.

પીઠનાં એવા ૨) ટુકડા કપડાંપર કાપવા. આગલો ભાગ એકજ ટુકડામાં કપાશે એટલે તેને ઘડી આગલથી છુટો કરવો નહીં.

પીઠ અને આગલા ભાગમાં સેહજ ફેર છે. તે માટે થોડા બોલાસાની જરૂર છે.

આગલા ભાગ માટે લંબાઈ ૩૮) ઇંચ રાખવી અને પોહલાઈ ૧૮) ઇંચ એકવડી. દબલ કપડું પોહલાઈએ ૩૬) ઇંચ રાખી ઘડી કરવી, (૩૮X૩૬). જમણાં હાથપર ઘડીવાલો ભાગ રાખી ક આગલથી ૪) ઇંચ જમણી મેર અને ૫) ઇંચ ઉભી લાઈનપર હેઠે છોડી બગલનો ગાલો દોરવો. એ શીવાય આગલા કાપમાં બીજું કશું ચીતારવાની

જરૂર નથી. જેમ પીઠનાં કાપમાં આડકત્રી લાઇનપર બગલનો ગાલો આવે છે તેમ અંહી ઉભી લાઇનપર આવશે. એટલેજ ફેર હોવાથી જુદી આકૃતી આપવાની જરૂર નથી.

ચોક—૧૨) ઇંચ લાંબુ અને ૬) ઇંચ પોહલું એક ચોકડું બનાવો, અને આકૃતી મુજબ તેનો આકાર ચીતારો. એવા ૪) ટુકડા જોઇએ અને ખલાંના અને ૨) અસ્તરનાં. ક, ખ બાજુ બગલપર આવશે.

પટા માટે કપડાંનાં ૨) ટુકડા ૨૬) ઇંચ લાંબા અને ૨૧) ઇંચ પોહલા લેવા. પટાની ફરતી સીલાઇ ૦૧) ઇંચ રાખવી. અને પટીઓને વાલી સાથે પકડી કીનારીથી ૦૧) ઇંચ દુર બાંધ્યો મારવો. આગલા તેમજ પીઠનાં ભાગને કાપતી વેલા મથાણે ૧) ઇંચ અને બગલ તેમજ બાજુનાં કાપોપર ૦૧) ઇંચ સીલાઇ રાખવી. નીચેની દામણ જેટલી પોહલી જોઇએ તેટલું કપડું રાખવું. પીઠનાં અને કાપો ઘડી આગલથી છુટા કરવા. આગલા ભાગની ઘડી કાપવી નહીં.

ચોક કાપતી વેલા ૦૧) ઇંચ ફરતી સીલાઇ રાખવી.

ચોકની સીધી બાજુ ક, ખ જે બાહર યા બગલનાં ગાલાપર આવશે તેપર જોઇએ તો ફ્રીલ (કપડાંની) યા લેસ મુકવી. ફ્રીલ માટે ૧૮) ઇંચ લાંબી અને ૩) ઇંચ પોહલી કપડાંની પટી લઇ તેની ૩) બાજુની કીનારી ઝીણી સીવવી. એક બાજુ લંબાઇએ સીવ્યા વીનાં રાખવી. જેપર ફ્રીલ માટે ગેધર કરીને ચોક અને તેનાં અસ્તરની વચ્ચે ફાંકી સીવી જવું.

સીવવાની રીત—પીઠ અને આગલા ભાગનાં સાંધા ફ્રેંચ સાંધાએ સીવવા. બગલનાં ગાલાપર ઝીણી કીનારી વાલવી. ઉપલા ભાગપર ગેધર કરવી. પીઠની અને ખુલ્લી બાજુની કીનારી સાધારણ કાર વાલીએ તેમ વાલીને સીવવી. ત્રણડે ટુકડાનાં ઉપલા ભાગ (બ્યાં ૧) ઇંચ સીલાઇ રાખી છે) ને ૦૧૧) ઇંચ અવરી તરફ વાલી ત્યાંથી ૦૧) ઇંચ હેઠ ઉતરી દોરાતણુ કરવી. બીજી દોરાતણુ ત્યાંથી ૦૧) ઇંચ હેઠ ઉતરી કરવી. પછી અને દોરાતણુનો દોરો છેડેથી ખેંચી “ગેધર” કરવી. એ ભાગ હવે છોડી બાજુએ મુકો અને ચોક હાથમાં લેવો.

ચોકનાં ચાર ટુકડા છે. એ ઉપલા કપડાંનાં અને એ અસ્તરનાં, દરેક ખભાં માટે એ જોડશે. જે ચોક આદો રાખવો હોય તો બંને કપડાંને એટલે કપડું અને તેનાં અસ્તરને કીનારીપરથી વાલી એકમેકપર મુકી બપ્પો મારી જવો. તેની નાલી ૨) બાજુઓ સીવ્યા વીના ખુલ્લી રાખવી. સીધી બાજુ જે બગલનાં ગાલાપર અને વાંકવાલી બાજુ જે ખભાંપર આવશે તે સીવી જવી. બગલવાલી બાજુપર જે કીલ મુકવી હોય તો બપ્પો મારવા આગમજ મુકવી.

હવે ઓવર ઓલ હાથમાં લઈ તેનાં ઉપલા ભાગપર જ્યાં ગેધરનો દોરો છે. ત્યાં આગલા ભાગપર છાતીની પોહલાઈનું માપ લઈ તેનાં પ્રમાણમાં દોરો ખેંચી ગેધર લેવી. પીઠનું માંપ તેજ મુજબ લઈ બંને બાજુએ તેનાં પ્રમાણમાં ગેધર લેવી. માંપ બરાબર આવ્યા પછી દોરો બાંધી લેવો.

આ ગેધરવાલા ભાગપર ચોકની નાલી બાજુ બગલનાં બંને છેડાપરથી શરૂ કરી ફાંકવી. ચોક અવરી બાજુથી મુકવો. એ બાજુઓ (ચોકની) સીવેલી ન હોવાથી તેપર ટેપની પટ્ટીઓ ફાંકવી, ટેપનાં ૩) ટુકડા ચોકનાં માપ પ્રમાણે કાપવા. એક આગલા ભાગની ગેધરપર આવશે. અને એ પીઠપર બરાબર ગેધરપર ગોઠવીને ફાંકવા જેથી ચોકનો સીવ્યા વીનાંનો ભાગ ઢંકાઈ જાય અને અવરી બાજુ સફાઈદાર લાગે અને તેને હાથે ઝીણું તાંકાથી સીવી લેવા. આથી ગેધર પણ બરાબર રહેશે.

પછવાડે એક નાકે બતન લગાડવું અને બીજી મેર લુપ બનાવી તાંકવું. હવે ઓવર ઓલ ખલાસ થયો. એપર જે પટો બાંધવો હોય તો ઉપર લખેલાં માંપ મુજબનો તૈયાર કરી તે ચા બીજો કોઈપણ પટો બાંધવો.

પાસેની આકૃતિ ઓવર ઓલ પુરો થયા પછી અવરી બાજુનો આકાર બતાવે છે. એ જોવાથી ચોક કેમ લગાડવો તે તુરત સમજ પડશે. મીડાંવાલી લીટી ઉપલા ભાગની ગેધર બતાવે છે. આપો ઓવર ઓલ વેતરવાનું તથા સીવવાનું એટલું સેહલ છે કે અત્રે આપેલી સર્વે આકૃતિ ફક્ત જોવાથી તે સમજ પડી શકશે.

બધરાંઓનો નાઘટ ગાઉન.

નાઘટ ગાઉન તરેહવાર ફેસીનનાં બનાવવામાં આવે છે. પણ તે કાપવાની મુલ રીત તો એકજ હોય છે, તેમાં સેહજસાજ ફેરફાર કરવો પડે છે. જુદી જુદી ધપથી ગોઠવેલા ચોક, કાલર, ટક ક્રીલ, લેસ, ધનસરશન વગેરેથી તેનો દેખાવ તદ્દન બદલાઈ જાય છે. એમાંની થોડીક જાતનું અત્રે વર્ણન આપીશું. તે બનાવ્યા પછી કાઠબી ફેશન સહેલાઈથી થઈ શકશે.

નાઘટ ગાઉનની લંબાઈનાં માપ માટે ખભાંના ઉપલા ભાગપરથી જમીન સુધી માપ લેવું. સાધારણ કાયદો એ છે કે પેહરનારની ઉંચાઈનાં માંપનો ૪ મો ભાગ લેવો. ધારો કે એક બાઈની લંબાઈ પાંચ ફીટ હોય તો ૬૦) ઈંચ થાય, તેનો ૪ મો ભાગ ૫૩) ઈંચ લઈએ. (નાનાં વીભાગો ગણતરીમાં લેવા નહીં.) એટલી લંબાઈ લીધા પછી નીચેથી કીનારી વાલવા તથા કપડાંની સોસવણ માટે સુમારે ૨) ઈંચ વધારે રાખવા.

નાઘટ ગાઉન ઘણું કરીને લાનકલાય, નેનસુખ, કલીકા, ફ્લેનલ વગેરે કપડાંનાં બનાવવામાં આવે છે. એ કપડાંનો પનેહ ઘણું કરીને ૩૬) ઈંચ આવે છે. ફીંગણાં કદનાં અને ઘણાં પટલાં માણસો માટે પોહલાઈએ એટલો પનેહ પુરતો થશે. પણ ઉંચા અને લગાર ભરેલાં માણસો માટે પનેહમાં આડકત્રું ચીપ્ચું નીચેથી મુકવું પડશે. નહીં તો ચાલતાં ખેંચાયા કરે. ઘણાં જડાં બધરાંઓ માટે એ ચીપ્ચાંની પોહલાઈ વધારેમાં વધારે પનેહના ત્રીજા ભાગ જેટલી યા તે કરતાં ઓછી રાખવી જોઈએ. જ્યારે સાધારણ કદ માટે ૫) થી ૬) ઈંચ રાખવી. એ ચીપ્ચાં બે રીતે મુકવામાં આવે છે. ટુકાં અને લાંબાં. ટુકાં ચીપ્ચાં છેક નીચેથી લંબાઈનાં અરધા ભાગ જેટલાંજ મુકાય છે. એ ચીપ્ચાં નાઘટ ગાઉન કાપતી વેલા ઉપલા ભાગપરથી પડશે તેને ઉલટાવી નીચેનાં ભાગપર જોડી નાંખવામાં આવે છે. તે આગલા ભાગપર તેમજ પીઠપર જમણી તેમજ દાબી બાજુએ મુકાશે. બધાં મલી ચાર ચીપ્ચાં દરેક ૩૩) ઈંચ પોહલાં થશે, એટલે પનેહમાં આગલા ભાગપર તેમજ પીઠમાં સાત સાત ઈંચ વધશે. એટલે નાઘટ ગાઉનની

નીચેની પોહલાઇ એક બાજુએ ૩૬+૭=૪૩ ઈંચ થશે. એ સમજણુ દુકાં ચીખ્યાં માટે થઇ.

લાંબા ચીખ્યાં છેક નીચેથી બગલ સુધી લંબાય છે, અને સાધારણ રીતે આગલા ભાગપર અને પીઠપર એકજ બાજુએથી મુકવામાં આવે છે. તે માટે બેજ ચીખ્યાં જોઇએ છે.

જે કપડાંનો પનેહ ઘણોજ નાનો હોય અને પનેહમાં આખો સલંગ સાંધો મુકવાની જરૂર પડે તો પહેલાં તે સાંધો સીવી પછી નાઈટ ગાઉન વેતરવો.

નાઈટ ગાઉન.

આ નાઈટ ગાઉનમાં આપેલી લંબાઈ માટે ચીરયાં મુકવાની જરૂર નથી, પણ જો પેહરનાર માણસ આંગે ઘણું ભરેલું હશે તો મુકવાં પડશે. વલી જો લંબાઈએ કરતાં વધારે હોય તો દુકાં ચીરયાં મુકવાની જરૂર પડશે. આકૃતીમાં નાઈટ ગાઉનનો આગલો ભાગ વચ્ચેથી ઘડી વાલી બતાવ્યો છે. દાખી બાજુએ બગલનાં કાપ આગલથી જે ચીરયું નીકલશે તેને ઉલટાવી નીચલા ભાગપર મીડાંવાલી લાઇનથી બતાવ્યું છે તેમ જોડવું. ચીરયાંની કોરેકોરને નીચલા ભાગની કોરેકોર સાથે જોડવી. કપડું પનેહમાંથી દબલ કરી ઉપલો કાપ કાઢેલો હોવાથી એવુંજ એક બીજું ચીરયું પછવાડેથી નીકલશે. આ બંને ચીરયાંને જમણી અને દાખી બાજુએ જોડવા.

ગલાંનો ભાગ દોરયા પછી નાકથી થોડો ભાગ સીધો રાખ્યો છે તે ટક માટે છે. ગલાં અને ખભાંનાં થોડા ભાગપર ટક આવશે. એ ટક આકૃતીમાં મીડાંની લાઇનથી બતાવી છે. ટક ના) ઈંચ પોહલી રાખવી. પેહલાં ગલું તથા ખભું કાપ્યા વગર ટક મારવી અને પછી ઉપલા બને ભાગો કાપવા. ટક લેવા માટે આકૃતીમાં ખભું મોટું રાખ્યું છે માટે જો ટક પોહલી યા સાંકડી લેતાં ખભાંની લંબાઈમાં ફેરફાર પડે તો કાપતી વેલા પીઠપરનાં ચોકની લંબાઈ માંપી તેટલુંજ રાખવું. એ ચોક આગલ દેખાડવામાં આવશે. ગલું પણ આકૃતી મુજબ રાખવું.

જે ચોકઠાંના માંપ પ્રમાણે બરાબર નહીં આવે તો નીચે ૩૧) ઈચિ ઉતરવું અને અંદર ૨૧) ઈચિ જવું. આગલો ભાગ બરાબર કપાઈ રહ્યા પછી પીઠ હાથમાં લેવી.

પીઠપર પછવાડે ચોક આવશે. બાકીનો ભાગ તદ્દન આગલના જેવોજ કાપવો, એટલે લંબાઈએ આઠ ચોકઠાં પાડ્યાં છે તેમાંનો ઉપલો એક ચોકઠાંવાલો ભાગ ઉપરથી કાઢાડી નાંખવો. એ ભાગપર આકૃતીમાં~~~~~આવી નીશાની કીધી છે. બાકીનો નીચેનો ભાગ આબેહુબ આકૃતી મુજબ ચીતારવો. એટલે કે ગલું, ખભું અને અરધો બગલનો ભાગ નીકલી જશે. જે ભાગો ચોકમાં આવશે.

હવે ચોક માટે પીઠની પોહલાઈનું માંપ લેવો. પછી આગલા ભાગમાંથી જે ચોકઠાનો ઉપલો એક ભાગ કાઢાડી નાંખ્યો હતો તેની લંબાઈ માંપો. આપણી આકૃતી મુજબ એક ચોકઠાંની લંબાઈ ૫૧) ઈચિ થશે. ત્યારે ચોક માટે ૧૬X૫૧ નું કાગળ કાપી નીચે પ્રમાણે આકૃતી ચીતારો.

બોંહે પણ પાસેની આકૃતી મુજબ ચીતારવી. તેની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈ સરખી છે. પણ જે તેમાં કાંઈ ફેરફાર કરવો હોય તો તેમ કરવું. બોંહેની લંબાઈનું માપ લેવું હોય તો ખભાંથી કાંદી સુધી લેવું. આગલ જતાં ખ્લાઉઝની બોંહે આપી છે તેમાંની કાંઈખી ચાલશે.

સીવવાની રીત—પેહલાં બાબુનાં ચીરયાં જોડવાં. નાઈટ ગાઉ-નની કોરેક્ટર સાથે ચીરયાંની કોરેક્ટર જોડવી. એવાં ચાર ચીરયાં જોડાશે. એ આગલા ભાગપર અને એ પછવાડે. તે પછી બેઉ આગલા અને પછવાડેનાં ભાગોનાં સાંધા સીવવા. એ સાંધા સાધારણ રીતે જોડી વાલીને ઉપરથી બપ્પે મારવો, યાને ખ્લાઉઝનાં પ્રકરણમાં વાંકવાલો પટો જોડવાની રીત આપી છે તેમ સવરી તરફથી ઝીણી કીનારી સીવી ઉલટાવીને અવરી તરફથી પાછો સાંધા સીવી જવો:

આગલનો બટનવાલો ભાગ—એ ભાગ ઘણું કરીને ૧૮) ઈંચની લંબાઈ સુધીનો ઉધાડો રાખવામાં આવે છે. પણ જે થોડો ઓછો રાખશો તો તેખી ચાલશે. એ સીવવાની ઘણી રીતો છે તેમાંની

એક સેહલી અને શોભાદતી રીત નીચે મુજબ છે.—એ માટે એ પટીઓ જોઈશે. એક ઉપરની અને બીજી હેઠેની. ઉપરની પટી ૧૥૫) ઈંચ પોહલી અને આગલા ખુલ્લા ભાગની લંબાઈ કરતાં ૧૫૫) ઈંચ લાંબી, એટલે જો ૧૮) ઈંચ લંબાઈ હોય તો પટીની લંબાઈ ૧૮૫) ઈંચ રાખવી.

હેઠેની પટી ખુલ્લા ગાલાની લંબાઈની અને ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. નાઈટ ગાઉનની બટનની પટી એટલે નાની પટી પેહરનારનાં દાબા હાથપર અને હોલની પટી જમણાં હાથપર હમેશાં રાખવી. નાની પટી હેઠે રહેશે અને મોટી ઉપર આવશે. પટીઓ જોડવા આગમજ પેહલા નાઈટ ગાઉનનાં કાપેલા બેઉ ભાગની હેઠેથી જરા જરા આડા કાપ કાતરથી મુકવા. (જુઓ આકૃતી) એ કાપ મુકવાની મતલબ એ કે પટી જોડતી વેલા નીચેથી ખોલ નહીં આવે. હવે મોટી પટીની સવરી બાજુ નાઈટ ગાઉનની અવરી બાજુ સાથે લગાડીને પકડવી અને બંને કીનારી સરખી રાખી દોરાતી જવી. નીચે જે કાપ મુક્યો છે તેટલોજ સાંધો પોહલો રાખવો. એ પટી જમણી બાજુએ મુકાશે તે યાદ રાખવું. (જમણી યા દાબી બાજુની ગણતરી પેહરનારપરથી કરવી.) પટી દોરાત્યા પછી ૧૫૫) ઈંચ જેટલું કપડું લંબાઈએ રહેશે તે એમજ રાખવું. હવે આખી પટી સાંધા આગલથી બરાબર દાબી સર પાડીને નાઈટ ગાઉનપર વાલી દેવી. એવી રીતે વાલવી કે સાંધો સવરી બાજુપરથી દીસે નહીં. પછી કાપેલી બીજી કીનારી ૧) ઈંચ જેટલી વાલી ફાંકી જવી. પેલા વધેલા ભાગ સુધી જવું નહીં. પછી એ વધેલા ભાગની બરાબર વચ્ચેથી નીશાની કરી તેને બંને બાજુથી વાલવું જેથી વચમાં અણી આવશે. એ ભાગ ફાંક મારી બેસાડવો. પછી તેપર ફરતી બાજુએ “ફેધર સ્ટીચ” યા બીજા કોઈપણ ફેનસી તાંકા ભરી જવા. (જુઓ આકૃતી). આ ટુકડાની આસપાસ કપડાંની ક્રીલ યા લેસ ગેધર કરીને મુકવાથી વધારે શોભશે. તેમ જો કરવું હોય તો પેહલાં લેસ યા ક્રીલ પટીપર ફાંકી તૈયાર કીધા પછી ઉપર જણાવ્યા મુજબ પટી નાઈટ ગાઉનપર બેસાડવી. નીચેનાં ખુણાં આગલથી ઘણી ગેધર લેવી, નહીં તો લેસ ખેંચાઈ જઈ કઠંગું લાગશે.

હવે દાખા હાથપરની નાની પટી લેવો. પટી અને ગાઉન બંનેની સવરી બાજુ સાથે પકડી અવરી બાજુથી જોડવી અને આખી પટી અવરી તરફ વાલી સીવવી. જેમ આપણે બટનની પટી લગાડીએ છીએ તેમ. પછી નીચેથી ના) ઈંચ જેટલો આડો કાપ મુકવો. જેમ પટી જોડવા આગમજ પેહલાં ઝીણો કાપ મુક્યો હતો તેમ. એમ કરવાની મતલબ એ કે ઉપરની મોટી પટી બ્યારે તેની ઉપર મુકાશે ત્યારે નીચલા ભાગપર ખોલ નહીં આવશે. હવે બંને પટીઓ એક બીજાં પર બરાબર ગોઠવી હેઠેની પટીનાં ઉપલા ભાગને ઉપરની પટીનાં હેઠેનાં ભાગ સાથે પછવાડેથી સીવી લેવી. તાંકા ઉપરથી દીસવા નહીં જોઈએ. ઉંધી બાજુએથી બ્યાં હેઠેની પટી આગલ કાપ મુક્યો છે તેપર એક ટેપનો ટુકડો મુકી સીવી લેવું કે ધોવામાં ચુંથાઈ જાય નહીં, અને એ ભાગ મજબુત રહે. એ પટીની સમજણ છોકરીઓનાં ગાઉનમાં પણ આપી છે. X જે ઉપલી રીત મુજબ પટીઓ મુકવી હોય તો ટક મારતી વેલાએ બંને પટીઓનાં માંપ જેટલું કપડું છોડી ટક શરૂ કરવી. છેક નાકેથી ટક લેવામાં આવશે તો પટી હેઠે દબાઈ જશે. ટક પટીની બાજુએ વલેલી રાખવી અને દરેક ટક આગલીનાં કરતાં થોડી ટુકી રાખવી. સૌથી ટુકી બગલનાં ગાલા તરફ જતાં થશે.

પીઠ—પેહલાં થોડક કાપી તેજ માપનું તેનું અસ્તર કાપવું. પછી પીઠનાં સલંગ ભાગની ગેધર કરી તેને થોડકમાં બેસાડવી. એ ગેધર થોડક અને અસ્તરની વચ્ચે આવવી જોઈએ કે જેથી સાંધો બાહરથી દીસે નહીં. (વધુ સમજણ માટે જુઓ નાઇટ ગાઉન ૨ નો. થોડક સીવવાની સમજણ.)

નીચેની દામણ એક ઈંચ પોહલી વાલીને સીવી જવી.

બોંહે જોડવાની રીત માટે જુઓ બ્લાઉઝની બોંહેનાં પ્રકરણમાં સમજાવેલી રીત.

ગલાંપર જે પટી મુકવી હોય તો ૨) ઈંચ પોહલી અને ૧૬ા) ઈંચ લાંબી પટી લઈ તેને સાધારણ રીતે ગલાંપર જોડી પછવાડેથી વાલી સીવી નાખવી. તેપર ઝીણી લેસ મુકવી. પટી ફાંકીને પહેરી

જોવી. જો ગલુ નાનું મોડું પડે તો તે ખાંખી સંચો મારવા આગમજ સુધારવી.

નાઇટ ગાઉન ૨ જો.

આ નાઇટ ગાઉન ખભાંપર સાંધા વગરના ચોક અને કોલર સાથે બતાવવામાં આવ્યો છે. જેમ આગલા ગાઉનમાં નાના ચીરયાં બાજુએ મુક્યા છે તેમ એમાં લાંબું એક ચીરયું મુકવામાં આવ્યું છે.

પેહલાં નાઇટ ગાઉનની લંબાઇનાં બે સરખા કટકા લઇએ. અંદીઆં એ બંને કટકાની લંબાઇ પર) ઈંચ રાખી છે. કપડાંને પનેહ ૩૬) ઈંચ છે. બંને કટકા સરખા ગોઠવીને એક બીજાપર મુકવા. પછી દાલા હાથનાં ઉપલાં ખુણાંપરથી ૬) ઈંચ માંપી એક તાંચણી ત્યાં મુકવી. તેજ બાજુનાં નીચલાં ખુણાંપરથી ૧) ઈંચ માંપી ત્યાં નીશાની માટે બીજી તાંચણી મારવી. પછી બંને નીશાનીપરથી પકડી સર પાડી તે ભાગ કાપી નાંખવો. હવે કપડું ઉપરથી ૩૦) ઈંચ અને નીચેથી ૩૫) ઈંચ રેહશે. પેલાં કાપેલાં ચીરયાંને ઉલટાવી જમણાં હાથની કારેકાર સાથે ચીરયાંની કારેકાર જોડી નાંખવી. ત્યારે ઉપરની બાજુ ૩૦+૧=૩૧) ઈંચ અને હેઠેની ૩૫+૬=૪૧) ઈંચ મપાશે. જો એ કરતાંબી વધારે પોહલું માંપ રાખવું હોય તો એજ ગણતરીથી રાખવું. એટલે ઉપલી અને નીચલી બાજુની પોહલાઇમાં ૧૦) ઈંચનો તફાવત રાખવો. બંને ચીરયાંને આગલ તેમજ પાછલ એકજ બાજુથી જોડવાં. કપડાંને પોહલાઇપરથી બેવડું કરી બગલનો કાપ કાઢવો. ઘડીની બાજુ જમણી તરફ રાખવી. અને દાબી બાજુનાં ઉપલાં ખુણાંમાંથી ૨૧) ઈંચ જમણી તરફ સીધી લાઇનપર માંપી ત્યાં એક તાંપ મુકવી. પછી તેજ ખુણાંપરથી ૫) ઈંચ હેઠે માંપી તાંપ મુકવી અને એ બંને તાંપની વચ્ચે બગલનાં ગાલાનો અરધો વાંક દોરવો. (બુઝા આકૃતી.) આગલો ભાગ તેમજ પીઠ બંનેનાં બગલનાં ગાલા આકૃતી મુજબ એક સરખી રીતે કાપવડા અને ચોક જોડવા માટે ઉપરનો ભાગ સીધો રાખવો.

છેક નીચેનો ભાગ જ્યાંથી દામણ સીવાશે ત્યાંનાં છેડાઓ આડકત્રા કપાયલા હોવાથી નીચેની કાર વાલતી વેલા ખોલ આવશે માટે તે છેડાઓપરથી ૨૧) ઈંચ સુધી સીધું કાપવું. ૧) ઈંચની કીનારી માટે ૧) ઈંચ પછવાડે વલાશે અને ૦૧) ઈંચ અંદર દબાશે. એટલું કીધા પછી આગલો ભાગ છુટો પકડી તેને પોહલાઈએથી ખેવડો કરી બરાબર વચમાંથી બટન માટે લાંબો કાપ મુકવો. સાધારણ રીતે એ કાપની લંબાઈ ૧૬) થી ૧૮) ઈંચ રહે છે. આપણે આ નમુનામાં ૧૬) ઈંચ લઈશું. તે કાપવા આગમજ ગલાંપરથી ચોકની લંબાઈ કેટલી આવશે તેની ગણતરી કરવી જોઈએ. ચોક ગલાંપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરશે માટે આપણે ૧૪) ઈંચ જેટલો કાપ વચ્ચેથી મુકીશું. હવે આગલો તેમજ પાછલો બંને કટકા કપાઈને તૈયાર થયા માટે તેને બાજુએ મુકી બીજા કાપો હાથમાં ધરવા.

બોંહે—આગલાં પ્રકરણોમાં બોંહેનાં જુદા જુદા કાપો દેખાડવામાં આવ્યા છે, તેમાંથી કોઈબી બોંહે કાપવી. નાઈટ ગાઉન માટે એક જુદી રીતની બોંહે કાપવામાં આવે છે. તે કાપવા તથા સીવવાની સેહલી છે. તેમજ તેમાં કપડું પણ બીલકુલ બગડતું નથી માટે અત્રે આપીશું.

આકૃતીપરથી બોંહે કેવી રીતે કાપવામાં આવી છે તે સેહલાઈથી સમજ પડશે; પણ કાપ્યા પછી એક બોંહે ઉઠાવીને એટલે ઉલટી બાજુથી વાપરવી પડશે. જે કપડાંની સવરી તથા અવરી બાજુ એક સરખી હશે તેમાં એ રીત ચાલી શકશે. પણ જો તેમ નહીં હોય તો બે નાઈટ ગાઉન સાથે કાપી બે જોડી બોંહે કાપીએ તો બની શકે, નહીં તો બેઉ બોંહે એકજ હાથની થાય. કપડું એક-વડું પનેહમાંથી એમનુંએમ રાખવું અને લંબાઈનું માપ જેટલું જોઈએ એટલું રાખવું. પનેહમાંથી બોંહેના પાંચ સરખા ભાગ કીધા છે. તેમાંના બે ભાગ કાંદી માટે અને ત્રણ ભાગ બગલનાં ઘેરાવા માટે લઈ વચ્ચે આડકત્રી લાઈન દોરી છે. કાંદી આગલથી ૨૧) ઈંચ સીધી લાઈન પર છોડી ગોલ આકાર દોર્યો છે. તેજ મુજબ બગલનાં આકાર માટે ૧૧) ઈંચ સીધી લાઈન પરથી હઠી વાંક લીધો છે. કાંદી

અને બગલની વાંકવાલી લાઈનની વચ્ચે જે સીધી ફોરેકારની લાઈન છે તેનું માપ લઈ તેટલુંજ માપ આડકત્રી વચ્ચેની લાઈન પર કાંદી આગ-લથી લીધું છે. એ માપ જોઈએ તો ટેપથી લેવું યા તો ફોરેકારવાલો સીધો ભાગ ઉંચકી કાંદીનાં બંને છેડા મેલવી પેલી વચ્ચેની આડકત્રી લાઈન પર મુકવો. આડકત્રી લાઈનનો જેટલો ભાગ વધારે હોય ત્યાં નીશાની કરી બગલનો ગાલો ચીતારવો. ગણત્રી કરતાં એ ભાગ પર પા) ઈંચ વધશે. એવીજ રીતે ઉઠલાવીને બીજી બોંદે ચીતારવી. બોંદે સીવતી વેલાએ એવી રીતે મુકવા જોઈએ કે તેનો સીધો સાંધો એટલે ફોરેકારવાલો ભાગ ઉપર આગલી બાજુ પર રહે અને આડકત્રી સાંધો નીચે એટલે પીઠની બાજુ પર આવે. એવી રીતે જોવાથી જમણાં અને દાબા હાથની બોંદે માલમ પડશે.

ચોક—આ ચોક એકજ દુકડામાં કાઢાયો છે, એટલે ખભાં પર સાંધો આવશે નહીં. પણ જે સાંધો લેવો હોય અને પીઠ તેમજ આગલો ભાગ છુટા રાખવા હોય તો આગલા પ્રકરણમાં પીઠનો ચોક આપ્યો છે તે મુજબ કાપવો. આગલો ચોક પણ નાઈટ ગાઉનનાં ઉપલા કાપ પરથી સેહલાઈથી નીકલી શકશે. અત્રે બંને એકજ દુકડામાં કહાડવાની રીત સમજાવીશું, જે બ્લાઉઝ, કોલર વગેરે ઘણી ચીજો માટે ઉપયોગમાં આવી શકશે. આગલા પ્રકરણમાં નાનાં બચ્ચાંનાં ટ્રાકમાં પણ તે સમજાવી છે. ચોકની લંબાઈ પ) થી પા) ઈંચ રાખવી. પીઠના ગલાં પરથી એટલા ઈંચ નીચે ઉતરી પીઠની પોહલાઈનું માપ લેવું. ધારો કે પીઠની પોહલાઈ ૧૫) ઈંચ છે અને લંબાઈ પા) ઈંચ રાખી છે. હવે એટલાં માપનો કાપ કહાડવા માટે કાગળની પોહલાઈ પીઠની પોહલાઈ કરતાં $1\frac{1}{2}$ ગણી વધારે રાખવી, અને લંબાઈ આપણું માપ કરતાં દબલ (કેમજે આગલો અને પાછલો બંને સાથે કહાડવા છે) રાખી એક ઈંચ વધુ લેવું. એ ૧) ઈંચ વાલવા તથા પટીનાં ભાગમાં જશે. હવે કાગળનું માપ નીચે મુજબ થશે:—

$$૧૫ \times ૧\frac{1}{2} = ૨૦$$

$$૫૦ \times ૨ = ૧૦ + ૧ = ૧૨$$

} કાગળ ૨૦×૧૨ કાપવું.

ઉપલાં માપનું કાગળ કાપ્યા પછી પોહલાઈએથી કાગળની ધડી વાલવી. લંબાઈએ એમજ રેહવા દેવું. ધડીવાલો ભાગ દાબા

હાથપર રાખવો. કાગળ હવે ૧૦×૧૨ થશે. આપણે પેહલાં પીઠનો ચોક ચીતારીશું. કાગળ ફાલ હોવાથી તેની અરધી આકૃતિ આવશે. હવે દાબી બાજુનાં નીચલાં ખુણાંપરથી પીઠની પોહલાઈનું અરધું માપ લેવો. તે ૭૫ ઈંચ થશે. એ માપ નીચેથી સીધી લીટીપર મુકવું. અહીંઆથી બગલનો કાપ દોરાશે. એ તાંપથી એક ઉભી લાઈન ઉપર સુધી દોરી જવી. હવે દાબીમેરનાં તેજ નીચલાં ખુણાંપરથી ઉભી લાઈનપર ચોકની લંબાઈનું માપ ૫૫) ઈંચ મુકી ત્યાંથી સીધી લાઈન જમણી તરફ નાકે સુધી દોરવી. એ લાઈનપર ગલાંનો કાપ દોરાશે. ૩૫) હાથપર ગલાંની લાઈનથી ૧૫) ઈંચ નીચે ઉતરી ૨૫) ઈંચ અંદર જઈ ગલાંનો કાપ ચીતારો. પછી બગલની લાઈન જ્યાં ગલાંની લાઈનને મલે છે તેટલા ભાગનું ઉભું માપ લઈ તેનાં ૩) સરખા ભાગ કરો અને તેમાંનાં પેહલા ઉપલા ભાગપર ખભું આવશે. ગલાંથી એ તાંપ સુધી ખભાંની લાઈન દોરી તેને ૧૫) ઈંચ વધારે બહાર લંબાવો. પછી ત્યાંથી નીચે સુધી બગલનો કાપ દોરો. આ પીઠના ચોકની અરધી આકૃતિ થઈ. હવે કાગળનો ઉપલો ખાલી ભાગ છે તેને ખભાંની બરાબર લાઈનપરથી સર પાડી નીચે વાલી નાંખો. જુઓ આગલાં પ્રકરણમાં અચ્ચાંનો સુતરાઉ લાંખો ઝબ્બો પાનું (૨૧ મું). વાસ્ત્યા પછી કાગળના ચાર પડ થશે, ઘડીવાલો ભાગ તે પીઠનો મધ્ય ભાગ છે ત્યાંથી પોણો ઈંચ છોડી સીધી લાઈન મારો, ગલાં આગલ આવી એ લાઈન અટકશે ત્યાંથી ગલાનાં કાપ સાથે તેને મેલવી નાંખો. હવે પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે ગલાંનો કાપ તથા તેને લગાડીને હમણાં મારેલી ઉભી લાઈન કાપો. (ઘડી કાપવી નહી) ગલાં આગલથી કાગળનાં ચાર પડ કપાશે. સીધી લાઈનપર બે પડ આવશે. એટલું થયા પછી નીચેની ૭૫ ઈંચનાં માપવાલી સીધી લાઈન તથા બગલનો કાપ ચારે પડ પકડી કાપી નાંખો. ખભું કાપવું નહી, હવે કાગળ ઉઘાડો એટલે પીઠ તથા આગલો ચોક કપાયલો માલમ પડશે, પણ આગલા ભાગનું ગલું નીચે ઉતારવું જોઈએ, આપણે તો પીઠની બરાબર કાપ્યું છે તેમ રાખવું નહી. ગલાં આગલથી જે સીધી લાઈન નીચે ઉતરે છે તેની અધવચે એક તાંપ મુકી તેને પીઠનાં ગલાં સાથે ગોલ આકાર લઈ મેલવી નાંખો. તે આકાર બરાબર દોરાયા

પછી ઉપરનો ભાગ કાપી નાંખો, જે એમ બરાબર નહીં કપાય તે તમારા પ્લાસ્ટિકનાં પેસનું મહું તેપર મુકી કાપની લાઇન મારો. ચોક્કસ પુરો થયા પછી ઘડી વાલો, તેનો આકાર પાસેની આકૃતિ પ્રમાણે દેખાશે. આ ચોક્કસ માટે આપેલી સમજણ પેહલાં વાંચણમાં કદાચ ગુચવણભરી લાગશે પણ આકૃતિ જેઈ જેઈને ફરીથી એ ત્રણ વાર વાંચતાં આખરે થયા વીના રહેશે નહીં. જે કાગળપર જુદા જુદા માપના એવા ચોક્કસ એ ત્રણવાર કાપશો તો એટલા જલદી હાથે આવી જશે કે કોઈની માપનો બંધબેસતો ચોક્કસ અડપથી કપાઈ શકશે. વલી એ ચોક્કસપરથી બીજા તરેહવાર ઘાટનાં ફેનસી ચોક્કસ યા કોલર કાપી શકાશે. પાસે આપેલી આકૃતિ એવા કોલર યા ચોક્કસ બતાવે છે.

ઉપર કાપેલા ચોક્કસ પીઠની અધવચેથી બેવડો કરી બીજું ખાલી કાગળ નીચે મુકી તેપર તાંચણી મારી પેનસીલે તેની આકૃતિ નીચેનાં કાગળપર દોરી જવી. પછી તે આકૃતિનાં અડસટાથી જે તરાહ દોરવા માંગતા હોઈએ તે ચીતારવી. ક, ખ, ગ, ઘ, ચ, છ એ ઉપલા ચોક્કસની આકૃતિ બતાવે છે તેપર ત્રણ જુદી જાતનાં આકારો ચીતાર્યા છે. પેહલો ગલાં આગલથી ૨૫ ઈંચ દુર ફરતી એકસરખી તાંપ મુકી ગોલ આકાર દોર્યો છે, જે ઝીણાં મોંડાંની લાઇનથી બતાવ્યો છે. એ નાનો ગોલ કોલર થશે. બીજા કાપાવાલી લાઇન મોટો ગોલ કોલર બતાવે છે જે ગલાં આગલથી ૫) ઈંચને છેટે છે. ત્રીજો કોલર પેનસીલે મારેલી જડી લાઇનથી બતાવ્યો છે, જે ઉપલાં બંને ગોલ કોલરની વચ્ચે સરખા તફાવતે તાંપ મુકી આરકાંને ઘાટ કાઢી બતાવ્યો છે. એ સર્વે કોલરોની આગલા ભાગપરની લાઇન ગલાંથી થોડે છેટે રાખી છે તેનું કારણ એ કે કોલરપર ફરતી ક્રીલ યા લેસ મુકવામાં આવે તો તે ખાંચામાં બરાબર આવી રહે, નહીં તો ક્રીલ યા લેસ એક બીજાપર ચઢી જાય. કોલરનો ભાગ ગલાં આગલથી કેટલો દુર યા કેટલો આડકત્રો રાખવો તે લેસનું માપ જેઈને રાખવો.

સેલર કોલર કાહડવાની એક સેહલી રીત—સાધારણ કદનાં ગલાં માટે ૧૬x૮ કાગળ લેવું. લંબાઈએથી તેને ફાલ કરી

ઉપર હેડે તેની ઘડી વાલી ચાર ભાગ કરવા. એ લંબાઇએ અને એ પોહલાઇએ. જમણી બાજુએ ઘડી રાખી તેજ તરફથી ઉપલા ખુણાંથી રાખા ઈંચ નીચે અને રાખા ઈંચ અંદર જઈ એક ચોકડું પાડે અને તેને અડધી ગલાંનો ગોલ આકાર આકૃતી મુજબ ચીતારો. ગલાંની ઉપલી અણી અમ્મવચની લાઈનથી ૦ા) ઈંચ દુર રાખવી. પછી તેને લગાડી સીધી લાઈનથી ૦ા) ઈંચ હેડે ઉતરી આગલા ભાગની લાઈન મારવી. જમણાં હાથપર હેડેનાં ખુણાંથી ૫) ઈંચ માપી એક તાંપ મુકી તેને ઉપલી લાઈનની અણી સાથે સીધી લાઈન દોરી જોડી નાંખો, એ લાઈન સીધી યા જરા વાંક લઈ દોરવી; તે ખભાંની બંને બાજુએ પીઠ તેમજ આગલા ભાગપર આવશે.

એમાંનો કાઠમી કાઠર નાછટ ગાઉનપર મુકવા આગમજ પહેલાં ગલાંપર નાની પટ્ટી મુકવી, એ પટ્ટીની પોહલાઇ ૨) ઈંચ અને લંબાઈ ગલાંના માપની રાખવી. એ પટ્ટી વાલીને સીધા પછી ૦ા) ઈંચથી વધારે પોહડી નહીં આવવી જોઈએ. કાઠરને પટ્ટીની વચ્ચે દાખીને સીવવો જોઈએ માટે તેમ જો મુકવો હોય તો પટ્ટીને પોહલાઈએથી એ ભાગમાં ફાડવી પડશે. તે માટે બંને પટ્ટીપર ૦ા) ઈંચ સીલાઈ વધુ રાખવી એટલે એક પટ્ટીનું સામટું માપ રાખવું.

સીવવાની સમજણ—ચોકતે પહેલાં અસ્તર સાથે વચમાંથી ફાંકી પેડરનારનાં ગલાંપર મુકી જોવો. જો ખભાં ઘણાં લાંબાં પડતાં હોય તો નીશાતી કરી જેટલો ભાગ કાઢી નાંખવો હોય તેટલો આખો બગલનાં ગાંઠાપરનો ભાગ કાપી નાંખવો. પણ યાદ રાખવું કે નાછટ ગાઉનનાં ચોકનાં ખભાં બદલાવવાની માફક તંગ બેસ્તાં રાખવામાં આવતાં નથી. એ કપડું રાતનાં પેડરવાનું હોવાથી બધી બાજુથી દીલું રાખવું જોઈએ. ચોકને ખેંચીને પકડવો નહી, કેમજે તેનો આગલો ભાગ આડકત્રાં કપડાંપર આવેલો હોવાથી ખેંચાઈ જશે. પહેલાં નાછટ ગાઉનની પીઠનો ભાગ લઈ તેને બગલ આગલથી દબાવ કરી વચ્ચેથી સર પાડવો, પીઠનાં ચોકનેથી તેમજ વચ્ચેથી સર પાડવો અને બેઠેનાં મધ્ય ભાગને તાંચણીથી સાથે જોડવા. પછી બંનેનાં બગલનાં ભાગને સાથે પકડી તાંચણી મારવી. હવે નાછટ ગાઉનનો

કેટલો ભાગ યોક કરતાં મોટો છે તે માપી જોવો. જેટલો મોટો હોય તેના કરતાં દબલ ભાગ ગેધરમાં લેવો, બાકીનો સાદો રાખવો. એટલે નાઈટ ગાઉનની ઉપરની કીનારી અરધો ભાગે ૧૩) ઈંચ થશે અને યોકનો અરધો ભાગ ૭ા ઈંચ છે. એ બંને વચ્ચેનો તફાવત ૧૩-૭ા= ૫ા ઈંચ થશે. માટે ૧૧) ઈંચ કપડું ગેધરમાં બેસાડવું. ૧૩-૧૧=૨) ઈંચ બાકી રહેશે. તે ૨) ઈંચ બગલનાં ગાલા આગલથી છોડી ગેધર શરૂ કરવી. એવી રીતે બંને બાજુથી કરી યોક અને ગાઉન સાથે ફાંકી સંયો મારવો અને પછવાડેથી અસ્તર સાંધાપર વાલીને સીવી નાંખવું.

આગલી બાજુપર પીઠ કરતાં ઓછી ગેધર આવશે, કેમકે નાઈટ ગાઉનના આગલો ભાગ ખુલ્લો હોવાથી થોડો પટ્ટીમાં જશે અને વલી આગલો યોક પીઠ કરતાં થોડો મોટો રાખ્યો છે. બંનેની કીનારી ઉપર માફક માપો, નાઈટ ગાઉનની અરધી કીનારી લગભગ ૧૨) ઈંચ થશે. અરધા યોકની ૮) ઈંચ થશે. બે વચ્ચે ૪) ઈંચનો ફેર આવશે. તેનું દબલ ૮) ઈંચ એટલે ૮) ઈંચ કપડાંપર ગેધર લેવી. જો ગેધરને બદલે ટક મારવી હોય તો તે પણ ગણતરી કરી મારવી. ૦ા ઈંચ પોહલી ટક લઈએ તો એટલાં કપડાંપર ૮) ટક આવશે. એ મુજબ ફાંકી ઉપર જણાવ્યા મુજબ સીવવું. કાઠખી માપના યોક હોય તો તેની ઉપલીજ રીત પ્રમાણે ગણતરી કરી સીવવા. સીવતી વેલા આગલો યોક જરાકબી ખેંચાય નહીં તેની સંભાલ રાખવી કેમજે તે આડકત્રાં કપડાંપર કપાયલો આવશે બટનની પટ્ટી આગલનો ભાગ તદ્દન સીધો રાખવો તેમજ બગલનાં ગાલા પણ સીધા રાખવા.

બટનની પટ્ટી—આ પટ્ટી આગલ સમજાવેલી રીત કરતાં જુદી રીતે મુકીશું. એવા પટ્ટી માટે નાઈટ ગાઉનનો આગલો ભાગ બરાબર વચમાંથી કાપવો નહીં પણ વચ્ચેની લાઈનથી જમણી તરફ (પેહરનારની) ૦ા ઈંચ છોડીને કાપ મુકવો. લંબાઈ આગલ લખવા મુજબ લેવી તેમજ બંને બાજુએ ત્રીણાં કાપ મુકવા. હવે બે પટ્ટીઓ ફાડવી જેમાંની એક કાપ કરતાં ૦ા થી ૦ાા ઈંચ લાંબી અને ૨ાા ઈંચ પોહલી; તથા બીજી કાપની લંબાઈની અને ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી.

મોટી પટ્ટી જમણી બાજુએ દોરાતરી. સાંધા અવરી બાજુએ આવે તેમ રાખવો એટલે પટ્ટીની સવરી બાજુ અને કપડાંની સવરી બાજુ બેડેલી રાખી સીવી જવું. એ પછી પટ્ટીની બીજી કીનારી અવરી બાજુએ ફેરવી સાંધા ઉપરથી એટલે સાંધા ઢાંકાય તેમ સીવી જવી. તાંકા સવરી બાજુએ દીસવા નહીં જોઈએ. પછી પટ્ટીની બરાબર વચ્ચેથી સર પાડી તે સરને સાંધાની સીલાઈપર ફાંકવો એટલે બોક્ષ પ્લીટનો આકાર થશે. પછી તેને સીધી દાબીને રાખવી, અંદરનો સાંધા જમણી બાજુ તરફ વલેલો રહે એમ ફાંકવું, કારણ બટન હોત કરતી વેળા સાંધાનું કપડું વચ્ચે આવે તો હોત ચુંથાયલા થશે.

બીજી બાજુની હેડેની પટ્ટી પેહલા નાઈટ ગાઉનમાં સમજાવ્યા મુજબ મુકવી, અને નીચેથી ૧૧ ઈંચ આડો કાપ મુકવો, જેથી “બોક્ષ પ્લીટ”વાલી પટ્ટી ઉપર લેતાં બોક્ષ ન આવે. બંને પટ્ટીઓ ગોડવ્યા પછી “બોક્ષ પ્લીટ”નો નીચલો ભાગ વાલીને અણીવાલો આકાર બનાવવો યા તે ભાગ સીધો રાખવો. પછવાડેથી ટેપ મુકી ફાટેલો ભાગ ઢાંકી નાંખવો, અને ઉપલા ભાગપર ફેનસી તાંકા ભરવા. (જુઓ આકૃતી). એની આસપાસ જે લેસ મુકવી હોય તો બોક્ષ પ્લીટ-પર ફેનસી તાંકા ભરવા આગમજ પછવાડેની બાજુએથી તાંકા લઇ કરતી મુકવી. ખુણાં આગલથી વધારે ગેધર કરી ફેરવવું. તાંકા ઉપરથી દીસવા નહીં જોઈએ. પછી બોક્ષ પ્લીટને દાબી ફાંક મારી ઉપરથી ભરી જવું.

બોંહે—બોંહેનો સાંધો આખો સીવવો, તેપર નીચે ક્રીલ રાખવી અને વચ્ચે ઇનસરશન યા કપડાંની પટ્ટી મુકવી, અથવા તો ક્રીલને અદલે કદ મુકવો. હાથનાં ગાલાનું માપ લઇ કાંદી આગલથી બોંહેને ગેધર કરવી યા ઝીણી ઝીણી ટક મારવી. તે કરતી વેળા સાંધા આગલથી બંને બાજુએ ૧૧ ઈંચ કપડું સાદું રાખવું.

હવે બોંહે જોડતી વેળા તેનાં બગલનાં ગાલાનો ભાગ જે વાંકા ચુકા હોય તો પેહલાં કાપીને સરખો કરવો. ચોકના ભાગપરનું અસ્તર જે ફાંકેલું હોય તો ઉભેડી ખુણું કરવું, કેમજે ત્યાં બોંહેનો ભાગ જોડાશે. બોંહે જોડીને સીવ્યા પછી અસ્તર સાંધાપર મુકી

પછવાડેથી સીવી જવું. આ નાઇટ ગાઉનમાં આપેલી બોંહેનો સાંધા બગલના સાંધા સાથે જોડીને બોંહે જોડવી. બીજી બોંહે માફક આ બોંહે જોડવી નહી. વલી એનો ગાલો બધી બાજુએ સરખો હોવાથી જમણી, દાબી ગાલાપરથી પરખાશે નહી, આગલ સમજાવ્યું છે તે મુજબ બોંહેનાં સાંધાની જે બાજુ સીધી એટલે કારકારવાલી હોય તે ઉપર એટલે આગલીગમ આવે તેમ રાખવી. આડકત્રી બાજુ પીઠપર એટલે નીચે આવશે. એવી રીતે પકડીને જોવાથી જમણી દાબી માલમ પડશે. બોંહેનો તથા નાઇટ ગાઉનનો સાંધો બગલ આગલથી સાથે પકડી ફાંકી જવું. બોંહેનાં ગાલાનો જેટલો ભાગ મોટો હોય તે ખભાંની બંને બાજુએ ગેઢર કરી બેસાડવો. યાદ રાખવું કે બોંહે ગમે એટલી સાંકડી હોય તોપણ તેનો ગાલો કપડાંનાં ગાલા કરતાં ૧) ઇંચ જેટલોખી મોટો હોવો જોઈએ. બોંહે સીવતી વેલા હમેશાં સીવનારની સાંમે પકડવી.

નાઇટ ગાઉન ૩ જો.

આ નાઇટ ગાઉન બદયાનનાં કાપપરથી કહાડવામાં આવ્યો છે. દરેક સીવનાર બાઇ પાસે પોતાનાં બદયાનનાં કાપ તો હોવા જોઈએ. એક નાઇટ ગાઉન માટે કેટલું કપડું જોઈએ તે આગલ આપેલા નાઇટ ગાઉન કાપવાની સમજ જેઓએ ધ્યાનથી વાંચી વેતરવાની કાશેશ કાઢી હશે તેઓને સેહલાઇથી સમજ પડશે. ઉપર ટપકથી તેની ગણતરી એવી રીતે કરવી કે નાઇટ ગાઉનની લંબાઈ જેટલી રાખવી હોય તે કરતાં દબલ કપડું અને તે ઉપરાંત સુમારે ૧૫ વાર બોંહે માટે લેવું.

અગાઉ માફક લંબાઈનાં માપ માટે પેહરનારનાં ખભાંનાં ઉપલા ભાગથી એટલે ગરદન આગલનાં ભાગથી જમીન સુધીનું માપ લેવું અને નીચેની કીનારી વાલવા તથા સોસવણ માટે બે ઇંચ વધારે રાખવું. પોહલાઇ માટે પનેહ જોઈ પેહરનારના કદ પ્રમાણે રાખવાની સમજણ જે આગલા ભાગપર આપી છે તે મુજબ કરવું.

પેહલાં પીઠનો કાપ લેવો. પીઠ અને તેની બાજુનાં બે કાપો
જો છુટા હોય તો સાથે જોડી નાંખવા. સેહલી રીત એ છે કે ઉપલા કાપો
અસ્તરનાં કપડાંનાં કાપી, ત્રણડે કાપ સાથે ફાંકી જવા. તે બાજુએ
રાખી નાઇટ ગાઉનનું પીઠ માટેનું કપડું લઈ તેને પનેહમાંથી બેવડું
કરી વચ્ચેવચ્ચમાંથી બેઉ બાજુએ નાની બોક્ષ પ્લીટ યા ઝીણી ટક
મારવી. એ ટકવાલો ભાગ આખાં ગલાંપર આવવો જોઈએ અને
૫) થી ૬) ઈંચની જગા રોકશે. ટક લંબાઈએ પાંચ ઈંચ રાખવી.
ટક માર્યા પછી પેલી અસ્તરની પીઠ કપડાંપર ટાંચણી મારી મુકવી.
આપણા કાપની લગોલગ પેનસીલની લાઈન મારવી નહી કારણ
નાઇટ ગાઉન બદલાવવાની માફક તંગ રખાતો નથી તે બધી બાજુથી
થોડો થોડો ઢીલો રાખવામાં આવે છે. માટે નીચલી ગણતરી મુજબ બધાં
ભાગોની લાઈન મારવી. ગલાંનો ભાગ જેમ છે તેમ રાખવો, ખભાંપરથી
૦૧ ઈંચ છોડવું, બગલનાં ઉપલા ભાગપરથી એક ઈંચ અને આસ્તે
આસ્તે નીચે આવતાં ૦૧ ઈંચ કરવું, બાજુનાં કાપ આગલથી
૧) ઈંચ છોડવું. એ મુજબ લાઈન મારી જવી. હેઠની કીનારીપર
લાઈન મારવી નહીં. કાપને ટાંચણી મારેલી ઉપેડી નાંખવી અને જો
નાઇટ ગાઉનને ચીરયું મુકવાની જરૂર હોય તો આગલ આપેલી સમ-
જણ મુજબ ઉપલા ભાગપરનાં કટકાને આડકત્રો કાપી કારેકાર સાથે
સીવી લેવો અને બાજુનાં કાપની લાઈન જે પેનસીલે મારી છે તેની
સાથે મેલવી લેવો.

આગલનાં ભાગ માટે પેસનો કાપ અસ્તરનો લઈ તેનાં ચમટા
ફાંકી તેને દબલ કપડાંપર ઉપર મુજબ ટાંચણી મારી જવી. ગલાં
આગલથી ટક યા ગેધર માટે ૩) ઈંચ સીધું કપડું છોડવું. બગલ
આગલથી ફરતો ઘેરાવો ૦૧ ઈંચ જ છોડવો, બાકીનાં ભાગો પીઠની
માફકજ રાખવા. એ રીતે પેનસીલે લાઈન માર્યા પછી કાપ છોડી
નાંખવો અને બાજુનો સાંધો પીઠની માફકજ બદલાવવાનાં સાંધા સાથે
મેલવી દેવો. પીઠનું ખજું પેસનાં ખભાં કરતાં સેહજ મોટું રહેશે.
તે સીવતી વેલા જેમીને મેલવી નાખવું.

બોંદ—આગલ આપેલી ઠાઈખી બોંદમાંથી લેવી.

સીવવાની સમજણ આગલા ભાગોપર આપી છે તે મુજબ કરી જવું.

આગલા ભાગપર બટનની પટ્ટીપર ફરતી ફીલ મુકવી. એ ફીલની ગોઠવણ અત્રે જુદી રીતે કરીશું. પેહલાં આગલો નેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખ્યો હોય તે કરતાં દબલ લંબાઈની કપડાંની પટ્ટી નેટલી નેધએ એટલી પોહલી રાખી કાપવી. એવી એ પટ્ટીઓ એ બાજુ માટે જુદી જુદી કાપવી. એક બાજુથી તેને આડકત્રી કાપી ફીનારી સીવી લેવી, પછી સીધી બાજુથી દોરાતણ કરી ગેધર કરવી. પછી નાઈટ ગાઉનની સંવરી બાજુપર ફીલની અવરી બાજુ મુકી ગેધર બરાબર ગોઠવી ફાંકી જવી. બંને બાજુ એવી રીતે ફાંકવી. ફીલનાં બંને છેડાને ફીનારી પરથી સીવી લેવાં. પછી હોલની પટ્ટી માટે ૨૧૧ ઇંચ પોહલી અને ખુલ્લા કાપની લંબાઈ કરતાં ૧૧૧ ઇંચ લાંબી એક પટ્ટી ફાડવી. એ પટ્ટીની સવરી બાજુને પેલી ફાંકેલી ફીલપર મુકી ફાંકાને સાંચો મારી જવો. ત્રણડે કપડાંપર સાથે સાંચો મરાશે. પછી સાંધાપર પટ્ટીનો બીજો છેડો વાલી પેલી સીવણની બાજુએથી સીવી જવી. આ પટ્ટી બાહારથી અલગ મુકી હોય તેમ દેખાશે. એવીજ રીતે બીજી બાજુનીબી પટ્ટી મુકવી અને એક પટ્ટીને બીજી પટ્ટીપર આખી ગોઠવી નીચેથી બરાબર સીવીને બંધ કરી લેવી.

ફીલનો ઘાટ કેવી રીતે કાપવામાં આવ્યો છે તથા તેપર પટ્ટી કેમ ગોઠવીને મુકી છે તે આકૃતિ જોવાથી સમજ પડશે. ફીલને છેડે જો ગમે તો ઝીણી લેસ ફરતી મુકવી. નાઈટ ગાઉન કમ્મરમાંથી વધારે બંધખેસ્તો લાવવા માટે કેટલીક વેલા કમ્મર આગલથી થોડીક ઝીણી ટક પાંચ પાંચ ઇંચ લાંબી મારવામાં આવે છે. આકૃતિમાં એ ટક મારવાની જગા પણ બતાવવામાં આવી છે.

ગલાં આગલનાં નાઈટ ગાઉનનાં ભાગપર ગેધર કરી લેવી. એ ગેધર ખલાંનાં સાંધા સુધી લઈ જવી નહી. સાંધાથી ૧૧૧ ઇંચ દુર રાખવી. ગેધર ફાંક્યા પછી ફીલનું કપડું જે ઉપરથી છુટું રહેશે તે જો ગલાંના ભાગ કરતાં લાંબુ જતું હોય તો જરા ગેધર કરી ગલાંનાં દાબરાપર ફાંકી લેવું, પછી તેપર ગલાંની ઝીણી પટ્ટી આગલા ભાગમાં

સમજાવ્યા મુજબ મુકી તેપર આગલ જણાવેલો કાઠખી કાલર મુકવો. કાલરપર ઝીણી ફીલ અને ફીલને છેડે ઝીણી લેસ મુકવી કે જેમ બટનની પટીપર કરવામાં આવ્યું છે. એજ મુજબ બોંહેને પણ ફીલ કરી લેસ મુકવી. બટનની પટીપર ફીલને બદલે જોઈએ તો પોહલી લેસ ફરતી મુકવી, અને તેજ મુજબ કાલર અને બોંહેપર પણ એક સરખું લાગવા માટે કરવું.

બ્રાઉઝનાં કાપપરથી કાપેલા કાલર.

કાંઈપણ માપ લીધા વીના બ્રાઉઝનાં કાપપરથી કાપેલા જે બતનાં સેલર કાલર આકૃતીમાં બતાવામાં આવ્યા છે.

પેહલાં ખાલી કાગજપર બ્રાઉઝના પેસ તથા પીઠ બંને બલાં આગલથી અઠડાવી મુકવા, પછી આકૃતી મુજબ કાલરનો આકાર બંને કાપપર સાથે દોરવો. કાલરના જે લાગની આકૃતી કાપપર આવી હોય તેપર કાતરની અણીવતી નીચેનાં કાગજપર નાકાં પાડવાં અને પછી કાલરનો આકાર કાપી કહાડવો, એજ મુજબ કાઠખી આકારનાં કાલરો કાપપર ચીતારી કાપી શકાશે. એવી રીતે ચીતારવાથી ગલાંના માપમાં કશોખી ફેરફાર પડશે નહીં અને કાલરો બીલકુલ બંધબેસતા આવશે. આગલ બતાવેલા કાલરો માફક માપ લેવાની તકલીફ આ કાલરમાં પડશે નહીં.

પ્રકરણ ૭ મું.

બધરાંઓનું બ્લાહિસ.

આ બ્લાહિસ માટે ત્રણ જાતનાં માપની જરૂર છે. ૧ લુ પીઠની લંબાઈ, ૨ જીં છાતીનો ઘેરાવો અને ૩ જીં કમ્મરનો ઘેરાવો. ૧ લુ માપ લેવા માટે કમ્મરે એક પટી બાંધવી. પછી બોચીનાં હાડકાંપરથી ટેપ પકડી પેલી બાંધેલી પટીની હેઠે સુધી લંબાઈએ માપ લેવું. બરડો સીધો રાખવો. ૨ જીં માંપ—બરડાપરથી થઈ છાતીનાં ઘેરાવાપર ફરતી ટેપ પકડી ગોલ માપવું. એ માપ બહુ તંગ લેવું નહીં. ૩ જીં—કમ્મરનું ફરતું માપ લેવું. ટેપ તંગ પકડવી.

પીઠ—ધારો કે પીઠની લંબાઈ ૧૫૦ ઇંચ છે અને છાતીનો ઘેરાવો ૩૪ ઇંચ છે તો લંબાઈએ કાગળ ૦૧ ઇંચ વધારે એટલે ૧૬ ઇંચ રાખવું. પોહલાઈ માટે છાતીનો જેટલો ઘેરાવો હોય તેનાં સરખા ચાર ભાગ કરી તેમાંનો ૦૧ ભાગ લેવો. જે ૩૪ ઇંચ ઘેરાવો હોય તો તેનો ચોથો ભાગ ૮૧ ઇંચ થશે તેટલી કાગળની પોહલાઈ રાખવી. ૧૬x૮૧ ઇંચનું કાગળ કાપી તેની લંબાઈએ ઘડી કરી ૮) સરખા ભાગ કાગળનાં સર પાડી કરો. પોહલાઈએ ચાર ભાગ કરો અને પાસેની આકૃતિ મુજબ કાપનો આકાર ચીતારો. પછી પેનસીલની લાઈન પ્રમાણે કાપી કઢાડો.

એટલું ધ્યાનમાં રાખવું કે આકૃતિમાં જે લીટી કમ્મરનો ભાગ બતાવે છે તેનું માપ પહેરનારની આખી કમ્મરનાં માંપનો ૦૧ ભાગ હોવો જોઈએ. જે તેમ ન આવે તો આકૃતિમાં બતાવેલી પીઠનાં વચલા સાંધાની લીટીથી કમ્મરનો ૦૧ ભાગ માંપીને નીચલી લાઈનપર જ્યાં આવે ત્યાં મુકવો અને તેને બગલનાં ખુણાં સાથે જોડી નાંખવો જેથી બાજુના કાપની લીટી આવશે. આપણું બધરાંઓની કમ્મર છાતીનાં ઘેરાવાનાં પ્રમાણમાં બહુ કરીને મોટી રહે છે. માટે કમ્મરનું માંપ ઉપર મુજબ માંપીને મુકવાથી બરાબર આવશે.

પેસ માટે પીઠનાં જેટલું જ લાંબું કાગળ કાપો. પોહલાઈ

પીઠ કરતાં ૦૧૧ ઈંચ વધારે રાખો એટલે ૧૬X૮ ઈંચ કામજનું માપ લઈ ઉપર મુજબ ચોકઠાનાં સર પાડી પાસેની આકૃતી મુજબ ચીતારો. કપડું કાપતી વેલા કાપ કપડાંની લંબાઈએ મુકવા, દરેક બાજુ ફરતી સીલાઈ રાખવી. ખભાં, ગલું, બગલનો ગાલો તથા હેડે ૦૧૧ ઈંચ અને બ્લાઉસનાં સાંધાપર ૦૧૧ ઈંચ સીલાઈ રાખવી. પીઠપર બટ-નની પટી માટે ૨) ઈંચ વધારે રાખવું. પેસ કાપતી વેલા દાબા હાથપર લંબાઈની ઉભી લાઇન (ગલાં હેઠની) કાપવી નહીં. તે બાજુએ સીલાઈ પણ રાખવી નહીં કારણ પેસ વચ્ચેથી સક્કાંગ રેહશે માટે એ લાઇન કપડાંની ધડીપર આવે તેમ ગોઠવવી. નીચેથી કાપ કરતાં ૨) થી ૩) ઈંચ કપડું વધારે રાખી આકૃતીમાં જે મીડાની લાઇન પાડી છે તે મુજબ કાપવું. એ બ્લાઉસમાં કમ્મર આગલથી જે ભાગ ઢીલો રહે છે અને જેને “પાઉચ” યા “ફોલ્ડ” કહે છે તે માટે છે.

કમ્મરનો બેંડ અથવા પટી—કમ્મરના માપ કરતાં ૦૧૧ ઈંચ લાંબી અને ૨) ઈંચ પોહલી એક પટી લેવો. પોહલાઈએ બેઉ છેડાપરથી ઝીણી સીવી લેવો. તેની લંબાઈનાં બરાબર અરધા ભાગ પર એક સર પાડો તે અરધા ભાગને પાછો દબાવ કરી ત્યાં એકઠા સર પાડો, એટલે ૪, સરખા ભાગ થશે. કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ હશે તો ૨૪૧૧ ઈંચ પટીની લંબાઈ રાખવી. બંને છેડાની સીવામણમાં ૦૧૧ ઈંચ જશે બાકી ૨૪) ઈંચ રેહશે તેનાં ચાર ભાગ કરતાં દરેકમાં ૬) ઈંચ આવશે. હવે જે પટી હોત્રની હોય એટલે ઉપર આવે (બતન કીધા હશે તો હોલની પટી ઉપર આવશે. આંકડા હશે તો આંકડાવાલી પટી ઉપર આવશે. જેથી પટી ઉપર આવે) તેને છેડેથી કમ્મરની પટીના એક છેડાને ટાંચણી મારવી. બીજા છેડાને બીજી પટી છોડી તે પટીની સીવામણ આગલથી ટાંચણી મારો. બ્લાઉઝની બરાબર અધવચે પટીની અધવચ્ચનાં ભાગને ટાંચણી મારો. હવે જ્યાં પટીનાં ૦૧ ઈંચ ભાગપર સર પાડ્યો છે તેને બગલની હેઠનાં સાંધા સાથે ટાંચણી મારો. બંને બાજુએ એવી રીતે ટાંચણી કરો એટલે ચાર બાજુએ ટાંચણી મરાશે. પછી પેસનો જેટલો ભાગ પટી કરતાં મોટો હોય તેને બરાબર વચમાંથી બંને બાજુએ ગેધર

કરી લેવો. સાંધા આગલથી સુમારે ત્રણથી સાડાત્રણ ઇંચ જેટલો ભાગ સાદો રાખી પટ્ટી જોડવી. પીઠની કમ્મર જે બરાબર માપીને ૧) ભાગે લીધી હશે તો પટ્ટીનાં માંપની બરાબર આવશે. નહીં તો તેમાં ફેર પડશે. નાની હોવી ન જોઈએ. જે સેહજ મોટા હશે તો ચાલશે તેમ જ હોય તો બટન તથા હોલની પટ્ટીઓ તરફથી સેહજ ગેઘર લેવી. એવી રીતે પટ્ટી ફાંકી તે પર સંચો મારવો. પછી પટ્ટી સાંધાપર વાલીને સીવો નાંખવી.

ખીજી પણ એક જાતની જુલતી પટ્ટી ઉપલી સીધી પટ્ટીને બદલે મુકવામાં આવેછે. જે પેટીકાટનાં પ્રકરણમાં આપેલા ગોલ કાપનાં લેકાને મલતી આવે છે. તેમાં સમજાવેલી રીત મુજબજ તે કાપવી પણ પોહલાઈમાં એછી રાખવી. ૨૧) ઇંચ જેટલી ચાલશે. સીલાઈ પણ તેમાંજ રાખવી. તે કાપવાની એક ખીજી સેહલી રીત નીચે મુજબ છે:—

પેહલાં કાગજપર કમ્મરનાં માપનાં અરધા ભાગ જેટલી સીધા લાઈન દોરવી એટલે કમ્મર જે ૨૪) ઇંચ હોય તો ૧૨) ઇંચ લાંબી લાઈન દોરવી. તેની બરાબર વચ્ચેથી એક સીધી લાઈન ૨૧) ઇંચ નીચે દોરવી. તેમજ બંને છેડાપરથી થોડીક લંબાઈએ એકઠા લીટી દોરવી. પછી નાંકેનાં બંને ખુણાંપરથી થઈ વચ્ચેની ૨૧) ઇંચની લાઈનને અઠડી એક વાંક આકૃતિ મુજબ દોરવો. એ વાંકની બરાબર વચ્ચેથી બંને બાજુએ ૬) ઇંચ માંપીને નીશાની કરવી, અને તે બંને નીશાનીથી છેડાપર ઉભી લાઈનને અઠડે તેમ ૨૧) ઇંચ નીચે ઉતારી ત્રણે નીશાનીઓપરથી એક બીજે વાંક દોરો. જે વાંક બરાબર ન આવે તો પેહલાં વાંકની હેઠે થોડે થોડે છેટે ૨૧) ઇંચ માંપીને આડકત્રી લાઈન દોરો. હવે વાંકની વચ્ચેની મીડાંવાલી લાઈનને ૨૧) ઇંચ નીચે ઉતારી ત્રણે નીશાનીઓપરથી એક બીજે વાંક દોરો. જે વાંક બરાબર ન આવે તો પેહલા વાંકની હેઠે થોડે છેટે ૨૧) ઇંચ માંપી તાંપ મુકી તેના અડસટાએ વાંક દોરશો તો બરાબર આવશે. એ પટો ઉપલા સીધા પટાની માફકજ બહાઉઝ સાથે ફાંકવો. કપડું કાપતી વેલા બંને છેડાપર સીલાઈ તથા વાલવાનું કપડું વધારે રાખવાનું ધ્યાન રાખવું. પટાનાં નીચલા

વાંકને ઝીણી કીનારી વાલી સીવી લેવો તથા ઉપલાં વાંકને બલાઉઝ સાથે ભેડવો. એવી રીતે ભેડવો કે સાંધા સવરી બાબુએ આવે. પટાની ઉલટી બાબુ અને બ્લાઉઝની ઉલટી બાબુ સાથે ભેડીને પકડવી અને પછી ઘણુંજ થોડું કપડું સીવામણમાં લઈ ઝીણી દોરતણ કરી જવી યા સંચો મારવો. જે ભાગપર ગેધર આવે ત્યાં સંભાલથી સીવવું. ગેધરવાલો ભાગ એકેકપર આવી દુચો થાય નહીં તે ભેવું. હવે ભેડાણવાલો સાંધા સવરી બાબુએ આવશે. સાંધા ભેડાઈ બાબુથી મોટો થઈ ગયો હોય તો કાતરે કાપી બધી બાબુએથી સરખો કરવો અને ઘણા ઝીણા રાખવો, પછી ઉલટી બાબુએથી બ્લાઉઝ અને પટાનું કપડું સાથે ચમટીમાં પકડો એટલે સાંધા દબાઈ જશે, અને સાંધાની પોહલાઈની જરાક હેઠેથી ફાંકી જઈ તેપર સંચો મારી જવો. એવી રીતે ફાંકવું કે સાંધાનાં પીસ્તાં સવરી બાબુપર દીસે નહીં. હવે સીવેલો સાંધા સવરી બાબુપર આવશે. એવી રીતે સીવેલા સાંધા ઘણાં સફાઈદાર લાગે છે. ઘણાં ઝીણાં અને અસ્તર વગરનાં બ્લાઉઝ તથા બોહિનાં સાંધા પણ એજ રીતે સીવવામાં આવે છે.

બ્લાઉઝ કાપવાની બોજ રીત.

કાગજની ઘડી કીધા વીનાં બ્લાઉઝનાં સર્વે ભાગો શું આધારે અને માંપે કપાય છે તે નીચલાં વર્ણનપરથી સમજી શકાશે. તે ધ્યાનથી વાંચી સર્વે માંપ મનમાં જરાજર ગોખી રાખવામાં આવશે, તો એક હુશીઆર વેતરનાર કાઠનાંબી શરીરનું માંપ લઈ દરેક કાપ શું આધારે અને કેવા પ્રમાણમાં કપાવા જોઈએ તે તુરત સમજીને કાપી શકશે. એજ કાપપરથી ઘડીવાલી કાપવામાં આવેલા કાપો શું આધારે કપાય છે તે પણ તુરત સમજી પડી શકશે. ઘડીની રૂઢીમાં ભેજાનો ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી. વગર વીચારે એક ચોકસ રૂઢી પ્રમાણે કાગજની ઘડીવાલી તેનાં ચોકઠાંને આધારે આકૃતિ પાડી કાપો કાપવામાં આવે છે. તેમાં ઝાઝાં માંપની જરૂર પડતી નથી. નીચલા કાપ માટે ઘણાં માંપ લેવાં પડે છે અને તેમાં વધારે સમજણની જરૂર છે.

નીચલાં માંપો લઈ કાગજ પર નોંધવા:—

૧. પીઠની લંબાઈ—ટેપનો એક છેડો ગરદનનાં મોટાં હાડકા પર પકડી, પીઠની બરાબર વચ્ચેથી થઈ કમ્મરની હેઠે સુધી માંપ લેવું.

૨. પેસની લંબાઈ—ટેપને ગલાનાં ખાડા પર મુકી સીધી નીચે ઉતારી કમ્મરની હેઠે સુધી ઢીલું માંપ લેવું.

૩. પીઠની ઉપલી પોહલાઈ—ગરદનનાં હાડકાંથી ૩) ઈંચ હેઠે ઉતરી ખલાનાં એક છેડાથી બીજા સુધી (એટલે જ્યાંથી આપણો હાથ શરૂ થાય છે તે ખાંચાંથી).

૪. છાતીનું ઉપલું માંપ—આ માંપ પેસ પર આવશે. ગલાનાં ખાડાથી સુમારે ૨) ઈંચ હેઠે હાથનાં બંને ખાંચાંઓ (હાથ જ્યાંથી શરૂ થાય છે તે ખાંચો) ની વચ્ચેનું માંપ, ત્રીજું તેમજ ચોથું બંને માંપો બરાબર હાથનાં સાંધા પરથી શરૂ કરવાં.

૫. છાતીનાં ઘેરાવાનું માંપ—બરડા પરથી થઈ, બગલમાંથી બાહર લાવી છાતીનાં ભાગ પરથી ઢીલું લેવું.

૬. ગલાનું માંપ—હાથ તાઈટ રૂપી ગલાની હેઠેથી ફરતું ગોલ માંપ લેવું. બ્રાઝિલ બરાબર બંધ એસ્ટું બનાવવા માટે તેનો સંબંધો આધાર ઉપલાં માંપો પર રહે છે. માટે તે ધણી સંભાલથી લેવાં. પેહરેલાં કપડાંને આધારે માંપ કદી લેવાં નહીં. શરીર પરથી લેવાં.

પીઠ—સાધારણ કદનું એક કાગજ લઈ તે પર નીચે મુજબ લાઇન દોરો. કાગજની દાબીમેર એક ઉભી લીટી પીઠની લંબાઈ કરતાં ૦ા) ઈંચ વધારે દોરો. લંબાઈ ૧૫ાા+૦ાા=૧૬ ઈંચ (લાઇન ૬, ખ).

ક, ખ નો અરધો ભાગ ૬, ગ મુકો.

ક, ગ નો અરધો ભાગ ૬, ધ મુકો.

હવે આકૃતિમાં આપેલી લીટીઓ પર પીઠની આકૃતિ રચાશે.

ક થી ૦ાા) ઈંચ હેઠે ઉતરી જમણી મેર ગલાની લીટી પર
૨) ઈંચ હટી ગલાનો આકાર દોરો.

અ થી જમણી મેર કમ્મરની લીટીપર ૧) ઈંચ હઠી ગલાં સાથે જોડી નાંખો એ લાઇન પીઠની વચ્ચેની લાઇન છે. હવે પીઠનાં જોખી માંપ પોહલાઇએ લેવાં પડે તે એ લાઇનપરથી માંપવા.

એ લાઇનપરથી પીઠની ઉપલી પોહલાઇની લીટીપર એજ પોહલાઇનું અરધું માંપ મુકા (અ).

પીઠની એજ વચલી લાઇનપરથી છાતીનાં ઘેરાવાની લીટીપર છાતીનાં ઘેરાવાનું ૦૧) માંપ-૧) ઈંચ મુકા.

(છ) જે છાતીનો ઘેરાવો ૩૬) ઈંચ હોય તો તેનું ૦૧) માંપ ૯) ઈંચ, ૯-૧=૮) ઈંચ થશે.

અ થી ૨) ઈંચ ઉપર અને ૦૧૧) ઈંચ જમણી મેર હઠી (જ) મુકા. જ, અ, છ બગલનો ગાંઠો દોરો.

જ થી ગલાંનાં ખુણાંપર લાઇન દોરો જે ખભું થશે.

પીઠની વચલી લાઇનથી કમ્મરની આડી લાઇનપર કમ્મરનું ૦૧) માંપ મુકા. તેને છ સાથે જોડી નાંખો. હવે પીઠની આકૃતી પુરી થઈ.

પેસ માટે પીઠની માફકજ કાગજનાં જમણાં હાથપર ઉભી લીટી દોરો. તેને લગાડીને દાખી મેર ગલાં, છાતીનો ઉપલો ભાગ, છાતીનો ઘેરાવો અને કમ્મરની લીટીઓ જેમ પીઠનાં કાગજપર દોરી હતી તેમ દોરો. એ લીટીઓપર પોહલાઇએ કાંઈપણ માંપ હાલ તુરત મુકવું નહી. ઉભી લીટીપર પેસની લંબાઇ મુકા. ઉભી લીટીનાં ઉપલા ખુણાં ક પરથી ઉપલી આડી લીટીપર છાતીનાં ઘેરાવાનો ૦૧) ભાગ +૧) ઈંચ માંપીને મુકા (જખ).

અ થી ૧૧) ઈંચ હેઠે અ ટાંપ મુકી ત્યાંથી જમણી મેર ૫) ઈંચ આડી લીટી દોરો. એ લીટી ખલાંનાં માંપ માટે છે.

ક થી ૨૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી અને ૨૧) ઈંચ ઉપલી લીટીપર દાખી મેર ગલાં માટે ટાંપ મુકી ગહું દોરો. ગ, ધ.

પીઠનાં ખલાંનું માંપ લઈ તે કરતાં ૦૧) ઈંચ ઓછું માંપ ધ થી અ લાઇનપર માંપીને મુકા. ધ, છ લાઇન ખભું આવશે.

છાતીનું ઉપલું અરધું માંપ જમણી બાજુની સીધી લાઇનપરથી
છાતીની ઉપલી લીટીપર માંપીને મુકા.

છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇનપર છાતીનાં ઘેરાવાનું ૦૧) માંપ
+૧) ઇંચ. મુકા. પછી આકૃતી મુજબ છ, જ, ઝ બગલનો વાંક
દોરો ઝ થી સીધી લાઇન નીચે દોરી ત્યાંથી ૧) ઇંચ જમણી બાજુ
કમ્બરની લાઇનપર માંપ મુકા. અને ઝ, ટ લાઇન દોરો. તેને નીચેથી
આગલી લાઇન સાથે જોડી નાંખો.

(Magyar) મેગીઆ બ્રાઉઝ.

આ જાતનાં બ્રાઉઝમાં પેસ, પીઠ, તથા બોંહે એકજ ટુકડા-
માંથી વેતરાય છે. એટલે ખસાં તેમજ બોંહેનાં ગાલાપર સાંધા
આવતો નથી. આ કાપ બ્રાઉઝનાં કાપપરથી સેહલથી નીકળી શકશે.
તે કેમ કાઢવા તેની થોડીક સમજ નીચે આપીશું.

કાગજની લંબાઇ—પેસ અને પીઠ બંનેની લંબાઈ કરતાં
થોડાક ઇંચ વધુ રાખવી.

કાગજની પોહલાઇ—પેસની પોહલાઇ અને બોંહેની લંબાઈ
સાથે માંપી તે કરતાં થોડાક ઇંચ વધુ રાખવી.

લંબાઇએથી કાગજની એક બાજુની કીનારી તદ્દન સીધી
રાખવી. વાંકી હોવી જોઇએ નહીં. એ કીનારીથી કાગજ સરખું
પકડી લંબાઇએ બેવડી ઘડી કરવી. કાગજનાં બંને પડ જમણી
તરફની કીનારીથી વાંકા ચુકાં હશે તો કાપ સરખો બેસશે નહીં. તે
બરાબર ગોઠવ્યા પછી ઘડીવાલો ભાગ ઊંચ રાખવો. આકૃતીમાં
વચ્ચેની મીડાંવાલી લીટી ઘડી બતાવે છે. પેસની આગલી બાજુ
કાગજની કીનારીને જમણી તરફથી અડધાવીને મુકવી એવી રીતે કે
ગલાંનો ભાગ ઉપલી ઘડીને અડડે. કાપને હંડેનાં કાગજ સાથે ટાંચણી
લગાડવી કે હડી ન જાય. પછી બગલનાં ખુણાંમાંથી બોંહેનાં કાપની
લંબાઇ જેટલી જોડતી હોય તટલી માંપીને મુકવી. ઘડીવાલા ભાગ
તરફથી કાંદીનું માંપ અરધે ભાગે હેડે માંપીને મુકવું. બોંહે જો ટુકડો

કાણી સુધીની હશે તો એ માંપ સુમારે ૫૦) ધંચ પુરતું થશે. લાંબી હશે તો જે ઘાટની બેંહે બનાવવી હોય તે મુજબ માંપ રાખવું. તંગ બેંહે હશે તો નાનું અને કઠ્ઠી દીલી હશે તો મોટું જોઈશે. કાંદીની અરધી પોહલાઈનું માંપ મુક્યા પછી બેંહેનાં કાપને બગલ સાથે જોડી નાંખવો અને કાંદી આગલથી સીધી લીટીપરથી ૧૦) ધંચ અંદર હડી કાંદીનો વાંક દોરવો. હવે અરધી બાજુનો એટલે આગલો કાપ તેની અરધી બેંહે સાથે પુરો થશે. કાગળની ઘડી બેવડીજ રાખી લાઈન મુજબ બેવડું કાગળ કાપી જવું. ખભું અને બગલનો ગાલો કાપવો નહી. એવી રીતે કાપવાથી અને બાજુએ પેસનો કાપ આવશે માટે કાગળને ફેરવી તેની પછવાડેની બાજુ આગલી તરફ લાવવી ઘડી એમજ રાખવી, અને બ્લાઉઝની પીઠ લઈ તેને એવી રીતે ગોઠવવી કે બગલનું ખુણું કાપેલા ખુણાંપર આવે અને ગલ્લાંનો વચ્ચો લાગ કાગળની સીધી કીનારીને લાગે તથા ખભાંનું ખુણું પેસનાં ખુણાંને અડીને બેસે. આમ ગોઠવ્યા પછી જોશે તો પીઠનો કાપ આકૃતી મુજબ ગોઠવાયેલા દીસશે. બેંહે તથા બાજુનો કાપ તો અગાઉથી કપાઈ ચુક્યો છે. હવે પીઠની વચલી લાઈન ગલું તથા હેઠેની બાજુ બાકી રહી છે તેને પીઠનાં કાપનાં આકાર મુજબ કાપવાં. પછી ઘડી ખોલીને જોશે તો આખો કાપ આકૃતી મુજબ દેખાશે. બગલનાં ખુણાં ગોઠવતી વેલા બ્લાઉઝનાં કાપ જેટલાં હેઠે રાખવાં નહી. સુમારે ૧૦) ધંચ ઉપર લઠાવી કાપ ગોઠવવો. તેમ કરતાં પેસનો લાગ આગલી મેરથી વાંકો આવે તો અડચણ નહી. તેનું ગલું સીધી લાઈનને લાગે તેમ રાખવું. બગલનાં ખુણાં પરથી જોઈએ તો આકાર ગોલ કરવો. કપડું વેતરતી વેલા લંબાઈએ બેવડું કરી મુકવું. પનેહ મોટો હોય તો પનેહમાંથી બેવડું કરવું. ફરતી સીલાઈ રાખવી.

આ મેગીઆનાં સાદા કાપપરથી તરેહવાર ફેશનનાં કાપ કાઢી શકાશે. જેઓને વેતરવા તથા સીવવાનો અનુભવ હશે તેઓને કાઈ-પણ જાતની ફેશન કરવાને મુશ્કેલી નડશે નહી.

બધ્યાનના કાપ કાઢાડવાની બીજી રીત.

આગલ આપેલાં કાપો મુજબ આ કાપ કાગળની ઘડી વાલી કાઢાડવામાં આવ્યાં નથી. ઘડી વાલેલા કાપોપર શરીરના દરેક ભાગોનું માપ ચોખ્ખાંના અડસટાપરથી મુકવામાં આવ્યું છે, જ્યારે આ કાપમાં દરેક ભાગ બીજા ભાગો કરતાં કેટલાં વધતા એના પ્રમાણમાં આવવો જોઈએ તેની ગણતરી કરી સમજણ આપવામાં આવી છે. બંને કાપોની લાઇનનાં ઘાટમાં થોડો ઘણો ફેરફાર છે છતાં બંનેનો પાયો તપાસીને જોવાથી એકજસરખો માલમ પડશે.

ચોવીસ ઈંચ ચોરસ કાગળ લેવો, પેહરનારનાં શરીરનાં નીચલાં માપ લઈ તે કાગળપર નોંધો.

કમ્મર—૨૪) ઈંચ ; છાતીનો ઘેરાવો ૩૪) ઈંચ ; પીઠની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ ; પેસની લંબાઈ ૧૮) ઈંચ ; પીઠ અને પેસ બંનેની લંબાઈનું માપ ગલાંપર ખલાંના સાંધા આગલથી લેવું.

કાગળનાં ઉપલાં દાખાં ખુણાંપરની થોડીક જગા છોડી એક સીધી આડી લાઇન મારો. એ લાઇન ગલાંની છે. તેને વલગાવી તેજ ખુણાંપરથી નીચે ઉભી લાઇન મારો એ પીઠની લાઇન થશે. એ લાઇનપર ઉપરથી માપી પીઠની લંબાઈનું માપ મુકો (૧૬ ઈંચ) તેને જોડીને હેંટથી બીજી આડી લાઇન દોરો એ કમ્મરની લાઇન થશે.

પીઠની લંબાઈને અર્ધ ભાગે છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન દોરો. છાતીનાં ઘેરાવાનો અર્ધ ભાગ એ લાઇનપર મુકો. (૧૭ ઈંચ). એજ લાઇનપર દાખા હાથપરથી એ માપનો ત્રીજો ભાગ મુકો. (૫૩ ઈંચ). ૧૭) ઈંચ ટેપ માપી તેને વાલીને ત્રણ ભાગ કરશો તો જલદીથી માપી શકાશે. એ તાંપપરથી સીધી ઉભી લાઇન દોરી ગલાંની લાઇનને લગાડો. ગલાં અને છાતીની લાઇનની વચ્ચે એક આડી લાઇન દોરો. એ લાઇન જ્યાં પેલી ઉભી લાઇનને અડડશે ત્યાં પીઠની પોહલાઈનું માપ આવશે. હવે એ લાઇન અને ગલાંની લાઇન વચ્ચે એક બીજી આડી લાઇન પેલી ઉભી લાઇનને અડડાવી દોરવી, એ લાઇન ખલાંનાં માપની આવશે.

દાખા હાથનાં ઉપલાં ખુણાંમાંથી અરધો ઇંચ હેઠે ઉતરી એક ટાંપ મુકા. તેની લાઇનપર તેજ ખુણાંમાંથી પડે ઇંચ માપની જે સીધી લાઇન છે તેના ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંનાં પેહલા એક ભાગપર નીશાની કરી કે, ખ ગલું દોરો, ત્યાંથી ખલાંનાં માપની લાઇનને અડડાવી ના ઇંચ બાહાર નીકલી ખ, ગ ખલાંની લાઇન દોરો. કમ્મરની લાઇનપર ના ઇંચ છોડી “ક” સાથે જોડો એ પીઠની લાઇન આવશે.

બગલનો ગાલો—આ કાપમાં પીઠ અને પેસપર છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન એક સરખે ભાગે રાખી નથી. પીઠ અને પેસ વચ્ચે અરધા ભાગપર ૩) ઇંચનો ફેર રાખવામાં આવ્યો છે, એટલે કે જે છાતીના ઘેરાવાનું માપ ૩૪) ઇંચ હોય તો ૭) ઇંચ અરધી પીઠ અને ૧૦) ઇંચ અરધો પેસ રાખવો.

,, ૩૫)	,, ૭	,, ૧૦	,,
,, ૩૬)	,, ૭	,, ૧૦	,,

ઉપલાં કાપપરથી જણાશે કે દર એક ઇંચના વધારાએ પીઠ અને પેસપર ૫ા ૫ા ઇંચ વધારવું.

છાતીની લાઇનપર પીઠ માટે ૭) ઇંચ છોડી ટાંપ મુકા. એ બગલની લાઇનના ગાલાનું માપ થશે. ગ થી ઉભી લાઇનની અધ-વચ્ચે અડડાવી ધ સુધી બગલનો ગાલો દોરો.

ધ થી સીધી લાઇન નીચે કમ્મરની લાઇનપર અડડાવીને દોરો. (આકૃતીમાં મીડાંની એ લાઇન છે). તેનેથી ના ઇંચ દુર એક ટાંપ મુકા. તેને ધ સાથે જોડી બગલની હેઠેનો કાપ દોરો. આકૃતીમાં જોઇને યા આગલ આપેલા બદલાવનાં કાપની સમજણ વાંચી પીઠનાં ૩) કાપો છુટા ચીતારો.

પેસ—ગલાંની લાઇનપર જમણાં ખુણાંપરથી સીધી લાઇનમાં અંદર જઈ પીઠનાં ગલાં (ક, ખ)નાં માપ કરતાં ના ઇંચ વધારે માપી ટાંપ મુકા છે. તેજ ખુણાંમાંથી હેઠે ઉતરી પીઠનાં ગલાનાં માપ કરતાં એક ઇંચ વધારે માપી જ ટાંપ મુકા અને છ, જ ગલું ચીતારો.

ખલુ—પીઠનું ખલુ ગલાંની લાઇનથી જેટલું હેઠે ઉતર્યું હોય તે કરતાં ના ઇંચ ઓછી લંબાઈએ પેસનું ખલુ ઉતારી થોડે

કટકે ઉભી લાઇન મારો. પીઠનું ગલું નમુનામાં ગલાંની લાઇનથી ૨) ઈંચ હેઠે આળ્યું છે. માટે પેસનું ૧૧૧ ઈંચ પર આવશે. એ લાઇનને અડકે તેમ આડું માપ લઈ પીઠનાં ખભાં કરતાં ૦૧ ઈંચ ટુંકી ખભાની લાઇન મારવી (અ, છ). સીવતી વેલા આ ૦૧ ઈંચ ટુંકાં ખભાંને જરા ખેંચી પીઠનાં ખભાં સાથે મેલવી લેવું. અ થી બગલની લંબાઈને અરધે ભાગે ૦૧૧૧ ઈંચ અંદર જઈ એક ટાંપ મુકવી અને તેને અડકાવી બગલનો ગાલો દોરી 'ધ' સાથે મેલવી દેવો. ધ થી નીચે દોરેલી ઉભી લાઇન જે કમ્મરની લાઇનને મળે છે તેનેથી ૧) ઈંચ દૂર એક ટાંપ મુકી બગલનો કાપ દોરો.

છ થી માપી પેસની લંબાઈનું માપ આગલી સીધી લાઇન પર મુકો ઝ. અહીંયાથી બગલનાં કાપની લાઇન સુધી કમ્મરની નવી લાઇન સેહેજ ગોલાસપર લઈ દોરી જવો. પછી છાતીનાં ઘેરાવાની લાઇન તથા પેહેલી કમ્મરની લાઇનની અધવચે ૮ ટાંપ મુકો. ઝ થી ૦૧૧૧ ઈંચ અંદર એક બીજી ટાંપ મુકી અને તે અંદરની આળુથી સેહેજ વાંક લઈ જોડો. આગલો કાપ પુરો થશે.

ચમટો—આકૃતી પર પીઠ અને પેસ બંનેની કમ્મરનું આખું માપ લેવો. પછી કમ્મરનું જે અરધું માપ હોય તે તેમાંથી બાદ કરો, જે બાકી રહે તેટલું ચમટામાં દાખી લેવું. ચમટો એકજ આવશે. આકૃતીમાં પીઠની કમ્મર ૬) ઈંચ, અને પેસની ૮૧ ઈંચ મલી ૧૪૧ ઈંચ થશે. અરધી કમ્મરનું માપ ૧૨) ઈંચ છે. માટે બાકી ૨૧ ઈંચ રહેશે, જે ચમટામાં દાખી લેવું. પેસની કમ્મરનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરવા. તેમાંનો એક ભાગ કમ્મરની લાઇનનાં જમણાં ખુણાં પરથી માપીને મુકવો, અને બીજા બે ભાગ દાખા ખુણાં પરથી એટલે બગલનાં માપ આગલથી માપીને મુકવા. વચમાં જે ખાંચો રહે તે ચમટાનો રહેશે. તેની બરાબર વચ્ચેથી એક સીધી મીડાંની લાઇન "ટ" સુધીની ઉંચાઈએ દોરો. તેની ૦૧૧ ઈંચ જમણી મેરે અને ૦૧૧ ઈંચ ઉંચે બીજી ટાંપ મુકી ચમટાનો આકાર આકૃતી મુજબ દોરી જવો. હવે આખો પેસ પુરો થશે. જો બદલાવ વધારે લાંબું બનાવવું હોય તો આગલા બીજા કાપોમાં જણાવ્યા મુજબ કમ્મરની હેઠે ૩) ઈંચ લંબાવવું.

અમરાંનાં બહાઉઝ અથવા બદયાનની દોહડ કાપની બોંહે.

આ બોંહે માટે ત્રણ જાતનાં માપ લેવાની જરૂર છે.

૧ છું બગલનાં ગાલાનું.

૨ જી હાથની કોણી સુધીનું—એ માપ હાથનાં પછવાડેનાં ભાગપરથી એટલે જ્યાં બોંહેનો ભાગ પીઠ સાથે જોડાય છે ત્યાંથી કોણી સુધીનું લેવું, માપ લેતી વેલા હાથ કમ્મરપર રાખવો.

૩ જી હાથની કાંદી સુધીનું—એ માપ ઉપલીજ રીતે હેડે કાંદી સુધી લેવું.

કાગજની લંબાઇ—કાંદી સુધીનું જે માપ હોય તેટલું રાખવું.

કાગજની પોહલાઇ—બગલનાં ગાલાનાં અરધાં માપ જેટલી રાખવી.

એ પ્રમાણે કાગજ ફાડી તેને ઘડી વાલી લંબાઇએ આઠ ભાગ કરવા અને પોહલાઇએ ચાર કરવા પછી નીચે મુજબ આકૃતી ચીતારવી.

જે લાઇનો જોડાવાથી ખુણાં પડ્યા છે ત્યાંનો આકાર ગોલ કરવો. જીએ આકૃતીમાં મીડાંવાલી લાઇનો. એવીજ જાતની બોંહે આગલા છોકરીઓનાં ફાકવાલા પ્રકરણમાં આપી છે, અને તેમાં તે કેમ સીવવી તેની સમજણ પણ આપવામાં આવી છે. એ બોંહેમાં કોણીનું માપ કે થી લઇને મુકવું.

આ બોંહે ફાંકીને પેહલાં પેહરી જેવી. જે વધારે લાંબી યા પોહલી હોય તો કાપપરજ તે ફેરફાર કરી લેવો, એ ફેરફાર કરવાની રીત નીચેની આકૃતીપરથી સમજ પડશે.

જે બોંહેનો કાપ ફક્ત ઉપરથી દીલો હોય તો પાસેની આકૃતી મુજબ મોટા કાપપર મીડાંની લાઇન દોરી જવી, તેજ મુજબ નાના કાપપરથી દોરવી. પછી ઉપલા ગાલાનું માપ લઈ જોવું કે બરાબર આપણને જોઈએ એટલું છે કે નહીં. જેટલું વધારે આછું જોઈતું હોય તેટલી લાઇન દોરી ઉપલો ભાગ કાપી નાંખવો. ખીજી તરફથી જે બોંહે બરાબર આવતી હોય તો તે ભાગ એમજ રહેવા દેવો.

બોંહેની પોહલાઈ તેમજ લંબાઈ બંને આછી કરવી હોય તો નીચેની ખીજ આકૃતી મુજબ બંને કાપોપર લાઇન મારી જવી.

આ આકૃતીમાં ફક્ત આગલા સાંધા સીવાય બધી તરફથી કાપને કેમ ફુંકા કરવો તે બતાવ્યું છે. એજ મુજબ બોંહેનાં મોટા એટલે ઉપરનાં કાપને પણ ફરતી લાઇન એટલાજ માપની દોરી જવી. નાના કાપની જે લાઇન ખાલી રાખી છે એટલે જે બાજુએ ફેરફાર કીધો નથી તેજ લાઇનપર મોટા કાપમાં પણ ફેરફાર કરવો નહીં. એવી રીતે કરવાથી આખી બોંહે લંબાઈ તેમજ પોહલાઈએથી નાની થશે.

કાહડા કાપની બોંહે (ખીજ).

આ બોંહે ઉપલી બોંહે કરતાં તદ્દન જુદીજ રીતે કાહડવામાં આવી છે. એમાં બોંહેનાં માપ લઈ તે સર્વે માપ કેવી રીતે ગોઠવવા તેની સમજ આપવામાં આવી છે. ઉપલી બોંહેની માફક ફક્ત કાગજની ઘડી વાલી ચોકઠાંના અડસટાથી એ કાપ કહાડયા નથી.

માપ ૧ જુ—બગલનો ઘેરાવો ટેપ ઢીલી પકડી માપવું (૧૫ ઈંચ).

” ૨ જુ—કાણીનો ઘેરાવો હાથ વાલેલો રાખી લેવું (૯૫ ઈંચ).

” ૩ જુ—કાંદીનો ઘેરાવો જે કાંદી આગલથી બોંહેનો ગાલો ખુલ્લો રાખી બટન યા આંકડા મુકવા હોય તો ગાલો માપ મુજબ રાખવો, નહીં તો માપ કરતાં ૨) ઈંચ વધારે રાખવો. કાંદીનો ઘેરાવો પાનર=ખા ઈંચ.

” ૪ જુ—હાથની લંબાઈનું અંદરની બાજુનું માપ. આ માપ બગલ આગલથી જ્યાં બોંહેનો સાંધો હોય છે ત્યાંથી નીચે કાંદી સુધી, હાથ બરાબર લાંબો રાખી લેવું. (૨૦ ઈંચ).

ઉપલાં માપ મુજબ હવે આકૃતી ચીતારવાની શરૂ કરવી. પેહલાં એક મોટું કાગજ લઈ નીચેથી એક આડી લાઇન થોડીક લંબાઈએ

સીધી દોરવી. તે લાઘનનાં જમણાં છેડાપરથી અઠડાવી એક ઉભી લાઘન થોડીક લંબાઈએ મારવી. આ એ લાઘનમાંની આડી લાઘન-પર બોંહેની લંબાઈ અને ઉભીપર પેહલાઈ મપાશે. બંને લાઘન વચ્ચેનાં ખુણાંપરથી આડી લાઘનપર ૩) ઈંચ માપી ટાંપ મુકા. ત્યાંથી બીજા ૨) ઈંચપર ૬ ટાંપ મુકા, જ્યાં ૩) ઈંચની ટાંપ છે ત્યાંથી એક ઉભી લાઘન દોરો. બોંહેની જે પેહલાઈ હોય તેમાંથી ૪) ઈંચ બાદ કરી જે રહે તે માપ એ બંને ઉભી લાઘનપર મુકા. $૧૫-૪=૧૧$ ઈંચ આવશે. બીજી લાઘનની ટાંપ આગલ ગ માંડો. પેહલી લાઘનનાં એ સરખા ભાગ કરો (ખ). ૬, ખ, ગ બોંહેનો ઉપલો ગોલ આકાર દોરો. ૬ થી આડી ટેપ પકડી ગ લાઘનને અઠડે તેમ ૪) ઈંચે આડી લાઘન દોરો, એ લાઘનપર ગોલ આકાર ચીતારો. એ હોંડેનાં નાના કાપનો ઉપલો ભાગ થશે.

આડી લાઘનપર ૬ થી ચ સુધી બોંહેની લંબાઈ ૨૦) ઈંચ માપો તેનાં એ સરખા ભાગ કરી, ત્યાંથી ૨૧) ઈંચ ઉપર માપી એક ટાંપ છ મુકા. એ ટાંપને બંને બાજુએ ૬ અને ચ સાથે મીડાંની લાઘનથી જોડો. તમારો લાઘન દોરવાનો લાકડાંનો કુટ ખરાબર ચ, છ લાઘનને લગાડી મુકા અને તેવોજ બીજો કુટ લઈ તેને છ આંગ-તથી પેહલા કુટને અઠડાવીને પકડો. પછી છ પરથી આડી લાઘન દોરો, એવીજ રીતે બીજી લાઘન ચ આગલથી દોરો. છ લાઘનપર કાણીનું તથા ચ પર કાંદીનું માંપ આવશે. લાઘન દોરતી વેલા બંને કુટ ખસી નહીં જાય તેની સંભાલ રાખવી. એ બંને લાઘનો ચ, છ લાઘનનાં કાટખુણાંપર (right-angles) આવવી જોઈએ.

કાણીનાં ઘેરાવાનાં માંપમાંથી ૩) ઈંચ બાદ કરી તેનો અરધો ભાગ કરો, $૮૧-૩=૭૮ \div ૨=૩૯$ ઈંચ. એ માપ કાણીની લાઘનપર છ આગલથી માંપીને જ મુકા, જ થી ૩) ઈંચ તેજ લાઘનપર ઝ મુકા. ઝ, ગ, જ, ઘ જોડી નાંખો.

કાંદીનું માપ ૭૧ ઈંચ છે, તેમાંથી ૩) ઈંચ બાદ કરી બાકીનાં ભાગના એ ભાગ કરો. $૭૧-૩=૬૮ \div ૨=૩૪$ ઈંચ, એ માપ કાંદીની લાઘનપર ચ થી માપીને ૮ મુકા. ૮ થી તેજ લાઘનપર ૩) ઈંચે ૬

મુકા. ૮, જ; ૬, ઝ જેડી નાંખો. ચ ની બંને બાજુએ ૦૥૥ ઈંચ છોડી ટાંપ મુકી તે બંને ટાંપોને છ સાથે જેડી નાંખો.

કાપ કાપતી વેલાએ ચ આગલની બાહરની લાઇનપરથી કાપવું. પછી ચ, છ લાઇનને તેની પાસેની મીડાંવાલી લાઇનપર વાલવી એટલે બોંહેનો ઘાટ બરાબર જણાશે. નાનો હેંદનો કાપ ચ ની અંદરની લાઇનપરથી કાપવો. બંને કાપો એ સાંધાપરથી જેડાશે એટલે બરાબર દોહડ કાપની બોંહેનો ઘાટ આવશે. કાણી આગલનાં ખુણાં બરાબર ગોલ કરી લેવાં. બોંહે જે નાની મોટી કરવી હોય તો આગલ જણાવ્યા મુજબ એજ કાપપરથી કરવી. જે ફક્ત ઉપરનો ગાલોજ નાનો કરવો હોય તો આ બોંહેના મોટા કાપપરજ કાણી આગલથી લાઇન દોરી ઉપલો ગાલો આછો કરવો, નાનો કાપ એમજ રહેવા દેવો, આમ કરવાનું કારણ એ કે આગલી બોંહેમાં જેમ મોટો અને નાનો કાપ એકસરખા પ્રમાણમાં રાખ્યા છે તેમ આ બોંહેમાં નથી. એમાં નાનો કાપ જેઘએ એટલીજ પોહલાઇનો છે, તેથી જે તેને આછો કરીએ તો કઢંગો ઘાટ થઇ જાય. મોટો કાપ ઉપરથી વધારે પોહલો રાખ્યો છે. માટે જે ઉપલો ગાલો નાનો કરવો હોય તો ફક્ત એ મોટા કાપપરજ કાણી આગલથી લાઇન દોરી આછો કરવો. પણ જે ફરતી આખી પોહલાઇં યા લંબાઇ આછી કરવી હોય તો બંને કાપોપર આગલ જણાવ્યા મુજબ કરવું.

ખડાઉઝની ઢીલી બોંહે (બીશપ સ્ટીવ).

આ જાતની બોંહે ઘણી રીતે બનાવવામાં આવે છે. નીચે પાંચ જુદી જુદી રીત બતાવવામાં આવી છે તે હુશીઆર કાપનાર નજરે આકૃતી જેઘને પણ કાપી શકશે.

પહેલાં પહેરનારના હાથનું માપ લેવું. તે માટે હાથ કમ્મરપર વાળીને મુકવો અને ખભાંપરથી કાણીપર થઈ કાંદી સુધીનું માપ લેવું. તેમાંથી નાનાં કફની લંબાઇનું માપ બાદ કરવું. જેમકે ઉપરથી કાંદી સુધીનું માપ ૨૫) ઈંચ હોય અને કફ ૨) ઈંચ મુકવો હોય તો લંબાઈ ૨૩) ઈંચ રાખવી. એવી બોંહે માટે પોહલાઈ

ઓછામાં ઓછી ૯) ઈંચ અને વધારેમાં વધારે ૧૩) ઈંચ રાખવી. આ પોહલાઈ અરધી છે. તે કાગળનાં માપ માટે છે. કપડું કાપતી વેલા દબલ કરીને મુકવું જોઈએ એટલે ૧૦) ઈંચ પોહલી બોંહે માટે ૨૦) ઈંચ કપડાંની પોહલાઈ જોઈએ. ૧ લી આકૃતી મુજબ કાપવા માટે ૨૩x૨૦ ઈંચનું કાગળ કાપો. અહીંયાં કાગળની પોહલાઈ પણ દબલ રાખી છે. એકવડું રાખવું હોય તો ૧૦) ઈંચ લેવું. હવે પોહલાઈએથી દબલ કરો. પછી લંબાઈએ તેના ૪) સરખા ભાગ ધડી વાલીને કરો. પહેલો ભાગ ‘ચ’ સુધી બગલનો ભાગ ઉતારવો. એ પહેલા ભાગની લંબાઈએ ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંના એક ભાગની જેટલી લંબાઈ હોય તે લંબાઈનું માપ બોંહેની પોહલાઈએ ખ આગલથી મુકવું. એટલે ખ ખુણામાં એક સરખી લંબાઈ-પોહલાઈનું એક નાનું ચોકડું બનશે તેનાં દાખા નીચલાં ખુણાને અડીને બોંહેનો ઉપલો ભાગ ક થી ચીતારવો. પછી એ ત્રણ ભાગમાંના બે ભાગની લંબાઈ માપી તે માપ ખ ની દાખી મેરે મુકી બીજું એક ચોકડું પાડવું, જેનાં નીચલા દાખા ખુણાને અડી બોંહેનો બગલનો ભાગ ક થી ચીતારવો, ગ, ધ લાઇનનાં ત્રણ સરખા ભાગ કરી તેમાંના એક ભાગ ધ આગલથી છોડી, તેની બરાબર ૦.૧૧ ઈંચ ઉપર એક ટાંપ મુકી કાંદીનો ભાગ ગ, આગલથી ચીતારવો. ચ થી મોટાં ચોકડાંની લંબાઈ નીચે ઉતરી, તે ટાંપથી દાખી મેર નાનાં ચોકડાંની લંબાઈ મુકી બીજી ટાંપ કરવી અને તેને અડસટે ચ થી હેઠે ઉતરી કાંદી સાથે જોડી નાંખવું. આકૃતી મુજબ બોંહે દબલ કાગળ પકડી કાપવી. પણ બગલનો અંદરનો ભાગ ઉપલું એકજ કાગળ પકડી કાપવો. હવે બોંહે આખી ઉંઘાડી જોશો તો બરાબર આકાર માલમ પડશે. એ બોંહે નીચેથી સાંકડી એટલે થોડી ગેધરવાલી આવશે, કે જે શર્ટના આકારનાં બ્રાઉઝમાં પેહેરવામાં આવે છે. જો વધારે ગેધરવાલી જોઈએ તો એજ બોંહેની લંબાઈનાં ચોથા ભાગ જેટલું કાગળ નીચેથી લાંબું રાખી મીડાંવાલી લાઇન છે તે મુજબ ચીતારવું.

છેલ્લી કરતાં ઓછી અને પહેલી કરતાં વધારે ગેધરવાલી બોંહે જો જોઈએ તો — — આવી નીશાનીવાલી લાઇન મુજબ

ચીતારવું. એ ત્રણડે બોંહેની લંબાઈ તેમજ પોહલાઈ એક સરખી રહેશે. ફક્ત નીચેથી પોહલાઈના આકારમાં ફેર પડશે.

૨ જી આકૃતીમાંની બોંહે લંબાઈએ તેમજ એકવડી પોહલાઈએ બે ઈંચ વધારે છે. તેને ત્રણ ધડીવાલી ચીતારી છે. બોંહેનાં ઉપલા તેમજ નીચલા ગલનાં અડસટા માટે ચોંકાં પેહલી આકૃતી મુજબ જ લીધાં છે. એપરથી જણાશે કે બોંહે પોહલાઈએ વધારે હોવાથી તેના ઉપલા ભાગની “ચ” ટાંપ નીચે ઉતારવી પડી છે. બોંહે જો આકૃતી કરતાં હજી સેહજ વધુ પોહલી લેવી હોય તો “ચ” ટાંપ વધુ નીચે લેવી નહી. બાકીના સઘલા ભાગો પેહલી આકૃતી મુજબ છે. તેમાં મીંડાંની લાઇનવાલી બીજી એક બોંહેનો આકાર ચીતારેલો છે તે ટુકડી એટલે લગભગ કાણી સુધીની બોંહે બતાવે છે.

બોંહેનું કપડું જો ઝીણું હોય તો તેનો સાંધો આગલ જણાવેલી રીત મુજબ સવરી બાજુથી સીવી ઉલટાવીને પાછો સીવવો. જો કદ મુકવો હોય તો નીચે સુધી સાંધો સીવી જવો નહી. છેડેથી સુમારે બે ઈંચ જેટલો ભાગ ખુલ્લો રાખી તે બંને છેડા ઝીણી કાર વાલી છુટા સીવી લેવા. પછી હાથના ગાલાનું માપ લઈ બોંહેના ગાલાપર હાથના ઘેરાવાનાં માપ કરતાં ૦૧ ઈંચ મોટું રાખી ગેધર કરવી. પેહલાં કદ તૈયાર કરવો. જો ટક મારવી હોય તો જેટલો પોહલો કદ જોઈતો હોય તેટલો ટુકડો ટક મારી તૈયાર કરવો. બેઉ કદની ટક એકજ ટુકડાપર લાંબી મારી જવી. પછી બોંહેના ગાલાનું જેટલું માપ રાખ્યું હોય તે ઉપરાંત બંને છેડાપર ૦૧૧ ઈંચ વધારે રાખવું. ૦૧ ઈંચની પટ્ટી વલાશે અને ૧ ઈંચ અંદર વાલવામાં જશે. એ માપ મુજબ બંને કદ કાપી ઉપલા ગાલા સાથે સવરી બાજુથી સીવી લેવા. પછી ઉલટાવ્યા વગર સવરી બાજુએથી કદનું કપડું સાંધો ઢંકાઈ જાય તેમ સફાઈથી પકડી ઉપર સંધો મારવો. એ સંધાની લાઇન ટકનાં જેવીજ દીસશે. તે માટે ટક માર્યા પછી કપડું ૦૧૧ થી ૧) ઈંચ સાદું રાખવું.

બોંહે જોડવાની રીત—બ્લાઉઝનાં પેસપર બગલના સાંધાથી ૨૧ થી ૨૧૧ ઈંચ દુર બગલનાં ગાલાપર માપ લઈ ત્યાં ટાંચણી

મારવી, પછી હુઝ બોંહેનો સાંધો તે ટાંચણીની ટાંપ સાથે જોડી પકડવો. પછી જોવું કે બોંહેનો કાપેલો ગાલો પીઠપર આવે છે અને ગોલ ભાગ પેસ તરફ રહે છે કે નહીં. જો તેમ નહીં આવે તો બોંહે બીજા હાથની જાણવી. વલી બોંહેની સવરી બાજુ જ્ઞાતિઝની સવરી બાજુ સાથે બરાબર પકડાયલી છે કે નહીં તે પણ જોવું. ઉપર મુજબ બરાબર ગોઠવી બોંહે ફાંકી જવી. જો બોંહેનો ગાલો મોટો હોય તો ખલાંની બંને બાજુએથી સરખી ગેધર કરી બેસાડવો. ગેધર ઘણી આવતી હોય એટલે બોંહે ઘણી મોટી હોય તો વધારે ગેધર પીઠપર જવા દેવી. આગલી બાજુએ વધારે લાવવી નહીં. ફાંક્યા પછી બોંહે પેહેરી જોવી. હાથ લાંબો કરી બોંહેનો સાંધો અંગોઠાની લાઘનમાં આવે છે કે નહીં તે તપાસવું. જો તેમ નહીં હોય તો બોંહે ખેંચાયા કરશે માટે સાંધો જોડવાની જગા જોઈએ એટલી ખીસાડી બોંહે ઉખેડી બરાબર પાછી ફાંકી જવી.

અમરાંઓનું બદયાન.

બદયાનનું માપ આગલા પ્રકરણમાં આપી ગયેલા જ્ઞાતિઝના નમુના ઉપરથીજ નીકલશે. જ્ઞાતિઝના કાપમાં કમ્મર, બગલ, ગલું, પીઠની લંબાઈ, ખભું વગેરે ભાગો બધા બરાબર છે કે નહીં તે તપાસી જોઈ જ્યાં થોડો ઘણો ઘટે તે સુધારો કરી તેપરથી એક ખામી વીનાનો બીજો કાપ કાપવો. તે કાપની પીઠ લઈ તેને બીજા કાગળપર મુકી તેપર ગલું, ખભું તથા બગલનો કાપ ચીતારવો. બગલના ખુણામાંથી સીધી લાઈન નીચે દોરવી. તેજ મુજબ દાખા હાથપરની લાઈનથી સીધી દોરવી. બંને લાઈનપર જ્ઞાતિઝની માફક વાક દોરવા નહીં. (જુઓ આકૃતિ ૧ લી). એટલું કીધા પછી જ્ઞાતિઝનો કાપ કહાડી લેવો, અને નીચેનું કાગળ એમનું એમ રાખી તેપર આકૃતિ મુજબ કાપ કાઢવા. પહેલાં પીઠ લઈએ. ખ, આગલથી ૦ાા ઈંચ છોડી જમણાં હાથપર એક ટાંપ જ મુકો. ક, જ જોડી નાંખો. હવે કમ્મરના કેવી રીતે ભાગ કરવા તે જુઓ. કમ્મરનો ઘેરાવો જો ૨૨) ઈંચ સુધી હોય તો પીઠના વચલા ભાગના કાપપર કમ્મર ૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. ૨૩) થી ૨૬) ઈંચ સુધીની

કમ્મર હોય તો પીઠપર ૧૧ ઈંચ, ૨૬) થી વધુ હોય તો ૧૧. આપણા કાપમાં કમ્મરનું માપ ૨૪) ઈંચ છે માટે “જ” આગલથી જમણી તરફ ૧૧ ઈંચ ઝ રાખીશું. બગલના ગાલાપર ધ થી ૨૧ ઈંચ હેઠે ઉતરી ૮ ટાંપ મુકી તેને ઝ સાથે જોડી નાંખવી. ઝ, ૮ નો અરધો ભાગ કરી તેની દાબી મેરે ૧૧૧ ઈંચપર એક ટાંપ મુકવી. પાછો તે લાઇનનો અરધો ભાગ કરી ૧૧૧ ઈંચ દાબી મેરે બીજી ટાંપ મુકવી. હવે એ બંને ટાંપને અડસટે ૮, ઝ વાંક દોરવો. એટલે કમ્મર સુધીનો પીઠનો કાપ આવશે. એ ત્રણડે કાપ મલી આપણી બોડીસનો ચોથો ભાગ થવો જોઈએ માટે કમ્મરનો ચોથો ભાગ એ ત્રણડે કાપમાં આવવો જોઈએ. કમ્મર ને ૨૪) ઈંચ હોય તો ૬) ઈંચ પીઠના કાપના ત્રણડે ટુકડા મલી થવા જોઈએ. હવે આપણે પીઠનો કાપ પુરો કરીએ છે, જેમાં કમ્મરનું માંપ ૧૧) ઈંચ લીધું છે. ૬-૧૧=૪૧૧ ઈંચ. હવે બાકી રહેલા એ કાપમાં ૪૧૧) ઈંચ વેંદ્યા નાંખવા છે તે એવી રીતે વેંદ્યવા કે બગલ હેઠેના નાના કાપમાં ૧ થી ૧૧ ઈંચ વધારે આવે એટલે કે પીઠની પાસેના કાપમાં ૨૧ ઈંચ લેવા અને બગલ હેઠેના કાપમાં ૨૧ ઈંચ લેવા.

ઝ થી ૨૧) ઈંચ માપી ૧૧) ઈંચ ઉપર હડી છ ટાંપ મુકવી. ઝ, છ જોડી નાંખો. ૮, ચ ને અરધે ભાગે ૪ મુકી, છ, ૪ લાઇન દોરી જરા વાંક લઈ કાપ દોરો. પીઠની પાસેનો કાપ આખો પુરો થશે.

ગ થી ૨૧) ઈંચ માંપી ૩ ટાંપ મુકો. ૩, ૪ જોડી નાંખો એટલે બગલનો હેઠેનો કાપ નીકલશે.

વચ્ચેનો ખાલી ખાંચો છ, ૪, ૩ કાપતી વેલાએ કાહડી નાંખવો. એ કાપો છુટા પાડશો તો કમ્મર સુધીનાં બદ્યાનની પીઠના ૩) કાપો નીકલશે.

જો બદ્યાન કમ્મરની હેઠે લાંબું કરવું હોય તો નીચે મુજબ કરવું.

૫ અને જ બંને ટાંપોપર પટ્ટી મુકી જ થી ૨૧) અથવા ૩) યા જેટલી જોઈએ એટલી લાંબી લાઇન મારવી. ક, ફ ની બરાબર વચ્ચે એક ટાંપ મુકી. તે ટાંપ અને ઝ પર પટ્ટી મુકી ઝ ની હેઠે ઉપલાંજ માપની એટલે ૩) ઈંચ લાંબી લાઇન દોરવી. હવે પહેલી

અને આ બીજી લાઇનને સહેજ ગોલાસ લઈ જોડી નાંખવી. એ જોડેલી લાઇન જો પોહલાઇમાં નાની હોય તો ક, ઝ પર પડી મુકી લાઇન લંબાવવી, તેમ કરવાથી નીચલો ભાગ પોહલો આવશે. પીઠ ખલાસ થઇ.

૮, ઝ લાઇન ઉપલાંજ માંપે લંબાવી એટલે ૩) ઈંચ કમ્મરની હેઠે જવા દેવી. ૮, ઝ નાં અંધવચના ભાગથી છ સુધી પડી મુકી કમ્મર હેઠે ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી, પછી બંને લાઇનો જોડી નાંખવી. બીજો કાપ ખલાસ થશે.

અ, ૩ પર પડી મુકી ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી. ઠ, અની વચ્ચે ટાંપ મુકી, ગ ટાંપ પકડી ૩) ઈંચ લાઇન લંબાવવી. નીચલો ભાગ જોડી નાંખવો.

હવે બધા કાપો છુટા કરવા, પીઠ અને તેની પાસેનો કાપ એકકપર આવી જશે, માટે પીઠ છુટી કરી બાજુનાં કાપપર કાગળની પટ્ટી વલગાવી નમુના મુજબ કરી દેવું.

એ કાપો કાપવા પહેલાં બદલાનનો જેટલો ભાગ કમ્મરની હેઠે લેવો હોય (આપણા કાપમાં ૩) ઈંચ લીધો છે) ત્યાંથી ગોલ ફરતું ટેપ ઢીલું માપ લેવું. તેના ૪) સરખા ભાગ કરવા, તેના ચોથા ભાગ જેટલો ઉપલા ત્રણડે કાપનો નીચલો સામટો ઘેરાવો થવો જોઈએ, જે તે માપ કરતાં વધારે હોય તો જે ભાગ મોટો લાગે તે ખુણા આગલથી જરા જરા તાછી નાંખવા. કમ્મર હેઠેની લાઇન લંબાવતાં જે ખુણાં થયા હોય તે કાપવા આગમજ બરાબર ગોલાસપર કરી નાંખવા.

પેસ—તે માટે બીજાં બે વધારે માપની જરૂર છે, ૧ હું આગલા ભાગની કમ્મરની લંબાઈનું (એટલે કમ્મર કેટલી નીચી લેવી જોઈએ), અને ૨ જીં ચમટાનું.

આગલી કમ્મરનું માપ લેતી વેલાએ ટાઇટ સાદું બંધબેસતું બદલાન પહેરવું. કમ્મરપર પટ્ટી બાંધવી અને ઉપર લખવા મુજબ બાંધીનાં હાડકાંપરથી ટેપ પકડી તેને ફેરવી મરદનપર લાવી ગલાં

આગલથી થઈ જાતીની વચ્ચેથી (જ્યાં બદયાનની બટનની પટ્ટી હોયછે) કમ્મરપર બાંધેલી ટેપની હેઠે સુધી માપ લેવું અને તે નોંધી રાખવું.

ચમટા માટે પણ ઉપર મુજબ બોચીનાં હાડકાંપર ટેપ પકડી આગલી બાજુએ લાવી જાતીપરથી છોડી દેવી. જાતીનાં ભાગને અડી ટેપ જ્યાંથી અલગી થઈ જાય ત્યાં ચમટાનું માપ આવશે. હવે બંને માપો નોંધ્યા પછી બ્લાઉઝનો આગલો કાપ લઈ તેને પીઠની માફકજ બીજા કાગળપર તાંચણી મારો. ગલું, ખભું અને બગલનો કાપ ચીતાર્યા પછી બગલ હેઠેની લાઇન સીધી નીચે ઉતારવી તેમજ ગલાં આગલની લાઇન પણ સીધી હેઠે લાવવી. (જુઓ આકૃતિ ૨ જી.)

હવે આગલી કમ્મરનું જે માપ લીધું હોય તેમાંથી પીઠના ગલાંનો ભાગ બાદ કરો. જે આવે તે ખભાં આગલથી ક થી માપી ખ, ગ લાઇનપર નીચે મુકો. એ માપ પીઠની કમ્મર કરતાં જરા હેઠે આવશે. વાંકા બરડાવાલા માણસોનું એ માપ ગ સુધીજ રહેશે એટલે પીઠ અને પેસની કમ્મર એકજ લાઇનમાં આવશે પણ સીધી ટટાર પીઠવાલા માણસ માટે ૦ા ઈંચ થી ૨ા ઈંચ સુધી નીચે જશે. હવે જેથી માપ હોય તે ગ ની હેઠે ધ મુકો. ત્યાંથી સીધી ડ) ઈંચ લાઇન દોરો.

ચમટાનું જે માપ લીધું હોય તેમાંથી પીઠનાં ગલાનું માપ બાદ કરી ક થી નીચે માપીને જ સુધી મુકો. જ ટાંપ ખ લાઇનથી ૨ા) ઈંચ દુર આવવી જોઈએ. ધ થી ૧ા) ઈંચપર છ ટાંપ મુકી ધ છ જોડો. હવે ચમટામાં કેટલું કપડું દબાવવું જોઈએ તેની ગણતરી ગણીએ. ઉપલી ગણતરી મુજબ કમ્મરનાં ચોથા ભાગનું માપ ૬) ઈંચ છે. ધ, ચ નું માપ લઈ તેમાંથી ૬) ઈંચ બાદ કરો. ધ, ચ ૮ા) ઈંચ છે ૮ા - ૬ = ૨ા) ઈંચ રહેશે. જે કમ્મર ૨૫) ઈંચથી વધારે હોય તો ચ આગલથી કમ્મરની લાઇન ૦ા યા ૧) ઈંચ લંબાવવી અને તેમાંથી કમ્મરનો ચોથો ભાગ બાદ કરવો. ઉપલાં માપમાંથી બાદ કરતાં ૨ા ઈંચ બાકી રહ્યા તે એ ચમટામાં દાખી લેવા. પહેલા ચમટા કરતાં બીજો ૦ા થી ૧) ઈંચ મોટો રાખવો માટે પહેલો

ચમટો ૧) ઈંચ અને બીજો ૧૧ ઈંચ રહેશે. છ થી ૧) ઈંચ ૮ માંપો. જ, છ, જ, ૮ જોડી નાંખો એટલે પહેલો ચમટો પુરો થશે. બીજો ચમટો પહેલા ચમટાથી કમ્મરપર ૧) ઈંચ દુર ઠ, મુકો. પહેલા ચમટાની જેટલી પોહલાઈ હોય તેટલો તફાવત બંને ચમટાની ઉપલી અણી વચ્ચે રાખવો. એટલે જ ઝ વચ્ચે ૧) ઈંચનું છેદું રહેશે. ઝ ટાંપ પહેલા ચમટા કરતા ૦૧ ઈંચ ઉંચે મુકવી. ઝ, ઠ જોડી નાંખો. જ, ઠ જોડી નાંખો. જ, છ ની જેટલી લંબાઈ હોય તેટલી ઝ, ઠ ની રાખવી. બીજા ચમટાનું માંપ ૧૧) ઈંચ છે માટે ઠ થી ૩ ૧૧) ઈંચ માંપો. ઝ, ઠ લાઈન જ, છ લાઈનની લંબાઈ પ્રમાણે રાખો. ડ, ચ જોડી નાંખો. એ પેસ કમ્મર સુધીનો બનશે. જો લાંબો કરવો હોય તો પીઠની માફક લંબાઈએ બધી ગમથી ૩) ઈંચ વધારવો. ઘ થી ૩) ઈંચ નીચે લાઈન લંબાવો. તેજ મુજબ છ થી લંબાવી એક ટાંપ જોડી નાંખવી. ટ, ઠ થી પણ તેમજ લંબાવી નીચેથી જોડી નાંખવી. ડ થી ૩) ઈંચ હેઠે માંપી ૦૧) ઈંચ જમણી મેર હડી ટાંપ મુકવી. ક, ખ ની વચ્ચેથી ચ ખુણાં સુધી પટ્ટી મુકી ૩) ઈંચ લાઈન લંબાવો. પછી નીચલા બે છેડા જોડી નાંખો. જો નીચલો આખો ઘેરાવો પુરો પોહલો ન હોય તો ખ, ચ ટાંપોપર પટ્ટી ગોઠવી ચ ખુણાંથી લાઈન લંબાવવી. એટલે નીચેનો ભાગ પોહલો થશે. હવે એ કાપ પુરો થશે. પછી ચમટાનો ભાગ બાદ કરી આખા કાપના નીચલા ઘેરાવાનું માંપ લઈ ઉપર લખવા મુજબ કમ્મર હેઠેનાં ઘેરાવાનું જે માંપ લીધું હોય તેના ૪) થા ભાગ સાથે સરખાવું. જો ઘેરાવો મોટો હોય તો ચ આગલના ખુણાપરનો ભાગ નીચેથી ઓછો કરવો યા ઘટે તો વધારવો.

કેમીસોલ અથવા બોડીસ.

ઢીલી બ્લાઉઝનાં આકારની બોડીસને કેમીસોલ કહે છે. તે વેતરવા માટે આપણાં બ્લાઉઝનાં જે કાપ હોય તેજ કાપ કામમાં આવશે. પીઠનો કાપ લઈ તેની નીચે બીજું જરા મોટું કાગળ મુકી ટાંચણી મારવી પછી ગલું જેટલું જોઈએ એટલું નીચે ઉતરી ત્યાં પેનસીલની નીશાની મુકવી. ખભાંપરથી અરધો ઈંચ ઉપર જઈ ત્યાં નીશાની

મુકી ગલાંનો ગોલ આકાર દોરવો. બગલ તથા તેની નીચેનો કાપ પણ ૦૧) ઈંચ છોડી દોરવા. નાકેથી એટલે પીઠની બરાબર અધવચે સીધી લાઈન પર બેથી ત્રણ ઈંચ છોડવા. એ ભાગ પર ટક આવશે. પીઠને એ બાબુથી કાપવી નહીં કેમજે કેમીસોલ આગલી બાબુથી ઉઘાડી આવશે. બ્લાઉઝના કાપમાં એ નાકેની લાઈન આડકત્રી લેવામાં આવી છે તેમ દોરવી નહીં પણ સીધીજ રહેવા દેવી. જે ગલાંનો ભાગ ચોખ્ખોડો જોઈતો હોય તો તે મુજબ લાઈન દોરવી અને ઉપલો કાપ છોડી નીચલું કાગળ લાઈન પ્રમાણે કાપી નાંખવું.

એજ મુજબ પેસ પણ કાપવો પણ તેનું ગલું આગલથી વધારે નીચું આવશે. વલી તેનો નીચલો ભાગ પણ “પાઉચ” માટે મોટો રાખવો તેમજ બટનની પટ્ટી તથા ટક યા ગેધર માટે આગલા ભાગ પર પીક કરતાં સુમારે એક યા દોહડ ઈંચ વધારે રાખવું. (જુઓ આકૃતી). કપડું કાપતી વેલા ફરતી સીલાઈ રાખવી, કમ્મરની પટ્ટી માંપની કાપી, જોઈએ તો સાદી સીધી મુકવી યા તો આગલા પ્રકરણમાં પેટીકાટનો ગોલ લેફે આપ્યો છે તે રીતે પણ તેના કરતાં પોહલાઈએ સાંકડી કાપીને લેવી, ૨) થી ૨૧) ઈંચ પુરતી થશે.

એવીજ રીતે બોડીસનો આકાર પણ કહાડવો, પણ તે માટે બ્લાઉઝના કાપ લેવા નહીં પણ બદ્યાનના કાપ વાપરવા. કેમજે બોડીસ ઢીલી પહેરાતી નથી, તે આંગને બંધબેસતી આવવી જોઈએ. ઉપરનો આકાર કેમીસોલની માફકજ જોટલો જોઈએ એટલો નીચે ઉતારવો.

કેમીસોલની અથવા બોડીસની બોંહે—કેમીસોલ ઘણું કરીને બોંહે વગરની કરવામાં આવેછે, અને બગલનાં ગાલા પર ઝીણી લેસ મુકે છે, કેટલીક વેલા તેને નાની ઢીલી (લુઝ) બોંહે નીચેથી ગેધર કરી મુકેછે. એ બોંહે પાસેની આકૃતીપરથી સહેલાઈથી ચીતારી શકાશે.

બોંહેનાં માપ માટે પહેલાં કેમીસોલ આખી સીવ્યા પછી તેના ગાલાનું માપ લેવું અને તે કરતાં ૧૧) યા ૨૧) ઈંચ ગેધર લેવા માટે મોટું કપડું રાખવું તે ઉપરાંત સીલાઈ માટે ૦૧) ઈંચ વધારે રાખવું. બોંહેની લંબાઈ ૬) યા ૬૧) ઈંચ સીલાઈ સાથે રાખવી,

નીચેનો ભાગ જોઈએ તો સીધો રાખવો નહીં તો મીઠાંની લાઈન આકૃતિમાં બતાવી છે તેમ વાંક લઈને કાપવી. નીચેનાં ભાગને હાથના માપ પ્રમાણે ગેઘર કરી ગાંઠો રાખવો અને હાથના માપની લંબાઈની એક પટ્ટી માપી તેને ૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. પછી તે પટ્ટીને ઉપલા ગાંઠો સાથે જોડી પછવાડેથી વાલીને સીવી લેવી. પટ્ટી તૈયાર થયા પછી ૧૧) ઈંચ પોહલાઈની રહેશે, ગમે તો એ સાદી પટ્ટીને બદલે ઝીણી ધનસરશન મુકી તેપર ઝીણી લેસ મુકવી. એ બોંહે કેમીસોલ માટે શોભાઈતી લાગશે. જો બોડીસ માટે જોઈતી હોય તો ગેઘર લેવી નહીં. માટે બોંહેનાં ગાંઠોને માપનું જ કપડું કાપવું, વધારે રાખવું નહીં એટલે સાંકડી થઈ ગેઘર આવશે નહીં. નીચેના ભાગ પણ જો વધારે સાંકડો જોઈતો હોય તો બાબુનો કાપ વધારે ખીસાડી દેરવો, એટલે ચોકઠાંના અરધા ભાગપર છે તેને બદલે આખો ભાગ લેવો. જોડતી વેલા બદલાવની બોંહે માફક જોડવી.

કેમીસોલની બોંહે બીજી—આ બોંહે જોડતી વેલા તેનો સાંધો બગલના સાંધા સાથે બરાબર જોડીને લેવો. ઘડીવાલો ભાગ ખભાંપર આવશે. બોંહેના ગાંઠોનું ટીકું માપ લેવું, સાધારણ માપ ૧૬x૪ થશે, સીલાઈ સાથે લેતાં ૧૭x૪૧ રાખો, નાની મોટી જેમ જોઈએ તેમ રાખી કાગળની ઘડી વાલી (જુઓ આકૃતિ) ચીતારવી. જોડતી વેલા ઘડીવાલો ભાગ ખભાંપર આવે તેમ રાખવું નહીં તો બોંહે મરડાઈ જશે. બોંહેનો સાંધો કેમીસોલના સાંધા સાથે લગાડવો જોઈએ.

સાંધા વગરની બોડીસ.

આ બોડીસ એકજ દુકડાની બનાવવામાં આવે છે. તેપર ખભાં સીવાય બીજે કંઈ સાંધો આવશે નહીં. જો બની શકે તો બોડીસ વેતરી ખભાંનો સાંધો કાંઈ પહેરનારનાં શરીરપર મુકી તપાસી લેવી. તેમાં જો કાંઈ ફેરફાર કરવા જેવું હોય તો એજ કાપપરથી કરવું પણ પહેરાવતી વેલા ઘણી સંભાલ રાખવી, નહીં તો તેનો દરેક ભાગ ખેંચાઈ જશે. એ જાતની બોડીસ મધ્યમ અથવા ઘણાંજ પટલાં

કદનાં માણસને લાયકની છે. મોટા પનેહનું કપડું લેવું. આ નમુનામાં કમ્મર ૨૪) ઈંચ; છાતીનો ઘેરાવો ૩૪) ઈંચ; પીઠની લંબાઈ ૧૬) ઈંચ; બગલનાં કાપની લંબાઈ ૮૧૧ ઈંચ; ગલાપરથી પેસની લંબાઈ ૧૫) ઈંચ; બગલનો ગાલો ૧૬૧૧ ઈંચ;

આ આકૃતી માટે ૨૧X૩૬ ઈંચનું કાગળ લઈ તેને પોહલાઈએથી દબલ કરી ચાર સરખા ભાગે ઘડી કરવી. લંબાઈએ આઠ સરખા ભાગ કરવા, પછી આકૃતી મુજબ કાપ દોરી જવો. જો તેમાં કાંઈ મોટું નાનું જોઈએ તો વધઘટ કરવું. ફરતી સીલાઈ કપડાંપર રાખવી. ખલાંના સાંધા જોડી જવા. નીચે કમ્પરપર સાદી પટ્ટી મુકવી. પેસપર બતનની પટ્ટી માટે બંને બાજુ વધારે કપડું રાખવું, સીવતી વેલા કાપ ખેંચાઈ નહીં જાય તેની ઘણી સંભાલ રાખવી. કાપ વાંકા કપડાંપર દોરેલો હોવાથી જલદીથી ખેંચાઈ જશે. આ બોડીસનું ગલું ઉંચે સુધી ચીતારવું છે. મીંડાવાલી લાઇન નીચું ગલું બતાવે છે. તે જોટલું ગમે એટલું નીચે ઉતારવું.

બઈરાંનો સાંજે પહેરવાનો કોટ યા ઝબ્બો.

(evening wrap.)

આ ઝબ્બો માટે ૨૭) ઈંચ પનેહનું કપડું ૬૧૧૧) વાર, અને દબલ પનેહનું ૩૧૧) વાર જોઈશે. જો અસ્તર મુકવું હશે તો તેનું કપડું પણ તેટલુંજ જોઈશે. કાલર માટે મખમલ વાર ૧૧) જોઈશે. જો કપડું નાના પનેહનું હશે તો પીઠપર સાંધો આવશે. દબલ પનેહમાં પીઠ એકજ ટુકડાની બનશે.

માંપ—મુખ્ય બે માંપની જરૂર છે. લંબાઈ અને કમ્મરની હોઠેનાં ભાગનું માંપ. છેલ્લું કમ્મરથી સાત ઈંચ હોઠે ઉતરી ધીલું લેવું. લંબાઈ ખલાંનાં ગલાં તરફનાં ભાગથી હોઠે સુધી માંપવી. આપણી આકૃતીમાં એ માંપ ૧૧) વાર છે.

કપડાંને પનેહમાંથી (દબલ પનેહ હોય તો) ઘડી કરી બેવડું કરવું. અવરી બાજુ બાહર રાખવી. કપડાંને જરાખી ખોલ વગર તેબલપર સપાટ પાંથરી તેનાં બંને પડ છુટી ન જાય માટે ટાંચણી લગાડવી.

પહેરનારી લંબાઇનું માંપ લઈ તેમાં ૨) ઈંચ ઉમેરવા (સીવામણ માટે).

આ માંપ કપડાંનાં નીચલાં ભાગપરથી કારેકારની કીનારીપર થઈ મુકવું. ત્યાંથી પોહલાઈએ બીજી કીનારી સુધી લીટી મારવી. એ લીટી ખભાંની લાઇન બતાવશે. પેનસીલ યા ચાકની લીટી અલગ મારવી નહીં તો કપડાંપર દાઢ પડશે. ધ્યાન રાખવું કે કપડાંની ઘડી દાબા લાથપર રાખી છે. તમારાં બદ્યાનનો પેસનો કાપ હોય તે લઈ ઘડી વાલી કીનારીથી ૧) ઈંચ દુર બરાબર ગોઠવીને મુકા. એવી રીતે કે કાપનું ગલું જ્યાંથી ખભું શરૂ થાય છે તે પોંછટ કપડાંપર મારેલી ખભાંની લાઇનને અડડે. કાપનાં બગલનાં સાંધાપર ૩) ઈંચ હેઠે ઉતરી કપડાંપર નીશાની કરવી. તમારી બોંહેનો કાપ હોય તે લઈ ઉપલી નીશાનીપર એવી રીતે ગોઠવવો કે બોંહેનાં સાંધાનું બગલ તરફનું ખુણું તેને અડડે. (જુઓ આકૃતી.)

તમારો પીકનો કાપ લઈ તેને ઘડી વાલી કીનારીની લગોલગ અડડાવીને અને કપડાંપર મારેલી ખભાંની લાઇનથી ૨) ઈંચ નીચે ગોઠવીને મુકા અને ટાંચણી મારો જે હડી ન જાય.

પેસની કમ્મરથી ૭) ઈંચ હેઠે બીજી લાઇન મારો. પહેરનારની કમ્મરથી ૭) ઈંચ હેઠે ઉતરી આખા ધરાવાનું માંપ લેવો અને તેમાં ૩) ઈંચ ઉમેરો. અત્રે આ માંપ ૪૧ ઈંચ છે. એટલે બધું મળી ૪૪) ઈંચ થશે. તેનો ચોથો ભાગ લઈ (૧૧ ઈંચ) કમ્મરની હેઠેની લીટીપર ઘડીવાલી બાજુથી માંપીને મુકા. આ નીશાની કાટનાં બાંજુનાં કાપ માટે છે.

નીચેનાં ધરાવા માટે ઘડીવાલા ભાગથી પોહલાઈએ મારેલી સીધી લાઇનપર ૨૩ા) ઈંચ માંપીને ટાંપ મુકા. (જો ધરાવો વધુ પોહલો જોઈએ તો એક બે ઈંચ વધારે મુકવા.) કમ્મરની લીટીપર મુકેલી ટાંપ અને આ ટાંપને જોડી નાખો એટલે બાજુનો કાપ દોરાશે. એ કાપને ઉપર લઈ જઈ બોંહેનાં કાપ સાથે જોડી દેવો. બગલનું ખુણું પેસનાં કાપથી ૪) ઈંચ દુર રાખવું.

કચ્છર હેઠે મારેલી મીડાંવાલી લાઇનથી કપડાંની ધડી લંબાઇએ નીચે સુધી માંપી તેજ માંપ બાજુનાં કાપની આડકત્રી લીટીપર ઉપલીજ લાઇનથી માંપી હેઠે મુકા. પછી નીચેનો ઘેરાવો દોરો.

ખભાંની લાઇનથી હેઠે દાખી (ધડી વાલી) કીનારી પર ૧૦) ઇંચ માંપીને ટાંપ મુકા. ત્યાંથી સીધી લાઇન મારી આગલાં ગલાનાં કાપ સાથે મેલવી લેવો, અને પછવાડેનું ગલું પીઠનાં ગલાં સાથે મેલવી દેવો.

હવે ઝલ્લાનો આગલો ભાગ (front) નીચે મુજબ સીલાઈ રાખી કાપવો. હેઠલા ભાગપર સીલાઈ રાખવી નહીં કેમજે માંપ લેતી વેલા તેમાં ૨) ઇંચ વધુ ઉમેરયા છે. બાજુનાં તેમજ બોહિનાં કાપપર ૧) ઇંચ, કપડું જો એકવડા પનેહનું હોય તો પીઠનાં કાપપર પણ ૧) ઇંચ રાખવી. ગલાંપર ૦.૫) ઇંચ.

આકૃતીમાં જોશો તો માલમ પડશે કે બોહિની કાંદી તરફનો ભાગ પનેહમાં કપડું ટુકું પડવાથી બરાબર કપાઈ શકશે નહીં માટે જ્યાં કે નીશાની કીધી છે ત્યાંથી ખભાંની લીટી સુધીની બેવડી લંબાઇનો અને ૭ ઇંચ પોહલો કપડાંનો એક ટુકડો જોડવો અને પછી આકૃતી મુજબનો આકાર દોરવો. એ આકાર નીચેની આકૃતી મુજબ સંધાશે.

આગલું તેમજ પીઠનું ગલું આકૃતી મુજબ સીલાઈ રાખી કાપવું. કાપતી વેલાએ ખભાંની લાઇન ગલાંનાં કયા ભાગપર આવે છે તેની નીશાની બરાબર રાખવી. પછી કપડાંને ધડીમાંથી ખુલ્લું કરી ઉપલી ખભાંની લાઇન પરથી બેવડું વાલવું. ફરતી ટાંચણી મારી બરાબર ગોઠવવું. પછી આગલા (front નાં) કાપપરથી પીઠની બાજુ, બગલ, બોહિ, કાંદી અને નીચેનો કાપ કાપવો. કાપ્યા પછીની આકૃતી જુઓ.

બાજુનાં ઝલ્લાની અરધી બાજુ.

કપડું એકવડા પનેહનું હશે તો આગલી બાજુ ખુલ્લી રહેશે, અને પીઠનો વચલો સાંધો સીવવો પડશે. દબલ પનેહનું હોય તો

આગલી બાબુ ઘડીપરથી કાપવી વળી એકવડાં પનેહનું કપડું વેતરતી વેલાએ તેનાં બંને પડ સાથે કાપવાં નહી. ઉપલાં પડનો આગલો ભાગ તેમજ પીઠ કાપ્યા પછી કપડાંનો બાકીનો ભાગ નીચે મુકી ટાંચણીથી તેને ઉપલાં પડ સાથે પકડી નીચલું કપડું જુદું કાપવું.

ગલાંનો ભાગ ખેંચાય નહી તે માટે કાપવા પહેલાં પેનસીલની લાઇનપરથી ઝીણી દોરાતણુ એ હાર કરવી અને પછી ૦૧) ઈંચ સીલાઈ રાખી કાપવું. બાકી વધેલાં કપડાંમાંથી બોંહેનો જે ટુકડો ઘટે છે તે તેમજ કદ કાપવા.

કદ માટે ૨૩) ઈંચ લાંબું અને ૮૧) ઈંચ પોહલું કાગળ કાપી લંબાઈએ બેવડું કરવું. ઘડી દાખા હાથપર રાખી, જમણી ખુલ્લી બાબુનાં ઉપલાં ખુણાપરથી ૨) ઈંચ હેઠે ઉતરી ઉપલો વાંક દોરવો. નીચલા કાંદીનાં ભાગ માટે ઘડી તરફથી ૨) ઈંચ ઉપર ચહડી છેડે સુધી વાંક દોરવો. એ વાંકપર ઘડીવાલા ભાગથી ૧૦૧) ઈંચ માંપીને મુકવા, અને ઉપલા વાંક સાથે લાઇન મારી જોડવું. કદની અરધી આકૃતિ પુરી થઈ. પેનસીલની લાઇન મુજબ કાપી કાગળ ખુલ્લું કરશો તો આકૃતિ મુજબનો આકાર થશે. કપડું કાપતી વેલા સીવામણ રાખવી નહી, કેમજે તે કાપમાં આપવામાં આવી છે.

કપડાંપર કાપ એવી રીતે જોડવો કે તેનાં નીચલા (કાંદીનાં) ભાગની બંને અણી કપડાંની કોરે કોરની લાઇનને અડે. અસ્તર મુકવું હોય તો તેનું કપડું પણ એજ મુજબ કાપવું. આખા ઝબ્લાપર અસ્તર મુકવું હોય તો નરમ કપડાનું મુકવું.

સીવવાની રીત—પીઠનો સાંધો હોય તો તેને સંચાનાં બખ્યાથી જોડી તેબલપર સપાટ મુકી ખુલ્લો કરી દાખવો. થોડે થોડે કટકે કાતર વડી આડા કાપ મુકવા. કેમજે કોરેકોરની કીનારી હોવાથી સાંધો ખેંચાઈ જશે. તે કાપ મુકવાથી સપાટ બેસશે. અસ્તરી મારવાથી સેહલાઈથી દબાઈ જશે. અસ્તરનો સાંધો છુટો સીવી એજ મુજબ બેસાડવો.

પછી ઝબ્લા તેમજ અસ્તર બંનેની બોંહેનાં ટુકડા છુટા જોડવા. તે સાંધાઓ પણ આડા કાપ મુકી કાપવા અને ખુલ્લા કરી અસ્તરીથી સપાટ બેસાડવા.

હવે ઝબ્બાને અલગ પકડી તેને તેબલપર સરખો પાંચરવો. અવરી બાબુ ઉપર રાખવી. અને અસ્તર તેપર બરાબર સપાટ ગોઠવી અને કપડાંને ફરતી ટાંચણી મારવી કે સરી ન જાય. પછી કીનારી પરથી ફાંકી જવું. ખોલ ન આવે તેની સંભાલ. રાખવી. બાબુનાં કાપ, બગલ અને બોંહેનાં સાંધા ફાંકતી વેલા કીનારીપરથી ૩) ઈંચ અંદર હડી ફરતી ફાંક મારવી. જે પુરી થયા પછી કીનારીપરનું અસ્તરનું કપડું બાબુ કરી તેને ટાંચણીથી પકડી રાખવું કે સીવતી વેલા વચ્ચે નડે નહીં.

પછી ઝબ્બાની બાબુ તેમજ બોંહેનાં સાંધાઓને સાથે પકડી ફાંકી જવા અને તેપર સંચો મારવો. બગલનાં વાંકપર થોડે થોડે છેટે કાતર વડે કાપ મુકવા કે ખોલ ન આવે. ફાંક છોડી ઉપર મુજબ સાંધાઓને ખુલ્લા કરી દાખવા. હવે અસ્તરનું કપડું જે ટાંચણીઓ વડે પકડી રાખ્યું હતું તે છોડી દેવું. આ સાંધાઓને સાધારણ રીતે સીવવા નહીં. પણ ઝબ્બાનાં સીવેલા સાંધાપર અસ્તરનો એક બાબુનો ભાગ ફાંકી તેપર બીજો ભાગ મુકી કીનારીથી થોડેક દુર ફાંક મારવી પછી કીનારી અંદર વાલી હાથે ખારીક સીવી જવી. તાંકા સવરી બાબુએ દીસવા ન જોઈએ. આમ સીવવાથી અને સાંધા બરાબર ચપટા બેસશે અને સફાઈદાર લાગશે.

કફનો સાંધો સીવી તેને ગોલ કરવો તેનું અસ્તર પણ તેમજ છુટું સીવવું. અનેનાં સાંધા ખુલ્લા કરી એકમેકપર ગોઠવી દાખવા. કફનાં ઉપલા ભાગની કીનારી અવરીમેર વાલી ફાકવી. અસ્તરને બી તેમજ વાલી તેની કીનારી ઉપલાં કપડાંની કીનારીથી ૧૦) ઈંચ હેડે રાખી અને સાથે પકડી ફાંકવા અને પછી ઝીણાં તાંકાએ હાથે સીવવું. ઉપલાં કપડાં કરતાં અસ્તર સેહજ ઓછું રાખવું.

બોંહેનાં ભાગપરનું કાંદી તરફનું અસ્તર છુટું કરી તેને ટાંચણી મારી અલગ પકડવું કફની સવરી બાબુ બાહર રહે તેમ પકડી કફને બોંહેપર સેરવીને ગોઠવવા. પછી અનેનાં સાથે પકડી (બોંહે અને કફ) કીનારીથી ૮) ઈંચ ઉપર ફાંક મારી સંચો મારવો. ફાંક કાઢી એ સીવેલો ભાગ એમનોએમ બોંહેની અંદર અવરી મેર ૧) ઈંચ મુઘી વાળવો. એટલે બખ્ખાની લાઈન વાળેલા ભાગથી ૧૦) ઈંચ

અંદર જશે. પછી કીનારીને અવરી બાજુથી અસ્તર સાથે ટીચ મારવી યા “હેરીંગ બોન” તાંકાથી સીવવી. બોંહેતું અસ્તર જે ટાંચણીથી અલગ પકડવામાં આવ્યું છે તે છોડી તેને ફાંકેલા ભાગપર વાલી ફાંકી જવું. એવી રીતે કે “હેરીંગ બોન” યા ટીચ મારેલા તાંકા ઢંકાઈ જાય. ઝીણી સીવણુથી ફરતો ગાલો સીવી જવો. હવે બધી ફાંક કાઢી નાંખવી. ગલાં સીવાય ઝબ્બાનો સધલો ભાગ પુરો થશે.

કોલર—પહેલાં કાગળનો કાપ કાઢડો. કાગળનો એક ટુકડો લઈ તેપર ૧૨) ઇંચ ઉભી લીટી દોરો. તેને લગાડી ઉપલા ભાગપરથી સીધી ૨) ઇંચ નાની લીટી દોરો. તેનાં છેડાને ઉભી લીટીનાં નીચલા છેડા સાથે જોડી નાંખો. એટલે આડકત્રી એક લીટી આવશે. એ લીટીનાં નીચલાં ખુણાંથી ૭) ઇંચ ઉપર માંપીને તેને કાટખુણે (right angle) ૩) ઇંચ સીધી એક લીટી દોરો. ત્યાંથી એક લાઇન ૨) ઇંચની સીધી લીટીનાં ખુણાં સાથે જોડો. અને બીજી લાઇન આડકત્રી લીટીનાં નીચલાં ખુણાં સાથે જોડો. (જુઓ આકૃતી) આ બંને આડી લાઇન પર આકૃતીમાં બતાવ્યા મુજબ ગોલ વાંક દોરો. ક, ખ, ગ, ક, આકાર કાપો. ક ખ અને ખ ગ લાઇનપર બતાવેલી વાંકવાલી લીટીઓ કાપવી.

આ કોલરને સખત રાખવા માટે અંદર કેનવાસનું પડ મુકવું. કેનવાસના ટુકડાને પેહલાં તેબલપર સીધો મુકી, તેની કોરેક્ટરવાલી કીનારી નીચે રાખી તેપર ઉપલો કાગળનો કાપ એવી રીતે ગોઠવવો કે કાપનું ગ ખુણું કોરેક્ટરથી ગા) ઇંચ ઉપર દાખીમેર રહે અને ક ખુણું ૨, ઇંચ ઉપર રહે. એટલે ગ ક લીટી આડકત્રી ગોઠવાશે. અને ખ ખુણું ઉપર આવશે. પછી ગા) ઇંચ ફરતી સીલાઈ રાખી કેનવાસ કાપવું. બંને બાજુ માટે કેનવાસનાં એવા બે ટુકડા કાપવા પડશે. જે કપડું દબલ રાખી સાથે કાપવાથી સેહલ પડશે.

આ કેનવાસનાં કાપને મખમલપર ઉપલીજ રીતે ગોઠવી સીલાઈ રાખી કાપવો. મખમલ કાપતી વેળા ધ્યાન રાખવું કે તેની સપાટીપર હાથ ફેરવતી વેળા તેનાં ફવાટાં ઉપલીમેર સીધાં બેસે એટલે નીચેથી થઈ ઉપર હાથ ફેરવીએ તો ફવાટાં સરખાં બેસવાં જોઈએ, બંને ટુકડા આ રીતે કાપવા. એજ મુજબ અસ્તરનું કપડું પણ કાપવું.

મખમલની ઉલટી બાજુએ કેનવાસ મુકી ઝીણું રેશમ યા દોરાએ કેનવાસની કીનારીપર ફાંક મારવી, વાંકવાલી મખમલની બંને કીનારીપર કાપ મુકવા અને તે બંને બાજુની કીનારીને કેનવાસપર વાલી ઝીણી ફાંકી જવી. યા “હેરીંગબોન” કરવા. સવરી તરફ તાંકા દીસવા ન જોઈએ.

હવે અસ્તરને અવરીમેર એજ મુજબ ફાંકી જવું. જેમ મખમલની બંને કીનારીપર કાપ મુક્યા તેજ મુજબ અસ્તરપર પણ મુકવા અને મખમલની કીનારીથી ૦૧) ઈંચ અંદરવાલીને ફાંકવું. પછી બારીક તાંકાએ સીવી જવું.

હવે ઝલ્લો સામા માણસનાં આંગપર પેહરાવી તેનાં ગલાંપર આ કાલર ગોઠવવા. એવી રીતે કે ઉપલા ભાગનું ખુલ્લું કે ગલાંપર જ્યાંથી ખુલ્લું શરૂ થાય છે ત્યાં આવે અને નીચલું ખુલ્લું ગા જ્યાં આગલું ગલું ૧૦) ઈંચ હેઠે ઉતારવું છે ત્યાં આવે કે અ ઉપલા ભાગ છે અને અ ગા નીચલો છે. એવી રીતે બંને બાજુપર કાલર ગોઠવી તેને ટાંચણી મારી આંગપરથી ઝલ્લો ઉતારવો. અને કાલરને ગલાંની કીનારીપરથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ફાંકી જવો. ઝલ્લાનું અસ્તર અલગ રાખવું. બાખ્યો મારી તે કીનારીને અવરી બાજુએ ૦૧) ઈંચ વાળવી અને ફાંક મારવી. આ વાળેલી કીનારીપર જમણી બાજુએ આંકડા તાંકવા. પેહલો આંકડો ગલાંનાં ઉપલાં ખુણાંમાં જ્યાંથી કાલર શરૂ થાય છે ત્યાં કીનારીથી ૦૧) ઈંચ અંદર હડી તાંકવો. સાંમેની (દાબી) બાજુએ લુપ તાંકવા. જે કીનારીથી ૦૧) ઈંચ બાહર આવશે. આખી બાજુપર આંકડા તેમજ લુપ સુમારે ત્રણથી ચાર ઈંચને તફાવતે તાંકવા. તાંકા સવરી બાજુપર દીસવા દેવા નહી, પછી ઝલ્લાનું અસ્તર જે હઠાવી બાજુએ રાખ્યું છે તે છોડી આખી કીનારીપર આંકડા ઢંકાય તેવી રીતે અંદર વાલીને ફાંકી જવું. અને રંગીન દોરા યા રેશમે બારીક સીવી જવું. કપડું આંકડાનાં ખાંચા-માંથી લઈ બરાબર બેસાડવું. એવી રીતે કે આંકડા તથા લુપ તાંકવા માટે મારેલા તાંકા બીલકુલ દીસે નહી. આંકડા ભેરવ્યા પછી બંને બાજુ એક બીજાં સાથે જોડાયલી લાગશે. એ પ્રમાણે અસ્તરની આખી કીનારી સીવ્યા પછી ઝલ્લો પુરો થશે.

મકરણ ૮ મું.

માટીડાનું રાતે પેહરવાનું અધ્યાન.

ઉપલી આકૃતિમાં સર્વે બાજુની સીવામણ સમાયલી છે. સર્વે માંપ એટલાં તો ખુલ્લાં દેખાડ્યાં છે કે ફક્ત જોવાથી કાપ કાહડી શકાશે. કપડાંની બે પટ્ટીઓ ૨૧૧) ઈંચ પોહલી અને ૨૮) ઈંચ લાંબી (અથવા તો પેસનાં ગલાંથી નીચે સુધી જે માંપ હોય તેનાં કરતાં ૧૧) ઈંચ નાલી) બટન હોલ તથા બટન માટે જોઈશે. પેહરનારની જમણી બાજુએ બટન તાંકવાં. અને તેની પટ્ટી બધ્યાનની અવરી બાજુએ લગાડવી. બીજી પટ્ટી દાબીમેર અને સવરી બાજુપર લગાડવી, જેથી તેનો આકાર “બેલ્કપ્લીટ” જેવો લાગશે. બીજા ભાગે સીવવા માટે ખાસ સમજણ આપવા જેવું કશું નથી. જેમ સાધારણ બધ્યાનનાં સાંધાઓ જોડીને સીવાય છે તેમ સીવવું.

કોલર—કપડાંની પટ્ટી કોલર માટે ૨૧) ઈંચ લાંબી અને ૪) ઈંચ પોહલી જોઈશે, આ પટ્ટીનાં બરાબર વચલા ભાગને બધ્યાનનાં ગલાંનાં વચલા ભાગ સાથે ટાંચણીથી જોડવો. પછી પટ્ટીનાં બંને છેડાને ગલાંનાં બંને છેડા સાથે ટાંચણી મારવી. પટ્ટી એવી રીતે પકડવી કે તેની સવરી બાજુ બધ્યાનની અવરી બાજુને લાગે, એવી રીતે પકડી કોલરને ગલાં સાથે ફાંકી જવો. પછી કોલરની સાંભી બાજુને વાલીને ઉપલી ફાંકેલી કીનારીપર પાછી ફાંક મારવી, અંદરની કીનારી બાહરથી દોસે નહીં તેમ સફાઈથી ફાંકવું. હવે કોલરની ફરતી ચારે બાજુએ બખ્ખો મારવો. બખ્ખાની બીજી એક હાર ગલાંથી ૧) ઈંચ ઉપર (જ્યાં કોલર ગલાં સાથે જોડાયો છે ત્યાંથી) મારવી, જે કોલર ન મુકવો હોય તો ગલાંની પટ્ટી સાદી મુકવી. બધ્યાનની નીચેની કીનારી ૧) ઈંચ પોહલી સીવવી.

જે કપડું ફલાનલનું હોય તો તેનાં સાંધા નીચે મુજબ સીવવા. બંને સાંધાઓની અવરી બાજુ એકબીજાને અડકે તેમ પકડવી, પણ એવી રીતે કે પીઠપરનો સાંધો લગભગ ૧૧) ઈંચ ઉપર રહે. તે મોટા

સાંધાને આગલીમેરનાં સાંકડા સાંધાપર વાલી ઉભો પકડીને ફાંક મારવી. એવી રીતે વાળું કે આગલા સાંધાની સુમારે ૦૧) ઇંચ જેટલી કીનારી અંદર દબાયેલી રહે પછી તે ફાંકેલી કીનારીપર સંચો મારવો. હવે ફાંક ઉખેડી આખો સાંધો એકદમ ચપટો બદ્યાનપર બેસાડી તેપર સંચો મારવો. આવી રીતે સીવેલા ફલાનલનાં સાંધા સીવવામાં સહેલ પડે છે એટલુંજ નહી પણ સફાઈદાર લાગે છે. સુતરાઉ કપડું હોય તો ઉપર લખવા મુજબ સાધારણ રીતે વાલીને સીવવું.

ખોંહે આકૃતી મુજબ કાપવી. કપડાંની લંબાઈ પોહલાઈ ૨૮x૨૪ ઇંચ છે. પોહલાઈએ કપડું બેવડું ઘડી કરી કાપવું. સીલાઈ અંદરજ રાખી છે. કાંદી આગળથી કીનારી ૧) ઇંચ પોહલી વાલવી. બદ્યાનનાં ગાલાંમાં ખોંહે જોડતી વેલા તેનો ઘડીવાલો ભાગ બગલનાં સાંધાથી સુમારે ૫) ઇંચ પેસ તરફ રાખવો. સાંધાવાલો (ખોંહેનો) ભાગ બલાંનાં સાંધાથી સુમારે ૧) ઇંચ પીઠપર આવશે.

બટન તથા હોલની બંને પટ્ટી ઉપરથી સુમારે ૪૧) ઇંચ પોહલી અને હેઠેથી ૩) ઇંચ પોહલી રાખવી. અને બંને બાજુ પછવાડેથી જોડવી.

માટીડાની રાતે પેહુરવાની ઇબ્જર. (પાયજામાં)

કપડું કાપતી વેળા સીવામણ રાખવી નહી. કાપમાં સાથેજ તે આવી જાય છે, પીઠનો ભાગ કમ્મરપરથી ૧૧) ઇંચ ઉંચે જાય છે. આગલા ભાગનાં અને પીઠનાં ખસ્તકની લંબાઈમાં ફેર છે. તેમજ બંને પાયજાની લંબાઈમાં ફેર છે. તે સીવતી વેળા જણાય નહી તેમ સોસવણ લઈ સરખા કરી મુકવા. સીવ્યા પછી એનો ઘાટ પાટલુન જેવો લાગશે. નીચેની દામણ ૧૧) થી ૧૧) ઇંચ રાખવી. ઉપરનો લેફા પણ તેટલોજ પોહલો રાખવો. આગલીમેરનો વચલો સાંધો જ્યાંથી લેફા વલાય છે ત્યાંથી ૨) ઇંચ ખુલ્લો રાખવો. લેફામાં ટેપ પોવી.

માટીડાનું શર્ટ.

શર્ટ વેતરવા અને સીવવા આગમજ એટલું ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે એ કામ જેટલું સહેલ ધારવામાં આવે છે તેવું નથી.

મેહરનારનાં શરીરપરથી માંપ લઇને વેતરવા અને સીવવા માટે એ કામનો અભ્યાસ કરવાની ખાસ જરૂર છે. સાધારણ બોડીસ અને બ્લાકિઝ માફક એ કામ સહેલ નથી, માટે ઘણું વેતરવા અને સીવવાનો અનુભવ મેળવ્યા સીવાય એ કામ કરવાની કોશેશ કરવી નહીં.

શર્ટ ઘણી જાતનાં બને છે. જેમાંનાં સૌથી સાધારણ રીતે વપરાતાં અને સાદાં શર્ટની સમજણ નીચે મુજબ આપી છે:—

તે માટેનું કપડું લાનકલાય, છીટ, શર્ટિંગ, ફ્લાનલ વગેરે કાષ્ઠપણ જાત લેવી.

શર્ટનાં મુખ્ય ભાગો નીચે મુજબ છે.—

આગલો ભાગ અને પીઠ. શર્ટ તૈયાર થયા પછી પીઠ હમેશાં આગલા ભાગ કરતાં સુમારે ૨૧) ઈંચ લાંબી રહે છે.

થોક અસ્તર સાથે—આગલો ભાગ (front), પીઠ અને થોક મલી શર્ટનું આખું ખોખું બને છે.

બાકીનાં ભાગો બેઠે, કફ અને કોલર છે.

માંપ લેવાની રીત—ગલાં શીવાય સઘલાં માપ દીલા હાથે લેવાં. ગલાનું માંપ તદન બરાબર રેહવું જોઈએ. માટે ચોકસાઈથી લેવું. ખેંચીને લેવું નહીં. દરેક કપડું ધોવામાં શોષાય છે માટે કાપતી વેળા દરેક કાપ પર તેની ગણતરી રાખવામાં આવી છે.

૧ હું ગલાનું માંપ—આ ઘણું અગતનું માંપ હોવાથી સર્વેથી પેહલું લેવું, સાધારણ રીતે માટીડા જે કોલર પેહરતા હોય તેનાં માંપ કરતાં શર્ટનાં ગલાનું માંપ ૧૧) ઈંચ નાનું રાખવું, માંપ લેતી વેળા જે શર્ટ આંગપર પેહરેલું હોય તેનાં કોલરનાં એક બટન હોલથી બીજાં હોલનાં છેડા સુધી ટેપ વડે ભરવું. એ રીતેજ ખરૂં માંપ લેવાશે. કોલરનો એક છેડો બીજા પર ચઢડેલો હોય તે ગણતરીમાં લેવો નહીં.

૨જી છાતીનું માંપ—પીઠપરથી ટેપ લઈ બંને બગલમાંથી થઈ આગલી બાજુ પર છાતીનાં ભાગપરથી થઈ માંપ લેવું. ખેંચીને ટેપ પકડી નહીં. માંપ “વેસ્ટકોટ” પરથી લેવું. ઉંઘાડાં દીલપરથી નહીં.

૩ જીં ખજીં જોહે અને કફ—આ ત્રણડે માંપ એકી વખતે સાથે લેવાં, હાથ અલગ રાખી, કાણી આગળથી વાલી ઉંચો રાખવો. પછી ટેપ પીઠની અધવચે ગરદનનાં હાડકાંપર પકડી, કાણીપરથી થઈ, કફનાં છેડા સુધી એટલે કાંદીથી ૧) ઈંચ હેઠે લઇ જવી. ઉપલી રીતે ટેપ લંબાવ્યા પછી નીચે મુજબ માંપ લખી લેવાં.—

ખજીં—ગરદનનાં હાડકાંથી ખભાંનાં હાડકાં સુધી જ્યાંથી હાથ શરૂ થાય છે.

જોહે—ઉપલાં (ખભાંનાં) હાડકાંથી કફનાં છેડા સુધી.

કફ—જેટલી ઉંડાઈ જોઈએ તેટલી.

૪ થું શર્ટની લંબાઈ—પેહરનાર માણસની જેટલી ઉંચાઈ હોય તેનો અરધો ભાગ. દરજીઓ આ માંપ ગરદનનાં હાડકાંથી પગનાં ગુઠણની પછવાડે જે ખાંચો રહે છે ત્યાં સુધી લે છે. શર્ટની પોહલાઈ છાતીનાં માંપપરથી કાઢવામાં આવે છે.

ઉપલાં ચાર માંપ ઘણાં અગતનાં છે. તે વગર શર્ટ કપાઈ શકાય નહીં. હવે નીચે પ્રમાણેનાં ભાગો કાગળપર કાપો દરેકમાં ૦૧) ઈંચ સીવામણ લીધી છે. માટે તે જુડી રાખવી નહીં.

ચોક—આ ભાગ ઘણો અગતનો છે. તે બરાબર કાપ્યો હોય તો આખું શર્ટ શરીરપર બરાબર બેસે છે. શર્ટનો ચોક ચાર ટુકડામાં કપાય છે. બે ટુકડા ચોકનાં અને બે અસ્તરનાં. કપડાંની કોરેક્ટા ખભાંનાં આગલા ભાગપર ગોઠવવી. આડકત્રો ભાગ પીઠપર આવશે. અને પીઠની વચ્ચે સાંધા આવશે. જીએ આકૃતી. આવી રીતે વેતર-વાથી એટલે વચ્ચે સાંધા લઈ આડકત્રો ભાગ પીઠપર આવ્યાથી ખજીં વાંકુંચુકું થતાં ચોકમાં ખોલ આવતી નથી. અને શરીરપર બરાબર બેસે છે. જો શર્ટ બરાબર કાપ્યું હોય તો સીંચા પછી ખભાંનો સીંધો કાપ ખભાંની વચ્ચે નહીં પણ ૧) ઈંચ નીચે આગલી મેર (front પર) ઉતરેલો હોવો જોઈએ. કેટલીકવેળા ચોક એવી રીતે કાંપવામાં આવે છે. કે સીધી બાજુ નીચે પીઠપર આવે અને વચ્ચે સાંધા લીધા વગર એકજ ટુકડામાં કપાય. (જેવી રીતે આપણે

નાઇટ ગાઉનનો થોક કાપીએ છીએ.) પણ એ રીતે કાપેલો થોક બરાબર બેસતો નથી.

આ કાપ કાગળનો કાપવા માટે નીચે મુજબ ગણતરી કરવી.—

ગરદનપરનાં વચ્ચેનાં હાડકાંથી ખભાંનાં ઉપલાં હાડકાં સુધી ખભાંની લંબાઇનું જે માપ હોય તે લેવું. અહીં તે માપ ૮૧) ઇંચ છે. તેમાં ૦૧૧) ઇંચ ઉમેરવો. આ વધારાનો ઇંચ નીચલી ગણતરી મુજબ આવશે. ૦૧) ઇંચ વચ્ચેનાં સાંધાની સીલાઈ, ૦૧) ઇંચ બગલનાં સાંધાની સીલાઈ, અને ૦૧) ઇંચ કપડાંની સોસવણ. માટે. જુમલે ૦૧૧) ઇંચ. બધી મળી કાગળની લંબાઈ ૮૧+૦૧૧= ૮૨) ઇંચ રાખવી. કાગળની પોહલાઈ ગલાનું જે માપ હોય તેનો ત્રીજો ભાગ લેવી. આપણું ગલાનું માપ ૧૫) ઇંચ છે, ત્યારે કાગળની પોહલાઈ ૫) ઇંચ આવશે. હવે ૮૨x૫ ઇંચનું કાગળ કાપવું. કાગળની લંબાઈએ વચમાંથી ઘડી વાલી સર પાડવો. ઉપલા ખાંચાપર સાંમે સાંમેનાં ખુણાં પકડી આડકત્રો બીજો સર પાડવો. એ બંને સર બતાવવા આકૃતિમાં મીડાં મુક્યાં છે તે જુઓ.

ગણું—જમણા હાથપર ઉપલાં ખુણાંમાંથી એટલે કે થી આખાં ગલાનાં માપનો ૬) થો ભાગ માંપી ખ નીશાની કરો. ગલાનું માપ ૧૫) ઇંચ છે. $૧૫ \times \frac{૬}{૫} = ૧૮$ ઇંચ. કે થી ખ સુધીનું માપ થશે. હવે ખ થી ગ સુધી ગલાનો ગોલ આકાર દોરો. ગ ખુણાંપરથી સુમારે ૦૧) ઇંચ સુધીનો વાંક આડકત્રી લીટીને અડડી સીધો આવે તેમ દોરવો. તેમજ ખ થી ૦૧) ઇંચ સુધીની લાઇન પણ સીધી દોરવી.

ખણું—ખ થી ઘ સુધીની લાઇન ખણું છે. અને તે સીધી રાખવી.

હાથનો ગાલો—ઘ થી ચ લાઇન (થોકની અરધી ઉંડાઈ) બગલનાં ગાલાનો ઉપલો ભાગ બતાવે છે.

પીઠનો સાંધો—ગ ઘ લાઇનનાં કાટખુણાં (right angle) પર એક લીટી દોરવી જે કામજની નીચલી સીધી લીટીને અડડશે. ગ છ લાઇન તે પીઠનો સાંધો છે. ચ છ જોડો. એ લાઇન પીઠનાં

ચોકનો નીચલો ભાગ છે જ્યાંથી શર્ટ જોડવામાં આવશે. ચોકનો અરધો ભાગ હવે પુરો થયો. પેનસીલની લાઇન મુજબ આકાર કાપવો.

શર્ટનો આગલો ભાગ (front)—આપણાં શર્ટની લંબાઈ ૩૬) ઈંચ છે. તેમાંથી ૨) ઈંચ બાદ કરી કાગળની લંબાઈ ૩૪) ઈંચ રાખવી. આ ૨) ઈંચ બાદ કરવાની મતલબ એકે ખલાં આગલથી સુમારે એટલા ઈંચ ચોક નીચે ઉતરશે.

કાગળની પોહળાઈ જાતીનાં માંપપરથી નીચે મુજબ કાઢવી. જાતીનાં ઘેરાવાનાં માંપનો અરધો ભાગ કરી તેમાં ૧૦) ઈંચ ઉમેરવા, આ વધારાનાં ઈંચ જુદાં જુદાં કદ માટે જુદી જુદી રીતે લેવાય છે. જેમ કે—

૮ વરસની અંદરનાં છોકરાનાં શર્ટ માટે ૭ ઈંચ.	૮ થી ૧૬ વરસ સુધી ૮ ઈંચ.	૧૬ થી ૨૦ વરસ સુધી ૮ ઈંચ.	મોટા માટીડા માટે ૧૦ ઈંચ.
---	-------------------------------	--------------------------------	-----------------------------

ઉપલા કોઠા મુજબ જુદાં જુદાં કદનાં શર્ટ માટે વધતા ઓછા ઈંચ જાતીનાં માંપનું અરધું માંપ લઈ તેમાં ઉમેરવા. અને તે મુજબ કાગળની પોહલાઈ રાખવી.

આપણાં શર્ટમાં જાતીનો ઘેરાવો ૩૬ ઈંચ છે.

તેનું અરધું ૧૮ ઈંચ + ૧૦ = ૨૮ ઈંચ કાગળની પોહળાઈ લેવી. ત્યારે શર્ટનાં આગલા ભાગ (front) નું માંપ ૩૪×૨૮ ઈંચ થશે. ઉપલાં માંપનું કાગળ કાપી પોહલાઈએથી બેવડી ઘડી કરવી. હવે માંપ ૩૪×૧૪ થશે. (જુઓ ક ખ ગ ધ આકાર). લંબાઈએ કાગળની ચાર સરખી ઘડી કરી ચાર ભાગ પાડવા. (આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટીઓ જુઓ) બગલનાં ગાલાની લંબાઈ—આંખી લંબાઈનો ૪ થો ભાગ બાદ ૦૧) ઈંચ. (ચ) જે સાગારણુ માંપ કરતાં ગાલો વધુ મોટા જોઈતો હોય તો ૦૧) ઈંચ બાદ કરવો નહીં. લંબાઈનાં બરાબર ૦૧) ભાગે માંપ લેવું.

જાતીનું માંપ—જાતીનાં આખા ઘેરાવાનું જે માંપ હોય તેનો ત્રીજો ભાગ લઈ તેમાંથી ૦૧) ઈંચ બાદ કરી ચ થી જમણાં હાથપર માંપી છ તોપ મુકો. $૩૬ \times \frac{૩}{૪} = ૩૨ - ૦૧$ ઈંચ = ૩૧) ઈંચ આવશે.

બટનની પટ્ટીનો ખુલ્લો ભાગ—છ થી ઉપર સીધી લાઇન કાગળની ઉપલી કીનારીને અડડે તેમ દોરવી (જ) એ લાઇન જ થી ૧૫) ઈંચ માંપી ૭ તાંપ મુકવી. એ લીટીનું માંપ હમેશાં ગલાનાં માંપ જેટલું રાખવું. (front) નો બરાબર અધવચનો ભાગ એ લીટી બતાવે છે. (જ છ ઝ) એની ઉપર બટન તથા બટન હોલ આવશે.

બગલનો ગાલો—ચોકની લંબાઇનું જે માંપ હોય તે કરતાં ૦૧) ઈંચ ઓછું માંપ લઇ (આ ૦૧) ઈંચ ચોકનાં વચ્ચેનાં સાંધાની સીલાઇ છે) જ આગલથી દાબી બાજુએ સીધી લાઇનપર માંપ લઈ ૧૧) ઈંચ હેડે ઉતરી ૮ તાંપ મુકવી. ચોકની લંબાઇનું માંપ ચોકની આકૃતીમાં ૨ છ લાઇન માંપીને લેવું. ૮ થી ૨ સુધી બગલનો વાંક દોરવો, પેહલાં ૮ થી એક લાઇન સીધી નીચે ૨ સુધી આવે તેટલી લંબાઇની દોરો. તેનાં બરાબર અરધા ભાગપર જમણી બાજુ ૦૧૧) ઈંચ હડીને 'વાંકનું ઉંડાણ રાખવું. ૨ તરફ આવતાં લાઇન સીધી કરી લેવી.

બાજુનો કાપ—આખાં કાગળની લંબાઇની અધવચે બગલનાં ગાલાની લીટીપર ૧) ઈંચ જમણી તરફ હડી ૭ તાંપ મુકવી. નીચેનાં ગોલ વાંક માટે ૩ ખુણામાંથી ૫) ઈંચ ઉપર અને ૫) ઈંચ જમણી બાજુએ માંપી ૩ ૬ લાઇન દોરવી. એ લાઇનની બરાબર અરધા ભાગે એક તાંપ મુકી ૧૧) ઈંચ હડી એક ગોળ વાંક દોરવો. ૨ ૭ ૩ બાજુનો કાપદોરો. ૩ ની ઉપર થોડીક ઈંચ સુધીનો કાપ સીધો આવશે.

ખભું—ચોકની આકૃતીમાં ૬ ખ લાઇન જે સીધી ખભાની લાઇન છે તેનું માંપ લઈ તે માંપ ૮ થી ઉપલી લાઇનપર માંપીને મુકો. તેને છ નામ આપો. ૮ છ ખભું છે.

ગડું—છ થી ૮ સુધી ગલાંનો વાંક છે જે આખાં ગલાનાં માંપનાં છઠ્ઠા ભાગ કરતાં ૦૧) ઈંચ ઓછો આવવો જોઈએ. આ વાંક કાપતાં ઘણીજ સંભાળ રાખવી જોઈએ. ગલાનાં તેમજ ખભાનાં છેડા તરફ સીધો હાથ રાખી કાપવું જોઈએ. એ વાંકને ૨ સુધી ઉંચે લઇ જવો એટલે ૮ થી ૧) ઈંચ ઉપર જશે. બોક્ષ પ્લીટ બનાવ્યા પછી એ વાંક ગલાંપર બરાબર ગોઠવાવો જોઈએ. એ કાપ

અગાઉથી કાપવો નહી. કેમજે ગલું ખેંચાઇને ખરાબ થઈ જશે. માટે સીવતી વેળાજ કાપવો જોઈએ. આગલો એટલે બટનની પટીનો કાપ પણ અગાઉથી કાપવાની જરૂર નથી. ગલ્લાંની અધવચે ઉભી મારેલી લાઇન ત જ ખરાબર દેખાઈ આવે તેમ રાખવી. એ લાઇન સીવતી વેળા ઘણી અગતની છે.

પીઠ—પીઠ ઘણુંકરી ઉપલા (front) કાપ કરતાં ૧) ઇંચ લાંબી અને ૨) ઇંચ પોહળી રાખવામાં આવે છે. તેનું માંપ ૩૫×૩૦ ઇંચ થશે. ઉપલાજ કાપપરથી પીઠનો કાપ કાઢી શકાશે.

બગલનો ગાલો ૮ આગળથી સીધી લાઇનમાં રાખવો અને ઉપરનો ભાગ એકદમ સીધો કાપવો. અને બાજુના કાપ ખરાબર ઉપલા કાપની પેઠે કાપવો. આગલનો (frontનો) કાપ મુકી તેનાં અડસટાએ પીઠ કાપવી. લંબાઈએ પીઠ લાંબી હોવાથી ઉપલો ભાગ કાપ્યા પછી કાપને નીચે સેરવી નીચલા ભાગનો આકાર કાપવો.

બોહું—બોહું અને કફની સામટી લંબાઈ ૩૪) ઇંચ છે. જેમાંથી એકલી બોહુંની લંબાઈ ૨૧) ઇંચ છે. આ માંપમાં બીજા ૧૧) ઇંચ સોસવણુ તથા સીલાઈ માટે ઉમેરવા. એટલે ૨૩) ઇંચ લંબાઈનું કાગજ કાપવું.

પોહલાઈ માટે શર્ટનાં બગલનાં ગાલાનું માંપ લેવું. જેટલું ગાલાનું માંપ તેટલી કાગજની પોહલાઇ રાખવી. આપણે એ માંપ ૨૧) ઇંચ લીધું છે. બોહુંનો ગાલો વેતરયા પછી તે સેહજ વધારે થશે. પણ તેમ થવું જોઈએ. શર્ટનાં ગાલા કરતાં બોહુંનો ગાલો સેહજ મોટો રહેવો જોઈએ. કે અંદર સેહલાઇથી બેસી શકે.

કાગજ ૨૩×૨૧ કાપ્યા પછી તેને પોહલાઇમાંથી દબાવ કરવું. હવે કાગજનાં ઉપલાં પડને ખેંચી એવી રીતે બાહર લાવવું કે નીચલો ભાગ જે બોહુંની કાંદીનો છે તેનું માંપ ૬૧) ઇંચ થાય. જુઓ આકૃતિમાં મીડાંવાલી લીટી જ્યાં ૬૧ ઇંચ લખ્યું છે. કાંદીનું માંપ નીચે મુજબ લેવું—આખા બગલનાં ગાલાનો અરધો ભાગ કરી તેનો ૩ ભાગ લેવો, અને તેમાંથી ૧૧) ઇંચ બાદ કરવો. જેમકે અરધો બગલનો ગાલો ૧૦) ઇંચ, તેનો ૩ ભાગ = ૭ ઇંચ. તેમાંથી બાદ

૦૧૧) ઈચિ = ૬૧૧ ઈચિ કાંદીનું માંચ. કાપવા આગમજ બોંહેની આકૃતી બેવાથી તે કેમ ગોઠવવામાં આવી છે તે સમજ પડશે. બગલનાં ગાલાની લાઇન ૧૧) ઈચિ આવશે. એ રીતે ગોઠવ્યા પછી કારેકારની લાઇન આગલનું, તેમજ કાંદી આગલનું એકવડું કાગજ જે કાલા ભાગમાં બતાવ્યું છે તે કાપી નાંખવું. બગલનો ભાગ હાલ તુરત એમજ રેહવા દેવો, પછી બોંહે બીજી આકૃતીમાં બતાવી છે તેમ સીધી મુકવી. કાંદી આગલ અણીવાડું ખુલ્લું દીસે છે તે સેહજ (૦૧ ઈચિ જેટલું) ઉપર લઈ ગોળ કરી લેવું.

બગલનાં ગાલાની અધવચે એક તાંપ મુકી. ત્યાંથી ઉપર અને હેઠ ૧) ઈચિ માંપી બંને બાજુ ગોળ વાંક દોરવો. જે શર્ટ નાલા કદનું હોય તો એ વાંક ૦૧૧) યા ૦૧૧) ઈચિપર રાખવો. બોંહેની કારેકારવાલી બાજુ તે ઉપરો ભાગ છે. એટલે ઉપલી રીત મુજબ કાપેલી બોંહે જમણાં હાથની બનશે. જમણા યા દાયા હાથની બોંહે એ રીતે સેહલાઈથી પરખાશે. બોંહેનો સીધો ભાગ ઉપર અને કાપેલો આડકત્રો ભાગ નીચે રેહવો જોઈએ.

કફ—સીવાયા પછી કફની લંબાઈ ૧૧) ઈચિ અને ઉંડાઈ ૪) ઈચિ રેહવી જોઈએ. માટે કાગજ ૧૧૧ x ૪૧૧ રાખવું. તેમાંજ સીલાઈ સમાઈ જશે. એનું અસ્તર પણ એજ માપનું કપાશે. માટે કાપતી વેલા કપડું ૧૧૧ x ૮ ઈચિ રાખવું, અને બેવડું કરી કાપવું. જે કફની લંબાઈ વધારે લાગે તો ૦૧૧) યા ૧) ઈચિ ઓછી રાખવી. કફનો આકાર કાંદી આગલથી સીધો યા ગોલ જેમ પસંદ પડે તેમ રાખવો. બંને ઘાટની જુદી આકૃતીઓ આપી છે, અસ્તર પણ એજ માપનું કાપવું.

ગલાંની પટ્ટી—જે માંપનો કોલર પહેરવામાં આવતો હોય તેનાં કરતાં ૦૧૧) ઈચિ નાનું ગલાંની પટ્ટીનું માંપ લેવું અને તેમાં નીચે પ્રમાણે વધું ઈચિ ઉમેરવા.

બંને છેડા એકબીજાં પર ચઢાવવા માટે—૧૧ ઈચિ. } ઈચિ ઈચિ ઈચિ.
દરેક છેડાપર સીવામણ ૦૧) ઈચિ—૦૧૧ ,, } ૨૧ + ૧૫ = ૧૭૧)
સોસવણ —૦૧૧ ,, }

કાગળની લંબાઈ ૧૭) ઈંચ થશે, કોલરની પટ્ટી સીવાઈ તૈયાર થયા પછી તેની પોહલાઈ પીઠ તરફ ૧૧) ઈંચ અને આગલાં મલાં તરફ સુમારે ૦૧) ઈંચ રેહશે. કાગળ કાપતી વેલા તેની પોહલાઈ ૧૧૧) ઇંચ રાખવી. આખું માંપ ૧૭X૧૧૧ ઈંચ આવશે. હવે લંબાઈએ કાગળની એવડી ઘડી કરવી. એટલે તેનું માંપ $૮\frac{૫}{૮} \times ૧૧૧$ ઈંચ થશે. ક ખ ગ ધ.

પીઠપર કોલર એકદમ નીચે ઉતરી ન પડે. માટે આકૃતી ચીતારતી વેળાએ તે તરફથી એટલે ધ ખુણાંમાંથી સેહજ ઉપર ચહાવવો. ઈંચનો $\frac{૧}{૪}$ ભાગ લેશો તો પુરતો થશે. આગલી બાજુએ ક ગ નાં અરધે ભાગે એક તાંપ મુકી તેનેથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી એક વાંક દોરવો અને તેને ધ ખુણાંની ઉપર મુકલી તાંપ સાથે મેળવી લેવો. પછી ક ખુણાંથી આડકત્રી લીટીમાં ૦૧) ઈંચ માંપી ત્યાંથી બીજો વાંક શરૂ કરો અને તેને ક ખ લાઇનની અધવચે મેળવી લેવો. હવે આકૃતી મુજબ કાપ કાપવો.

કોલરનું અસ્તર એજ માંપનું કાપવું.

ઉપર દરસાવ્યા મુજબનાં સર્વે કાપો કપાઈ રહ્યા પછી આખું શર્ટ પુરું થશે.

કપડું—૩૦) ઈંચ કરતાં નાનાં પનેહનું કપડું શર્ટ માટે વાપરવું નહીં એટલા પનેહનું કપડું હશે તો એક શર્ટ માટે ૩૧) થી ૩૧) વાર જોઈશે. જો ૩૬) ઈંચ પનેહ હશે અને કપડાંની અવરી સવરી બાજુ માલમ નહીં પડે તેવી હશે તો કરકસરે ૩) વારમાં ઉપલાં માંપનું એક શર્ટ બની શકશે. અવરીસવરી બાજુમાં ફેર હશે તો બોહિ કાપતી વેળા થોડું કપડું બગડશે. કેમજે બેઉ હાથની બોહિ એકજ પનેહમાંથી કપાય છે. પણ કપડું ઉલટી બાજુ ફેરવીને તેમ કરવું પડે છે. જો તેમ ન કરીએ તો બંને બોહિ એકજ હાથની કપાય. માટે કપડાંની બેઉ બાજુ જુદી હોય તો બે શર્ટ સાથે કાપવાથી કપડું બગડશે નહીં. વેતરતી વેળા ધ્યાન રાખવું કે સર્વે કાપમાં સીલાઈ આવી જાય છે માટે તે વધારે રાખવી નહીં. ગલાંનો દાખરો ખેંચાઈ ન જાય માટે પેહલેથી કાપવો નહીં. પેનસીલની લાઇન મારી એમજ રાખવો. સીવતી વેળાએ કાપવો.

સીવવાની રીત—સાંધાઓપર બપોરે મારી વાળીને સીવવા. પેહરનારનાં જમણાં હાથપરનો સાંધા બગલની બાજુથી શરૂ કરવો. અને દાબી બાજુનો નીચેથી કરવો. ૧૬) ઈચ લાંબો યા “front” ની લંબાઈનાં સુમારે અરધા ભાગ જેટલો તે સીવવો. બાકીનો ભાગ છુટો રાખવો. નીચેની ફરતી કીનારી ૦૧) ઈચ પોહલી રાખવી. સાંધા તરફ આવતાં તે સાંકડી સીવવી.

પીઠ—અરધા ચોકનું માંપ લેવું, અને અરધી પીઠનું લેવું. બંને વચ્ચે જે ફેર આવે તે કરતાં બેવડા ઈચ પીઠનું કપડું “ગેધર” કરવું.

અરધી પીઠનું માંપ—૧૨૧ ઈચ.

અરધા ચોકનું , , —૮૧૧ , ,

બંને વચ્ચે ૩૧) ઈચ તફાવત આવશે. ત્યારે ૭) ઈચ કપડું પીઠની બરાબર વચ્ચેથી એક બાજુએ ગેધર કરવું. બીજી બાજુ પણ તેમજ કરવું એટલે બધું મલી ૧૪) ઈચ કપડું ગેધર થશે. કેટલીક વેળા ગેધરને બદલે વચ્ચે બેક્ષપ્લીટ મારવામાં આવે છે. તેમ જો કરવું હોય તો પ્લીટ પીઠની બરાબર વચ્ચે ગોઠવીને લેવી.

ચોક—ચોકની વચ્ચે પીઠપર જે સાંધો છે તે ૦૧) ઈચ સીલાઈ લઈ સીવવો. પછી સાંધાને છુટો પાડી સપાટ બેસાડવો. અસ્તરનાં ચોકનો સાંધો પણ એજ મુજબ સીવીને છુટો કરી સપાટ બેસાડવો. પછી ચોક અને અસ્તર બંને છુટાં લઈ બેઠિની અવરી બાજુ સાથે મલે તેમ મુકવી. વચ્ચેનો સાંધો બરાબર એકબીજાંપર ગોઠવવો. અને તેને ફાંકી લેવો—ગરુ ખેંચાઈ જાય નહીં તે માટે ફાંક લગાડવી. ચોકની નીચેની કીનારી ઝીણી વાલી તૈયાર રાખવી. ચોકનો સાંધો અને પીઠનાં વચ્ચા ભાગને સાથે પકડી ટાંચણીથી જોડવા. પીઠનાં બગલનાં છેડાને ચોકનાં છેડા સાથે ટાંચણી મારો. પીઠની ગેધરને બરાબર ગોઠવી ચોક સાથે ફાંકી લેવો એવી રીતે આખો ચોક ફાંક્યા પછી પછવાડેનું અસ્તર ફાંકેલા સાંધાપર સીવી લેવું.

ખભાં—શર્ટને સવરી બાજુથી પકડો કે જેથી ચોકનાં ખભાંની સવરી બાજુ શર્ટનાં ખભાંની સવરી બાજુને લાગે, બંને ખભાં સાથે

પકડી કીનારોથી ૦૧) ઈંચ હેઠે ઉતરી સીવી જવો. અસ્તરને અલગ રહેવા દેવું. સાથે સીવવું નહી. શર્ટનાં ખભાં સાથે ચોકનાં ફક્ત ઉપલાં પડને જોડવું. પછી અસ્તરને સીવેલા સાંધાપર વાલીને સીવી જવું. ચોક જરાબી ખોલ વગર ખેશે તેમ સીવવું.

આગલી બાબુની બટનની પટ્ટી—આ પટ્ટી ઘણી રીતે ગોઠવીને સીવવામાં આવે છે. કાંઈ વેળા કપડાંનો પનેહ પુરતો ન હોય તો છુટ્ટી પટ્ટીઓ મુકવામાં આવે છે. શર્ટની બટનની પટ્ટી હમેશાં જમણાં હાથપર અને હોલની દાબા હાથપર રહે છે.

એ પટ્ટીઓ સીવવાની સૌથી સેહલ અને સાદી રીત એ છે જે દાબી બાબુની પટ્ટી જેપર હોલ પાડવામાં આવે છે તે બોક્ષપ્લીટ લઈ બનાવવી. અને જમણી બાબુની બટનની પટ્ટી સાધારણ રીતે પછવાડે વાળીને સીવવામાં આવે છે. કેટલીકવેળા કપડું ઓછું હોય તો એ પટ્ટી બીજાં કપડાંની પણ મુકે છે. આ પટ્ટીઓ શર્ટપર ગોઠવવા આગમજ પેહલાં એક કાગળપર યા બીજાં કપડાંનાં ટુકડા-પર અજમાયેસ કરી જોવી. તે ગોઠવવા માટે નીચલાં માંપ ધ્યાનમાં રાખવાં જોઈએ.—

બોક્ષપ્લીટની પોહલાઈ બટનની પટ્ટી.

માટીડાનાં શર્ટ માટે	૧૧૧ ઈંચ.	૧ ઈંચ.
નાલાં કદનાં „ „	૧૧ „	૦૧૧ „
છોકરાનાં „ „	૧ ૧૧ ઈંચ.	૦૧૧ „

એ પટ્ટીઓ ગોઠવાઈ રહ્યા પછી શર્ટની બરાબર વચ્ચેની લાઇન (જ્યાં બટન અને બટન હોલ આવે છે) બોક્ષપ્લીટની બરાબર વચ્ચે આવશે. આ પટ્ટીઓ ગોઠવવાની ગણતરી કરવા આગમજ શર્ટનો આગલો ભાગ (front) કેવી રીતે કાપવામાં આવ્યો છે તેનો વીચાર કરવો જોઈએ.

શર્ટનાં આગલા ભાગનાં કાપપર છાતીની વચ્ચે લીટી દોરી છે તે કપડાંની બંને ઘડીપર મજબુત સર પાડી બતાવવી અને તેપર દોરાની ફાંક મારવી. છાતીનાં માંપનાં પ્રમાણમાં આ બંને લીટી

વચ્ચેનું કપડું વધારે યા ઝાણું રેહશે. અને એટલાંજ કપડાંમાંથી ઉપલી અને પટીઓ નીકલશે. જાતીનું માંપ જે ઘણું મોટું હોય યા કપડાંનો પનેહ ઘણો નાનો હોય તો એ પટીઓ માટે બીજું કપડું લેવાની જરૂર પડશે.

બોક્ષપ્લીટ બનાવા માટે જેટલા ઇંચની પ્લીટ બનાવવી હોય તે કરતાં ૦૧) ઇંચ વધારે કપડાંની ગણતરી કરવી જોઈએ.

હવે શટ્ટનો આગલો ભાગ કાપવા માટે નીચે મુજબ ગણતરી કરવી.—

જાતીપરની બે લીટીઓ ફાંક મારી રાખી છે. તેમાંની પેહરનારનાં દાબા હાથપરની લીટીથી ૨૧૧) ઇંચ જમણી બાજુએ માંપ લેવું, અને ત્યાંથી ૧૫) ઇંચ લાંબો કાપ મુકવો. એ કાપની લંબાઈ ગલ્લાનાં કાપ મુજબ રાખવી.

ઉપલા ૨૧૧) ઇંચ શું ગણતરીએ લીધા તે તપાસીએ, બોક્ષપ્લીટ ૧૧) ઇંચની બનાવવી છે. તે બનાવા માટે ૦૧) ઇંચ વધુ કપડું જોઈએ. ૧૧+૦૧ = ૨ ઇંચ તેમાં બોક્ષપ્લીટની અરધી પોહલાઈ ૦૧૧) ઇંચ ઉમેરવી એટલે ૨૧) ઇંચ થશે.

૧૫) ઇંચ લંબાઈએ કાપ મુક્યા પછી તેની હેડેનાં ખુણામાં દાબી બાજુએ ૦૧) ઇંચ આડો કાપ મુકવો, અને જમણી બાજુએ ૦૧૧) ઇંચ મુકવો, હવે પ્લીટ માટે દાબી બાજુનું કપડું ૧૧) ઇંચ બરાબર સીધી લાઇનમાં માંપી અવરી બાજુએ પછવાડે વાલો. ઘડીની કીનારીથી ૦૧) ઇંચ છોડી અવરી તરફથી સંચો મારો. પછી એજ ઘડીથી ૧૧) ઇંચ માંપીને બોક્ષ પ્લીટ બનાવવી. એ પ્લીટ બનાવવા ૦૧) ઇંચ કપડું દાબી લેવું. અને કીનારીથી ૦૧) ઇંચ છોડી સવરી બાજુથી બપ્પો મારવો. બોક્ષ પ્લીટ બનાવવા જે ૦૧) ઇંચ કપડાંની ગણતરી કીધી હતી તે આ પરથી સમજી શકાશે. (જુઓ આકૃતી) કે આ લાઇન દાબા હાથપર વાલીને બનાવેળી ઘડી બતાવે છે. એ ઘડીપર સંચો માર્યા પછી પછવાડે વાલેલી કપાયલી કીનારી અંદર દમાગ જશે. અને અવરી બાજુનો ભાગ સફાઈદાર દીસશે.

હોઠની એટલે બતનની પટી—બોક્ષ પ્લીટની બરાબર વચ્ચે સરખો સર પાડી તે સર છાતીનાં માપની જમણી તરફની ફાંકણી લીટીપર બેસાડવો. જે બરાબર ગોઠવવામાં આવશે તો કીનારીપર વધેલું કપડું ૨૧) ઈંચ રહેશે. જેમાંથી બતનની પટી બનશે. એ ૨૧) ઈંચમાંથી ૦૧) ઈંચ છોડી બાંકીનું ૧૧૧) ઈંચ કપડું કીનારી પરથી અવરી બાબુએ વાલવું. ૦૧) ઈંચ છોડવાની મતલબ એ જે બતન બરાબર પટીની અધવચે આવવાં જોઈએ. અને બોક્ષ પ્લીટનો અરધો ભાગ નીચેની અરધી પટીપર બરાબર બેસવો જોઈએ. હવે બતનની પટીની પોહલાઈ ૧) ઈંચ રાખવી છે, અને ૦૧) ઈંચ વાલવા માટે જોઈશે માટે બધું મલી ૧૧) ઈંચ કપડું રાખી બાંકીનું ૦૧) ઈંચ કપડું જે વધારે છે તે નાકથી કાપી નાંખવું.

કટલીક વેલા બતનની પટીનું કપડું પુરતું નહીં હોવાથી બીજી પટી જોડવી પડે છે. હવે ઉપલી સમજણ મુજબ પટી ૧૧) ઈંચ પછવાડે વાલી ૦૧) ઈંચ દાબી સીવી જવી. એટલે ૧) ઈંચ તૈયાર રહેશે. બંને પટીઓ તૈયાર થયા પછી બોક્ષ પ્લીટનો ૧૧) ઈંચ જેટલો ભાગ નીચેની બતનવાલી પટીપર ચઢાડશે. એટલે બંને પટીઓ એક બીજાપર બરાબર ગોઠવાશે. એવી રીતે ગોઠવ્યા પછી નીચેનાં ખુણાંપર ફાંક મારી બંને પટીઓપર બેવડો સંચો મારવો. અવરી બાબુનો ભાગ ચુંઠાયલો લાગે તો ઉપર ટેપ મુકી એવી રીતે સીવી લેવું કે તાંકા સવરી બાબુથી દીસે નહીં. કટલીક વેલાએ શર્ટ ઘણું મોટું અને પનેલ નાલો હોવાથી બંને પટીઓ જુદાં કપડાંની લેવી પડે છે. જે વેલાએ “બોક્ષ પ્લીટ” એવી રીતે ગોઠવવી જોઈએ કે તેનો વચલો ભાગ શર્ટની બરાબર વચ્ચે આવે. પટીનું કપડું ઉપલાં માંપ મુજબ કાપતી વેલા ફરતી સીવામણ રાખવા ધ્યાનમાં રાખવું.

બોંહે—બોંહેનો સાંધો તેની લંબાઈનાં ૩ ભાગ કરતાં સહેજ વધારે સીવવો. એટલે કફ આગલનો ખુલ્લો સાંધો કફની લંબાઈનાં બરાબર અરધા ભાગ જેટલો ઉંઘાડો હોવો જોઈએ. તેનું માંપ સીવ્યા પછી તૈયાર ૫૧) ઈંચ થશે. આમ રાખવાનું કારણ એ જે

અસ્તરી કરતી વેલા કફ સપાટ રાખી અસ્તરી ફેરવવાને સવલ પડે. બોંહેનો સાંધો વાલીને સીવતી વેલાં તેનો કારે કાર વાલો ભાગ ઉપર રાખવો આડકત્રો (હેંનો) ભાગ વાલવામાં દાખી દેવો. જમણી બોંહેનો સાંધો કાંડી તરફથી વાલવો અને દાખીનો અગલ તરફથી. આડકત્રો સાંધો ખેંચાય નહી તેની સંભાળ રાખવી. કારે કારવાલા સાંધાપર કાંડી આગલથી જરા કાપ મુકવા તેમ કરવાથી સાંધો બરાબર ચપટો બેસશે. સાંધાની પોહલાઈ ના ઈંચ કરતાં સેહજ આછી રાખવી. (૧ ઈંચ). ખુલ્લાં ભાગનાં બંને છેડાની કીનારી બારીક વાલીને છુટ્ટી સીવવી, બોંહેનાં બંને છેડા લંબાઈએ સરખા આવ્યા છે કે નહી તે બોંહે તેબલપર સપાટ પાંથરીને તપાસવું. જો કાંઈ ખામી માલમ પડે તો કાપીને બરાબર કરવી. પછી કફ મુકવા.

કફ—કફનાં માપ મુજબ બોંહેની કાંડીનાં ભાગપર “ ગેધર ” કરવી. તેમ કરવાની સહેલી રીત એ છે કે બોંહે તેમજ કફનું માપ લઈ બંને વચ્ચે જે તફાવત આવે તેનાં કરતાં બેવડી લંબાઈનાં બોંહેનાં કપડાંપર ગેધર કરવી. જેમકે બોંહેનું માંપ ૬ ઈંચ છે.

કફનું „ પા „
ના ઈંચ તફાવત

એટલે બોંહે ના ઈંચ મોટી છે. ત્યારે ૧) ઈંચ સુધી “ગેધર” લેવી. એ ગેધરવાલો ભાગ બોંહેની બરાબર વચ્ચે એટલે ઘડીવાલા ભાગ તરફ રહેવો જોઈએ. કફની સવરી બાજુએ અસ્તર રાખી બંને કપડાંને ફરતી કીનારીએ દોરાંતી જવો. ઉપલો ભાગ જે બોંહે સાથે જોડાવાનો છે તે ખુલ્લો રાખવો. દોરાતણુ કીનારીની ઘણી નજદીક લેવી. પછી ખુલ્લી બાજુએથી કફ ઉઠાવી સવરી બાજુ બાહર લાવવી, અને દોરાતેલી કીનારી નખવડે બરાબર બેસાડી કીનારીથી ના ઈંચ દુર ફરતો બાજુએ સંચાએ મારવો. પછી કફને બોંહે સાથે જોડવો. પહેલાં કફનું ઉપલું પડ પછી પછવાડેથી અસ્તરનો ભાગ સાંધાપર વાલીને લેવો એટલે સીવેલો સાંધો અંદર દબાઈ જશે. ખુણાં આગલથી સફાઈથી સીવવું. બોંહે શર્ટ સાથે જોડતી વેલા ધ્યાનમાં રાખવું કે તેનાં સાંધાની કારેકાર વાલી બાજુ ઉપર રહે

અને આડકત્રી કીનારી હેઠે એટલે પીઠ તરફ આવે શર્ટનાં બગલનાં ગાલાની કીનારી ચુંચાયલી હોય તો તે કાપીને સરખી કરવી. ખાસ કરી બગલ તરફનો ભાગ જો બરાબર કપાયો ન હોય અને તે બાજુ પર અણી નીકલી આવી હોય તો તે થોડેક કટકે કાપી સરખી કરવી નહીં તો બોંહે સીધી બેસશે નહીં. ચોકવાલો ભાગ અને તેનું અસ્તર કીનારી તરફથી વાંકું ચુંકું થયું હોય તો તે કાપીને સીધું કરવું. બોંહે તથા શર્ટ બંનેને સવરી બાજુથી પકડવાં. બોંહેનો ગાલો બગલનાં ગાલામાં સહેલાઈથી બેસી જાય તેમ હોવો જોઈએ. જો બોંહે મોટી હોય તો શર્ટનો ગાલો કાતરીને તેમાં બેસે તેમ કરવો.

બોંહે તથા શર્ટ બંનેની અવરી બાજુ બાહર રાખવી. સીવનાર માણસે બોંહેને પોતા તરફ રાખી પકડવી (દરેક કપડાંની બોંહે મુક્તી વેલા એજ રીતે પકડવું જોઈએ). બોંહેનો સાંધો બગલનાં સાંધા સાથે લગાડવો. એવી રીતે પકડવું કે બંનેની સવરી બાજુ એક બીજા સાથે અડડે. બોંહેનાં ગાલાની કીનારી શર્ટનાં ગાલાની કીનારી કરતાં ૦૧) ઈંચ ઉંચે રહે તેમ પકડવું અને ફાંકી જવું. પછી બપ્પો મારવો. ત્યારબાદ આખો સાંધો શર્ટ પર વાલી પેલી ૦૧) ઈંચ બાહર રાખેલી બોંહેની કીનારી અંદર વાલી સંચામાં મુકવું.

કોલર—કોલરની સવરી બાજુએ અસ્તર મુકવું. લંબાઈની બરાબર અધવચે તાંચણી મારવી. કીનારીપરથી ઈંચનાં ૧ ભાગ જેટલું કપડું છોડી અવરી તરફથી દોરાતણુ કરી જવી. ગલાંનો ભાગ ખુલ્લો રેહવા દેવો. પછી કોલર ઉલટાવી તેની સવરી બાજુ બાહર લાવવી. કપડું અને અસ્તર બંનેની જોડેલી કીનારી નખવડે સરખી સપાટ બેસાડી ફાંકી જવી. એ કીનારીપર બપ્પો મારવો. કોલર શર્ટ સાથે જોડ્યા પછી બપ્પો મારશો તો વધારે ઠીક પડશે.

ગલું—શર્ટનું ગલું જે કાપવાનું રહ્યું છે. તે હવે ધણીજ સંભાલથી કાપવું. બોક્ષ પ્લીટની પોહલાઈ જો ૧) ઈંચ કરતાં વધારે હશે. (મોટાં કદનાં શર્ટમાં ૧૧૧) ઈંચ રાખવામાં આવે છે) તો ગલાંનું માંપ લેતી વેલા માલમ પડશે કે દાબીમેરનો ગલાંનો અરધો ભાગ જમણી મેરનાં ગલાંનાં અરધા ભાગ કરતાં ૦૧) ઈંચ મોટો

હશે. તેથી કાલરનું અરધું માંપ લેતી વેલા દાખીમેર ના) ઇંચ વધારે રાખવું.

કાલરનો ઉપલો વચ્ચેનો ભાગ શર્ટનાં ગલાંની વચ્ચે તાંચણીથી જોડવો. શર્ટનું અરધું ગલું ચોકનાં સાંધા સાથે બરાબર જોડાશે. કીના-પરથી ના) ઇંચ કપડું છોડી તાંચણી મારવી. ગલું ખેંચાય નહીં તેની સંભાલ રાખવી. કાલરનાં બંને છેડાને ગલાંનાં બંને આગલા છેડા સાથે તાંચણીથી જોડવા. ગલાંની આખી લંબાઈ સીવામણ વગર ૧૫) ઇંચ હોવી જોઈએ. તે માંપીને તપાસવી. પછી તાંચણીઆ કાઢાડી ગલાંપર કીનારીથી ના) ઇંચ અંદર ફાંક મારવી. પાછો કાલર ગોઠવીને મુકવો અને ફાંકની બરાબર તાંકી જવો.

બટન અને બટન હોલ—બટન હોલ ઇંચનાં પાંચમાં ભાગ જેટલી લંબાઈનાં કાપવાં (૫ ઇંચ) બટનની પટીનાં લંબાઈએ ૩) સરખા ભાગ કરશે. તે હોલ ક્યાં પાડવાં તેનું સરખું માંપ આવશે. એ પટીપર એ હોલ ચાર ચાર ઇંચને છોટે આવશે. બોક્ષ પ્લીટની બરાબર વચ્ચે ઉભાં હોલ કાપવાં.

ગલાંપરનાં હોલ કાલરનાં બંને છેડાપર પાડવાં. એ હોલ આડાં એટલે સીધી લાઇનપર પાડવાં. કાલરનાં ઉપલા છેડા એટલે પેહર-નારની દાખી બાજુનું હોલ નીચે બોક્ષ પ્લીટપર કાપેલાં હોલની લાઇનમાં આવવું જોઈએ. જમણી બાજુનું એટલે બીજા છેડાપરનું હોલ બટનની લાઇનમાં સરખું આવવું જોઈએ. એ બંને હોલ છેડા-પરથી ૩ એટલે ઇંચનાં ૮ માં ભાગ જેટલે છોટે હોવાં જોઈએ. કાલરની નીચલી કીનારીથી ૩ ઇંચ ઉપર લંબાઈની અધવચે પીઠનાં ભાગપર બીજું એક હોલ બનાવવું.

કફ—ના) ઇંચનાં એ હોલ કફની બંને બાજુએ પાડવાં. એ હોલ છેડાપરથી ૩ ઇંચ અંદર અને કફનાં ઉપલા ભાગથી ૧) ઇંચ હેઠે કાપવાં. ફલાનલ યા બીજાં શર્ટ જેને એક્ષફર્ડ શર્ટ કહે છે તેનાં કફપર એકજ બટન હોલ નીચલા ભાગપર પાડવામાં આવે છે. અને ઉપલા ભાગપર બટન તાંકવામાં આવે છે.

હવે આખું શર્ટ સીવાઈને પુરું થયું.

ખલું—ખલાંની આડકત્રી લાઇન ૧) ઇંચ નીચે ઉતારવી.

બોંહેની લંબાઇ—મોટાં શર્ટમાં લંબાઇનાં માંપમાં સીલાઇ અને સોસવણ માટે ૧૧) ઇંચ ઉમેરીએ છીએ તેમ આ નાલાં શર્ટમાં તેનાં કદ મુજબ ૧૧) થી ૧૧) ઇંચ ઉમેરવું.

કોલરની પોહલાઇ ૧૧) થી ૧) ઇંચ રાખવી અને લંબાઇનાં માંપમાં ૧) ઇંચ ઉમેરવો.

૧૨ થી ૧૪ વરસનાં છોકરાનાં શર્ટનાં સર્વે ભાગોનું માપ નીચે મુજબ આવશે :—

ગલું—૧૩ ઇંચ.	} પેહરનારની લંબાઇ	—૩૦ ઇંચ.
જાતીનો ઘેરાવો—૩૦ ,		

{	ચોક લંબાઇ— ૭૧ ,	{	પીઠનાં	}	—૨૬×૨૫.
	બોંહે —૧૮ ,		} કદની લંબાઈ		
	કદ — ૩૧ ,				

ત્રણેની સામટી લંબાઇ ૨૯ ઇંચ.

ઉપલાં માંપપરથી સીવામણ તથા સોસવણની ગણતરી કરી કાગળનું માંપ નીચે મુજબ કપાશે.

	ઇંચ.	બોંહે કાપતી વેલા કાંદીનું અરધું
આગલો ભાગ	$૨૮ \times \frac{૨૩}{૨}$	માંપ ૫૧) ઇંચ રાખવું.
પીઠ	$૨૬ \times \frac{૨૫}{૨}$	અગલનું ૯) ઇંચ.
બોંહે	$૧૮ \times \frac{૧૭}{૨}$	અગલનાં ગાલાની ઉંડાઇ ૧)
ચોક	$૮૧ \times ૪\frac{૩}{૪}$	ઇંચ એટલે વચ્ચે સીધી
કદ	૮૧×૪	લાઇન મારી અને બાજુએ
કોલર	૧૪૧×૧૧	૧૧) ઇંચ રાખવું.

સીવવાની રીત:—મોટાં શર્ટમાં આપેલી સમજણ મુજબ સીવવું. બોક્ષપ્લીટ ૧) ઇંચ નાનાં શર્ટ માટે રાખવી અને વચલાં કદ માટે ૧૧) ઇંચ. બોક્ષપ્લીટ ને ૧) ઇંચ હોય તો કોલર જોડતી વેળા તેનો બરાબર અરધો ભાગ પીઠપર ચોકનાં સાંધાને લગાડી જોડવો.

કફની લંબાઈની બરાબર અધવચ્ચે ઉપલા ભાગપર બટન તાંકવું અને નીચલા ભાગપર બટન હોલ કરવું.

નીચલો કોડો નાલ્લાં બચ્ચાંથી મોટી ઉમ્મરનાં માટીડાનાં શર્ટ માટે દરેક ભાગની લંબાઈ પોહલાઈનું માંપ કટલું હોવું જોઈએ તે બતાવે છે. જે ઘણું ઉપયોગી થઈ પડશે—

છોકરાઓનાં શર્ટનું માંપ.

ઉમ્મર ૪ થી ૬	૬ થી ૮	૮ થી ૧૦	૧૦ થી ૧૨	૧૨ થી ૧૪
ગલું ૧૦૧ ઈંચ	૧૧ ઇં.	૧૧૧ ઈં.	૧૨ ઈં.	આ માંપ બીજી આલ્યું આપવામાં આવ્યું.
છાતી ૨૧ "	૨૨ "	૨૫ "	૨૭ "	
ચોક ૫ "	૫૧ "	૬ "	૬૧ "	
બોહે ૧૨ "	૧૩ "	૧૫ "	૧૬૧ "	
કફ ૨ "	૨૧ "	૩ "	૩ "	
કફની લંબાઈ ૬ "	૬ "	૭ "	૮ "	
શર્ટની " ૨૧ "	૨૩ "	૨૬ "	૨૮ "	
આગલો ૧૬X૧૭૧	૨૧X૧૮	૨૪X૨૦૧	૨૬X૨૧૧	
ભાગ)				
પીઠ. ૨૦X૧૮૧	૨૨X૨૦	૨૫X૨૨૧	૨૭X૨૩૧	

લુવાન છોકરાઓનાં શર્ટનું માંપ.

ઉમ્મર ૧૪ થી ૧૬	ઉમ્મર ૧૬ થી ૨૦
ગલું ૧૪ ઈંચ	૧૪૧ ઈંચ.
છાતી ૩૨ "	૩૪ "
ચોક ૮ "	૮ "
બોહે ૧૮૧ "	૨૧ "
કફ ૩૧ "	૪ "
કફની લંબાઈ ૮ થી ૮૧ ઈંચ.	૮૧ થી ૧૦ "
શર્ટની " ૩૨ ઈંચ	૩૪ "
આગલો ભાગ ૩૦ X ૨૫ ...	૩૨X૨૬ "
પીઠ ૩૧X૨૭ ...	૩૩X૨૮ "

માટીડાનાં શર્ટનું માંપ.

નીચલાં માંપ ચાર જુદાં જુદાં કદ માટે આપ્યાં છે. સૌથી નાલું, સૌથી મોટું, અને બે વચલાં કદ.

ગલું	૧૫ ઇંચ.	૧૫ાા ઇંચ.	૧૬ ઇંચ.	૧૬ાા ઇંચ.
છાતી	૩૬ ,	૩૭ ,	૩૮ ,	૪૦ ,
ચોક	૮ાા ,	૯ ,	૯ાા ,	૯ાા ,
બોહે	૨૧ાા ,	૨૨ ,	૨૨ાા ,	૨૨ાા ,
કંઈ	૪ ,	૪ ,	૪ ,	૪ ,
કંઈની લંબાઈ ૧૦ થી ૧૧	૧૦ થી ૧૧ ,	૧૦ થી ૧૧ ,	૧૦ થી ૧૧ ,	૧૦ થી ૧૧ ,
શર્ટની ,	૩૬ ,	૩૬ ,	૩૭ ,	૩૮ ,
આગલો ભાગ	૩૪X૨૮ ,	૩૪X૨૮ાા ,	૩૫X૨૯ ,	૩૬X૩૦ ,
પીઠ	૩૫X૩૦ ,	૩૫X૩૦ાા ,	૩૬X૩૧ ,	૩૬X૩૨ ,

ફલાનેલનાં શર્ટ માટે વાલેલો કોલર.

આ જાતનો કોલર સાદી પટ્ટી પર બેસાડવામાં આવે છે.

ગલાંનું માંપ આ જાતનાં કોલર માટે ઘણું ઢીલું લેવું. નીચેની આકૃતિમાં આપેલો કોલર ૧૬ાા ઇંચનાં ગલાંને બેસતો આવશે. તે માટે કાગળ ૧૯) ઇંચ લંબાઈનું જોઈશે. નીચલાં પ્રમાણમાં માંપ લેવું.

ગલું. એકબેક પર ચઢતો ભાગ. સીવામણ. સોસવણ ઇંચ.
 ૧૬ાા ઇંચ + ૧ા ઇંચ. + ૦ાા ઇંચ. + ૦ાા ઇંચ = ૧૯.

ઉંડાઈમાં કાગળ ૨ા ઇંચ જોઈશે. પટ્ટી અને તેનાં અસ્તર માટે કપડું ૧૯X૪ાા ઇંચ લેવું. કોલર માટે કપડું ૧૯X૯ ઇંચ જોઈશે.

સીવતી વેલાએ કોલરનાં બંને પડ (અસ્તર અને ઉપલું કપડું) ની સવરી બાજુ સાથે રાખી, અવરી બાજુની કીનારી પરથી સીવી જવું. ગલાં તરફનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. ત્યાંથી ઉડલાવી કોલરને સવરો કરવો. ખુણાં બરાબર બાહર કાઢવાં. અને કીનારી પરથી ફાંકી જવું.

કોલરની પટ્ટીને અધવચે નીચાની કરવી. તેને અરધા ભાગે વેઢવી નાખવા માટે આગલાં શર્ટમાં સમજણ આપી છે તે મુજબ

કરવું. પછી તેને સીવેલા કાલરનાં વચ્ચેલા ભાગ સાથે ટાંચણીથી જોડવી. એવી રીતે પકડવું કે પટ્ટીનાં બંને પડ વચ્ચે કાલર આવે. કાલરની બહારની કીનારીપર ફરતો સંચો મારવો. પછી આખો કાલર પટ્ટી સાથે આગલ આપેલી સમજણ મુજબ શર્ટ સાથે જોડવો. કાલરનાં બંને ખુણાંપર બતન હોલ બનાવવાં. અને તેની બરાબર હેઠે શર્ટનાં ભાગપર બતન તાંકવાં.

ગજવું.—જે ગજવું મુકવાની જરૂર હોય તો નીચલી આકૃતી મુજબ કાપવું. પછી તેની ઉપલી ખુલ્લી કીનારી ૦૧) ઈંચ વાલીને સીવવી. શર્ટની દાબી બાજુએ બહાર હેઠેથી ૬) ઈંચ ઉતરી, બતનની પટ્ટી અને બગલનાં ગાલાની વચ્ચે ગજવું ફાંકવું. કીનારીપર બખ્યાની એક હાર મારવી. અને બીજી હાર તેથી થોડેક છેટે એટલે અંદર વાલેલી કીનારી દબાઈ જાય તેમ મારવી.

આ જાંતનું ગજવું તથા વાલેલો કાલર અને પાસેની આકૃતી મુજબનાં કફ ધણું કરી ગરમ શર્ટને લગાડવામાં આવે છે. પેહલાં કફનું અસ્તર શર્ટની બોંહે સાથે જોડવું. પછી કફ કીનારી આગલથી વાલી સવરી બાજુથી ફાંકી જવા. એવી રીતે ફાંકવું કે વાંકવાલો ભાગ બરાબર બેશે. પછી કાંદી આગલનાં બંને કપડાને અંદરથી વાલી ઉપરથી ફાંક મારવી. અને સંચામાં ફરતો બખ્યો મારવો. કફની વચ્ચે ઉપલા ભાગપર બતન તાંકવું. અને નીચલાપર હોલ કરવું.

આજારી માટીડાને બીજાનાંમાં પહેરવા માટેનો

“ ટ્રેસીંગ ગાઉન.”

આ ટ્રેસીંગ ગાઉન આજારી માણસને બીજાનાંમાં પહેરવા માટે ધણો સગવડ ભર્યો છે. વલી એટલો તો સાદો અને સહેલ છે કે ફક્ત આકૃતી જોવાથી વેતરવા તથા સીવવાની સમજ પડશે.

૩૦) ઈંચ પનેહનું કપડું ૩) વાર બેધરે તેને લંબાઈએથી એવડી ઘડી કરી વેતરવું. આગલો ભાગ (front) બધ રહેશે. પીઠને વચ્ચેથી કાપી ખુલ્લી કરવી. ઘડીવાલા ઉપલા ભાગની બરાબર

વચ્ચેથી અને તરફ ૪) ઈંચ હડી, ૧૧) ઈંચ હેડે ઉતરી ગલાનો. આકાર દોરવો. આગલું તેમજ પીડનું ગલું માંપમાં સરખું રહેશે. અરધાં ગલાનાં ઘેરાવાનું માંપ ૮૧) ઈંચ થશે.

બગલનો ગાલો—ત્રીવાલા ઉપલા ભાગનાં અને છેડાપરથી ૩) ઈંચ અંદર હડી, ૧૫) ઈંચ હેડે ઉતરી બગલના ગાલા દોરવા. નીચેનો ભાગ પોહલો કરવા માટે અને બાજુએ ૭) ઈંચનાં ચીરયાં બેડયાં છે. જેથી પોહલાઈ ૪૫) ઈંચ થશે.

બોંહે—બોંહેની લંબાઈ ૨૪, થી ૨૫, ઈંચ રાખવી. પોહલાઈ ૩૦) ઈંચ પનેહમાંથી કપડું બેવડું કરી વેતરવું. બગલનાં ગાલાનો વાંક ખુલ્લી બાજુનાં ઉપલાં ખુલ્લાંમાંથી ૧) ઈંચ હેડે ઉતરી ચીતારવો, એ શીવાય બોંહેમાં બીજો કશો કાપ નથી. બાજુનો સાંધો સીધોજ રહેવા દેવો.

સીવવાની રીત—ડેશીંગ ગાઉનની અને બાજુએ ચીરયાં બેડયાં બધાં મલી ૪) ચીરયાં બેડયાં પડશે. એ આગલ અને એ પાછલ. સાંધો બેડતી વેલા અને કપડાંની અવરી બાજુ એક બીજાને અડડે તેમ રાખવી. અને સવરી બાજુની કીનારીથી ઘણોજ બારીક સાંધો સીવવો. પછી ફેરવી નાંખી અવરી બાજુ બાહર લાવી સાંધાને બરાબર ગોઠવી શીવેલી કીનારીની હેડેથી પાછો સાંધો સીવી જવો. એજ રીતે સીવેલા સાંધો સફાઈદાર દીસશે. એવા સીવેલા સાંધાને “French-seam” કહે છે.

ગલાનો દાબરો તૈયાર થયા પછી ૧૭) ઈંચ થશે.

નીચેની દામણ ૦૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી, પીડપરથી ગાઉન ખુલ્લો કરવા વચ્ચેથી કાપવો. અને ખુલ્લી કીનારીને ૦૧) ઈંચ વાલી સીવવી. અને બાજુએ ટેપ તાંકવી. ગલાનાં છેડાથી શરૂ કરી ૮) ઈંચને છેડે તાંકવી. એવા છ ટુકડા અકેકી બાજુપર આવશે. હેડેનો ભાગ ખુલ્લો રાખવો. ટેપનાં દરેક ટુકડાની લંબાઈ ૯) ઈંચ લેવી.

બોંહેનો સાંધો સીવતી વેલા કાંડી આગલના ૨) ઈંચ છેડા ખુલ્લા રાખવા. બોંહેનો કાંડી તરફનો ભાગ સીધો છે તેની દામણ

૧) ઇંચ પોહલી વાલી સીવવી તેનાં મુડાં એટલે બંને ખુણાં ખુલ્લાં રાખવાં અને લેફાની પેડે અંદર ફરતી ટેપ મુકવી. ટેપનાં બંને છેડાં થોડા બાહર રાખી છુટા મુકવા. લેફાની વચ્ચેથી થોડા તાંકા મારી ટેપને કપડાં સાથે પકડી સીવી લેવી જે સરી ન જાય. બોહે જોડતી વેલા તેનો સાંધો ગાઉનનાં બગલનાં સાંધા સાથે જોડેલો રાખવો.

માટીડાની અંદર પહેરવાની ગરમ પેટી.

(Undervest).

નીચે આપેલી ગરમ પેટી કાપવાની સમજણ આકૃતીપરથી સહેલાઈથી આવી શકશે.

૨૮) ઇંચ પનેહનું ગરમ કપડું સુમારે ૧૧૧) વાર જોઈશે. ૬૧૧) ઇંચ લંબો ટુકડો લઈ તેને લંબાઈએ એવી રીતે બેવડો કરવો કે નીચેનું ૫૩ ૫૧૧) ઇંચ લાંબુ અને ઉપલું તેટલું ઓછું રહે. પછી ટુકડું ૫૩ ઉપર રાખી પાછી પનેહમાંથી ઘડી કરવી. કપડું ગરમ હોવાથી બેવડી ઘડીમાંથી સરી ન જાય માટે કીનારીપર ટાંચણીઓથી પકડી લેવું એવી રીતે ઘડી કરવાથી કપડાંનાં ચાર ૫૩ થશે. ઉપલું ટુકડું ૫૩ તે પેસ (front) છે અને પાછલું લાંબુ તે પીઠ છે, જે ૫૧૧) ઇંચ લાંબી રહેશે.

પોહલાઈની ઘડી દાખા હાથપર રાખવી. જમણાં ઉપલાં ખુણાં-પરથી ૧૧) ઇંચ છોડી, ૧૦૧૧) ઇંચ નીચે ઉતરી બગલનો ગાલો દોરવો ત્યાંથી ૧૪૧૧) ઇંચ હેઠે ઉતરી તેની અધવચ્ચેથી ૧) ઇંચ અંદર હડી બાજુનો કાપ ચીતારવો. હેઠે ૩) ઇંચનો ખાંચો સીધો રહેશે.

ગલું—દાખા હાથનાં ઉપલાં ખુણાપર ઘડીવાલી બાજુપરથી ૬૧) ઇંચ અંદર હડીને અને ૩૧૧) ઇંચ નીચે ઉતરી ગલાંનો દાખરો ચીતારવો એ ભાગ કાપતી વેળા કપડાંનું ઉપલું જ ૫૩ કાપવું. પીઠનો ભાગ કાપવો નહીં. સઘળા ભાગોપર પેનસીલની લાઇન મારવા પછી લંબાઈની ઘડી છુટી કરી ફક્ત પનેહની એકજ ઘડી દાખીમેર રાખી આગલું ગલું કાપશે તો બરાબર આવશે. લંબાઈની ઘડી ઉખેડ્યા આગમજ બગલ તથા બાજુનો કાપ ચારે ૫૩ પકડી કાપી લેવા.

ઉપલું ગલું કાપતી વેળા ગોલ દાબરો એકદમ છુટા પાડવો નહી. ઘડીવાલા ભાગ તરફ આવી એકદમ અટકી જવું. અને આગલી મેરનાં કાપેલા ટુકડાને વળગેલો રાખી પીઠપર ફેરવી એમનો એમ તાંકી દેવો.

આગલાં ગલાંપરથી બરાબર વચ્ચેનાં સરપર ૧૨૧૧) ઈંચ નીચે ઉતરી ગલાંની પટીનો કાપ મુકવો. એ પટી ૦૧) ઈંચ પછવાડે વાલવી.

પીઠનો ભાગ બરાબર આગલા (front) ભાગ માફકજ કાપવો. ફક્ત લંબાઈએ ૫૧) ઈંચ વધારે રેહશે. બીજું સીવવાનું એટલું સહેલ છે કે તે સાધારણ અક્કલથી થઈ શકશે માટે વધુ લખવાની જરૂર નથી.

ડાક્ટરનું એપ્રન—એપ્રનની લંબાઈ ૪૮) ઈંચ છે. પોહલાઈ ૩૦ ઈંચ પનેહમાંથી બેવડી ઘડી કરી વેતરવું. ઘડી વાલી બાજુથી ૧) ઈંચ હેઠ ઉતરી, ૫) ઈંચ અંદર હડી ગલાંનો દાબરો દોરવો. જમણી ખુલ્લી બાજુપર ૧૫૧) ઈંચ હેઠ ઉતરી ગલાંનાં ખુણાંથી વાંક લઈ બગલનો ગાલો દોરવો. એ શીવાય અંદર બીજું કાંઈજ કાપવાનું નથી. આકૃતી પ્રમાણે કાપી જવું.

ગલું અને બગલપર પટી લગાડી સીવવું પીઠનાં ખુલ્લા ભાગની કીનારી ૦૧) ઈંચ વાલી સીવવી. નીચેની દામણ ૧૧) ઈંચ પોહલી રાખવી. ગલાનાં છેડાપર ૨૦) ઈંચ લાંબી ટેપ લગાડવી. બગલનાં ખુણાંપર ૨૮) ઈંચ ટેપ લગાડવી. એ શીવાય બીજું કાંઈજ વધારે સીવવાનું નથી.

પુસ્તક પરીક્ષા

વેતરવાની તથા સીવવાની કળા

શ્રી કેળવણીની શરૂઆત ઘણીક મુશ્કેલી વચ્ચે થઈ હતી પણ તે ઘણી રીતે આવકારદાયક સુધારો ગણાયો છે. ઘણીક પાસેથી ખાનુઓ આવી કેળવણીનો લાભ લઈને મોટી પરીક્ષાઓ પસાર કરવા લાગી છે, ઘણાકો ભાસણો આપતાં શીખ્યા છે અને ઘણાકો જાહેરમાં લખાણો કરવાની હીંમત દેખાડવા મંડ્યા છે. આ શરૂઆત તો ઠીક હતી, પ્રશ્ન તે કોન્ટ્રી રીતે સંગીન અને અચુક ન હતી એવું થોડાંક વરસો પછી આપણને અનુભવ શીખાડે છે. આ કેળવણીમાં ખાસ કરીને નીતીની અને ધરની કેળવણીની ગરહાજરી દીસે છે. આજના મોંઘવારીના જમાનામાં આપણી સ્ત્રીઓ સંધી કે કપડાં વેતરી સીવી લાજીતી નથી એ આપણી મોટી નીરાશી અને શ્રી કેળવણીની ખોટ જણાય છે. આ ખોટ હુનરો એક સ્ત્રીના આભુશણો છે અને તેથી જ જરથોસત્રી કનયાશાળામાં આ હુનરો શીખાડવાની શુભ શરૂઆત થઈ છે.

ખાઈ શીરીનખાઈ પાટકનું ઉપરનું પુસ્તક વેતરવાના હુનર માટે નવું અને પ્રથમજ છે, જે એક લાંબા વખતની ખુટ પુરી પાડે છે. આ ચાપડીમાં જણાવેલી રીઠી ઘણી સઘવડ પડતી છે અને સાધારણ હુશીઆરીની એક છોટી પણ તેથી કપડાં વેતરીને સીવી શકે તેમ છે. ખાસ કરીને એમાં ખચ્યાંના તથા ખાનુઓના કપડાં જેવાં કે હોજરયાં, ફરોક, લેંગા, ઇન્જ, ખડીયાન. પેટ્રી કોટ વગેરે વેતરવાની સમજણ આપી છે. છોકરી-ઓના ફરોકના નમુના મહલાજી અને સોભા એ બેકેની ગરજ સારે એવા સુંદર છે. આ ચાપડીમાં સંખ્યાના ઉપયોગ વીરો તેમજ ચાક્રસ કુમાસના કપડાં ઉપર ક્યાં નખરને દોરો વાપરવો તે વીધે વધુ સમજણ આપી હતે તો વધુ ઠીક થઈ પડતે. ત્રીજા પ્રકરણમાં ખચ્યાંના 'શરટ' ખનાવવાની રીઠી લખી છે, તે ઘણી ઉપયોગી થઈ ન પડશે, કારણ કે જીજા કરમ જેટલાં બાળક માટે આપણા માનીતાં કરતાં શું નકામા છે? વળી આટલા વાર કપડું લખવું ત્યાં તેની પહોળાઈ કેટલી તે જણાવવું પણ અગત્યનું છે. આપણી નીશાળમાં આવી ચાપડીનો ઉપયોગ કરી સાદાં કપડાં વેતરવા તથા સીવવાનું શીખણ આપવું ખરી રીતે ઉપયોગીજ થઈ પડશે. આ ચાપડીમાં કેટલાક ઇંગ્લેજ નામો જેવાં કે બોક્ષ પ્લેટ, સીલ, ફેનસી સ્ટ્રીચ ફોલ્ડ વગેરેની સમજણ ગુજરાતીમાં આપી હતે ના બાળકોને તે વધુ ઉપયોગી થઈ પડતે. અને તે સમજાવવા માટે તેમની આકૃતિઓ પણ આપવી અગત્યની હતી. સામટી રીતે લેતાં આ પુસ્તક વેતરવાનું શીખવવા માટે એક અગત્યની જગ્યા ગુજરાતી સાહિત્યમાં રોકશે.

૩-૩-૧૩

જામે જમશેદ.

આ નામની એક ચાપડી તેના પ્રગટકર્તા ખાઈ શીરીનખાઈ ફરામજી પાટક તરફથી આપી છે. આ પુસ્તક ઉપર જબર કરતાં તે એકેએક ઘેરમાં કુટુંબની ખાનુઓના હાથમાં

સુકાવધું જોઈએ છે. કેમકે એ પુસ્તકનું નામજ તેના ઉપયોગીપણાની ગવાહી રજુ કરે છે. હાલમાં જ્યારે પારસી ખાનુઓ વેતરવા સીવવા ઉપરથી નજર ઉઠાવી લેકે તે જાણના વિગેરે રથલોએ મેળમનહ મારવા ઉપર વધુ ઢગતી માલમ પડે છે અને આવી રીતે આ નાદર અને ઉપયોગી હુબરને જીલતી નથ છે તેવા વખતે બાઈ શીરીનખાઈ પાટકે પોતાના જાતિ અનુસવથી બાહર પાડેલું ઉપલું પુસ્તક ખેવડું કીમતી થઈ પડે છે. વળી હાલમાં કોમમાં ગરીબાઈ વધી પડવાના ભણકારા આપણા કાનને અથડતા રહ્યા છે અને તે છતાં શું તાલેવંત કે મધ્યમ યા ગરીબ વર્ગની ખાનુઓ મોઢીકાટ ફેશનેબલ સીલાઈ પાછળ પોતાના બાપ યા ઘણીના ખસા પરસેવાના પેસાનો દાળવાટલો કરે છે પણ તેઓ બાઈ શીરીનખાઈ પાટકનાં ઉપલાં પુસ્તકનો કુરસેદે અભ્યાસ કરી તે ઉપરથી વેતરવા તથા સીવવાની કળા હાંસલ કરે તો કોમ મધેથી કેટલાક હબર રૂપિયા દર માસે દરજીઓને ફાળે જતા ખર્ચ.

સીવવા કરતાં વેતરવાનો હુબર આપણી કોમમાં ઘણી થોડી ખાનુઓ જાણે છે. તેઓ સીવા શકે છે પણ અંગતે બંધબેસતું અને ભપકાદાર નહિ પણ શોભા આપે એવું સફાઈદાર કપડું વેતરી શકતી નથી. જેથી આવાં એક પુસ્તકની ઘણી છુટ હતી અને તે છુટ મીસ પાટકે પુરી પારેલી જોઈ બેહદ સંતોષ થયે છે. આવાં સંખ્યાબંધ પુસ્તકો ઇંગ્લેન્ડ અને બીજી યુરોપિયન જગતમાં પ્રગટ થવા પામ્યાં છે. તેનાજ તોર ઉપર આ ગુજરાતી પુસ્તક રચવામાં આવ્યું છે, જેને દરેક પારસી કુટુંબમાં આવકાર મલવા જોઈએ છે. મીસ પાટકે સુધરેલી રૂઢી મુજબ આ પુસ્તક તૈયાર કીધેલું હોવાથી તેની કીમત અને ઉપયોગીપણામાં આરખી વધારો થવા પામ્યો છે. વળી આ ચોપડીમાં તેના કર્તાએ શરૂઆતમાં જે સુચનાઓ કીધી છે તે સીવવા વેતરવાના સંબંધમાં ઘણી ઉપયોગી છે. આ પુસ્તકમાં બન્ને તથા ખાનુઓને ખરના દર કિસમના પોશાકો વેતરો તે સીવવાની કળા તેની સુધરેલી રૂઢી મુજબ ચિત્રો સહિત આપવામાં આવી છે. ખાનુઓ માટે આવાં એક નહિ પણ અનેક પુસ્તકો પ્રગટ થઈ બાહર પડવાં જોઈએ છે.

૩૦-૩-૧૩.

કચ્છરે હિન્દ.

પોશાકો બનાવવા માટે દરજીઓને દર સાલ ખોખા ભરીને રૂપિયા આપવાનું જે ખાનુઓને નહિ પાલવે તેમને માટે આ એક ઉપયોગી પુસ્તક બાઈ શીરીનખાઈ કરામજી પાટકે પ્રગટ કર્યું છે. તે બહુ સેહલાં અને સમજણુ પડે એવી ઇખારતમાં આકૃતિઓ સાથે લખવામાં આવ્યું છે, જેમાં નાનાં બન્ધાનાં બીબ (હોબ્સ)થી શરૂ કરીને ખેરાઓનાં બ્લાઉઝ સુધીનાં કપડાં કેમ વેતરવા તથા સીવવા તેની સમજણુ આપી છે. આવી સમજણુ વેતરવા તથા સીવવાના સ્ત્રીને ઇજાતા હુબરમાં જેઓ કુશળ હોય તેઓજ આપી શકે, અને અમને લાગે છે કે બાઈ શીરીનખાઈના આ પુસ્તકમાં તેમના હુબરની અચ્છી પરીક્ષા તેઓએ આપી છે. આજ કાલ આપણી જોકરીઓ ગુજરાતીનું થોડું જ્ઞાન મેળવ્યું કે નહિ મેળવ્યું એમણે ઇંગ્લેન્ડ બાપા અને

કેટલાં માધનના અભ્યાસ પાછલ તન મનથી લાગી જાય છે. પણ ગરીબ ઘરેને માથન જેટલાં બહુકે તેથી વધારે કીમતી હુબર વેતરવા સીવવાનો હાંસલ કરવો લાભક છે, કે જે દરજ્જા દરેજ વધતા જતા ખર્ચમાં ઘણો ફાયદો કરી આપે છે. સ્ત્રીને ખરની કોમલાણીમાં વેતરવા, સીવવા, ભરવા, ગ્રંથવાનું એક મુખ્ય કામ છે. આ એક એવો કીમતી હુબર છે કે જે પાછલથી હાથ કરવાને ભરસે પડતો મુકવો નહિ જોઇયે. જોજન કપા જેમ પાછલથી હાથ કરવા જતાં હાથ બળી જાય અને હુમલો પણ હુમતા આવડે નહિ, તેમ સીવવા વેતરવાનું કામ પાછલ રાખવાથી કીમતી કપડાંનો નકામો માણુ નિકળી જાય અને ક્યાંની કાતર ક્યાં ચાલી જાય, તથા ઉંદર પુછું કપડું વેતરાડ જાય, વખતપર સોયમાં દોરો પોતાંબી આવડે નહી. એટલા માટે આવા સ્ત્રી ઉપચાગી હુબર તો વળા સરજ હાથ કરવો જોઇયે, અને તે માટે મધાળે મુકેલાં નામવાળી ચાપડી ઘણી ઉપયોગી થઈ પડવી જોઇયે.

૧૧-૫-૧૩.

રાસત ગોશ્તાર તથા સત્ય પ્રકાશ.

દિન કિયે આપણે દરેક વાતમાં આગળ ઘસડાયા જઈએ છીએ. ૫૦ વરસ ઉપર સ્ત્રી પુરુષો જે પ્રકારના કપડાં પહેરતાં હતા તે હવે દેખાતા નથી. તેમાં ઘણોજ સુધારો થયો છે અને થતો જાય છે. પુરુષોના કપડા કરતાં સ્ત્રીઓના કપડાની સીવડામણ વધારે મોંઘી થઈ પડી છે. ફેશનબાઇએ તો વર પાડ્યું છે, અને ટાપટીપ બાઇએ ત્રાસ વર્તાવ્યો છે. કહેવન છે કે “કમડીની ડોશી અને ઢાળુ મંડામાળુ” તેમ ચાર આને વારના ચીથરા ઉપર ચાર ફીચાની સીલાઈ થાય છે. મુંબઈ જેવા શહેરમાં તો ફેશનબાઇની પ્રબળતાને લીધે સ્ત્રીપુરુષો બન્ને હવે ખુબ પારે છે કે કપડાલત્તામાં જરની કમાણી ઘસાઈ જાય છે, અને ‘મુંબઈની કમાણી હવે મુંબઈમાં સમાણીની રિશતિ પ્રત્યક્ષ થતી જાય છે. સ્ત્રીઓના કપડા જેવાં કે ચાળી, ચાળીઆ, ઘાઘરા, કરાક વગેરેની સીલાઈનો ખર્ચ થોડો વધી પડ્યો છે. દરજ્જો મન ફાવે તેમ ગ્રાહકને ચીરે છે, અને નવી નવી ફેશનનું ચેતક લગાડી રંગીલીઓને ઘેલાં કરી મુકે છે, આવા વખતમાં સ્વાચલું શીરીનબાઈનું પુસ્તક ‘વેતરવાનું તથા સીવવાની કળા’ મધ્યમ તેમજ સામાન્ય વર્ગના માણસોને આશિર્વાદરૂપ થઈ પડશે. આ ચાપડીની અંદર સારા ચિત્રો આપીને તેની કીમતમાં વિશેષ વધારો કર્યો છે. લાપા સર્વર્ગને સમજાય તેવી નહોલી અને સરજ છે. સાત પ્રકરણમાં સ્ત્રીઓ અને છોકરીઓને ખપ લાગે એવાં વસ્ત્રા કેમ વેતરવાં અને સીવવા તેની સંપૂર્ણ સમજ આપી છે, જે ઘરમાં એકાદ નાનું સીવવાનું ચંત્ર હોય તો સ્ત્રીઓ આ ચાપડીમાંથી ઘણી વરનુજા શીખી પોતાને મનપસંદ કપડાં સીવી, પોતાના સ્વામીના ગળવાપર પડતા કાપથી બચાવી એક ખરેખરી સેવા બજાવી શકે તેમ છે. જે એકવાર પોતાને ખંધજેસ્તા વરત્રોના કાગળના કપો તૈયાર કરી રાખેલાં હોય તો સ્ત્રીઓને કપડા વેતરવામાં અને સીવવામાં અડચણ પડતી નથી. આ કપો તૈયાર કરવા માટે ઘણી સારી સમજણ આકૃતિ સાથે આ પુસ્તકમાં આપી છે. બાઇ શીરીનબાઈએ સ્વાનુભવના વિચારો અંતર્ગત ટુંક પ્રસ્તાવનામાં સારી રીતે આપ્યા છે.

અંગ્રેજ ભાવામાં આ આવડ ઉપર આસ પુરતકો સ્થાયતા છે અને સાચા સ્થાયતા છે. પણ એ ભાવતની આપણે ત્યાં તો ખોટ છે. સેવાસત્ત્વ અને વનિવિશ્વાસો તથા કન્યાશાળાઓમાં છોકરીઓ માન વાંચનાં લખતાં અને ગણતાં શીખે તે ઉપરજ ધ્યાન ન આપતાં મુશિક્ષિત બાઈઓ અથવા દરજીઓ કાન આવી દરરોજની અંગ દાંકણની ઉપયોગી કળાનું શિક્ષણ અપાવ ને કામ કરાવાય તો બેરાક દેશને હાનિ થાય. દરજીઓના આસથી કંટાળેલી અને પેસાની તંગીથી સંકળિત હાથલાઈ સ્ત્રીઓને પાતાની સખાઓ જેઓ પેસા ખરનાંન કપડાં સાવડાવી લપકા ખાવી શકે છે તેની વચરે સિંચે અરાબરી કરવાની હિચા રાખનાર સ્ત્રી માટે આ ખરેખર ઉપયોગી નહ પડશે; તેમજ જે ગરીબ વિધવાઓ પાતાનું સુખરાત મહા મુશીબતે કરી શકે તેમ છેલ્લે તેઓને પેસા કેમપાના એક સાચન ફરિ આ ક્રેડ મળે તો મહત્તર થઈ પડે તેમ છે.

૩-૫-૧૪.

ગુજરાતી.

